

HİLÂL-İ AHMER
ANKARA HEYET-İ MURAHHASASI

23 NİSAN 1920 - 23 EYLÜL 1921

İCRAAT
RAPORU

عَمَلَانَا فِي هَذِهِ الْمَجْلَعَةِ

أَنْفَرَهُ هَيْئَتُ مُخَصَّصَةٍ لِي

تُزَكِّي بُولُكْ مِلَّتْ بُولُكْ تَكُنْ دُن - سَفَارِ يَلْفَرِيَه قَدَر

BELLEK-BELGE

HAZIRLAYANLAR

AHMET ERDEM IŞIK | NİL YILDIRIM KUBAT

HİLÂL-İ AHMER
ANKARA HEYET-İ MURAHHASASI

23 NİSAN 1920 - 23 EYLÜL 1921

İCRAAT
RAPORU

HAZIRLAYANLAR
AHMET ERDEM IŞIK | NİL YILDIRIM KUBAT

HİLÂL-İ AHMER ANKARA HEYETİ MURAHHASASI İCRAAT RAPORU (23 NİSAN 1920- 23 EYLÜL 1921)

Kızılay Kültür Sanat Yayınları: 23
Bellek-Belge Dizisi: 2

Yayına Hazırlayanlar

Ahmet Erdem Işık
Nil Yıldırım Kubat

Editör

Alpaslan Durmuş

Grafik Tasarım ve Uygulama

Belgin Duruyürek

Yayın Koordinasyon

Fatma Sena Yasan

ISBN 978-625-99214-7-1

Ocak 2024, İstanbul, birinci basım

© Kızılay Kültür Sanat Yayınları, 2024

- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri çerçevesinde eserin yayımlanması, Türkçe ve diğer bütün dillerde yurt içinde ve dışında maddi ve manevi haklarının temsili hak sahipleriyle anlaşma-
lı olarak münhasıran Kızılay Kültür Sanat Yayınlarına
aittir. Haklı alıntı sınırları içinde kalmak ve kaynak
göstermek kaydıyla eserden alıntı yapılabilir.
- Eserin dijital versiyonu ücretsiz açık erişimle Kızılay
Akademi web sayfasından (<https://kizilayakademi.org.tr/kitap-ve-brosur/>) okunabilir, herhangi ilave
bir izne gerek olmaksızın her türlü dijital platforma
serbestçe indirilebilir, bir değişiklik yapılmaksızın
indirildiği hâliyle bütün dijital platformlarda ko-
numlandırılabilir, paylaşılabilir. Dijital versiyonu
ücretsiz olan bu kitabın basılı hâli internet üzerin-
den faal kitabeve ve mağazalar ile kitabevlerinden
satın alınabilir.
- Kızılay Akademi, Kızılay Kültür Sanat Yayınlarından
neşrettiği eserleri müellifine sadık kalarak yayımlar.
Görüşlerini gerek gördüğünde ön söz, dipnot vb.
aracılığıyla eserde okurlara aktarır; görüş belirtil-
meyen hususlara Kızılay Akademini, Kızılay Kültür
Sanat Yayınlarının yahut her iki birimin kurucusu
Türkiye Kızılay Derneğinin katıldığı varsayılmaz.

Bu kitap **Kızılay Akademi** tarafından yayına hazırlanmıştır. Kızılay Akademi, **Türkiye Kızılay Derneğinin** eğitim, araştırma ve yayın çalışmaları yapmakla görevli birimdir. **Kızılay Kültür Sanat Yayınları** ise Türkiye Kızılay Derneğinin tescilli markası olup Kızılay Akademi'nin Kızılay faaliyet alanlarında birikim oluşturmak ve kamuoyu farkındalığını arttırmak için kültürel, sanatsal ve bilimsel yayım yaptığı platformdur.

Yayınevi Sertifika No.: 47652

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No.: 28 34445

Beyoğlu/İstanbul

Telefon: (+90 212) 263 1868

Web: <https://kizilayakademi.org.tr/yayin/>

e-Posta: info@kizilaykultursanat.com.tr

Baskı ve Cilt

Kültür Sanat Basımevi ve Reklamcılık Org. Sanayi
Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No.: 44153

Maltepe Mh. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi ZB-7-9-
11 Zeytinburnu/ İstanbul

Telefon: (+90 212) 674 0021-29-46

Kızılay Kültür Sanat Yayınları Kütüphane Bilgi Kartı

***Kızılay Kültür Sanat Publishing Library
Cataloging-in-Publication Data***

Işık, Ahmet Erdem ; Kubat, Nil Yıldırım.

*Hilâl-i Ahmer Ankara Heyet-i Murahhasası
İcraat Raporu (23 Nisan 1920-23 Eylül 1921)*
/ Ahmet Erdem Işık, Nil Yıldırım Kubat.

İstanbul, Kızılay Kültür Sanat Yayınları, 2024.

216 s. ; fotoğraflar, tablo ; 15x23 cm.

Kızılay Kültür Sanat Yayınları; 23. Bellek-
Belge dizisi ; 2.

Dizin var.

ISBN 978-625-99214-7-1

1. Republic of Türkiye_The Turkish War of
Independence. | 2. Republic of Türkiye_
Grand National Assembly of Türkiye. | 3.
History of Turkish Red Crescent_Osmanlı
Hilâl-i Ahmer Cemiyeti. | 4. History_20th
century.

I. Işık, Ahmet Erdem, 1996-

II. Kubat, Nil Yıldırım, 1976-

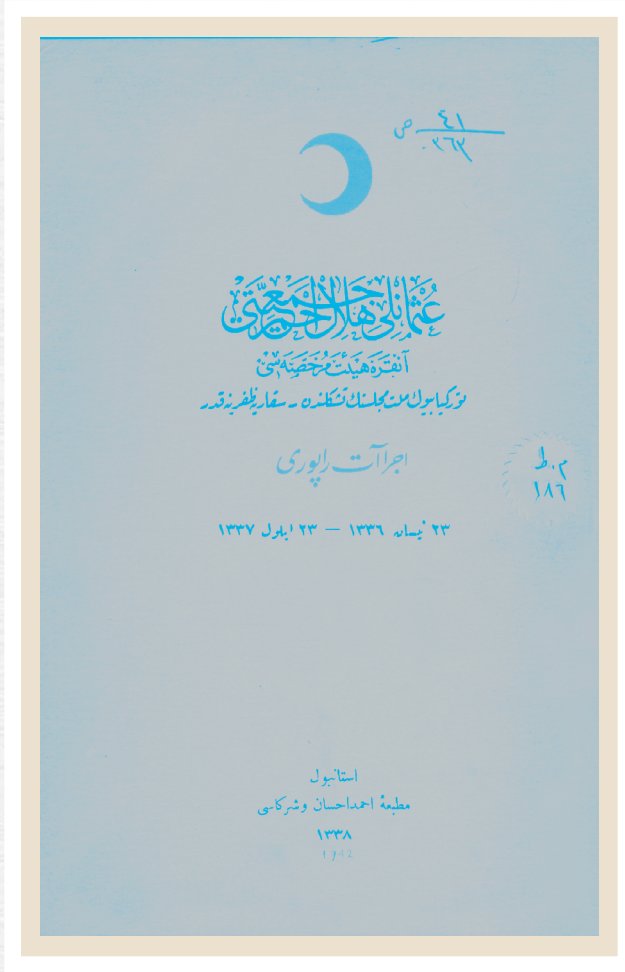
DR436-605

DR576-605

HİLÂL-İ AHMER ANKARA HEYET-İ MURAHHASASI

İCRAAT RAPORU

(23 NİSAN 1920-23 EYLÜL 1921)

Hazırlayanlar

Ahmet Erdem Işık

Nil Yıldırım Kubat

عَمَّا بَلَغَ الْإِسْلَامَ

أَفْتَرَهُ هَيْكَلَتْ مُرَخَّصَتَهُ شَيْ

مَوْكِابُ بُولُ مَلَتْ بِجَلْسِكَ تَطْمَنُّنَ - سَفَارَةُ بُلْفَرِيَّةِ قَدَرِ

اجراآت راپوری

۲۳ غیسانہ ۱۳۳۶ - ۲۳ اپریل ۱۳۳۷

۱۹۲۱ — ۱۹۶۰

استانبول

مطبعة احمد احسان وشركاهى

۱۳۳۸

OSMANLI HİLÂL-İ AHMER CEMİYETİ
ANKARA HEYET-İ MURAHHASASI

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Teşekkülünden Sakarya Zaferi'ne Kadar

İCRAAT RAPORU

23 NİSAN 1336-23 EYLÜL 1337

İstanbul

Matbaa-ı Ahmed İhsan ve Şürekâsı

1338

OSMANLI HİLÂL-İ AHMER CEMİYETİ
ANKARA DELEGELER HEYETİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kuruluşundan Sakarya Zaferi'ne Kadar

İCRAAT RAPORU

23 NİSAN 1920-23 EYLÜL 1921

İstanbul

Ahmed İhsan ve Ortakları Matbaası

1922

مقدمه

آنقره هلال احمر مرخصلى ايله آناطوليناك مختلف محللرندهك هلال احمر تشكياتناك استانبولك اشغالى تاريخى اولان ۱۶ مارت سنه ۳۳۶ دن اعتباراً اردو حخيه عسكريه سيلاه مهاجرين ومحتاجينه واقع اولان معاوناتى حقنده انظار عموميه يه وضع اولنان بورا پوره شروع ايتزدن اول متاركيني متعاقب مملكتناك اكتساب ايتديكي وضعت مخصوصه طولاييسيله هلال احمر مركز عموميسنجه اتخاذا ايديلان بعض تدابير واجرا آتدن بحث ايتك مجبور ايتنده يز .

مملكتناك شرقنده حرب وارمى استيلاسى ، غربنده يونانليرك ازميز وحواليسنه واقع اولان صولت واستيالارى نتيجه سنده وقوعه كان مهاجر تار و بومهاجر تارك توليد ايتديكي الك شدتلى سغالتره قارشى بالطبع بيكانه قاله ميان هلال احمر جمعيتى ارضروم ، طربزون وشالى معموره العزيز - ارزنجان منطقه ليرينه اوچ ؛ آقحصار ، آلاشهر ونازاللى منطقه ليرينه ديكر اوچ هيئت اعزامنه قرار ويرمش ايدى . بوهيئتار مهاجرينك خسته وعليلليرينه معاونت حخيه ده بولونمقله برابر اصل وظيفه اوله رق كنديليرينه مبذولاً توديع اولنان چاشير ، اليبسه ، ارزاق كچي الك مهم مالزمه مبرمى الك محتاج اولنلره توزيع ايتشلردر . بوهيئتاردن ايكنجى ارضروم واوچنجى معموره العزيز - ارزنجان هيئتارى هنوز استانبول اشغال ايدلهدن اول اكال وظيفه ايدرك عودت ايتشلردر . ديكر هيئتار مهاجرين ومحتاجيناك احتياجات حخيه ليرنى تأمين ايتك اوزره تأسيس ايتدكلى خسته خانه وديسپانمر - لرد وظيفه ليرينه دوام ايتكمدهلر ايكن استانبولك انكليزلر طرفندن

Mukaddime

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı ile Anadolu'nun muhtelif mahallerindeki Hilâl-i Ahmer teşkilatının İstanbul'un işgali tarihi olan 16 Mart sene 336'dan itibaren Ordu Sıhhiye-i Askeriyesiyle muhacirin ve muhtacine vaki olan muavenatı hakkında inzar-ı umumiyeye vazolunan bu rapora şürû etmezden evvel mütarekeyi müteakip memleketin iktisap ettiği vaziyet-i mahsusa dolayısıyla Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisince ittihaz edilen bazı tedabir ve icraattan bahsetmek mecburiyetindeyiz.

Memleketin şarkında harp ve Ermeni istilası, garbında Yunanlıların İzmir ve havalisine vaki olan savlet ve istilaları neticesinde vukua gelen muhaceretler ve bu muhaceretlerin tevtil ettiği en şiddetli sefaletlere karşı bittabi bigâne kalamayan Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Erzurum, Trabzon ve Şimalî Mamuretü'l-Aziz-Erzurum mıntıkalarına üç; Akhisar, Alaşehir ve Nazilli mıntıkalarına diğer üç heyet izamına karar vermişti. Bu heyetler muhacirinin hasta ve alillerine muavenet-i sıhhiyede bulunmakla beraber asıl vazife olarak kendilerine mebzulen tevdi olunan çamaşır, elbise, erzak gibi en mühim malzeme-yi mübremeyi en muhtaç olanlara tevzi etmişlerdir. Bu heyetlerden İkinci Erzurum ve Üçüncü Mamuretü'l-Aziz-Erzincan heyetleri henüz İstanbul işgal edilmeden evvel ikmal-i vazife ederek avdet etmişlerdir. Diğer heyetler muhacirin ve muhtacinin ihtiyacı-ı sıhhiyelerini temin etmek üzere tesis ettikleri hastahane ve dispanserlerde vazifelerine devam etmekte iken İstanbul'un İngilizler tarafından

Ön Söz

Hilâl-i Ahmer Ankara Delegasyonu ile Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Hilâl-i Ahmer teşkilatının, İstanbul'un işgali tarihi olan 16 Mart 1920'den itibaren Ordu Askerî Sıhhiyesiyle göçmenlere ve muhtaç durumda olanlara yaptığı yardımlara ilişkin kamuoyunun dikkatine sunulan bu rapora başlamadan önce, [Mondros] Ateşkes Anlaşması'nın ardından ülkenin almış olduğu özel durum dolayısıyla Hilâl-i Ahmer Genel Merkezince alınan bazı tedbir ve hayata geçirilen faaliyetlerden bahsetmek zorundayız.

Ülkenin doğusunda savaş ve Ermeni istilası, batısında Yunanlıların İzmir ve yöresinde etkili olan saldırı ve işgalleri sonucunda meydana gelen göçler ve bu göçlerin doğurduğu şiddetli yoksulluklara doğal olarak kayıtsız kalamayan Hilâl-i Ahmer Cemiyeti; Erzurum, Trabzon ve Kuzeydeki Elazığ-Erzurum bölgeleri ile Akhisar, Alaşehir ve Nazilli bölgelerine üçer heyet görevlendirilmesine karar vermişti. Bu heyetler, göçmen hastalara ve ailelerine sıhhi yardımda bulunmakla beraber asıl görev olarak kendilerine teslim edilen çamaşır, elbise, erzak gibi önem arz eden malzemeleri en muhtaç durumda olanlara dağıtmışlardır. Bu heyetlerden İkinci Erzurum Heyeti ile Üçüncü Elazığ-Erzurum Heyeti, İstanbul işgal edilmeden önce görevlerini tamamlayıp geri dönmüşlerdir. Diğer heyetler, göçmenler ve ihtiyaç sahiplerine sıhhi ihtiyaçlarını gidermek için kurdukları hastaneler ve dispanserlerde görevlerine devam ederlerken İstanbul, İngilizler tarafından

— ۲ —

اشغالی وقوعه کلهش و آناطولی ایله استانبول آرمسند هر درلو مناسبات رسمیه و خصوصیه منقطع اولمشدر .

وقعه اشغالی متعاقب آنقرده تشکل ایدن تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتی حوزه اداره سنده بولنان ممالکده کی هلال احمر تشکیلاتی ، بالطبع اولجه مرکز عمومینک حرب عمومی بدایتده آناطولیده کی زریعات ، نقلیات و سائر تشبثاتی تأمین و ایفا ایتک اوزره اعضاسندن معلم دو قنور اسماعیل بسیم باشانک تحت ریاستده اسکیشهره اعزام ایتدیکی هیئت مرخصیه تابع اولوق لازم کلیوردی .

استانبول ایله هر درلو مخبرات و مناقلاکک تماماً منقطع اولدینی بویله بر صرده مرخص مومی الیه هلال احمرک آناطولیده اکتساب ایتدیکی شو وضعیت خصوصیه در حال درک ایدرک او صرده آناطولییه کچمش بولنان هلال احمر کاتب عمومی دو قنور عدنان بکک ، هیچ بر فعل و قرار و حکمی تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتجه قانونی و مشروع عد ایدلمیان استانبول هیئتجه معروض اوله جنی وضعیتی نظردقته آلمیه رق ، حالا بیله اوزرندن نزع ایدلماش اولان مرکز عمومی اعضانی صقیله کندیسیله تشریک مساعی ایتکی موافق کورمش و بصورتله مرخصلغک اسکیشهرده بولنسنه رغماً معاملات جاریه ایکی اعضا آرمسندده مخبره ایله تأمین ایدلمکک باشلانمشدر .

بالاخره تشرین اول ۳۳۹۹ اشناسنده ححیه و معاونت اجتماعیه و کالتنک وقوع بولان دعوت و تکلیفی اوزرینه اووقته قدر اسکیشهرده بولنان مرخصلق هیئتی آنقرده نقل اولونمشدر .

işgali vukua gelmiş ve Anadolu ile İstanbul arasında her türlü münasebet-i resmiye ve hususiyeye münkatı olmuştur.

Vaka-i işgali müteakip Ankara'da teşekkül eden Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti havza-i idaresinde bulunan memalikteki Hilâl-i Ahmer teşkilatı, bitabi evvelce Merkez-i Umumi'nin Harb-i Umumi bidayetinde Anadolu'daki zeri-yat, nakliyat vesair teşebbüsâtını temin ve ifa etmek üzere azasından Muallim Doktor İsmail Besim Paşa'nın taht-ı riyasetinde Eskişehir'e izam ettiği Heyet-i Murahhasaya tabi olmak lazım geliyordu.

İstanbul ile her türlü muhaberat ve münakalatın tamamen münkatı olduğu böyle bir sırada murahhas-ı mumail-yhe Hilâl-i Ahmer'in Anadolu'da iktisap ettiği şu vaziyet-i hususiyeyi derhâl terk ederek o sırada Anadolu'ya geçmiş bulunan Hilâl-i Ahmer Kâtib-i Umumi-si Doktor Adnan Bey'in, hiçbir fiil ve karar ve hükmü Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetince kanuni ve meşru addedilmeyen İstanbul heyetince maruz olacağı vaziyetini nazar-ı dikkate almayarak, halâ bile üzerinden nezedilmemiş olan Merkez-i Umumi azalığı sıfatıyla kendisiyle teşrikimesai etmeyi muvafık görmüş ve bu suretle Murahhaslığın Eskişehir'de bulunmasına rağmen muamelat-ı cariyeye iki aza arasında muhabere ile temin edilmeye başlamıştır. Bilahare Teşrinievvel 336 esnasında Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin vuku bulan davet ve teklifi üzerine o vakte kadar Eskişehir'de bulunan Murahhaslık Heyeti Ankara'ya nakl olunmuştur.

işgal edilmiş ve Anadolu ile İstanbul arasında her türlü resmî ve özel iletişim kesilmiştir.

işgalin ardından Ankara'da oluşturulan Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti idaresinde bulunan yerlerdeki Hilâl-i Ahmer teşkilatlarının doğal olarak daha önce Genel Merkezin, Dünya Savaşı'nın başlangıcında Anadolu'daki ziraat ve nakliye gibi girişimleri karşılamak ve gereklerini yerine getirmek üzere üyelerinden Muallim Doktor İsmail Besim [Ardakut] Paşa başkanlığında Eskişehir'e gönderdiği yetkili gruba katılması gerekiyordu.

İstanbul'la haberleşme ve ulaşımın bütünüyle kesildiği böyle bir zamanda bahsi geçen delegeler, Hilâl-i Ahmer'in Anadolu'da içine düştüğü şu özel durumdan hemen kurtularak o sırada Anadolu'ya geçmiş olan, Genel Merkez üyeliği kendisinden alınmamış Hilâl-i Ahmer Genel Sekreteri Doktor Adnan [Adivar] Bey'le hiçbir eylem, karar ve hükmü Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetince meşru ve kanuni kabul edilmeyen İstanbul Genel Merkez heyetinin maruz olacağı vaziyeti dikkate almayarak Genel Merkez üyeliği sıfatıyla kendisiyle ortak çalışılması uygun görmüş ve böylelikle Delegasyon Eskişehir'de bulunmasına rağmen devam eden karşılıklı işlemler iki üye arasında haberleşme ile gerçekleştirilmeye başlamıştır. Daha sonra Ekim 1920'de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının davet ve teklifi üzerine o zamana kadar Eskişehir'de bulunan Delegasyon Heyeti Ankara'ya taşınmıştır.

Ankara Hilâl-i Ahmer Heyet-i Murahhasası erkân ve memurini

Ankara Hilâl-i Ahmer Delegeler Heyeti üyeleri ve memurları

واردات و اعانات

ایشته ۳۳۶ سنه سی بدایتلرندن صکره اوزمانلرده هلال احمرک آناتولیده کی امداد و معاونت تشکیلاتی طرزونده برنجی، آقحصارده دردنجی، آلاشهرده آلتنجی، نازللی وجوارنده بشنجی اولق اوزره درت هیئندن عبارت بولونیوردی .

تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتک تشکلی متعاقب بو هیئتلر ویریلن امر ووجبنجه استانبول مرکز عمومیه سیله مخبرات و مواصلاتی قطع ایتشلر و یا آنقرده بولنان مرکز عمومی اعضاسندن دو قور عدنان بکه و یاخود اسکیشهرده کی هلال احمر مرخصلغه مراجعه باشلامشدر .

بو هیئتلرک معاشات و مصارف روزمره سی آیده اون ایکی بیک لیرایه قریب اولوب استانبول ایله هیچ بر معامله جریان ایتدیکنه نظر آ بونک اسکیشهر مرخصلغه تأمین لازم کلمش و ایشته بو صورتله و قتیله استانبول مرکز عمومیه سیله استانبولده کی آشانلر ایچون طوپدن پک چوق مقدارده ارزاق و لوازم تدارکی ضمننده مرخصلق امرینه ارسال ایدلمش اولان مبالغ مهمه دن استفاده به باشلامشدر . دیگر طرفدن چناق قلمه حربنک الک بحرانی دورنده صرف بر تدبیر احتیاطی اولق اوزره آناتولییه سوق ایدیلن اشیا و لوازم ایله تشکیل اولنان اسکیشهر ده بوسندن بو هیئتلرک مالزمه احتیاجاتی دخی تأمین اولونمشدر . معافیه ثابت و غیر متزاید بر سرمایه دیمک اولان بو مبالغ واشیانک صرفی دیگر بر طرفدن واردات تأمین ایدلمدکجه آتی قریبده هلال احمر تشکیلاتک دوچار سگمه اولسنی ایجاب ایدمکجه دوشونولمش و مرخصلق طرفندن

Varidat ve İnanat

İşte 336 senesi bidayetlerinden sonra o zamanlarda Hilâl-i Ahmer'in Anadolu'daki İmdat ve Muavenet Teşkilatı Trabzon'da birinci, Akhisar'da dördüncü, Alaşehir'de altıncı, Nazilli ve civarında beşinci olmak üzere dört heyetten ibaret bulunuyordu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin teşekkülünü müteakip bu heyetler verilen emir mucibince İstanbul Merkez-i Umumisiyle muhaberat ve muvasalatı katetmişler veya Ankara'da bulunan Merkez-i Umumi azasından Doktor Adnan Bey'e veyahut Eskişehir'deki Hilâl-i Ahmer Murahhaslığına müracaata başlamışlardır.

Bu heyetlerin maaşat ve mesarif-i ruzmerresi ayda on iki bin liraya karib olup İstanbul ile hiçbir muamele cereyan etmediğine nazaran bunun Eskişehir Murahhaslığınca temini lazım gelmiş ve işte bu suretle vaktiyle İstanbul Merkez-i Umumisince İstanbul'daki aşhaneler için toptan pek çok miktarda erzak ve levazım tedariki zımnında Murahhaslık emrine irsal edilmiş olan mebalîğ-i mühimmeden istifadeye başlanmıştır. Diğer taraftan Çanakkale Harbi'nin en buhranlı devrinde sırf bir tedbir-i ihtiyati olmak üzere Anadolu'ya sevk edilen eşya ve levazım ile teşkil olunan Eskişehir deposundan bu heyetlerin malzeme ihtiyacı dahi temin olunmuştur. Mamafih sabit ve gayrimüteazayit bir sermaye demek olan bu mebalîğ ve eşyanın sarfı diğer bir taraftan varidat temin edilmedikçe ati-i karibde Hilâl-i Ahmer teşkilatının düçar-ı sekte olmasını icap edeceği düşünülmüş ve Murahhaslık tarafından

Gelirler ve Yardımlar

1920 yılının başlarından sonra, o zamanlarda Hilâl-i Ahmer'in Anadolu'daki Acil Yardım Teşkilatı Birinci Heyet Trabzon'da, Dördüncü Heyet Akhisar'da, Altıncı Heyet Alaşehir'de, Beşinci Heyet de Nazilli ve civarında olmak üzere dört heyetten ibaretti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin şekillenmesinin ardından bu heyetler verilen emir gereğince İstanbul Genel Merkeziyle haberleşme ve ulaşımı kesmiş, Ankara'da bulunan Genel Merkez üyelerinden Doktor Adnan [Adivar] Bey'e yahut Eskişehir'deki Hilâl-i Ahmer Delegasyonuna müracaat etmeye başlamışlardır.

Bu heyetlerin maaş ve günlük harcamaları yaklaşık ayda on iki bin lira tutmakta, İstanbul ile hiçbir işlem gerçekleştirilmediğinden dolayı da bunun Eskişehir Delegasyonu tarafından karşılanması gerekmiş bunun üzerine vaktiyle İstanbul Genel Merkezince İstanbul'daki aşhaneler için gerekli erzakın ve malzemenin toptan tedarik edilmesi amacıyla Delegasyon emrine gönderilmiş yüklü bütçeden yararlanılmıştır. Ayrıca Çanakkale Muharebeleri'nin en sıkıntılı döneminde Anadolu'ya ihtiyaten sevk edilen eşya ve malzemeyle kurulmuş Eskişehir deposundan da bu heyetlerin malzeme ihtiyaçları karşılanmıştır. Bununla birlikte sabit ve devamı olmayan bir varlık anlamına gelen bu meblağ ve malzemelerin kullanılması yeni gelirler temin edilmezse yakın gelecekte Hilâl-i Ahmer teşkilatının faaliyetlerinin sekteye uğramasına sebep olacağı düşünülmüş ve Delegasyon tarafından

— ۶ —

ولایتلر واسطه سیله هر وقت اولدیغی کبی ینه محترم آناتولی اهاالیسنک علوشفقت و مرحمتنه مراجعت ایدلمشدر که بو مراجعتک نتایجی اولمق اوزره یا اولکی هلال احمر مراکز و شعباتک احیاسی و یا خود یکیدن مراکز و شعبات تأسیدی صورتیله بو آنه قدر یوز یکرمی سکیز بیک لیرایی متجاوز اعانه نقدیه ورود ایتمشدر .

بو میانه مفرداتی جدول مخصوصنده کوره چککیز محللردن ورود ایدن اعانات آردسنده قسطنونی و معموره العزیز ولایتلری اهاالیسنک ابراز حمیتده برنجیلکی قازانمش اولدقلرینی کمال منت و شکرانه ذکر ایتدی و بوضرده قسطنونی و حوالیسی قوماندانی هلال احمر اعضای مؤسسه و قدیمه سندن محی الدین پاشا حضرتلرینک و معموره العزیزده استیناف محکمه سی رئیسی عطا بک افندینک همت و غیرت انسانیتکارانه لرینه ده تحجیل ایتدی و جدائی بروجیه عدا درز . نقد آمعانت خصوصنده بو صورتله تهالک کوسترن ارباب حمیتدن بشقه صندوقلری آچهرق بابادن آنادن قالمه قیمتدار اشیالرینه و ارنجیه قدر کندیلری ایچون عزیز خاطره لری بیه اسپرکه میه زک هلال احمره کوندرنلر و یا خود بو اشیالردن سرکیلر ترتیب ایله حاصلاتی ینه هلال احمره کوندرن یرلر نادر دکلدن . بو جمله دن اولمق اوزره بارطین ، آماصره خاتملرینک کوندردکلری اشیایی مرخصلق دائره سنده کورن برچوق ذوات تحسین و افتخار یا شلریله زیارت ایتمشدر .

استان بول معارفی — آناتولی اهالی محترمه سی مدافعه وطن ایچون یادیغی اله علوی فدا کارقلر یاننده خیرکار معاونتلرینه بو صورتله هلال احمر تشکیلاتمز واسطه سیله ایفا ایدرن کن قلب و وجدانیله آناتولی مدافعه سنه مربوط و بو مدافعه نک توالی موفقیاتندن محظوظ و منتدار اولان استانبولک محترم خلقی ده برنجی این اوکی محاربه سی

vilayetler vasıtasıyla her vakit olduğu gibi yine muhterem Anadolu ahalisinin ulu şefkat ve merhametine müracaat edilmiştir ki bu müracaatın netayici olmak üzere ya evvelki Hilâl-i Ahmer merakiz ve şubasının ihyası veyahut yeniden merakiz ve şubat tesisi suretiyle bu ana kadar yüz yirmi sekiz bin lirayı mütecaviz iane-i nakdiye vürut etmiştir.

Bu meyanda müfredatını cetvel-i mahsusunda göreceğiniz mahallerden vürut eden ianat arasında Kastamonu ve Mamuretü'l-Aziz vilayetleri ahalisinin ibraz-ı hamiyette birinciliği kazanmış olduklarını kemal-i minnet ve şükranla zikretmeği ve bu sırada Kastamonu ve havalisi kumandanı Hilâl-i Ahmer azayı müesses ve kadimesinden Muhiddin Paşa Hazretleri'nin ve Mamuretü'l-Aziz'de İstinaf Mahkemesi Reisi Ata Beyefendi'nin himmet ve gayret-i insaniyetkâranelerini de tebci eylemeyi vicdani bir vecibe addederiz.

Nakden muavenet hususunda bu suretle tehalük gösteren erbab-ı hamiyetten başka sandıklarını açarak babadan anadan kalma kıymettar eşyalarına varıncaya kadar kendileri için aziz hatıraları bile esirgemeyerek Hilâl-i Ahmer'e gönderenler veyahut bu eşyalardan sergiler tertip ile hasılatını yine Hilâl-i Ahmer'e gönderen yerler nadir değildir. Bu cümleden olmak üzere Bartın, Amasra hanımlarının gönderdikleri eşyayı Mu-rahhaslık Dairesinde gören birçok zevat tahassüs ve iftihar yaşlarıyla ziyaret etmişlerdir.

İstanbul Muaveneti

Anadolu ahali-i muhteremesi müdafaai vatan için yaptığı en ulvi fedakârlıklar yanında hayırkâr muavenetlerini de bu suretle Hilâl-i Ahmer teşkilatımız vasıtasıyla ifa ederken kalp ve vicdaniyla Anadolu müdafaasına merbut ve bu müdafaanın tevali-i muvaffakiyatından mahzuz ve minnettar olan İstanbul'un muhterem halkı da Birinci İnönü Muharebesi'nin

valilikler aracılığıyla her vakit olduğu gibi yine kıymetli Anadolu halkının yüce şefkat ve merhametine müracaat edilmiştir ki bunun sonucunda ya önceki Hilâl-i Ahmer merkezleri ve şubelerinin yeniden canlandırılması ya da yeni merkezler ve şubeler kurulmasıyla bu ana kadar yüz yirmi sekiz bin lirayı aşkın nakdî yardım toplanmıştır.

Bu arada içeriğini ilgili tablolarda göreceğiniz yerlerden gelen yardımlar arasında Kastamonu ve Elazığ illeri halklarının vatanseverlik bakımından gösterdikleri çabada birinci olduklarını minnet ve şükranla bahsetmeyi; bu sırada Kastamonu ve yöresi kumandanı, Hilâl-i Ahmer kurucu ve kıdemli üyelerinden Muhittin [Akyüz] Paşa Hazretleri'nin ve Elazığ Temyiz Mahkemesi Başkanı Ata [?] Beyefendi'nin insaniyet namına göstermiş oldukları emek ve gayretleri de anmayı vicdani bir sorumluluk sayarız.

Nakdî yardım konusunda bu denli rağbet gösteren vatanperver insanlar dışında sandıklarını açarak babadan, anadan kalma kıymetli eşyalara varıncaya kadar kendileri için aziz hatıraları bile esirgemeyerek Hilâl-i Ahmer'e gönderenler yahut bu eşyalardan sergiler düzenleyip gelirlerini yine Hilâl-i Ahmer'e gönderen yerler de hiç az değildir. Yine bu anılarla aynı gruptan Bartın ve Amasra hanımlarının gönderdikleri eşyalardır ki bunlar Delegasyon Dairesinde gören birçok kişi derin duygu ve iftihar gözyaşıyla bu eşyaları ziyaret etmişlerdir.

İstanbul Yardımları

Anadolu'nun saygıdeğer halkı, vatan müdafaası için yaptığı en yüce fedakârlıkların yanı sıra hayır yardımlarını da bu şekilde Hilâl-i Ahmer teşkilatlarımız aracılığıyla yaparken kalp ve vicdaniyla Anadolu'nun müdafaasına bağlı, bu müdafaanın art arda gelen başarılarından mutlu ve minnettar olan İstanbul'un saygıdeğer halkı da Birinci İnönü Muharebesi'nin

— ۷ —

متعاقب هلال احمر واسطه سیه آناتولی به یار دیمه پک مستثنا آنلرده کوروش بر وجد و تهاکله شتاب ایتمشله در . استانبول مرکز عمومیه سنک وقوع بولان دعوتی اوزرینه هم آلود بر فعالیتله طرف طرف درج اعاناته باشلانیه برق نسبه آاز بر زمانده ایکی یوز الی بیک لیرانی متجاوز نقدی بر اعانه طوپلانیمش اولدینی کبی بو فوق العاده تظاهرانسانیتکارانه اثناسنده برچوقده اشیا تبرع ایدلمشدر . بو مختلف اعاناتدن نقدک بر قسم مهمی هان آنقره مرخصانی امرینه آناتولی به ارسال ایدلمش اولدینی کبی دیگر طرفدن کرک تبرعات عینیه و کرک نقدک دیگر قسمیه مایعه ایدیلن اشیا آناتولی به سوق اولومشدر . بواعانات تقدیه و عینیه نک مرخصاق قاضه و انبارلرینک متمادی فعالیتی نتیجه سنده خیلیدن خیلی به خفیفله مک باشلادینی بر صروده بردنبره یتیمش اولمسی هلال احمرک موفقیات آتیه سی ایچون بر فال خیر عدايدرز .

استانبولک کوستردیکی بو جوشش خیر و فضیلت سقاریا حربی متعاقب بر کره دها تکبرر ایتش و بو دفعه معاونت تقدیه دن زیاده تبرعات عینیه شکلنده یعنی براوجی آنقره ده، دیگر اوجی استانبولده اولمق اوزره آقوب کن مالز مه واشیا فافله لری حالنده تجلی ایله مشدر . بو صورتله آناتولینک خیر پرورد قلیلرینه استانبولک انسانیتکار قلیلرینی وصال ایتش اولمق خدمتیه هلال احمر کندیسینی بختیار عدايدرز .

ممالک اسلامیه و اجنبیه ده اعانات — تا طرابلس غرب محاربه سندن اعتباراً هلال احمرک تورکیا خارجنده کی الک صادق و وفاکار اعضاسی یعنی اهالی اسلامیه ، تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتنک مدافعه دین و ملت اوغرند در عهده ایتدیکی استقلال محاربه سنه قارشیده لاقید قالمیه برق طرف طرف جمع اعاناته باشلامشدر . بومیانده هند خلافت هیئتندن یکرمی بیک انکلیز لیراسی وبش بیک

müteakip Hilâl-i Ahmer vasıtasıyla Anadolu'ya yardıma pek müstesna anlarda görülmüş bir vecd ve tehalükle şitap etmişlerdir. İstanbul Merkez-i Umumisinin vuku bulan daveti üzerine humma-âlûd bir faaliyetle taraf taraf derc-i ianata başlanılarak nispeten az bir zamanda iki yüz elli bin lirayı müteceviz nakdî bir iane toplanılmış olduğu gibi bu fevkalade tezahür-ü insaniyetkârane esnasında birçok da eşya teberra edilmiştir.

Bu muhtelif ianattan nakdin bir kısm-ı mühimmi hemen Ankara Murahhaslığı emrine Anadolu'ya irsal edilmiş olduğu gibi diğer taraftan gerek teberruat-ı ayniye ve gerek nakdin diğer kısmıyla mübayaa edilen eşya Anadolu'ya sevk olunmuştur. Bu ianat-ı nakdiye ve ayniyenin Murahhaslık kasa ve ambarlarının mütemadi faaliyeti neticesinde hayliden hayliye hafiflemeye başladığı bir sırada birden bire yetişmiş olmasını Hilâl-i Ahmer'in muvaffakiyat-ı atiyesi için bir fal-i hayr addederiz.

İstanbul'un gösterdiği bu coşuş hayır ve fazilet Sakarya Harbi'ni müteakip bir kere daha tekerrür etmiş ve bu defa muavenet-i nakdiyeden ziyade teberruat-ı ayniye şeklinde yani bir ucu Ankara'da, diğer ucu İstanbul'da olmak üzere akıp gelen malzeme ve eşya kafileleri hâlinde tecelli eylemiştir. Bu suretle Anadolu'nun hayırperver kalplerine İstanbul'un insaniyetkâr kalplerini vasl etmiş olmak hizmetiyle Hilâl-i Ahmer kendisini bah-tiyar addeder.

Memalik-i İslamiye ve Ecnebiyeden İanat

Ta Trablusgarp Muharebesi'nden itibaren Hilâl-i Ahmer'in Türkiye haricindeki en sadık ve vefakâr azası yani ahali-yi İslamiye, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin müdafaa-i din ve millet uğrunda deruhte ettiği İstiklal Muharebesi'ne karşı da lakayit kalmararak taraf taraf cem-i ianata başlamışlardır. Bu meyanda Hint Hilafet Heyetinden yirmi bin İngiliz Lirası ve beş bin

ardından Hilâl-i Ahmer aracılığıyla Anadolu'ya yardıma pek müstesna anlarda görülmüş bir coşku ve istekle koşmuşlardır. İstanbul Genel Merkezinin daveti üzerine hummalı bir çalışmayla yardım toplanmaya başlanarak nispeten az bir zamanda iki yüz elli bin lirayı aşkın nakdî yardım toplanmış ve olağanüstü insanseverlik gösterisi sırasında birçok eşya da bağışlanmıştır.

Bu çeşitli yardımlardan nakit yardımların önemli bir kısmı hemen Ankara Delegasyonuna emrine gönderilmiş, aynı bağışlar ve yapılan nakdî yardımların diğer kısmıyla satın alınan malzeme Anadolu'ya gönderilmiştir. Bu nakdî ve aynı yardımların, Delegasyonun kasasındaki bütçe ile depolarındaki malzemelerin sürekli faaliyetleri sonucunda bir hayli azaldığı bir sırada yetişmiş olmasını Hilâl-i Ahmer'in gelecekteki başarıları için hayra alamet sayarız.

İstanbul'un gösterdiği bu coşku, hayır ve fazilet Sakarya Muharebesi'nin ardından bir kere daha tekrarlanmış ve bu defa nakdî yardımdan çok aynı bağış şeklinde, yani bir ucu Ankara'da diğer ucu İstanbul'da olmak üzere akıp gelen malzeme ve eşya kafileleri hâlinde gerçekleşmiştir. Bu şekilde Anadolu'nun hayırsever kalplerine İstanbul'un insancıl kalplerini bağlamış olma hizmetiyle Hilâl-i Ahmer kendisini talihli sayar.

Müslüman ve Yabancı Ülkelerden Yardımlar

Ta Trablusgarp Muharebesi'nden itibaren Hilâl-i Ahmer'in Türkiye dışındaki en sadık ve vefakâr topluluğu yani İslam ahali, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin din ve millet müdafaaası uğrunda üstlendiği Kurtuluş Savaşı'na karşı da kayıtsız kalmararak her taraftan yardım toplamaya başlamıştır. Bu sırada Hint Hilafet Heyetinden yirmi bin İngiliz lirası ve beş bin

— ۸ —

بطانيه رومادهكى ممثل جامى بك افندى وساطتيه آنقره مرخصلغه
ارسال ايدلمش اولديني كچي بنگازى و طرابلس غربيه جمع ايديلن
ايكى يوز دوت بيك ايتاليان فراقتى دخى وزنه مزه ارسال ايدلمشدر.
بوندن بشقه مصر هلال احمرى طرفندن طوپلانان مبالغدن اوتوز
يدى بيك ايكى يوز اللى ليرانك تأديه امرى بوراپورك يازلديني صره ده
ورود ايتمش ايدى .

اهالى اسلاميه نك طوغريدن طوغرى يه آنقره هيئت مرخصه سى

هلال احمر آنقره هيئت مرخصه سى محاسبه اوطه سى

نامنه تبرع ايتدكلى بواطاتندن بشقه مركز عمومى نك مبايعه ايدوب
آناطولى به كوندردىكى اشيانك قسماً بدللى ده ينه بو مبارك ذواتك
استانبوله ارسال ايتدكلى اعانات ايله تأديه اولونمشدر .

صوك زمانلرده آمريقاي جنوبيده آرژانتينده بولنان ارباب خير
وحسناتك بوئوس آيره سده كى اسپانيا قونسولوسى موسيو يواكيم
ديتورالده نك - كه منافع عثمانيه نى مدافعه به مأمورد - تحت رياستنده
برهلال احمر شعبه سى كشاد ايدى نك جمع اعاناته باشلادقلى نى وايلك

Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhasası Muhasebe Odası

Hilâl-i Ahmer Ankara Delegasyonu Muhasebe Odası

battaniye Roma'daki mümessil Camî Beyefendi vesatetiyle Ankara Murahhaslığına irsal edilmiş olduğu gibi Bingazi ve Trablusgarp'ta cem edilen iki yüz dört bin İtalyan frankı dahi veznemize irsal edilmiştir. Bundan başka Mısır Hilâl-i Ahmeri tarafından toplanan mebalığden otuz yedi bin iki yüz elli liranın tediye emri bu raporun yazıldığı sırada vürut etmiş idi.

Ahali-yi İslamiye'nin doğrudan doğruya Ankara Heyet-i Murahhasası namına teberru ettikleri bu ianattan başka Merkez-i Umuminin mübayaa edip Anadolu'ya gönderdiği eşyanın kısmen bedelleri de yine bu mübarek zevatın İstanbul'a irsal ettikleri ianat ile tediye olunmuştur.

Son zamanlarda Amerika-yı Cenubi'de Arjantin'de bulunan erbab-ı hayır ve hasenatın Buenos Aires'teki İspanya Konsolosu Mösyö Yuvakim Ditoralde'nin- ki menafi-i Osmaniye'yi müdafaaya memurdur- taht-ı riyasetinde bir Hilâl-i Ahmer şubesi küşat ederek cem-i ianata başladıklarını ve ilk

battaniye Roma'daki temsilci Camî [Baykurt] Beyefendi aracılığıyla Ankara Delegasyonuna gönderilmiş, Bingazi ve Trablusgarp'ta toplanan iki yüz dört bin İtalyan frangı da veznemize ulaştırılmıştır. Bundan başka Mısır Hilâl-i Ahmeri tarafından toplanan meblağdan otuz yedi bin iki yüz elli liranın ödenmesi emri de bu raporun yazıldığı sırada verilmişti.

İslam ahalisinin doğrudan doğruya Ankara Delegeler Heyeti adına bağışladıkları bu yardımlardan başka Genel Merkezin satın alıp Anadolu'ya gönderdiği eşyanın bedellerinin bir kısmı da yine bu mübarek kişilerin İstanbul'a gönderdikleri yardımlarla ödenmişti.

Son zamanlarda Güney Amerika'da Arjantin'de bulunan hayırsever ve yardımseverlerin, Buenos Aires'teki İspanya Konsolosu Yuvakim Ditoralde -ki Osmanlı menfaatlerini müdafaayla görevlidir- başkanlığında bir Hilâl-i Ahmer şubesi açılarak yardım toplamaya başladığını ve ilk

— ۹ —

ارسالات اوله زق بش بیک «په زوس» ک - «۱» په زوس ۴۹۰ فرانسز فرانسی معادلیدر - استانبول اسپانیا سفارتی واسطه سیله آنقره مرخصلغه ارسال ایدلدیکنی معرض شکرانده ذکر ایدرز . آمریقادہ قلیولند جمعیت خیریة اسلامیہ سی طرفندن بش یوز طقسان بش لیرا یتش بش غروش کوندردیکی کبی ردوس جمعیت اسلامیہ سی طرفندن ده درت بیک یوزیکرمی یدی لیرا ارسال ایدلمشدر . سوریه اهالیسنگ دخی هلال احمر نامنه جمع اعاناه باشلادقلری استخبار ایدلش وبواعاناتک جلی اسبابنه توسل اولومشدر .

شوراسنی ده ذکر ایتمه دن چکمه لم که ، تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتک کندیلریله هنوز صالح عقد ایتمدیکی دولتارک مستملکانتدن کلن بو پاره لر ، بلکه ده او دولتارک مساعده مخصوصه لری اولمق سزین بیک درلو احترازلر آلتنده طولانیش وبرچوق احتمالات کوزه آتیه رقی بزله قدر ارسال ایدلمشدر . هلال احمرک بوتون دیگر صلیب احمرلر کبی بلاتفریق عرق ومذهب «ء جزله مونس وشفاپاش اوزانان ال» اولدیغنی بودولتار قبول ایتمدیکی وین الملل صلیب احمر قومیه سی هلال احمره قارشى جدا بی طرف وخیرخواه بروضعیت الدیغنی تقدیرده بواعاناتک بش اون مشنه بالغ اوله جغنی ظن ایدرز .

irsalat olarak beş bin “pezos”un -1 pezos 4,90 Fransız frangı muadildir- İstanbul İspanya Sefareti vasıtasıyla Ankara Mu-rahhaslığına irsal edildiğini maruz-u şükranede zikrederiz.

Amerika’da Cleveland Cemiyet-i Hay-riye-i İslamiyesi tarafından beş yüz doksan beş lira yetmiş beş kuruş gönde-rildiği gibi Rodos Cemiyet-i İslamiyesi tarafından da dört bin yüz yirmi yedi lira irsal edilmiştir.

Suriye ahalisinin dahi Hilâl-i Ahmer nâmına cem-i ianata başladıkları istih-bar edilmiş ve bu ianatın celbi esbabına tevessül olunmuştur.

Şurasını da zikretmeden geçmeyelim ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükû-metinin kendileriyle henüz sulh akdet-mediği devletlerin müstemlekâtından gelen bu paralar, belki de o devletlerin müsaade-i mahsusaları olmaksızın bin türlü ihtirazlar altında toplanmış ve bir-çok ihtimalat göze alınarak bizlere kadar irsal edilmiştir. Hilâl-i Ahmer’in bütün diğer Salîb-i Ahmerler gibi bilatefrik-i ırk ve mezhep “*acizlere munis ve şifapaş uzanan el*” olduğunu bu devletler kabul ettiği ve Beynelmilel Salîb-i Ahmer Komitesi, Hilâl-i Ahmer’e karşı cidden bitaraf ve hayırhah bir vaziyet aldığı takdirde bu ianatın beş on misline balığ olacağını zannederiz.

gönderim olarak beş bin pesonun -1 peso 4,90 Fransız frangına denktir- İstanbul İs-panya Büyükelçiliği aracılığıyla Ankara De-legasyonuna gönderildiğini şükranla belir-tiriz.

Amerika’da Cleveland İslami Yardım Ce-miyeti tarafından beş yüz doksan beş lira yetmiş beş kuruş, Rodos İslam Cemiyeti tarafından da dört bin yüz yirmi yedi lira gönderilmiştir.

Suriye halkının da Hilâl-i Ahmer adına yar-dım toplamaya başladığı haberi gelmiş ve bu yardımların yerine ulaştırılmasına aracı olunmuştur.

Şunu da söylemeden geçmeyelim ki Türki-ye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin ken-dileriyle henüz sulh yapmadığı devletlerin sömürgelerinden gelen bu paralar, belki de o devletlerin izni olmaksızın bin türlü sı-kıntılarla toplanmış ve birçok olasılık göze alınarak bizlere kadar gönderilmiştir. Hilâl-i Ahmer’in bütün diğer Kızılhaçlar gibi ırk ve mezhep ayrımı gözetmeksizin “*acizle-re cana yakın ve şifa getirerek uzanan el*” olduğunu bu devletler kabul ettiği ve Ulus-lararası Kızılhaç Komitesi, Hilâl-i Ahmer’e karşı cidden tarafsız ve hayırsever bir duruş aldığı takdirde bu yardımların beş on katına ulaşacağını düşünmekteyiz.

— ۸۰ —

منفرد اعانات — پارسده اغنيای اسلامیه دن پرنس عفت خاتم
افندی حضرتلری هلال احمر آنقره خاتم مرکزى رئيسه سى خالده
اديب خاتم افندی وساطتيله ايکي بيک بشيوزليرا تبرع ايتک صورتيله
ابراز حميت ايله مشلردر .
آنقره روس شورالر جمهوريتى سفارتى طرفندن يونان منطقه
استيلاسنده کی محتاجينه معاونت اولقى اوزره بردفعه ده اوتوز بيک
آلتون روبله ، آنقره افغان سفیری سلطان احمدخان طرفندن ده
ايکي بيک لیرای عثمانی ورقه نقدیه و قرق انکلز آلتون اهدا ايدلمش
اولديغي شکران و ممتلیمزه تردیفاً قيد ايدرز . تورکيا — فرانسه
ايتلافنک عقدی مناسبيله آنقره ده بولنان مرخص موسیو فراقان-
بوسیون طرفندن ده عين مقصدله بيک لیرا تبرع ايدلمش اولغله بوسطرلرده
کنديلرينه علناً بيان تشکر ايدرز .

Münferit İanat

Paris'te ağniya-yı İslamiye'den Prenses İffet Hanımefendi Hazretleri Hilâl-i Ahmer Ankara Hanımlar Merkezi Reisesi Halide Edib Hanımefendi vesatetiyle iki bin beş yüz lira teberru etmek suretiyle ibraz-ı hamiyet eylemişlerdir.

Ankara Rus Şûralar Cumhuriyeti Sefareti tarafından Yunan mıntıka-i istilasındaki muhtacine muavenet olmak üzere bir defada otuz bin altın ruble, Ankara Afgan Sefiri Sultan Ahmed Han tarafından da iki bin lira-yı Osmanî varaka-i nakdiye ve kırk İngiliz altını ihda edilmiş olduğunu şükran ve minnetlerimize terdifen kaydederiz. Türkiye-Fransa itilafının akdi münasebetiyle Ankara'da bulunan Murahhas Mösyö Franklin-Buiyon tarafından da aynı maksatla bin lira teberru edilmiş olmakla bu satırlarda kendilerine alenen beyan-ı teşekkür ederiz.

Bireysel Yardımlar

Paris'te varlıklı Müslümanlardan Prenses İffet Hanımefendi Hazretleri, Hilâl-i Ahmer Ankara Hanımlar Merkezi Başkanı Halide Edib [Adivar] Hanımefendi aracılığıyla iki bin beş yüz lira bağışlayarak hamiyetlerini göstermişlerdir.

Ankara Rus Sovyetler Cumhuriyeti Büyükelçiliği tarafından Yunanlıların istila ettiği bölgedeki ihtiyaç sahiplerine yardım olmak üzere bir defada otuz bin altın ruble, Ankara Afgan Büyükelçisi Sultan Ahmed Han tarafından da iki bin Osmanlı lirası banknot ve kırk İngiliz altını bağışlanmış olduğunu şükran ve minnetlerimizle birlikte kayda geçiriz. Türkiye-Fransa Antlaşması'nın [Ankara Antlaşması] imzalanması münasebetiyle Ankara'da bulunan Delege Sayın Franklin-Bouillon tarafından da aynı maksatla bin lira bağışlanmış olmakla birlikte kendilerine bu satırlarda açıkça teşekkür ederiz.

صحنهٔ عسکریهٔ معاونت

اسکیشهر ضمیمهٔ خانهٔ سی — ۳۳۶ سنهٔ سی حزیرانی ظرفنده یونان
اردوسنک ایلری حرکتی اوزرینه موقعی ترکه مجبور قالان آقحصار
هیئت ۱۵ تموزده اسکیشهرده بر خسته خانه کشادیه یکیدن ایشه

هلال احرر آنقره هیئت مخلصهٔ سی اسرا شعبهٔ سی معامله اوطمسی

باشلامشدر . بو خسته خانه ده حرب مجروحینی منتظماً و صورت دائمه ده
تحت تداویده بولونديرملقله برابر کوریلن لزوم و احتیاجه بناءً آیرنجه
کوز ، قولاق ، بوغاز شعبه لری آچیلهرق اوراده کی بوتون عسکری
خسته خانه لرك بو شعبه یه عائد خسته لری تدای ایدلمشدر . بوندن
بشقه اسکیشهر استاسیونی انتظار سالونی مجروحین قبول عملی چایخانه
حاله افراغ ایدیلهرک بیکلرجه قاب چای و چوربا توزیع اولندیبی کی
آغیر مجروحین اسکیشهر هلال احرر خسته خانه سنه و خفیقلر دیگر

Hilâl-i Ahmer Ankara Heyet-i Murahhasası Üsera Şubesi Muamele Odası
Hilâl-i Ahmer Ankara Delegeler Heyeti Esirler Şubesi İşlem Odası

Sıhhiye-i Askeriyye Muavenet Eskişehir Hastanesi

336 senesi Haziran'ı zarfında Yunan ordusunun ileri hareketi üzerine mevkii- ni terke mecbur kalan Akhisar Heyeti 15 Temmuz'da Eskişehir'de bir hastane küşadıyla yeniden işe başlamıştır. Bu hastanede harp mecruhinin muntazaman ve suret-i daimede taht-ı tedavide bulundurulmakla beraber görülen lüzum ve ihtiyaca binaen ayrıca göz, kulak, boğaz şubeleri açılarak oradaki bütün askerî hastanelerin bu şubeye ait hastaları tedavi edilmiştir. Bundan başka Eskişehir İstasyonu İntizar Salonu Mecruhin Kabul Mahalli çayhane hâline ifrağ edilerek binlerce kap çay ve çorba tevzi olunduğu gibi ağır mecruhin Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastanesine ve hafifler diğer

Askerî Sıhhiyeye Yardım Eskişehir Hastanesi

Haziran 1920'de Yunan ordusunun ileri hareketi üzerine pozisyonunu terk etmeye mecbur kalan Akhisar Heyeti, 15 Temmuz'da Eskişehir'de bir hastane açarak yeniden çalışmaya başlamıştır. Bu hastanede, savaşta yaralananların tedavileri düzenli ve sürekli yapılmakla birlikte gerekli durumlarda ve ihtiyaç hâllerinde ayrıca göz, kulak ve boğaz birimleri açılarak oradaki bütün askerî hastanelerin bu birime ait hastaları tedavi edilmiştir. Bundan başka Eskişehir İstasyonu Bekleme Salonu Yaralı Kabul Yeri çayhane hâline getirilerek binlerce kap çay ve çorba dağıtılmış, ağır yaralılar Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastanesine ve hafif yaralılar da diğer

— ۱۲ —

محلله تفريق ايديلهرك مجروحينك آلام و اضطراباتنك تهوينه چاليشميشدر .

بوخسته خانه مایس ۳۳۷ اواسطنده ايکي يوز يتاق اوزرينه يکيدن صورت مکمله و منتظمهده ترتيب واحضار ايدلمش وبوصورتله برنمونه خسته خانه سی حالنده ۱۹ تموز ۳۳۷ تاريخنه قدر اجرائی فعالیت ايدرك اوتاريخنده وضعیت عسکريه دن طولايی قير شيرينه نقل واوراده تأسيس ايدلمشدر . بوخسته خانه مزده تداوی ايديلن مجروحينک عددی راپورك نهايتنده کی جدول مخصوصنده کوريله جکدر .

قير شهر نقاهتخانه سی — خسته خانه لردن طابورجی ايديلوب اوزون مدت استراحته محتاج بر خيلي ضابطانك موجود اولدينی نظردقته آلهرق بونلرايچون کريده هواسی ايی بر محله بر نقاهتخانه تأسيسی لزومی بحیثه دائره سی طرفندن مایس ۳۳۷ نهايتنده تکلیف ايدلمکله قير شهرده مکتب اعدادی بناسنده بر ضابطان نقاهتخانه سی تأسيس ايدلدی . مکتبک محتاج تعمیر بر خيل اقسامی بولنديغندن اک آز بر زمان ايچنده تعمیرات و ترمیماتی اکمال ويوز يتاقلق بر نقاهتخانه احضار ايدلمشدر . عين زمانده ضابطانه بر سهولت اولاق اوزره يته بحیثه دائره سنک مراجعتی اوزرينه بو نقاهتخانه يه اعزام ايديلن ضابطانك آنقره دن قير شهره مصارف سفريله لری هلال احمر طرفندن تأمین ايدلمشدر .

اسکيشهرک تخلیه سنه مجبوریته حاصل اولماسندن واسکيشهر خسته خانه مزك قير شهره نقلی ضروری کورولميسندن آغستوس ۳۳۷ تاريخندن اعتباراً مذکور نقاهتخانه خسته خانه هالنه افراغ اولمشدر .

قير شهر خسته خانه سی — قير شهر خسته خانه سی ۱۶ آغستوس ۳۳۷ تاريخنده ايکي يوز يتاقلی اولهرق کشاد ايدلمشدر . اولاضابطان ونفراته مخصوص اولان بوخسته خانه بالا آخره دهاز ياده حال مکملته

mahallere tefrik edilerek mecruhinin âlâm ve ızdırabatının tehvinine çalışılmıştır.

Bu hastane Mayıs 337 evasıtında iki yüz yatak üzerine yeniden suret-i mükemmel ve muntazamada tertip ve ihzar edilmiş ve bu suretle bir numune hastanesi hâlinde 19 Temmuz 337 tarihine kadar icra-yı faaliyet ederek o tarihte vaziyet-i askeriye dolay Kırşehir'e nakil ve orada tesis edilmiştir. Bu hastanemizde tedavi edilen mecruhinin adedi raporun nihayetindeki cetvel-i mahsusunda görülecektir.

Kırşehir Nekahethanesi

Hastanelerden taburcu edilip uzun müddet istirahat muhtaç bir hayli zabitanın mevcut olduğu nazar-ı dikkate alınarak bunlar için geride havası iyi bir mahalde bir nekahethane tesisi lüzumu Sıhhiye Dairesi tarafından Mayıs 337 nihayetinde teklif edilmekle Kırşehir'de Mekteb-i İdadi binasında bir zabitan nekahethanesi tesis edildi. Mektebin muhtac-ı tamir bir hayli aksamı bulunduğu an az bir zaman içinde tamirat ve terminatı ikmal ve yüz yataklık bir nekahethane ihzar edilmiştir. Aynı zamanda zabitan bir suhulet olmak üzere yine Sıhhiye Dairesinin müracaatı üzerine bu nekahethaneye izam edilen zabitanın Ankara'dan Kırşehir'e masarif-i seferiyeleri Hilâl-i Ahmer tarafından temin edilmiştir.

Eskişehir'in tahliyesine mecburiyet hasıl olmasından ve Eskişehir Hastanemizin Kırşehir'e nakli zaruri görülmesinden Ağustos 337 tarihinden itibaren mezkûr nekahethane hastane hâline ifrağ olunmuştur.

Kırşehir Hastanesi

Kırşehir Hastanesi 16 Ağustos 337 tarihinde iki yüz yataklı olarak küşat edilmiştir. Evvela zabitan ve neferana mahsus olan bu hastane bilahare daha ziyade hâl-i mükemmeliyete

yerlere ayrılarak yaralıların acı ve ızdırablarının hafifletilmesine çalışılmıştır.

Bu hastanenin kapasitesi Mayıs 1921 ortalarında iki yüz yatağa mükemmel ve düzenli bir şekilde çıkarılmış, bir numune hastanesi olarak 19 Temmuz 1921 tarihine kadar faaliyet göstermiş, bahsi geçen tarihte de askerî durumdan dolayı Kırşehir'e nakledilmiş ve oraya kurulmuştur. Bu hastanemiz de tedavi edilen yaralıların adedi, raporun sonundaki ilgili tabloda görülebilir.

Kırşehir Nekahethanesi

Hastanelerden taburcu edilip uzun süre dinlenmeye muhtaç bir hayli subayın bulunduğu göz önüne alınarak bu subaylar için cephe gerisinde havası iyi bir bölgede bir nekahethane kurulması gereği Sıhhiye Dairesi tarafından Mayıs 1921 sonunda teklif edilmiş, Kırşehir'de Lise okul binasında bir subay nekahethanesi kurulmuştur. Okulun tamir gerektiren birçok kısmı bulunduğu en kısa sürede bu ihtiyaçlar giderilmiş ve okul, yüz yataklı bir nekahethane hâline getirilmiştir. Aynı zamanda subaylara kolaylık olması için yine Sıhhiye Dairesinin müracaatı üzerine bu nekahethaneye yollanan subayların Ankara'dan Kırşehir'e yolculuk masrafları Hilâl-i Ahmer tarafından karşılanmıştır.

Eskişehir'in tahliyesine mecbur kalınmasından ve Eskişehir Hastanemizin Kırşehir'e taşınması gerekli görülmesinden ötürü Ağustos 1921'den itibaren bahsi geçen nekahethane boşaltılıp hastaneye çevrilmiştir.

Kırşehir Hastanesi

Kırşehir Hastanesi 16 Ağustos 1921'de iki yüz yataklı olarak kurulmuştur. Önceleri subaylara ve erlere mahsus olan bu hastane sonradan eksikleri tamamlanarak

— ۱۳ —

افراغ ایدیلهرک بالکز ضابطانه حصر ایدلمش وبو صورتله ایلری خسته خانه لردن نقلاً وجهه لردن طوغریدن طوغری به کلن مجروحین وضابطانی تحت تدایوی به آلمشدر .

قیرشهرده غرباخسته خانه سی اوملدیفندن فقرای اهلیدن مراجعت ایدنلردن محتاج عملیه اولانلرینه ده عملیات یابلمش وهفته ده اوچ کون مهاجرین ایله فقرای اهالی به وضابطان عائله لرینه ده معاینه کونی تخصیص ایدیلهرک معاینه لری اجرا وتداویلرینه اهتام ایدلمش ولازمکلن علاجلر مجاناً توزیع اولونمشدر . بو ائشاده یومی خسته خانه معاینه خانه سنه مراجعت ایدنلرک عددی سکساندن آشانی دوشمه مشدر . اوچ یحق آی دوام ایدن قیرشهر خسته خانه سنه آرتق اورالرجیه لزوم قطعی اوملدینی آکلاشلمش و ۱ کانون اول سنه ۳۳۷ تاریخنده لغو ایدلمشدر . بو خسته خانه ده نقدر مجروح وخسته تدایوی ایدلدیکی جدول مخصوصنده کوسترلمشدر .

آنقره ضمه خانه سی — ایکنجی این اوکی حربنک صوک کونلرنده یعنی مارت ۳۳۷ نهایتنده مدافعه علیه وکالتی حمیه دائره سنک تکلیفی اوزرینه آنقره ده دخی یوز یتاقلی بر مجروحین خسته خانه سی آچیلمشدر . وقتک دارلغندن طولانی سبق ایدن کیجه لی کوندوزلی مساعی ایله اوچ درت کون ایچنده روضه ترقی مکتبنده خسته خانه احضارینه موفقیت حاصل اولمش وبوخسته خانه ده مایس ۳۳۷ نهایتنه قدر مجروح قبول اولنمشدر . فقط بر طرفدن مکتب بناسنک کفایتسزلیکی و دیگر طرفدن طلبه نک تحصیه دوام ایده مامسی کبی محذولر نظر دفته آله رق خسته خانه نک استاسیون جوارینه نقلی تنسیب اولوندی .

استاسیون قارشوسنده الدایی ایکی بنادن بری ضابطانه ودیکری افراده تخصیص اولنه رق قاریولا و یتاق تجهیزاتا یکیدن وجوده کتیرلدی . بالخاصه عملیاتخانه سنک مکملیت وآلات جراحیه ومواد

ifrağ edilerek yalnız zabıtana hasredilmiş ve bu suretle ileri hastanelerden naklen ve cephelerden doğrudan doğruya gelen mecruhin ve zabitanı taht-ı tedaviye almıştır.

Kırşehir'de gureba hastanesi olmadığından fukara-yı ahaliden müracaat edenlerden muhtac-ı ameliye olanlarına da ameliyat yapılmış ve haftada üç gün muhacirin ile fukara-yı ahaliye ve zabitan ailelerine de muayene günü tahsis edilerek muayeneleri icra ve tedavilerine ihtimam edilmiş ve lazım gelen ilaçlar meccanen tevzi olunmuştur. Bu esnada yevmi hastane muayenehanesine müracaat edenlerin adedi seksenden aşağı düşmemiştir. Üç buçuk ay devam eden Kırşehir Hastanesine artık oralarca lüzum-u kati olmadığı anlaşılmış ve 1 Kânûn-u Evvel sene 337 tarihinde lağvedilmiştir. Bu hastanede ne kadar mecruh ve hasta tedavi edildiği cetvel-i mahsusunda gösterilmiştir.

Ankara Hastanesi

İkinci İnönü Harbi'nin son günlerinde yani Mart 337 nihayetinde Müdafaa-i Milliye Vekâleti Sıhhiye Dairesinin teklifi üzerine Ankara'da dahi yüz yataklı bir mecruhin hastanesi açılmıştır. Vaktin darlığından dolayı sebk eden geceli gündüzlü mesai ile üç dört gün içinde Ravza-i Terakki Mektebinde hastane ihzarına muvaffakiyet hasıl olmuş ve bu hastanede Mayıs 337 nihayetine kadar mecruh kabul olunmuştur. Fakat bir taraftan mektep binasının kifayetsizliği ve diğer taraftan talebenin tahsile devam edememesi gibi mahzurlar nazarıdikkate alınarak hastanenin İstasyon civarına nakli tensip olundu.

İstasyon karşısında en iyi iki binadan biri zabıtana ve diğeri efrada tahsis olunarak karyola ve yatak teçhizatı yeniden vücud getirildi. Bilhassa ameliyathanesinin mükemmeliyet ve âlât-ı cerrahiye ve mevadd-ı

yalnızca subaylara özel bir hastane hâline getirilmiş, bu şekilde ileri hastanelerden naklen ve cephelerden doğrudan gelen yaralılar ve subaylar burada tedavi edilmiştir.

Kırşehir'de yoksullar hastanesi olmadığından, fakir halkın müracaat edenlerinden ameliyata ihtiyaç duyanlarına ameliyat yapılmış ve haftada üç gün göçmenler, fakir halk ve subay ailelerine poliklinik günü tahsis edilerek muayeneleri yapılmış, tedavilerine özen gösterilmiş ve gerekli ilaçlar ücretsiz dağıtılmıştır. Bu süreçte hastane polikliniğine müracaat edenlerin sayısı günlük seksen kişinin altına da düşmemiştir. Üç buçuk ay devam eden Kırşehir Hastanesine artık o bölgede ihtiyaç olmadığı anlaşılmış ve 1 Aralık 1921'de hastane kapatılmıştır. Bu hastanede ne kadar yaralı ve hasta tedavi edildiği, ilgili tabloda gösterilmiştir.

Ankara Hastanesi

İkinci İnönü Muharebesi'nin son günlerinde yani Mart 1921 sonlarında Millî Savunma Bakanlığı Sağlık Dairesinin teklifi üzerine Ankara'da da yüz yataklı bir yaralı hastanesi açılmıştır. Vaktin darlığından dolayı geceli gündüzlü mesaiyle üç dört gün içinde Ravza-i Terakki Mektebi hastaneye çevrilmiş ve bu hastanede Mayıs 1921 sonuna kadar yaralı kabulü sürmüştür. Fakat bir taraftan okul binasının yetersizliği, diğer taraftan öğrencilerin eğitime devam edememesi gibi durumlar göz önüne alınarak hastanenin İstasyon civarına nakli uygun görüldü.

İstasyon karşısında en iyi iki binadan biri subaylara, diğeri sivilere tahsis edilerek karyola ve yatak ekipmanları yeniden kuruldu. Özellikle ameliyathanesinin mükemmeliyeti ile cerrahi aletler ve tedavi

— ۱۴ —

تیماریه سنك مبدولیتی کورن خیه عسکریه دائره سی استاسیونده دیگر ایکی عسکری خسته خانه سنده کی مهم عملیاتك هلال احمر خسته خانه سنده یاسلمسی تکلیف ایتدی . بو کوزل عملیاتخانه صباحدن آقشامه قدر اوج خسته خانه به عملیاتخانه وظیفه سی کوردی . خسته خانه هیئت خیه سنك و خانمارك غیرت و فعالیتاری شایان قیددر .

اسپارطه خسته خانه سی — اسکیشهر وسقاریا محاربه نرنده بلافاصله خدمت وطنیه سی ایفا ایدن خسته خانه مزك صوك زمانلرده جبهه کریسنده دها بویوک و مهم خدمتار ایفا ایده جکنی نظر دفته آلان هیئت مرخصه مز خسته خانه ك بوتون تجهیزات و مالزمه سیله جبهه قوماندانلغتك تنسیب ایده جکی محله تأسیس ایدلك اوزره جبهه کریسنه اعزامنه قرار وردی .

اسپارطه ده فعالیته باشلامق اوزره بولنان خسته خانه مزك تام جبهه کریسنده پک بویوک و مشکور خدمتاره مرفق اوله جفته قالمز .

قریه خسته خانه سی و قوابلی — ۳۳۹ ایلولنده آطنه مخناحین و مهاجرینه معاونت ایتك اوزره فرانسزلردن استحصال ایدیلن مساعده اوزرینه مرسین طریقله آطنه سوق اولونمق اوزره استانبول هلال احمر مرکز عمومیسنجه سکز طیب و اون ایکی مأمور و خسته باقیجیدن مرکب و هر درلو امداد و معاونت لوازمی حامل مکمل برهیئتك تشکل ایتدیکی خبر آلتش ایدی . بو هیئتك استانبولجه احضاری ائاسنده داماد فرید هیئتك سقوطی وقوعه کلمسی اوزرینه هیئتك انطالیه طریقله نورکیا بیوک ملت مجلی اراضیسنه التجا ایدن مهاجرینه معاونت ایتسی ترجیح اولنرق هیئت انطالیه حقیقه مشدر . ایشنه بو امداد محی هیئتك اعزای استانبول اشغالیدن صکره مرکز عمومینت آناطولییه قارشی ابلک تظاهر معاونتکارانه سی تشکیل ایدر .

tımarıyesinin mebzuliyetini gören Sıhhiye-i Askeriye Dâiresi İstasyon'da diğer iki askerî hastanesindeki mühim ameliyatın Hilâl-i Ahmer Hastanesinde yapılmasını teklif etti. Bu güzel ameliyathane sabahtan akşama kadar üç hastaneye ameliyathane vazifesini gördü. Hastane Heyet-i Sıhhiyesinin ve hanımların gayret ve faaliyetleri şayan-ı kayıttır.

Isparta Hastanesi

Eskişehir ve Sakarya Muharebe-lerinde bilafasla hizmet-i vataniyesini ifa eden hastanemizin son zamanlarda cephe gerisinde daha büyük ve mühim hizmetler ifa edeceğini nazarıdikkate alan Heyet-i Murahhasamız hastanenin bütün teçhizat ve malzemesiyle Cephe Kumandanlığının tensip edeceği mahalde tesis edilmek üzere cephe gerisine izamına karar verdi.

Isparta'da faaliyete başlamak üzere bulunan hastanemizin tam cephe gerisinde pek büyük ve meşkûr hizmetlere muvafak olacağına kaniyiz.

Konya Hastanesi ve Tevabii

336 Eylül'ünde Adana muhtacın ve muhacirinin muavenet etmek üzere Fransızlardan istihsal edilen müsaade üzerine Mersin tarikiyle Adana'ya sevk olunmak üzere İstanbul Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisince sekiz tabip ve on iki memur ve hastabakıcıdan mürekkep ve her türlü imdat ve muavenet levazımını hamil mükemmel bir heyetin teşekkül ettiği haber alınmıştı. Bu heyetin İstanbulca ihzarı esnasında Damat Ferid heyetinin sukutu vukua gelmesi üzerine heyetin Antalya tarikiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi arazisine iltica eden muhacirine muavenet etmesi tercih olunarak heyet Antalya'ya çıkmıştır. İşte bu imdad-ı sıhhi heyetinin izamı İstanbul işgalinden sonra Merkez-i Umuminin Anadolu'ya karşı ilk tezahür-ü muavenetkâranesini teşkil eder.

araç gereçlerinin bolluğunu gören Askerî Sıhhiye Dairesi, İstasyon'da diğer iki askerî hastanesindeki mühim ameliyatların Hilâl-i Ahmer Hastanesinde yapılmasını teklif etti. Bu güzel ameliyathane sabahtan akşama kadar üç hastaneye ameliyathane görevi gördü. Hastane Sıhhi Heyetinin ve hanımların gayret ve faaliyetleri kayda değerdir.

Isparta Hastanesi

Eskişehir ve Sakarya Muharebelerinde vatanî hizmetini aralıksız yerine getiren hastanemizin son zamanlarda cephe gerisinde daha büyük ve önemli hizmetler yapacağını göz önünde bulunduran Delegeler Heyetimiz, hastanenin bütün teçhizat ve malzemesiyle Cephe Kumandanlığının uygun göreceği yerde kurulması kaydıyla cephe gerisine gönderilmesine karar verdi.

Isparta'da faaliyete başlamak üzere bulunan hastanemizin tam cephe gerisinde büyük ve kayda değer hizmetler vereceği kanaatindeyiz.

Konya Hastanesi ve Ek Hizmet Birimleri

Eylül 1920'de Adana'daki ihtiyaç sahiplerine ve göçmenlere yardım için Fransızlardan alınan izin ile birlikte İstanbul Hilâl-i Ahmer Genel Merkezince Mersin üzerinden Adana'ya sevk edilen sekiz doktor ile on iki memur ve hastabakıcıdan oluşan ve her türlü yardım malzemesini beraberinde bulunduran tam teşekküllü bir heyetin bir araya getirildiği haber alınmıştı. Bu heyetin İstanbul'da hazırlıkları sürerken Damat Ferid hükûmetinin düşmesi üzerine heyetin Antalya üzerinden, Türkiye Büyük Millet Meclisi bölgesine sığınan göçmenlere yardım etmesi tercih edilmiş, böylece Genel Merkezin Anadolu'ya yönelik ilk yardım faaliyeti gerçekleşmiştir.

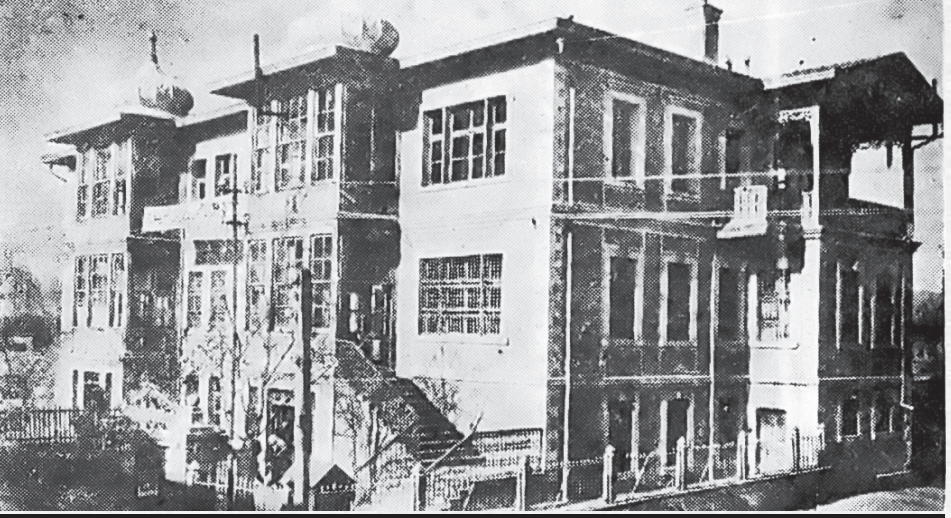
— ۱۵ —

هیئت انطالیه ده کچیردیکی اون سکیز کون طرفنده مهاجریندن
 یک حجاج اولانلر د چاشیر ، حصیر کی مالز مه توزیع ایتیش و بعضیلرینه
 معاونات تقدیده بولونمش و موقه آجدینی دیسپالسرده برچوق خسته
 تداوی ایشدر . هیئت اورادن حرکته کانه اول ۳۳۶ تاریخنده
 قونییه موصلت ایتیش و بوضرده جنوب جبهه سنده باشلایان محاربات
 طولایسیله هیئتک اردو تحیه سنه معاوتی دهالزم کورلمش اولدیغندن
 جبهه قوماندانلارنک تنسیمله یکریمی بی ضابطانه مخصوص اولق اوزره

هلال احمر قونییه مجروحین خسته خانه سی

یوز یتاقلی بر مجروحین خسته خانه سی کشاد ایتشدر . قونییه خسته
 خانه سی کوریلن لزوم اوزرینه حزیران ۳۳۷ واسطنه طوغری
 ایکی یوز یتاغه ابلاغ ایدلمش و بونک یوز عددی صولک آیلر طرفنده ضابطانه
 تخصیص اولمشدر . ایجابات موسم نظرا عتبارده آله ررق آغستوس ۳۳۷
 طرفنده «مرا» صیفیه سنده اون بش یتاقلی برده ضابطان نقاهتخانه سی
 آچیامش و بو نقاهتخانه الان دوام ایتمکده بولنشدر . مجروحین
 خسته خانه سنه بالاتزام الک آغیر مجروحین قبول ایدلمش و بالتیجه
 اولدقجه ده مهم عملیه جراحیلر اجر ایدلمشدر . شیمیدییه قدر قسم

Hilâl-i Ahmer Konya Mecruhin Hastanesi

Hilâl-i Ahmer Konya Yaralı Hastanesi

Heyetin Antalya'da geçirdiği on sekiz gün zarfında muhacirinden pek muhtaç olanlara çamaşır, hasır gibi malzeme tevzi etmiş ve bazılarını muavenat-ı nakdiyede bulunmuş ve muvakkaten açtığı dispanserde birçok hasta tedavi etmiştir. Heyet oradan hareketle Kânunuevvel 336 tarihinde Konya'ya muvasalat etmiş ve bu sırada Cenup Cephesi'nde başlayan muharebat dolayısıyla Heyetin Ordu Sıhhiyesine muaveneti daha elzem görülmüş olduğundan Cephe Kumandanlığının tensibiyle yirmi beşi zabıtana mahsus olmak üzere yüz yataklı bir mecruhin hastanesi küşat etmiştir. Konya Hastanesi görülen lüzum üzerine Haziran 337 evasıtına doğru iki yüz yatağa iblağ edilmiş ve bunun yüz adedi son aylar zarfında zabıtana tahsis olunmuştur. İcabat-ı mevsim nazarıtibara alınarak Ağustos 337 zarfında "Meram" sayfiyesinde on beş yataklı bir de zabitan nekahethanesi açılmış ve bu nekahethane elan devam etmekte bulunmuştur. Mecruhin Hastanesine bililtizam en ağır mecruhin kabul edilmiş ve binnetice oldukça da mühim ameliye-i cerrahiyeler icra edilmiştir. Şimdiye kadar Kısım-ı

Heyet Antalya'da geçirdiği on sekiz gün süresince göçmenlerden ihtiyaç sahibi olanlara çamaşır ve hasır gibi malzemeler dağıtmış, bazılarını nakdî yardımda bulunmuş ve geçici süreli açtığı dispanserde birçok hasta tedavi etmiştir. Heyet, buradan hareketle Aralık 1920'de Konya'ya varmış ve bu sırada Güney Cephesi'nde başlayan çatışmalar sebebiyle Heyetin, Ordu Sıhhiyesine yardım etmesi daha gerekli görüldüğünden Cephe Kumandanlığının uygun görmesiyle yirmi beşi subaylara mahsus olmak üzere yüz yataklı bir yaralı hastanesi kurulmuştur. Konya Hastanesinin kapasitesi gerekli görülmesi üzerine Haziran 1921 ortalarına doğru iki yüz yatağa çıkarılmış ve bu kapasitenin yüz adedi son aylarda subaylara ayrılmıştır. Mevsim durumları da göz önünde bulundurularak Ağustos 1921'de "Meram" sayfiyesinde on beş yataklı bir de subay nekahethanesi açılmış olup bu nekahethane şu anda da hizmet vermeye devam etmektedir. Yaralı Hastanesine özellikle en ağır yaralıları kabul edilmiş ve önemli cerrahi ameliyatlar gerçekleştirilmiştir. Şimdiye kadar çoğunluğu

— ۱۶ —

اعظمی صدر و بطنه عائد اولمق اوزره ایکی یوز اون درت عملیه اجرا ایدیش و بونلردن اوتوز اوچی مختلف امراض عینه یه عائد بولمیشدر. هیئت مقصد اعزامنه صادق قلمق ایستیه رک مرخصلقدن آلدیغی امر اوزرینه ملحقانده و خط کذر کاهنده مهاجرینک کشفات عرض ایتدیکی مناطقه کی تدقیقاتنه شباط ۳۳۷ بدایتده بالابتدار ارکلی بور و نمرون قصبه لرنده برر دیسپانسر تأسیس ایتیش و بالاخره پوزالطی - پیله مدک دده بو تأسیساتی ادامه ایتشدر .

قونیه ده الآن دوام ایتکده اولان بر دیسپانسرله دیگر دیسپا-

قونیه مجروحین خسته خانه سنده طباطبائی بر غروب

نسرلرده بالجمله مهاجرین و محتاجین مرضا کمالاً تحت تداییه آلدقلمری کبی بور قصبه سنده بلدیته نک معاونتیه اون بش یتاقلی بر محتاجین خسته خاناسی تشکیل ایدیش و سکرز آی مدله محتاجین و مهاجرینک امدادینه یاتیشیه مشدر . هیئت قونیه ، ارکلی ، بور دیسپانسرلرنده صیتمه و فرتکی مجادله سنی ده عهده سنده آیش و بو مناسبته الی کیلونی متجاوز کینیه بیرکدیین مقدارده نه اوسالوارسان صرف ایتشدر. قونیه خسته خاناسی باقریبولوژی لابوراتواری ایله ارکلی و بور دیسپانسرلرنده موجود خرده بینلر اعانه سیله بیکلرجه تحلیلات خرده بینیه یاتیه مشدر .

Konya Mecruhin Hastanesinde zabıttandan bir grup
Konya Yaralı Hastanesinde subaylardan bir grup

azamı sadır ve batna ait olmak üzere iki yüz on dört ameliye icra edilmiş ve bunlardan otuz üçü muhtelif emraz-ı aynıye-ye ait bulunmuştur.

Heyet maksad-ı izamına sadık kalmak isteyerek Murahhaslıktan aldığı emir üzerine mülhakatta ve hat güzergâhında muhacirinin kesafet arz ettiği menatıktaki tetkikatına Şubat 337 bidayetinde bilibtidar Ereğli, Bor ve Nemrun kasabalarında birer dispanser tesis etmiş ve bilahare Pozantı-Belemedik'te de bu tesisi idame etmiştir.

Konya'da elan devam etmekte olan bir dispanserle diğer dispanserler de bilcümle muhacirin ve muhtacin-i marza kâmilten taht-ı tedaviye alındıkları gibi Bor kasabasında Belediyenin muavenetiyle on beş yataklı bir muhtacin hastanesi teşkil edilmiş ve sekiz ay müddetle muhtacin ve muhacirinin imdadına yetişilmiştir. Heyet Konya, Ereğli, Bor Dispanserlerinde sıtma ve frengi mücadelesini de uhdesine almış ve bu münasebetle elli kiloyu mütecaviz kininle bine yakın miktarda neosalvarsan sarf etmiştir. Konya Hastanesi Bakteriyoloji Laboratuvarı ile Ereğli ve Bor Dispanserlerinde mevcut hurdebinler ianesiyle binlerce tahlilat-ı hurdebiniye yapılmıştır.

göğüs ve karna ait olmak üzere iki yüz on dört ameliyat yapılmış olup bunlardan otuz üçü çeşitli göz hastalıklarına aittir.

Heyet, görev hedeflerine sadık kalmak isteyerek Delegasyondan aldığı emir üzerine merkezlere bağlı yerleşimlerde ve hat güzergâhında göçmenlerin yoğunluk gösterdiği bölgelerdeki incelemelerine Şubat 1921 başında başlayarak Ereğli, Bor ve Nemrun kasabalarında birer dispanser kurmuş ve hemen ardından Pozantı-Belemedik'te de bu çalışmalara devam etmiştir.

Konya'da faaliyete devam eden bir dispanser ile diğer dispanserler de göçmenler ve ihtiyaç sahibi yaralıları tedavi altına almış, Bor kasabasında Belediyenin yardımıyla ihtiyaç sahipleri için on beş yataklı, bir hastane kurulmuş ve sekiz ay süreyle ihtiyaç sahipleri ve göçmenlere buralarda yardım edilmiştir. Heyet Konya, Ereğli ve Bor Dispanserlerinde sıtma ve frengi hastalıklarıyla mücadele görevini de üstlenmiş ve bu münasebetle elli kilogramı aşan kinin ile bine yakın miktarda neosalvarsan kullanılmıştır. Konya Hastanesi Bakteriyoloji Laboratuvarı ile Ereğli ve Bor Dispanserlerine yapılan mikroskop yardımıyla binlerce mikroskobik tahlil yapılmıştır.

— ۱۷ —

معالجه و مالزله مخصوصه صندره کی معاونهت — هیئت برابرنده کتیر دیکی
اللی بیک کیشلیک چیچک آشیسنی مختلف مناطقه کی مهاجرینه
صرف و تطبیق ایتدیکی کی لزوم فوق العاده حالنده جهت عسکریه
وملکیه یه ده اهدا ایتمشدر . بوندن ماعدا کیلورجه قولرا و تیفو
آشیلری ایله بعض سرورم مستحضراتی ، فوق مانع-انیت پوتاس
پاموق ، آلقول کی مواد اعطاسی صورتیله ده احتیاجات عاجله ده
جهت عسکریه یه معاونهتده بولونمشدر .

قونییه مجروحین خسته خانه سنده باقتریولوژی لابوراتواری

مکاتب لیلیه نك احتیاجاتی نظر دقته آلا ن هیئت معالجات خصو -
صنده معاوتی دریغ ایتدیکی کی محتاج معاونت واسیر ضابطان
عائله لرینه معاونت دوائیه ده آلا ن دوام ایتکده بولونمشدر . بور
دیسپانسرینت لغوی مناسبیله ومحلی بلدییه سنك التماسی اوزرینه یوز
اوتوز طقوز قلم و رایج بلدییه نظر آ درت یوز لیرانی متجاوز معالجه
ومالزله صحیه اخیراً محلی بلدییه خسته خانه سنه اهدا اولونمشدر .
صوك زمانلرده اردونك حزب پاكتی احتیاجی نظر دقته آله رق

Konya Yaralı Hastanesinde Bakterioloji Laboratuvarı
Konya Mecruhın Hastanesinde Bakterioloji Laboratuvarı

Mualece ve Malzeme Hususundaki Muavenet

Heyet beraberinde getirdiği elli bin kişilik çiçek aşısını muhtelif menatıktaki muhacirine sarf ve tatbik ettiği gibi lüzum-u fevkalade hâlinde cihet-i askeriye ve mülkiyeye de ihda etmiştir. Bundan maada kilolarca kolera ve tifo aşıları ile bazı serum müstahzaratı, fok, manganit, potas, pamuk, alkol gibi mevad itası suretiyle ihtiyacı-ı acilede cihet-i askeriye muavenette bulunmuştur.

Mekâtib-i leyliyenin ihtiyacatını nazarıdikkate alan Heyet, mualecat hususunda muavenetini diriğ etmediği gibi muhtacı muavenet ve esir zabitan ailelerine muavenet-i devaiyede elan devam etmekte bulunmuştur. Bor Dispanserinin lağvı münasebetiyle ve mahallî belediyesinin iltiması üzerine yüz otuz dokuz kalem ve rayic-i beldeye nazaran dört yüz lirayı müteceviz mualece ve malzeme-i sıhhiye ahiren mahallî belediye hastanesine ihda olunmuştur.

Son zamanlarda ordunun harp paketi ihtiyacını nazarıdikkate alarak

Tedavi ve Malzeme Yardımları

Heyet beraberinde getirdiği elli bin kişilik çiçek aşısını çeşitli bölgelerdeki göçmenlere uygulamış, gerekli görülen yerlerde de askerî ve idari birimlere hibe etmiştir. Bunun dışında, askerî birimlerce acil ihtiyaç duyulan yerlerde kullanılması için kilolarca kolera ve tifo aşısı ile bazı serum, fok, manganit, potas, pamuk ve alkol gibi yardımlarda bulunulmuştur.

Yatılı okulların ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran Heyet, tedavi konusundaki yardımlarını esirgemediği gibi yardıma muhtaç ve esir düşen subayların ailelerine ilaç yardımlarına devam etmektedir. Bor Dispanserinin kapatılması ve yerel belediyenin de talebi üzerine yüz otuz dokuz kalem ve bölge fiyatlarına göre dört yüz lirayı aşan ilaç ve sağlık malzemesi yerel belediye hastanesine hibe edilmiştir.

Son zamanlarda ordunun harp paketi [bi-reysel ilk yardım seti] ihtiyacını dikkate alarak

- ۱۸ -

قونیه خسته خانه نه بر دائرۀ مخصوصه آشاديله حرب صارغيسى اعمالنه باشلامشدر .

اعاشه منصرفه کی معارنت — هیئت بور دیسپانسر نه آچدی بی بر آشیخانه ایله قیشك الك شدتلی زمانده ایکی آیی مدت یومی درت یوزه قریب الك محتاج مهاجرینی اطعام ایسدیکی کبی پوزانطی - کله بک خطی کذرکاهنده کی الك آج محتاجین مهاجرینه ده اون بیک کیلو اون توزیع ایتمشدر . بوندن ماعدا کوردوس فلا کتریکانی

آطنه امداد صبی هیئتی بور معایشه و تدابیرناهی

نامنه اون بش بیک کیلو طوز مبايعه ایدرک کوتاهی متصرفانی نامه کوندرمشدر .

الباس منصرفه کی معارنت — هیئت قونیه، قره مان، ارکلی، اولو قیشله، بور، نیکده، پوزانطی، بیله مدک، کله بک و نمرون حوالیسنده کی بالعموم مهاجرینک احوالی تحقیق و تدقیق ایدرک محتاج الباس اولانلرینه یدآ بیدیدی بیک یدی یوز قات چاشیر، فانیله، دون، کوملک توزیع ایسدیکی کبی بش یوز یتش چفت چورابده اهدا ایتمشدر .

Adana İmdad-ı Sıhhi Heyeti Bor Muayene ve Tedavihanesi
Adana Sağlık Yardım Heyeti Bor Muayene ve Tedavihanesi

Konya Hastanesinde bir daire-i mahsusa küşadıyla harp sargısı imaline başlanmıştır.

İaşe Hususundaki Muavenet

Heyet Bor Dispanserinde açtığı bir aşhane ile kışın en şiddetli zamanında iki ay müddet yevmî dört yüze karib en muhtaç muhacirini it'âm ettiği gibi Pozantı-Kelebek hattı güzergâhındaki en aç muhtacin-i muhacirine de on bin kilo un tevzi etmiştir. Bundan maada Gördes felaketzedegânı namına on beş bin kilo tuz mübayaa ederek Kütahya Mutasarrıflığı namına göndermiştir.

İlbas Hususundaki Muavenet

Heyet Konya, Karaman, Ereğli, Ulukışla, Bor, Niğde, Pozantı, Beledik, Kelebek ve Nemrun havalisindeki bilumum muhacirinin ahvalini tahkik ve tetkik ederek muhtacullilbas olanlarına yedi bin yedi yüz kat çamaşır, fanila, don, gömlek tevzi ettiği gibi beş yüz yetmiş çift çorap da ihda etmiştir.

Konya Hastanesinde özel bir birim açılmış ve sargı bezi üretimine başlanmıştır.

Geçim Yardımları

Heyet, Bor Dispanserinde açtığı bir aşeviyle kışın en şiddetli zamanında iki ay süresince günlük dört yüze yakın ihtiyaç sahibi göçmene yemek ve Pozantı-Kelebek hattı güzergâhındaki gıda yardımına muhtaç göçmenlere de on bin kilogram un dağıtmıştır. Bunun haricinde Gördes felaketzedeleri adına da on beş bin kilogram tuz satın alarak Kütahya Mutasarrıflığına göndermiştir.

Giyim Yardımları

Heyet Konya, Karaman, Ereğli, Ulukışla, Bor, Niğde, Pozantı, Beledik, Kelebek ve Nemrun bölgelerindeki göçmenlerin durumunu araştırıp inceleyerek giyim yardımına ihtiyaç duyanlara yedi bin yedi yüz kat çamaşır, fanila, don ve gömlek ile beş yüz yetmiş çift çorap dağıtmıştır.

— ۱۹ —

ایکنجی این اوکی محاربہ سندن صکرہ خستہ لہرق دورہ نقاہتی
قونیہ خستہ خانہ مزده کچیرن استقلال شہید محترمی فرقه قوماندانی
ناظم بک مرحومک خستہ خانہ دفتر خاطر اتنه یازدینی کتابہ بی مرحومہ
وسیلہ فاتحہ اولوق اوزرہ درج اییدیورز :

مملکتک الک خیرلی وعلوی مؤسسہ سنی کمال تحجیل ایله سلاملامق
فرصتی بکا احضار ایدن تصادفک تقدر نعمتی بر تصادف اولدینی
تذکار اییدیورم . شیمدی ایچنده یاشادیغم بو شفقتی آغوشی بن
تقدر تقدیس اییدیورم . خارجی و داخلی دشمنلر ملتہی بوغوق ،
مملکتہی ییقمق ایچون زهرلی اللرنی چیاغین و جاہل بر حسله
قودور مشجہ سنہ اوزاندق لری واستانبولک شاشقین و متردد محیطی
سیاست و خیانت دالغہ لری آرمہ سندن یووارلاندینی زمان آناتولی یه
اوزانان ملی وشفقتکار ال ، ہلال احمرک یدمعاونت ووفاسی اولمشدر .
قارہ وقاریشیق بولو طر ایچندن فلاح و صمیمیت ییلدیزی کی
ہلال احمر پارلایوب چیقمشدر .

ہلال احمرک خیرکار ، وفاکار و فداکار روح و دھاسی اوکنده
اکلیر و بوتون واراغملہ بک شامل خدماتندن طولانی ملتک بر اولادی
صفیتلہ شکرانلریمی ہیئت محترمہ سنہ تقدیم اولرم .

ہلال احمرک محترم یدنجی آطنہ ہیئت بکا اویلہ بر شفقت و صمیمیت
ایلہ باقدیلرکہ طیبی اولدینی قدر یوکسک اولان بو ایشک بن شخصاً
تقدیم شکرانہ بورجلیم . مملکتک یکانہ مستشا مفید و محترم
تشکیلاتنہ هیچ یاردیم ایدہ مدیکمدن متأثرم . آنجق اولورسہم یکانہ
وارم اولان اشیای عسکریہ مک پارہ سنی ہلال احمرہ تقدیم ایتسینلر
دیرم .

۳۱ جوز سنہ ۱۳۳۷ ع . فرقه قوماندانی

ناظم

İkinci İnönü Muharebesi'nden sonra hastalanarak devre-i nekahetini Konya hastanemizde geçiren İstiklal Şehidi Muhteremî Fırka Kumandanı Nazım Bey merhumun hastane defter-i hatıra-tına yazdığı kitabeyi merhuma vesile-i Fatiha olmak üzere derç ediyoruz:

Memleketin en hayırlı ve ulvi müessesesini kemal-i tebcil ile selamlamak fırsatını bana ihzar eden tesadüfün ne kadar nimetli bir tesadüf olduğunu tez-kâr ediyorum. Şimdi içinde yaşadığım bu şefkatli aguşu ben ne kadar takdis ediyorum. Haricî ve dâhilî düşmanlar milletimi boğmak, memleketimi yıkmak için zehirli ellerini çılgın ve cahil bir hisle kudurmuşçasına uzattıkları ve İstanbul'un şaşkın ve mütereddit muhit-i siyaset ve hıyanet dalgaları arasında yuvarlandığı zaman Anadolu'ya uzanan millî ve şefkatkâr el, Hilâl-i Ahmer'in yed-i muavenet ve vefası olmuştur.

Kara ve karışık bulutlar içinden felah ve samimiyet yıldızı gibi Hilâl-i Ahmer parlayıp çıkmıştır.

Hilâl-i Ahmer'in hayırkâr, vefakâr ve fedakâr ruh ve dehası önünde eğilir ve bütün varlığımla pek şamil hidematından dolayı milletin bir evladı sıfatıyla şükranlarımı heyet-i muhteremesine takdim eylerim.

Hilâl-i Ahmer'in muhterem Yedinci Adana Heyeti bana öyle bir şefkat ve samimiyet ile baktılar ki tabii olduğu kadar yüksek olan bu işin ben şahsen takdim-i şükranına borçluyum. Memleketin yegâne, müstesna müft ve muhterem teşkilatına hiç yardım edemediğimden müteessirim. Ancak ölürsem yegâne varım olan eşya-yı askeriyemin parasını Hilâl-i Ahmer'e takdim etsinler derim.

*Fî 3 Temmuz sene 337
Fırka Kumandanı Nazım*

İkinci İnönü Muharebesi'nden sonra hastalanarak dinlenme sürecini Konya Hastanesinde geçiren kıymetli İstiklal Şehidi Merhum Fırka Kumandanı Nazım Bey hastane anı defterine yazdığı yazıyı, merhuma okunacak Fatiha'lara vesile olması için alıntı ediyoruz:

Memleketin en hayırlı ve yüce kurumunu saygıyla selamlama fırsatını bana veren tesadüfün ne kadar nimetli bir tesadüf olduğunu düşünüyorum. Şimdi himayesinde bulunduğum bu şefkatli avucu fazlasıyla takdir ediyorum. Dışarıdaki ve içerideki düşmanlar milletimi boğmak, memleketi yıkmak için zehirli ellerini çılgın ve cahil bir hisle kudurmuşçasına uzattıkları ve İstanbul'un şaşkın ve tereddütlü siyaset ve ihanet ortamı dalgaları arasında yuvarlandığı zaman Anadolu'ya uzanan millî ve şefkatli el, Hilâl-i Ahmer'in vefalı yardım eli olmuştur.

Kara ve karışık bulutlar içinden kurtuluş ve samimiyet yıldızı gibi Hilâl-i Ahmer parlayıp çıkmıştır.

Hilâl-i Ahmer'in hayırsever, vefalı ve fedakâr ruh ve dehası önünde eğilir ve bütün varlığımla geniş hizmetlerinden dolayı milletin bir evladı olarak şükranlarımı saygıdeğer heyetine sunarım.

Hilâl-i Ahmer'in Sayın Yedinci Adana Heyeti bana öyle bir şefkat ve samimiyet ile baktılar ki bu doğal olduğu kadar değerli işi yaptıkları için kendilerine şahsen teşekkür borçluyum. Memleketin biricik ve benzeri olmayan faydalı ve değerli teşkilatına hiç yardım edemediğimden dolayı üzüntü duyuyordum. Ancak ölürsem sahip olduğum tek varlığım olan tüm askerî eşyayın parasının Hilâl-i Ahmer'e takdim edilmesini istiyorum.

*3 Temmuz 1921
Fırka Kumandanı Nazım*

— ۲۰ —

مرحوم مومی‌الیه بالاخره آلتون طاش محارباتزده شهید اولمش
 واشیای عسکریه‌سی وصیتی موجب‌جه هلال احمره تسلیم اولنمشدر.
 بایخانه — این اوکی محاربه‌سی ائناسنده قسم مخصوصمزده
 دخی مندرج اولدینی اوزره اسکیشمر استاسیوننده سوق مجروحین
 محلی اتخاذا اولئان برده برده چایخانه تأسیس اولنهرق اورادن کچن
 کافه مجروحینه جای وچوربا توزیع اولنمشدر . محاربه‌نک سقاریا
 غربنه انتقالی متعاقب پولاطلی وماللی کوی استاسیونلرنده بر
 چایخانه کشاد ایدلمش ومجروحین وضعفای عسکریه‌یه یکریمی بیک
 جای داغیتیمشدر . پولاطلیده کی چایخانه مزالآن حال فعالیتده بولنمشدر .
 قونییه منطقه‌سنده دخی جای استاسیوننده آچیلان چایخانه مز
 حالا ایفای وظیفه ایتمکده اولوب بوراده شیمدی‌یه قدر بش بیک
 جای توزیع اولنمشدر .

اردو وصحیه عسکریه متفرق معاونت

هلال احمر آنا طولی استقلال محاربه‌سی ائناسنده اردو صحیه‌سنه
 یوقاریده ذکر ایتدیکمز کندی مؤسساتی واسطه‌سیله یاردیم ایتمکله
 برابر صحیه عسکریه‌نک وقوع بولان مطالباتی اسعافه دخی بیوک
 برتهالکله شتاب ایتمشدر .

قسم مخصوصمزده کی جدولده مفرداتی کوروله‌جکی وجهله الک
 لزومی زمانلرده آنا طولیده تدارکی مشکل اشیا نیکده ، آنقره ،
 قسط‌وونی ، قیرشهرده کی ده بولریمزدن اعطای ایدلمشدر . بو میانه
 عددی بیکلری کچن چاپشیر ویناق‌لوازمی ، بطانییه حاولو ، چوراب

Merhum-u mumaileyh bilahare Altıntaş Muharebatı'nda şehit olmuş ve eşya-yı askeriyesi vasiyeti mucibince Hilâl-i Ahmer'e teslim olunmuştur.

Çayhaneler

İnönü Muharebesi esnasında kısm-ı mahsusumuzda dahi münderiç olduğu üzere Eskişehir İstasyonu'nda sevk-i mecruhin-i mahallî ittihaz olunan yerde bir de çayhane tesis olunarak oradan geçen kâffe-i mecruhine çay ve çorba tevzi olunmuştur. Muharebenin Sakarya garbına intikalini müteakip Polatlı ve Malıköy İstasyonlarında birer çayhane küşat edilmiş ve mecruhin ve zuafa-yı askeriye yirmi bin çay dağıtılmıştır. Polatlı'daki çayhanemiz elan hâl-i faaliyette bulunmuştur.

Konya mintikasında dahi Çay İstasyonu'nda açılan çayhanemiz halen ifa-yı vazife etmekte olup burada şimdiye kadar beş bin çay tevzi olunmuştur.

Ordu ve Sıhhiye-i Askeriye Müteferrik Muavenet

Hilâl-i Ahmer Anadolu İstiklâl Muharebesi esnasında Ordu Sıhhiyesine yukarıda zikrettiğimiz kendi müessesatı vasıtasıyla yardım etmekle beraber Sıhhiye-i Askeriye'nin vuku bulan muhtalebatını isafa dahi büyük bir tehalükle şıtap etmiştir.

Kısm-ı mahsusumuzdaki cetvelde müfredatı görüleceği veçhile en lüzumlu zamanlarda Anadolu'da tedariki müşkil eşya Niğde, Ankara, Kastamonu, Kırşehir'deki depolarımızdan ita edilmiştir. Bu meyanda adedi binleri geçen çamaşır ve yatak levazımı, battaniye havlu, çorap

Bahsi geçen merhum bu yazısının ardından Altıntaş Muharebelerinde şehit olmuş ve askerî eşyası, vasiyeti gereğince Hilâl-i Ahmer'e teslim edilmiştir.

Çayevleri

İnönü Muharebesi esnasında özel birimlerimizde de olduğu üzere Eskişehir İstasyonu'nda yaralıların sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği alanda bir çayevi kurulmuş, oradan sevki gerçekleştirilen yaralılara çay ve çorba dağıtılmıştır. Muharebenin, Sakarya'nın batısına geçmesinin ardından Polatlı ve Malıköy İstasyonlarında da birer çayevi kurulmuş, yaralı ve tedavi gören askerlere yirmi bin çay dağıtılmıştır. Polatlı'daki çayevimiz hâlen faaliyettedir.

Konya bölgesinde de Çay İstasyonu'nda açılan çayevimiz hâlen görevini yerine getirmektedir ve burada şimdiye kadar beş bin çay dağıtılmıştır.

Ordu ve Askerî Sıhhiyeye Yapılan Yardımlar

Hilâl-i Ahmer, Kurtuluş Savaşı sırasında Ordu Sıhhiyesine yukarıda bahsettiğimiz kendi kurumları vasıtasıyla yardım etmekle beraber Askerî Sıhhiyeden gelen talepleri de acilen karşılamaya özen gösterilmiştir.

İlgili bölümdeki tabloda içeriği görülebileceği gibi en gerekli zamanlarda Anadolu'da tedarik edilemeyen eşya da Niğde, Ankara, Kastamonu ve Kırşehir'deki depolarımızdan verilmiştir. Bu doğrultuda adedi binleri geçen çamaşır ve yatak malzemeleri, battaniye havlu, çorap

— ۲۱ —

واجزای طیه اعطا اولندی کبی اسکیشهر وسقاریا محاربهرلی
اثناسنده بوتون مجروحینه صرف اولتان مواد تیماریه نك هان کافه سنی
هلال احمر آنقره مرخصلنی اهدا ایتمشدر .

مختلف زمانلرده مجروحین غزاته هلال احمر طرفندن توتون ،
سیغاره کاغدی ومیوه دخی توزیع اولتمشدر .

قیشك تقریبی اوزرینه سفر براردونك ضعفاسنی صوئولقره قارشى
محافظه ایتك ومحمتمل الوقوع خسته لقره مانع اولمق اوزره افرادی
سیجاق طوته جق اشیا اعطاسنی هیئت مرخصه من تقرر ایتدیرمش
وبو قرار اوزرینه ۱۵,۰۰۰ پاموقی ، ۲۳,۰۰۰ آوجی یلكی ،
۱۵,۰۰۰ فایله ، ۷,۳۰۰ قویون دریسی ، ۸,۰۰۰ چفت چوراب ،
۱,۶۰۰ چفت الدیوهن مختلف ده پوردن جهت عسکریه به تسلیم
ایدلمشدر . بونلردن ماعدا مختلف زمانلرده ۱۳,۰۰۰ مترو آمریقان
ویك کیلو پاموق دخی اعطا اولتمشدر .

بو معاوانتلر اوزرینه مدافعه ملیه وکیلی رأفت پاشا حضر تلرندن
آلدیغمز تشکرنامه بی بروجهریر درج ایدیورز :

آنقره : ۱۵ - ۹ - ۳۷

محترم افندم ؛

خسته ومجروحلریمز ایچون سوکیلی هلال احمر ك بودفعه کی
هدیه لری بیلیدرن مکتوبکیزی نه قدر درین بر مسرتله اوقودم .
معصوملری اولدیرتارک ، معبدلری یافانلارک ظلمکار ایلزیه ملرینه
سقاریه بویلرلنده وجودلریله سپرلر یاپان مجروح غازیلریمز بو عزیز
یاردیمك شکران خاطرملرینی اولادلرینه نقل ایده جکلر دره هر خسته
ومجروح یتاغنك هدیه لریکیزله یکیدن دوشه ندیکنی بردفعه دها
ممنونیتله کوردیم . آناطولینك هر طرفنده مسئولیلرک ظلم وغدرینه
قتل واحراقته معروض قالان قادینلرک وچوجوقلرک ، یتیملرک ،

ve ecza-yı tıbbiye ita olunduğu gibi Eskişehir ve Sakarya Muharebeleri esnasında bütün mecruhine sarf olunan mevadd-ı tımarîyenin hemen kâffesini Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhaslığı ihda etmiştir.

Muhtelif zamanlarda mecruhin-i guzata Hilâl-i Ahmer tarafından tütün, sigara kâğıdı ve meyve dahi tevzi olunmuştur.

Kışın takarrübü üzerine seferber bir ordunun zuafasını soğuklara karşı muhafaza etmek ve muhtemelu'l-vuku hastalıklara mani olmak üzere efradı sıcak tutacak eşya itasını Heyet-i Murahhasamız takarrür ettirmiş ve bu karar üzerine 15.000 pamuklu, 23.000 avcı yeleş, 15.000 fanila, 7.300 koyun derisi, 8.000 çift çorap, 1.600 çift eldiven muhtelif depolardan cihet-i askeriye teslim edilmiştir. Bunlardan maada muhtelif zamanlarda 12.000 metre Amerikan ve bin kilo pamuk dahi ita olunmuştur.

Bu muavenetler üzerine Müdafaa-i Milliye Vekili Refet Paşa Hazretleri'nden aldığımız teşekkürnameyi bervech-i zirdercediyoruz:

Ankara: 15-9-37

Muhterem Efendim;

Hasta ve mecruhlarımız için sevgili Hilâl-i Ahmer'in bu defaki hediye-lerini bildiren mektubunuzu ne kadar derin bir meserretle okudum. Masumları öldürenlerin, mabetleri yakanların zulüm-kâr ilerlemelerine Sakarya boylarında vücutlarıyla siperler yapan mecruh gazilerimiz bu aziz yardımın şükran-ı hatıralarını evlatlarına nakledeceklerdir. Her hasta ve mecruh yatağının hediye-lerinizle yeniden döşendiğini bir defa daha memnuniyetle gördüm. Anadolu'nun her tarafında müstevlilerin zulüm ve gadrine, katil ve ihrakına maruz kalan kadınların ve çocukların, yetimlerin,

ve sıhhi araç gereçler verilmiş; Eskişehir ve Sakarya Muharebeleri sırasında yaralılara kullanılan tedavi malzemelerinin hemen hepsini Hilâl-i Ahmer Ankara Delegasyonu bağışlamıştır.

Farklı zamanlarda yaralılara Hilâl-i Ahmer tarafından tütün, sigara kâğıdı ve meyve de dağıtılmıştır.

Kışın yaklaşması üzerine seferberlik hâlindeki bir ordunun zayıflarını soğuğa karşı sıcak tutacak eşya verilmesi Delegeler Heyetimiz tarafından kararlaştırılmış ve bu karar üzerine çeşitli depolardan 15.000 pamuklu hırka, 23.000 avcı yeleş, 15.000 fanila, 7.300 koyun derisi, 8.000 çift çorap ve 1.600 çift eldiven; bunların dışında 12.000 metre Amerikan bezi ve bin kilogram pamuk askerî makamlara teslim edilmiştir.

Bu yardımlar hakkında Müdafaa-i Milliye Vekili Refet [?] Paşa Hazretleri'nden aldığımız teşekkürnameyi aşağıda, olduğu gibi alıntılıyoruz:

Ankara: 15 Eylül 1921

Kıymetli Efendim,

Hasta ve yaralılarımız için sevgili Hilâl-i Ahmer'in bu defaki hediye-lerini bildiren mektubunuzu derin bir mutlulukla okudum. Masumları öldürenlerin, mabetleri yakanların zalimce ilerlemelerine Sakarya civarında vücutlarıyla siperler yapan yaralı gazilerimiz bu aziz yardımın hatırasını şükranla evlatlarına nakledeceklerdir. Her hasta ve yaralı yatağının hediye-lerinizle yeniden döşendiğini bir defa daha memnuniyetle gördüm. Anadolu'nun her tarafında işgalcilerin zulüm ve hainliklerine, katil ve ateşe verişlerine maruz kalan kadınların ve çocukların, yetimlerin,

— ۲۲ —

دوشکونلرک یاردیمنه قوشارکن غازی عجز و حلر یکز ایچون ده آچدیغکنز
 بویوک خسته خانه لرده کی مبیجل یاردیملر کزدن بشقه بوهدیه لری توالی
 ایتدیرمک امکاتی بولمکنزی تقدیرلر و شکرانلرله یاد ایدیورم .
 بودفعه کی مشفق هدیه لر کزده بوندن اولکی یار قدر چوق . عسکرلک
 حیاتمک ایستر سونجلی ، ایستر کدرلی کونلرنده هلال احمرک شفقتلی
 الی دائما الم چکنلره یاردیم ایدر ، کوز یاشلرینی سیلر کوردم .
 بو اوزون حیاتک کیزلی شکرانی اظهار وادایه وسیله اولدیغی
 ایچون صوک هدیه لرک نجه ابدی بر قیمتی وار . بر فردی اولدیغم
 اردونک ، ملتک و انسانلغک درین شکرانی ایشته بو وسیله ایله هلال
 احمره عرض ایدیورم .

مدافعه ملیه وکیل

رافت

رئاط نفلیه مضمومنه کی معارفت - هلال احمر ، خسته
 نقلیاتنده قوللانیلمق اوزره یکرمی ایکی اوتوموبیل کتیرمشدر .
 بونلردن اون آلتیمی صحیه عسکریه امرینه ترک ایدیلرک الیوم مختلف
 محللرده صحیه ایشلرنده قوللانیلمقده بولنشدیر .

düşkünlerin yardımına koşarken gazi mecruhlarınız için de açtığınız büyük hastanelerdeki mübeccel yardımlarınızdan başka bu hediyeleri tevali ettirmek imkânını bulmanızı takdirler ve şükranlarla yâd ediyorum. Bu defaki müşfik hediyeleriniz de bundan evvelkiler kadar çok. Askerlik hayatının ister sevinçli, ister kederli günlerinde Hilâl-i Ahmer'in şefkatli elini daima elem çekenlere yardım eder, gözyaşlarını siler gördüm. Bu uzun hayatın gizli şükranını izhar ve edaya vesile olduğu için son hediyelerin bence ebedi bir kıymeti var. Bir ferdi olduğum ordunun, milletin ve insanlığın derin şükranını işte bu vesileyle Hilâl-i Ahmer'e arz ediyorum.

*Müdafaa-i Milliye
Vekili Refet*

Vesait-i Nakliye Hususundaki Muavenet

Hilâl-i Ahmer, hasta nakliyatında kullanılmak üzere yirmi iki otomobil getirmiştir. Bunlardan on altısı Sıhhiye-i Askeriye emrine terk edilerek elyevm muhtelif mahallerde sıhhiye işlerinde kullanılmakta bulunmuştur.

düşkünlerin yardımına koşarken gazi yaralılarınız için de açtığınız büyük hastanelerdeki yüce yardımlarınızdan başka bu hediyeleri devam ettirme imkânını bulmanızı takdirler ve şükranlarla yâd ediyorum. Bu defaki şefkatli hediyeleriniz de bundan öncekiler kadar çok. Askerlik hayatının ister sevinçli ister kederli günlerinde Hilâl-i Ahmer'in şefkatli elini daima acı çekenlere yardım eder, gözyaşlarını siler gördüm. Bu uzun hayatın gizli şükranını meydana çıkarma ve yerine getirmeye vesile olduğu için son hediyelerin bence sonsuz bir kıymeti var. Bir ferdi olduğum ordunun, milletin ve insanlığın derin şükranını işte bu vesileyle Hilâl-i Ahmer'e arz ediyorum.

*Millî Savunma Vekili
Refet*

Ulaşım Aracı Yardımları

Hilâl-i Ahmer, hasta naklinde kullanılmak üzere yirmi iki otomobil getirmiştir. Bunlardan on altısı Askerî Sıhhiye emrine verilerek şu anda çeşitli bölgelerde sıhhiye işlerinde kullanılmaktadır.

حرب واستیلا مصائبزد دلرینه معاونت

هلال احمر تحیه عسکریه یوقازیدن بری ذکر ایتدیکمز طرزده معاونت ایدرکن دیکر طرفدن ده حربک الشدید مصائبنه و یونانیلرک غیر انسانی معاملهلرینه هدف اولمش یخارد مهاجرین و محتاجینه یاردم ایتک وظیفه سنی اصلا اونو تمامشدر .

بو خصوصده هلال احمرک کرک هیئتلر اعزامیله و کرک متفرق صورتده ایفا ایتدیکی خدمتلر بوجه آتی ذکر اولنه جقدر :

برنجی امداد صمی هیئتی — هلال احمر ارضروم، معموره العزیز هیئتلی اکیال وظیفه ایدرک استانبولک اشغالندن اول استانبولیه عودت ایتدیکلری حالده طربزون هیئتی طربزوننده کی محتاجین و مهاجرینک خسته لقلرینی تداوی ایتک اوزره او وقت قپالی بولنان مملکت خسته خانه سنی درعهده ایتش و بوندن بشقه شهرده برده دیسپانسر کساد ایله مراجعت ایدن مرضانی تداوی ایله مشدر .

بو اثناده کموشخانه و حوالیسندده سفالت و خسته لقل حکمفرما اولدینی خبر آلمی اوزرینه طربزون امداد هیئتی طرفندن برطیب، اجزاجی و ایکی مأموردن مرکب اوله رق آیرنجه بر هیئت تفریق وتشکیل ایدمش و درحال کموشخانه یه کوندرلمشدر . بو هیئته اوچ بیک لیرا ، اوچ بیک قات چهار شیر ، جوراب ، چاریق ، آمریقان بزی، و مقدار کافی اجزا و ادوات تحیه ویرلمشدر. هیئت کموشخانه، کلکیئت ، شیران ، ارداسه قضالرینی آیری آیری دولاشه رق بوتون بو اشیایی محتاجینه توزیع ایلدیکی کبی خسته لری ده براعتنای مخصوص ایله معاینه و تداوی ایتش و اینجاب ایدن علاجلری ویرمشدر .

Harp ve İstila Mesaibzedelerine Muavenet

Hilâl-i Ahmer, sıhhiye-i askeriye ye yu-
karıdan beri zikrettiğimiz tarzda muave-
net ederken diğer taraftan da harbin en
şedit mesaibine ve Yunanlıların gayriin-
sani muamelelerine hedef olmuş biçare
muhacirin ve muhtacine yardım etmek
vazifesini asla unutmamıştır.

Bu hususta Hilâl-i Ahmer'in gerek he-
yetler izamıyla ve gerek müteferrik su-
rette ifa ettiği hizmetler bervech-i ati
zikrolunacaktır:

Birinci İmdat-ı Sıhhi Heyeti

Hilâl-i Ahmer Erzurum, Mamuretü'l-
Aziz Heyetleri ikmal-i vazife ederek
İstanbul'un işgalinden evvel İstanbul'a
avdet ettikleri hâlde Trabzon Heyeti
Trabzon'daki muhtacın ve muhacirinin
hastalıklarını tedavi etmek üzere o va-
kit kapalı bulunan memleket hastanesini
deruhte etmiş ve bundan başka şehirde
bir de dispanser küşat ile müracaat eden
marzayı tedavi eylemiştir.

Bu esnada Gümüşhane ve havalisinde de
sefalet ve hastalık hüküm ferma olduğu
haber alınması üzerine Trabzon İmdat
Heyeti tarafından bir tabip, eczacı ve iki
memurdan mürekkep olarak ayrıca bir
heyet tefrik ve teşkil edilmiş ve derhâl
Gümüşhane'ye gönderilmiştir. Bu heyete
üç bin lira, üç bin kat çamaşır, çorap, çar-
lık, Amerikan bezi ve miktar-ı kâfi ecza
ve edevat-ı sıhhiye verilmiştir. Heyet
Gümüşhane, Kelkit, Şiran, Ardasa kaza-
larını ayrı ayrı dolaşarak bütün bu eşyayı
muhtacine tevzi eylediği gibi hastaları da
bir itina-yı mahsus ile muayene ve tedavi
etmiş ve icap eden ilaçları vermiştir.

Savaş ve İşgal Mağdurlarına Yardımlar

Hilâl-i Ahmer, askerî sıhhiye ye şimdiye ka-
dar zikrettiğimiz tarzda yardım ederken di-
ğer taraftan da savaştan en fazla etkilenen
ve Yunanlıların insanlık dışı muamelelerinin
hedefi olmuş çaresiz göçmenler ve ihtiyaç
sahiplerine yardım etme görevini asla unut-
mamıştır.

Bu konuda Hilâl-i Ahmer'in heyetler gö-
revlendirerek veya diğer yollardan yerine
getirdiği hizmetler aşağıda bahsedilecektir:

Birinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti

Hilâl-i Ahmer Erzurum ve Elazığ Heyetle-
ri görevlerini tamamlayıp işgalinden önce
İstanbul'a dönmüş; Trabzon Heyeti, Trab-
zon'daki ihtiyaç sahipleri ve göçmenlerin
hastalıklarını tedavi etmek üzere o vakit ka-
palı bulunan bölge hastanesinin yönetimini
üstlenmiş ve bunun dışında şehirde bir de
dispanser kurarak müracaat eden hastaları
tedavi etmiştir.

Bu sırada Gümüşhane ve yöresinde de
sefaletin ve hastalıkların yaygınlaştığının
haber alınması üzerine Trabzon Yardım He-
yeti tarafından bir doktor, bir eczacı ve iki
memurdan oluşan ayrı bir heyet bir araya
getirilmiş ve hemen Gümüşhane'ye gönde-
rilmiştir. Bu heyete üç bin lira; üç bin kat
çamaşır, çorap, çarlık, Amerikan bezi ve ye-
terli miktarda ilaç ve sağlık malzemesi ve-
rilmiştir. Heyet Gümüşhane, Kelkit, Şiran ve
Ardasa ilçelerini ayrı ayrı dolaşarak bütün
bu eşyayı ihtiyaç sahiplerine dağıtmış, has-
taları da itinayla muayene ve tedavi edip
gerekli ilaçları kendileri vermiştir.

— ۲۴ —

کموشخانهیه کوندربلن هیئتک فعالیتی ایکی آی دوام ایتش ،
بومدت طرزنده برچوق بدبختک حیاتی قورتارلمشدر . طرزون
هیئتی، طرزونده بولنان فقرا بوردی ایله دارالایتمه دخی معاونت
لازمهده بولمشدر .

طرزون هیئتک تاریخ لغوینه قدر ایضا ایتدیکی خدمات
حکومت محلیه طرفندن متعدد دفعهله مظهر تقدیرات اولدینی کبی
اوزمان اوراده صرف خریستیانلره معاونت ایتک اوزره اجرای
فعالیت ایدن آمریکا شرق قریب هیئتی یاننده مسلمانلری معاونتسز
براهامق خصوصنده جدآ مشکور خدمتله ایضا ایتمشدر .

طرزون هیئتک برچوق زمانلر طرزونده یونان صلیب احمریه
یانیانه ایضا ایتدیکی خدمات نظر مطالعه آلمغه جدآ شایاندر .

شویله که : روملره معاونت مقصدیله کوندربلن
یونان صلیب احمری وظیفه اصلیه سی اولان خدمات
انسانیتکارانه یی برطرفه براقه رق سیاسی پروپاگاندا
یایمق ، اجزای طبیه و اشپای صحیه دیه ادخال ایتدیکی
اسلحه وجیخانه یی توزیع ایتمکله مشغول ایکن خسته خانه
ودیسپانسر مرک برچوق غیرمسلم وطنداشلر مرک تملی
وشفا آرادق لری برملجأ اولدیغنی تحدیث نعمت قییلندن
ذکر ایدرکن بوکیفیتک جنوره بین الملل صلیب احمر
قومیه سنک نظر اطلاع واصل اولمسی شدتله ارزوایدردک .

Gümüşhane'ye gönderilen heyetin faaliyeti iki ay devam etmiş, bu müddet zarfında birçok bedbahtın hayatı kurtarılmıştır. Trabzon Heyeti, Trabzon'da bulunan Fukara Yurdu ile Darüleytam'a dahi muavenet-i lazimede bulmuştur.

Trabzon Heyetinin tarih-i lağvına kadar ifa ettiği hizmet hükûmet-i mahalliye tarafından müteaddit defalar mazhar-ı takdirat olduğu gibi o zaman orada sırf Hristiyanlara muavenet etmek üzere icra-yı faaliyet eden Amerika Şark-ı Karib Heyeti yanında Müslümanları muavenetsiz bırakmamak hususunda cidden meşkûr hizmetler ifa etmiştir.

Trabzon Heyetinin birçok zamanlar Trabzon'da Yunan Salib-i Ahmeri'yle yan yana ifa ettiği hizmet nazar-ı mütalaaya alınmaya cidden şayandır.

Şöyle ki: Rumlara muavenet maksadıyla gönderilen Yunan Salib-i Ahmeri vazife-i asliyesi olan hizmet-i insaniyetkârane bir tarafa bırakarak siyasi propagandalar yapmak, ecza-yı tıbbiye ve eşya-yı sıhhiye diye ithal ettiği esliha ve cephaneyi tevzi etmekle meşgul iken hastane ve dispanserimizin birçok gayrimüslim vatandaşlarımızın teselli ve şifa aradıkları bir melce olduğunu tahdis-i nimet kabilinden zikrederken bu keyfiyetin Cenevre Beynelmilel Salib-i Ahmer Komitesinin nazar-ı ıttılana vasıl olmasını şiddetle arzu ederdik.

Gümüşhane'ye gönderilen heyetin faaliyeti iki ay devam etmiş, bu süre zarfında birçok talihsiz insanın hayatı kurtarılmıştır. Trabzon Heyeti, Trabzon'da bulunan Yoksullar Yurdu ile Yetimhane'ye de yardımda bulunulmasını gerekli görülmüştür.

Trabzon Heyetinin feshedildiği tarihe kadar yerine getirdiği hizmetler yerel makamlarca çok defa takdir edilmiş, o zaman sırf Hristiyanlara yönelik yardım faaliyetleri yürütmek için orada bulunan Amerika Yakın Doğu Heyeti yanında Müslümanları yardımsız bırakmamak konusunda ciddi hizmetler yerine getirmiştir.

Trabzon Heyetinin birçok zaman Trabzon'da Yunan Kızılhaçı'yla yan yana verdiği hizmetler cidden incelemeye değerdir.

Rumlara yardım amacıyla gönderilen Yunan Kızılhaçı'nın asıl görevi olan insani hizmetleri bir tarafa bırakarak siyasi propagandalar yapmak, sağlık hizmetleri ve sağlık malzemeleri adı altında getirttiği silah ve cephaneyi dağıtmakla meşgul olmaktadır. İle hastane ve dispanserlerimizin birçok gayrimüslim vatandaşımızın da teselli ve şifa aradıkları âdetâ nimet olan birer sığınak olması durumunun Cenevre Uluslararası Kızılhaç Komitesine ulaşmasını şiddetle arzu ederdik.

— ۲۵ —

بالآخره نيسان ۳۳۷ تاريخنده لغو ايديان خسته خانه نك كافه
لوازمي طربزون ولايته دور واهدا اولونمشدر .

در دنجي امراء صعي هيئتي — آقحصارده تأسس ايدن بو
هيئتک وظيفه سي اول امرده اعاشه لوازمي ، صحت واشيا خصوصنده
مهاجرين ومحتاجينه يارديم ايتمکدن عبارت ايکن استانبول اشغالي
متعاقب بر صورت رسميه ده اردو کي دشمنه قارشى مملکتى مدافعه
ايدن قواى مليه مفرزه لر ينک خدمات بحيه سي دخی در عهده ايتمشدر .
آقحصار هيئتک دوره فعاليتى اون بر آي دوام ايتمش وباشليچه
آقحصار مرکزنده بر ديسپانسر برده خسته خاه کشاد ايتمشدر .
بو خسته خانه ، محلى بلديه سنک اون درت يتاقلی خسته خانه سي يوزيتاغه
ابلاغ ايدنک صورتيه تشکيل اولونمش ، مهاجرين وبمه مجروحين
تحت تداوي به آلتمشدر .

ديسپانسر يومي مراجعت ايدن خسته لارک عددی ۶۰ - ۱۰۰
آره سنده تموج ايتمکده اولوب خسته لار اثر يا مهاجرين و کويلى
محتاجيني اولدينى کي قواى مليه افرادنده بر انضباط عسکرى
آلتنده منتظماً فرنکي وصيتمه تداوي سنه مظهر اولانلر پک چوقدر .
هيئت ، ديسپانسر تداوي سي آره سنده فرنکي وصيتمه مجادله سنده
خيل اهميت عطف ايدرک نه او سالوارسان و جيوه تداوي سي
تطبيق ايتمشدر .

هيئتک صوما ، قرق آغاج قضا لر ينه طوغرو توسيع فعاليت
ايدرک صوماده يکرمي يتاقلق برخسته خانه کشاد ايتديکني و او
جوارده کي مهاجرين يومه توزيعاتي صورتيه معاونت ايتديکني ده
ذکر ايتمک لازمدر .

دشمن استيلا سندن قاچان وطندا شلر مرکز عددی کيند کجه
چوغالمقده وبونلرک باليکسرده تکائف ايتمکده اولاسي نظر دقنه

Bilahare Nisan 337 tarihinde lağvedilen hastanenin kâffe-i levazımı Trabzon Vilayetine devir ve ihda olunmuştur.

Dördüncü İmdad-ı Sıhhi Heyeti

Akhisar'da teessüs eden bu heyetin vazifesi evvel emirde iase levazımı, sıhhat ve eşya hususunda muhacirin ve muhtacine yardım etmekten ibaret iken İstanbul işgalini müteakip bir suret-i resmiyede ordu gibi düşmana karşı memleketi müdafaa eden Kuvayımillîye müfrezelerinin hidemat-ı sıhhiyesini dahi deruhte etmiştir.

Akhisar Heyetinin devre-i faaliyeti on bir ay devam etmiş ve başlıca Akhisar merkezinde bir dispanser bir de hastane küşat eylemiştir. Bu hastane, mahallî belediyesinin on dört yataklı hastanesini yüz yatağa iblağ edilmek suretiyle teşkil olunmuş, muhacirin ve badehu mecruhın taht-ı tedaviye alınmıştır.

Dispansere yevmi müracaat eden hastaların adedi 60-100 arasında temevvüc etmekte olup hastalar ekseriya muhacirin ve köylü muhtacini olduğu gibi Kuvayımillîye efradında da bir inzibat-ı askerî altında muntazaman frengi ve sıtma tedavisine mazhar olanlar pek çoktur.

Heyet, dispanser tedavisi arasında frengi ve sıtma mücadelesine de hayli ehemmiyet atfederek neosalvarsan ve cıva tedavisi tatbik etmiştir.

Heyetin Soma, Kırkağaç kazalarına doğru tevsî-i faaliyet ederek Soma'da yirmi yataklı bir hastane küşat ettiğini ve o civardaki muhacirine yevmiye tevziatı suretiyle muavenet ettiğini de zikretmek lazımdır.

Düşman istilasından kaçan vatandaşlarımızın adedi gittikçe çoğalmakta ve bunların Balıkesir'de tekasüf etmekte olması nazarıdikkate

Daha sonra Nisan 1921'de feshedilen hastanenin tüm malzemeleri Trabzon Valiliğine devredilmiş ve bağışlanmıştır.

Dördüncü Acil Sıhhi Yardım Heyeti

Akhisar'da kurulan bu heyetin görevi ilk olarak yemek araç gereçleri ile sağlık ve eşya konusunda göçmenlere ve ihtiyaç sahiplerine yardımdan ibaret olmasına rağmen İstanbul'un işgal edilmesinin ardından resmî bir ordu gibi düşmana karşı memleketi savunan Kuvayımillîye birliklerinin sıhhi hizmetlerini de üstlenmiştir.

Akhisar Heyetinin faaliyet süresi on bir aya ulaşmış ve başta başlangıçta Akhisar merkezinde bir dispanser, bir de hastane kurulmuştur. Bu hastane, bölge belediyesinin on dört yataklı hastanesinin kapasitesinin yüz yatağa ulaştırılmasıyla kurulmuş, göçmenler ve sonrasında da yaralılar bura da tedavi edilmiştir.

Dispansere bir günde başvuran hasta sayısı 60-100 arasında değişmekte olup hastalar çoğunlukla göçmenler ve köylü ihtiyaç sahipleridir. Kuvayımillîye askerleri arasında da sıkça frengi ve sıtma tedavisine ihtiyaç duyulmaktadır.

Heyet, dispanserde uyguladığı frengi ve sıtma tedavilerine fazlasıyla önem vermiş ve hastalıklarda neosalvarsan ve cıva tedavisi uygulamıştır.

Heyetin Soma ve Kırkağaç ilçelerini kapsayacak şekilde faaliyetlerini genişlettiğini, Soma'da yirmi yataklı bir hastane kurduğunu ve o civardaki göçmenlere gündelik dağıtım yoluyla yardımda bulunduğunu da belirtmek gerekmektedir.

Düşman istilasından kaçan vatandaşlarımızın sayısı gittikçe artmakta ve bunların Balıkesir'de yoğunlaşması göz önünde

— ۲۶ —

آلنه رق اوراده یومی بیک کشییه برقاب صیجاق یمک ویره بیله جک
بر آشخانه تأسیس اولومش ، و بو آشخانه مارت ۳۳۶ دین بایکسرك
اشغاله قدر دوام ایتشدیر .

هیئتک زمان فعالیتنده او جوارده بولنان مهاجرین آرده سنده
ایکی تیفسوس وقعه سی ظهور ایتدی اوزرینه درحال بر تطهیر
مرکزی یاپیلار قوای ملیه افرادی تطهیر اولونمشلردرکه بو
صورتله تیفسوس وقایعی منفرد اوله رق قالمشدر . ۳۳۶ سنه سنک
حزیراننده یونان اردوسنک ایلری حرکتی اوزرینه آقحسار دشمن
النه کچمش ، هیئت دشمنک صوت خونریزانه سی قارشوسنده اشیا
ولوازمی اوراده ترك ایدرك بایکسر - بروسه اوزرندن اسکیشهره
بیک درلو مزاحله واصل اوله بیلمشدر .

بشنبی امداد صهی هیئتی — ۳۳۵ سنه سی مایسنده ازمیر یونانیلار
طرفندن اشغال ایدلمش و دوچار ظلم اولان اهالی اسلامیه نك داخل
ملکته طوغری التجا و مهاجرتی واقع اولمشدی .
مسکن و مأوالرینی تامیله چیپلاق دینه بیله جک بر حالده ترك
ایدرك بیک محنت و مشقته دوچار اولان بوزواللی وطنداشلمزك
تهوین احتیاجاتی هلال احمرک مقدس وظیفه لرندن بری ایدی .
معنوی المله انضمام ایدن مادی یورغو نلقار ، یوقسوللقار بوراده
بعض خسته لقلركده ظهورینه سببیت ویرمشدی .

بوسیله عاجلاً بر هیئت تشکیل واعزامنه قرار ویرلمش و اوج
طیب و برستاژیرر ایله بر قاج خسته باقیجیدن مرکب اوله رق تشکیل
ایدیلن بو هیئت (بشنبی نازللی امداد صهی هیئتی) نامیله نازللییه
عزیمت و ۳۳۵ سنه سی ایلولی طرفنده ایقای وظیفه یه مباشرت ایلشدر .
اولا نازللیده بر دیسپانسر تأسیس ایله خسته ترك تدوایسنه
چالیشیلیرکن دیگر طرفندن ده محتاجینه چاشیر البسه ، ارزاق
توزیماته باشلامشدر .

alınarak orada yevmi bin kişiye bir kap sıcak yemek verebilecek bir aşhane tesis olunmuş ve bu aşhane Mart 336'dan Balıkesir'in işgaline kadar devam etmiştir.

Heyetin zaman-ı faaliyetinde o civarda bulunan muhacirin arasında iki tifos vakası zuhur etmesi üzerine derhâl bir tathir merkezi yapılarak Kuvayımillîye efradı tathir olunmuşlardır ki bu suretle tifos vakayii münferit olarak kalmıştır. 336 senesinin Haziran'ında Yunan Ordusu'nun ileri hareketi üzerine Akhisar düşman eline geçmiş, Heyet düşmanın savlet-i hunrizanesi karşısında eşya ve levazımını orada terk ederek Balıkesir-Bursa üzerinden Eskişehir'e bin türlü mezahimle vasıl olabilmıştır.

Beşinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti

335 senesi Mayıs'ında İzmir Yunanlılar tarafından işgal edilmiş ve düçar-ı zulüm olan ahaliyi İslamiye'nin dâhil-i memlekete doğru iltica ve muhacereti vaki olmuştu.

Mesken ve mevalarını tamamıyla çıplak denebilecek bir hâlde terk ederek bin mihnet ve meşakkate düçar olan bu zavallı vatandaşlarımızın tehvin-i ihtiyacatı Hilâl-i Ahmer'in mukaddes vazifelerinden biriydi. Manevi elemelere inzımam eden maddi yorgunluklar, yoksulluklar burada bazı hastalıkların da zuhuruna sebebiyet vermiştir.

Bu sebeble acilen bir heyet teşkil ve izamına karar verilmiş ve üç tabip ve bir stajyer ile birkaç hastabakıcıdan mürekkep olarak teşkil edilen bu heyet "Beşinci Nazilli İmdad-ı Sıhhi Heyeti" namıyla Nazilli'ye azimet ve 335 senesi Eylül'ü zarfında ifa-yı vazifeye mübaşeret etmiştir.

Evvela Nazilli'de bir dispanser tesis ile hastaların tedavisine çalışılırken diğer taraftan da muhtacine çamaşır elbise, erzak tevziatına başlanmıştır.

bulundurularak orada günlük bin kişiye sıcak yemek dağıtacak bir aşevi kurulmuş ve bu aşevi, Mart 1920'den Balıkesir'in işgaline kadar hizmete devam etmiştir.

Heyetin faaliyet gösterdiği sürede o civarda bulunan göçmenler arasında iki tifo vakası görülmüş ve bunun üzerine derhâl bir dezenfeksiyon merkezi yapılmış, Kuvayımillîye mensuplarının dezenfekte edilerek tifo vakalarının artışının önüne geçilmiştir. Haziran 1920'de Yunan Ordusu'nun ileri hareketi üzerine Akhisar düşman kontrolüne geçmiş; Heyet, düşmanın zalimce saldırıları karşısında eşya ve araç gereçlerini orada bırakarak binbir zorluk içerisinde Balıkesir-Bursa üzerinden Eskişehir'e varmıştır.

Beşinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti

Mayıs 1919'da İzmir Yunanlılar tarafından işgal edilmiş ve zulme uğrayan Müslüman ahali memleketin içlerine doğru göç etmiştir.

Evlerini ve yurtlarını tamamıyla çıplak denebilecek bir hâlde terk ederek binbir sıkıntı ve zorlukla yola çıkan bu zavallı vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının giderilmesi Hilâl-i Ahmer'in kutsal görevlerinden biriydi. Manevi acılara eklenen maddi yorgunluklar ve yoksulluklar, burada bazı hastalıkların da görülmesine sebep olmuştur.

Bu sebeple acilen bir heyet kurulmasına ve görevlendirilmesine karar verilmiş, üç doktor ve bir stajyer ile birkaç hastabakıcıdan oluşan bu heyet "Beşinci Nazilli Acil Sıhhi Yardım Heyeti" adıyla Nazilli'ye doğru yola çıkmış ve Eylül 1919'da görevine başlamıştır.

Öncelikle Nazilli'de bir dispanser kurarak hastaların tedavi edilmesine çalışılırken diğer taraftan da ihtiyaç sahiplerine çamaşır, elbise ve erzak dağıtımına başlanmıştır.

يُتَى نازلي مهاجرین 'خسته خانه می

هلال احمر بېشنېجې امداد صحنې ه

— ۲۸ —

آنحق اوحوالیده مقداری یوزیک کشی به تقرب ایدن ملتجیلرک
یا لکز نازلایده دکل جوارقضا و ناحیه لردهده اعظمی کثافتله متکاتف
اولدقلری نظر دقته آلنهرق هیئتک تقسیم فعالیتنه احتیاج کورلمش
ویکی بازارایله قوچارلی ناحیه لردهده برردیسیانسر تأسیس اولتمشدر.
دشمن استیلاسنه قارشى مملکتی مدافعه و محافظه مقصدیله
سلاحه ساریلان ومع هذا هنوز تعضونیک ابتداسنده بولنق حسیله
تشکیلات صحیه دن محروم بولنان قوای ملیه یهده اجزای طیبیه اعطاسی
سورتیه ایلاک معاونت ایفا قلتمش ایدی .

هلال احمرک ازمیرده محتاجینه معاوتی انطباعاتدن

عین زمانده محلی احتیاجک وسعتی قارشیسنده هیئتک تشکیلاتی ده
توسیه لزوم حس ایدیله رک ایکی طیب ده تعیین واعزام اولتمشدی .
تشکیل وتأسس ایدن جهه دن متبادیاً مجروح وخسته افرادک ورودینه
وشدتله حلول ایدن قیشک مهاجرین آره سنده کی خسته قلری کوندن
کونه آرترماسنه بناء هیئته ایکی یوزیتاقلی بر خسته خانه کشادی
ایچون مأذونیت اعطاسنه لزوم حس ایدلمشدی . خسته خانه ، هیئت
اعضاسنک حسن غیرتیه اون کون ایچنده وهیچ بر نقصان اولماق
شرطیه تأسیس ایدیله رک خسته قبولنه باشلامش ودها ایلاک کونلردن

Hilâl-i Ahmer'in İzmir'de muhtacine muaveneti intibaatından
Hilâl-i Ahmer'in İzmir'de ihtiyaç sahiplerine yaptığı yardımdan bir görüntü

Ancak o havalide miktarı yüz bin kişiye takarrüp eden mültecilerin yalnız Nazilli'de değil civar kaza ve nahiyelerde de azami kesafetle mütekâsif oldukları nazarıdikkate alınarak Heyetin taksim-i faaliyetine ihtiyaç görülmüş ve Yenipazar ile Koçarlı nahiyelerinde de birer dispanser tesis olunmuştur.

Düşman istilasına karşı memleketi müdafaa ve muhafaza maksadıyla silaha sarılan ve maahaza henüz taazzuvunun iptidasında bulunmak hasebiyle teşkilat-ı sıhhiyeden mahrum bulunan Kuvayımiliye'ye de ecza-yı tıbbiye itası suretiyle ilk muavenet ifa kılınmış idi.

Aynı zamanda mahallî ihtiyacın vüsatı karşısında Heyetin teşkilatını da tevsiye lüzum hissedilerek iki tabip daha tayin ve izam olunmuştu. Teşekkül ve teessüs eden cepheden mütemadiyen mecruh ve hasta efradın vüruduna ve şiddetle hulul eden kışın muhacirin arasındaki hastalıkları günden güne arttırmasına binaen Heyete iki yüz yataklı bir hastane küşadı için mezuniyet itasına lüzum hissedilmişti. Hastane, heyet-i azasının hüsn-i gayretiyle on gün içinde ve hiçbir noksan olmamak şartıyla tesis edilerek hasta kabulüne başlamış ve daha ilk günlerden

Ancak o yörede sayısı yüz bin kişiye yakın olan mültecilerin yalnız Nazilli'de değil civar ilçe ve nahiyelerde de yoğun bir şekilde bulundukları göz önünde bulundurularak Heyet, görülen ihtiyaca binaen, faaliyetine ek olarak Yenipazar ve Koçarlı nahiyelerinde de birer dispanser kurmuştur.

Düşman istilasına karşı memleketi savunma ve koruma amacıyla silaha sarılan ve bununla birlikte henüz yeni kurulmuş olması nedeniyle sıhhiye teşkilatı olmayan Kuvayımiliye'ye de ilaç bağıışı ile ilk kez yardımda bulunulmuştur.

Aynı zamanda bölgedeki ihtiyacın fazlalığı sebebiyle Heyetin büyütülmesine gerek görülmüş ve iki doktor daha görevlendirilmiştir. Kurulan cepheden sürekli yaralı ve hasta gelmesi ile şiddetle etkisini hissettiren kışın göçmenler arasındaki hastalıkları günden güne arttırması dolayısıyla Heyete iki yüz yataklı bir hastane kurulması için yetki verilmesi gerek görülmüştü. Hastane, komite üyelerinin gayretiyle on gün içinde eksiksiz şekilde kurulup hasta kabulüne başlanmış ve daha ilk günlerden

— ۲۹ —

اعتباراً بوتون یتاقلر خسته ، مجروح و محتاج تداوی بچارملرله دولش ایدی .

برمدت صکره نازللی ده وچینه ده مهاجرین مدیریت عمومیه سنه عاقد اوله رق تأسیس ایدیلن خسته خانه لرده حسب الایجاب دور آلتش و هیئتک اوزمانکی مساعی تشکیل شو شکلی اکتساب ایشدر : نازللی ده : ۲۵۰ یتاغی احتوا ایدن خسته خانه لره بری امراض داخلیه و دیگری امراض خارجییه تخصیص ایدیلن ایکی دیسپانسر جینه ده : الی یتاقلی بر خسته خانه و بر دیسپانسر

هلال احمر ایشچی امداد خصی هیئتک آشفخانه لریدن

قوچارلی ده : اون یتاقلی بر ره ویر ایله بر دیسپانسر

یچی بازار ده : بر دیسپانسر

کوشک ناحیه سنده : بر دیسپانسر

بالیا بولیده : بر دیسپانسر

هیئت بو طرز ده توسمیع فعالیت و طیفه انسانیه سی ایفا ایلکده ایکن او صیره ده وقوع بولان حرکات حریبه نتیجه سنده جبهه دها کریه آلتش و هیئت ده مهاجر لر و ملتجیلر قافله سی تعقیب ایدرک مرکزیه بناره نقل ایشدر .

Hilâl-i Ahmer Beşinci İmdad-ı Sihhi Heyeti aşhanelerinden
Hilâl-i Ahmer Beşinci Acil Sihhi Yardım Heyeti aşevlerinden bir görüntü

itibaren bütün yataklar hasta ve mecruh ve muhtac-ı tedavi biçarelerle dolmuştu.

Bir müddet sonra Nazilli'de ve Çine'de Muhacirin Müdüriyet-i Umumiyesine ait olarak tesis edilen hastaneler de hasbelicab devralınmış ve Heyetin o zamanki mesai teşkilatı şu şekli iktisap eylemiştir:

Nazilli'de: 250 yatağı ihtiva eden hastanelerle biri emraz-ı dâhiliyeye ve diğeri emraz-ı hariciyeye tahsis edilen iki dispanser

Çine'de: Elli yataklı bir hastane ve bir dispanser

Koçarlı'da: On yataklı bir revir ile bir dispanser

Yenipazar'da: Bir dispanser

Köşk nahiyesinde: Bir dispanser

Balyanbolu'da: Bir dispanser

Heyet bu tarzda tevsi-i faaliyetleriyle vazife-i insaniyesini ifa eylemekte iken o sırada vuku bulan harekât-ı harbiye neticesinde cephe daha geriye alınmış ve Heyet de muhacirler ve mülteciler kafilesini takip ederek merkezini Dinar'a nakl eymiştir.

itibaren bütün yataklar hasta, yaralı ve tedaviye ihtiyaç duyanlarla dolmuştu.

Bir süre sonra Nazilli ve Çine'de Göçmenler Genel Müdürlüğüne ait olarak kurulan hastaneler de devralınmış ve Heyet, aşağıdaki sağlık kuruluşlarını açmıştır:

Nazilli'de 250 yatak kapasiteli hastaneler ile biri iç, diğeri dış cerrahi hastalıklara tahsis edilmiş iki dispanser

Çine'de elli yataklı bir hastane ve bir dispanser

Koçarlı'da on yataklı bir revir ile bir dispanser

Yenipazar'da bir dispanser

Köşk nahiyesinde bir dispanser

Balyanbolu'da bir dispanser

Heyet bu şekilde insani görevini faaliyetlerini genişleterek yerine getirirken vuku bulan harp hareketlilikleri sonucunda cephe daha geriye alınmış ve Heyet de göçmen ve mülteci kafileleri takip ederek merkezini Dinar'a nakletmiştir.

— ۳۰ —

یومیہ یوزلرجه خسته یه توزیع شفا ایدہ بیلہ جک طرزده و نهایتسر غیر تزلله تأسیس ایدیلہ بیلمش اولان تشکیلات بالضروره انحلال ایتش و هر شیئہ یکیدن باشلامق لزومی باش کو ستره شدی . هیئت اعضایی کرک خلقک و کرک ارکان حکومتک نظر تقدیر و ستایشنی جلب ایدہ جک صورتده وضعیتک ایجاب ایتدیردیکی اعتدال و فعالیتی تماماً ابراز ایدرک در عقب حاله نظر آ یکیدن تأسیس تشکیلات ایلہ صرف مساعیه باشلامشدر . دینارده یکرمی دزت ساعت ظرفنده جبهه ایچون اوتوز یتاقلی بر خسته خانه و قصبه نك بوتون سوقاقلرینی وجوارده کی تارالاری، قیرلری دولدره جق مرتبه ده مزدخم و متکثف اولان ملتجیلر ایچونده بر دیسپانسر آچیلمشدر .

دکزیلده ، نازلی دن قورتاریله بیان مالزمنک بر قسمیلہ تأسیس ایدیلن ایکنجی بر دیسپانسر بلا تفریق عرق و مذهب قادین ، چوجق و اختیار یوزلرجه خسته یه یتشمک ایچون کیجه لی کوندوزلی چالیشیور ایدی . حرکات حربیه حسیله طبعی بر قاریشیق ایچنده بولنان بو مناطقه بر آندہ فعالیتہ کچن بو مؤسساتک تأمین ایلدکرلی فائده عظیم اولمشدر . احتیاجک الکشدید اولدینی بر صیره ده مجروحین عسکریه یه قیوسنی آچان دینار خسته خانه سی جبهه قوماندانلرینک تحسین و تشکرلرینی دعوت ایتش و فعالانه علاج توزیع ایدن دیسپانسرلرده هر درلو امداددن محروم قالدقلرینی ظن ایدن ییچاره ملتجیلره ، شفقت و انسانیتک حایه و صحابتی دائماً کندیلرله برابر اولدینی اعتمادینی تلقین ایلمشدر . دینارک هم کوچوک بر قصبه اولمسی ، همده جبهه یه زیاده قریب بولنسی حسیله ملتجی قافلہ لری اکثریتله بوردور و انطالیه طرفلرینه تابیل ایتدکلرندن در حال بوردورده اللی یتاقلی بر خسته خانه آچیلمش و اوصره ده بعض امراض وبائیہ و قوعاتی کوروان انطالیه ده دخی بر لابوراتوار و بر دیسپانسر تأسیس اولنمشدر .

حربک شدید و آتشی ساحه لرنده و سفالت، فلاکت ایلہ پنجه لہ شن

Yevmiye yüzlerce hastaya tevzi-i şifa edebilecek tarzda ve nihaysiz gayretlerle tesis edilebilmiş olan teşkilat biz-zarure inhilal etmiş ve her şeye yeniden başlamak lüzumu baş göstermişti. Heyet azası gerek halkın ve gerek erkân-ı hükûmetin nazar-ı takdir ve sitayişini celp edecek surette vaziyetin icap ettirdiği itidal ve faaliyeti tamamen ibraz ederek derakap hâle nazaran yeniden tesis-i teşkilat ile sarf-ı mesaiye başlamışlardır. Dinar'da yirmi dört saat zarfında cephe için otuz yataklı bir hastane ve kasabanın bütün sokaklarını ve civardaki tarlaları, kırları dolduracak mertebede müzdahim ve mütakasif olan mülteciler için de bir dispanser açılmıştır.

Denizli'de, Nazilli'den kurtarılabilen malzemenin bir kısmıyla tesis edilen ikinci bir dispanser bilatefrik-i ırk ve mezhep, kadın, çocuk ve ihtiyar yüzlerce hastaya yetişmek için geceli gündüzlü çalışıyordu. Harekât-ı harbiye hasebiyle tabii bir karışıklık içinde bulunan bu menatıkta bir anda faaliyete geçen bu müessesatın temin eyledikleri fayda azim olmuştur. İhtiyacın en şedit olduğu bir sırada mecruhin-i askeriye kapısını açan Dinar Hastanesi cephe kumandanlarının tahsin ve teşekkürlerini davet etmiş ve faalane ilaç tevzi eden dispanserler de her türlü imdattan mahrum kaldıklarını zanneden biçare mültecilere, şefkat ve insaniyetin himaye ve sahabeti daima kendileriyle beraber olduğu itimadını telkin eylemiştir. Dinar'ın hem küçük bir kasaba olması, hem de cepheye ziyade karib bulunması hasebiyle mülteci kabileleri ekseriyetle Burdur ve Antalya taraflarına temayül ettiklerinden derhâl Burdur'a elli yataklı bir hastane açılmış ve o sırada bazı emraz-ı vebaiye vukuatı görülen Antalya'da dahi bir laboratuvar ve bir dispanser tesis olunmuştur.

Harbin şedit ve ateşli sahalarında ve sefalet, felaket ile pençeleşen

Günlük yüzlerce hastaya şifa dağıtabilecek tarzda sonu gelmez gayretlerle kurulmuş teşkilat dağılmak zorunda kalmış ve her şeye yeniden başlamak gerekmişti. Heyet üyeleri gerek halkın gerek hükûmetin ileri gelenlerinin takdirini ve övgülerini kazancak şekilde, vaziyetin gerektirdiği itidal ve faaliyeti eksiksiz yerine getirmiş, hemen yeniden teşkilatlanma yolunda çalışmalara başlamıştır. Dinar'da yirmi dört saat içerisinde cephe için otuz yataklı bir hastane ile kasabanın bütün sokak ve civardaki tarlaları, kırları dolduracak kalabalık ve yoğunluktaki mülteciler için de bir dispanser açılmıştır.

Denizli'de, Nazilli'den kurtarılabilen malzemenin bir kısmıyla kurulan ikinci bir dispanser ırk, mezhep, kadın, çocuk ve yaşlı ayrımı gözetmeksizin bütün hastalara yetişmek için geceli gündüzlü çalışıyordu. Harp harekâtı sebebiyle doğal bir karışıklık içinde bulunan bu bölgelerde bir anda faaliyete geçen bu kuruluşların sağladığı fayda çok olmuştur. İhtiyacın en şiddetli olduğu bir sırada yaralı askerlere kapısını açan Dinar Hastanesi, cephe kumandanlarının takdirlerini ve teşekkürlerini almış, faal bir biçimde ilaç dağıtan dispanserler de her türlü yardımdan mahrum kaldıklarını düşünen mültecilere şefkat ve insaniyetin daima himaye edici ve sahip çıkan güvenini vermiştir. Dinar'ın hem küçük bir kasaba olması hem de cepheye fazlasıyla yakın olması nedeniyle mülteci kabilelerinin çoğunlukla Burdur ve Antalya taraflarına yönelmelerinden dolayı hemen Burdur'da elli yataklı bir hastane açılmış ve o sırada bazı salgın hastalık vakalarının görüldüğü Antalya'da da bir laboratuvar ve bir dispanser kurulmuştur.

Savaşın şiddetinin ve ateşinin etkilediği bölgelerde sefalet ve felaketle mücadele eden

— ۳۱ —

پريشان ومضطرب انسان كتهلر ييه دولو اولان جبهه كريلنده هيئتك
بو ائثالرده صرف ايتديكي مساعي نظر تقدير ايه كورولديكندن
حقيه ومعانوت اجتماعيه وكالتي طرفندن بروجه آتي تحريات ايه
ابلاغ تشكر ايدلمشدر :

هلال احمر بشنجي امداد صحي هيئتي رياسته

« علم وفنك فضائل مشفقانه سني نازللي وجوارنده كي مهاجرينه
الك مادي شكللرده واك انسانيتكارانه بر مبدوليت وعلويتاه تقديمه
موفق اوله رق اورالرده كي بيكلرجه محتاج معاونت وطنداشلمزك
مساعدۀ امكان داخلنده الملرني تخفيف قدرتي كوسترمن هلال احمر
هيئتي تركيب بدن ذات والالريه رفقاي م اعيالرينه قاي وصيمي
تشكرلرمي تقديم ايتكمده بك درين بر حظروحي دويمقدميم. حرمت
وتقديرلرمك بوتون آرقاداشلر مه تبليغه دلالت ايدلمسني بالخاصه رجا
ايدرم افندم . »

هيئته عائد مؤسساتدن اكرئيسنك مندرس حواليسنده بولمسي
حسييله بو صيره لرده هيئت مركزي ده اولا چينهيه و بالآخره
سوكيه نقل ايدلمشدي . تشكيلاتك صوك آلدني شكل شوله ايددي :

آنطاليه | بر لابوراتوار
| بر ديسپانسر

بور دور | الی يتاقلی بر خسته خانه
| بر ديسپانسر

دكزلي : بر ديسپانسر

چينه : اوتوز يتاقلی بر خسته خانه و بر ديسپانسر

سوك : بر ديسپانسر

باغ آرمسي : بر ديسپانسر

قوچارلي : اون يتاقلی ره وير و بر ديسپانسر

perişan ve muzdarip insan kütleleriyle dolu olan cephe gerilerinde Heyetin bu esnarlarda sarf ettiği mesai nazar-ı takdir ile görüldüğünden Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti tarafından berveç-i ati tahrirat ile iblağ-ı teşekkür edilmiştir:

Hilâl-i Ahmer Beşinci İmdad-ı Sıhhi Heyet-i Riyasetine

İlim ve fennin fezail-i müşfikanesini Nazilli ve civarındaki muhacirine en maddi şekillerde ve en insaniyet-kârane bir mebzuliyet ve ulviyetle takdime muvaffak olarak oralarında ki binlerce muhtac-ı muavenet vatan-daşlarımızın müsaade-i imkân dâhilinde elemelerini tahfif kudretini gösteren Hilâl-i Ahmer Heyetini terkip eden zat-ı vâlâlarıyla rüfeka-yı mesailerine kalbî ve samimi teşekkürlerimi takdim etmekte pek derin bir hazz-ı ruhi duymaktayım.

Hürmet ve takdirlerimin bütün arkadaşlarıma tebliğine delalet edilmesini bilhassa rica ederim efendim.

Heyete ait müessesattan ekserisinin Menderes havalisinde bulunması hasebiyle bu sıralarda Heyet-i Merkezî de evvela Çine'ye ve bilahare Söke'ye nakledilmişti. Teşkilatın son aldığı şekil şöyleydi:

Antalya	: Bir laboratuvar Bir dispanser
Burdur	: Elli yataklı bir hastane Bir dispanser
Denizli	: Bir dispanser
Çine	: Otuz yataklı bir hastane ve bir dispanser
Söke	: Bir dispanser
Bağarası	: Bir dispanser
Koçarlı	: On yataklı revir ve bir dispanser

perişan ve muzdarip insan kitleleriyle dolu olan cephe gerilerinde Heyetin faaliyetleri Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından takdir edilmiş ve aşağıdaki yazıyla şükranları sunulmuştur:

Hilâl-i Ahmer Beşinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti Başkanlığına

İlim ve fennin şefkatli faziletlerini Nazilli ve civarındaki göçmenlere en etkili ve en insancıl bir biçimde bolca ve yüce bir şekilde sunmayı başarak oradaki binlerce yardıma muhtaç vatandaşımızın imkânlar elverdiği ölçüde acılarını hafifletme kudretini gösteren Hilâl-i Ahmer Heyetini bir araya getiren kıymetli zatlarına ve mesai arkadaşlarına kalpten ve samimi teşekkürlerimi takdim etmekte çok derin bir ruhi haz duymaktayım.

Hürmet ve takdirlerimin bütün arkadaşlarıma ulaştırılmasını özellikle rica ederim efendim.

Heyete ait kuruluşların çoğunluğunun Menderes civarında bulunması nedeniyle bu sıralarda Merkez Heyeti de öncelikle Çine'ye, ardından da Söke'ye nakledilmişti. Teşkilatın aldığı son şekil şöyleydi:

Antalya	: Bir laboratuvar Bir dispanser
Burdur	: Elli yataklı bir hastane Bir dispanser
Denizli	: Bir dispanser
Çine	: Otuz yataklı bir hastane ve bir dispanser
Söke	: Bir dispanser
Bağarası	: Bir dispanser
Koçarlı	: On yataklı revir ve bir dispanser

— ۳۲ —

بوزطغان : بر دیسپانسر

یکی بازار : اون یتاقی رهویر ایله بر دیسپانسر

بو حوالیده ایلك زمانلرده یوزیکه قریب بریکون تشکیل ایدن ملتجیلرک یاواش یاواش امکان و وسائط بولدقجه دهها ایجریلره طوغرو چکیلوب مختلف مناطقهده یرلشماری حسبیله مقدارلری تخمیناً المی بیکه ایتمش ، نهایت بو مقدار تدریجی صورتده دهها زیاده نزل ایتمش بولمغله اوکا نظر آ هیئتک تشکیلاتی ده تقیص ایدیله رک

آنطالیه دیسپانسر عیزک خسته لرندن : ایستمه لی چوجقلر

بوردور خسته خانه سی مالز مه سنک بویوک بر قسمیه جهت عسکریه یه دور ویکی بازاره ویریلن بوزطغان و باغ آرمه سی دیسپانسرلری لغو اولونمشدی . بویله جه مساعینک دوامی هنکامنده و هیئتک ایفای وظیفه یه ابتدارینک تام یکریمی دردنجی آینه ده آفیون قره حصار ، کوتاهیه ، اسکیشهر و سقاریا محارباتی باشلامش و بو محارباته یخنه اولان مناطق کیریسنده دهها حاد وضعیتلر حدوثیله دهها مستعجل و واسع مساعینک لزوم و وجوبی ضرورتنک حصوله بناء بوردور ، آنطالیه

Antalya Dispanserimizin hastalarından sıtmal ı çocuklar

Bozdoğan : Bir dispanser

Yenipazar : On yataklı revir ile
bir dispanser

Bu havalide ilk zamanlarda yüz bine karib bir yekûn teşkil eden mültecilerin yavaş yavaş imkân ve vesait buldukça daha içerilere doğru çekilip muhtelif menatıkta yerleşmeleri hasebiyle miktarları tahminen elli bine inmiş, nihayet bu miktar tedricî surette daha ziyade tenezzül etmiş bulunmakla ona nazaran Heyetin teşkilatı da tenkis edilerek Burdur Hastanesi malzemesinin büyük bir kısmıyla cihet-i askeriye devir ve Yenipazar'a verilen Bozdoğan ve Bağarası dispanserleri lağvolunmuştu. Böylece mesainin devamı hengâmında ve Heyetin ifa-yı vazifeye ibtidarının tam yirmi dördüncü ayında Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir ve Sakarya muharebatı başlamış ve bu muharebata sahne olan menatık gerisinde daha had vaziyetler hudusıyla daha müstacel ve vasi mesainin lüzum-u vücub-u zaruretinin husulüne binaen Burdur, Antalya

Bozdoğan : Bir dispanser

Yenipazar : On yataklı revir ile bir
dispanser

Bu civarda ilk zamanlarda sayıları yüz bine yakın mültecinin imkân ve araç buldukça yavaş yavaş daha içerilere doğru çekilip çeşitli bölgelerde yerleşmeleri nedeniyle sayıları tahminen elli bine inmiş, sonunda da bu sayı tedricen daha da azalmıştır; bundan dolayı da Heyetin kurduğu tesisler de azaltılarak Burdur Hastanesi malzemelerinin büyük bir kısmı askerî makamlara devredilmiş ve Yenipazar'a verilen Bozdoğan ve Bağarası dispanserleri de kapatılmıştı. Böylece çalışmaların devamında ve Heyetin göreve gelmesinin tam yirmi dördüncü ayında Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir ve Sakarya muharebeleri başlamış, bu muharebelere sahne olan bölgelerin gerisinde daha uç durumların gerçekleşmesiyle daha acil ve geniş çaplı çalışmaların gerekli görülmesi üzerine Burdur, Antalya

— ۳۳ —

و مندرسك جنوب حواليسنده اجرای فعالیت ایدن بشنچی هیئتک
وظیفه ستمه ختام و یرمک مجبوری تی حاصل اولمشدر .

یالکیز بوتون آناتولینک حتی نقطه نظرندن برخسته لقی قیوسی
حالتده بولنان آنطالیه ده کی لابوراتوار و دیسپانسر ابقا ایدلمش
و بودیسپانسر الیوم حال فعالیتده بولنمشدر .

هلال احمر بشنچی امداد صحتی هیئتی مدت فعالیتی تشکیل ایدن
ایکی سنه زمان ظرفنده خسته خاندلرنده اوج بیکه قریب خسته و مجروح
تداوی ایتمش ، دیسپانسر لرنده ۹۰,۳۳۳ ملتجی بی معاینه و ایجاب ایدن
ادویه بی اعطا ایشدر .

آنطالیه ده کی لابوراتوارده بیکلرجه معائنات و تحلیلات یاپلش
و بوتاسیمز سایه سنده خلق هر هانکی برترفع حرارتده کوچوک
برجام فیزیکی اوزرینه بالذات آل دینی قانی در حال کتیروب معاینه
ایتدیردجک مرتبه ده فنک قیمتی تقدیره آلیشمشدر .

هیئتک مساعیسنه نهایت و یرپله می حقنده دیسپانسر لک تأسیس
ایدلمش اولدقلری محالردن وارد اولان متعدد مراجعینلر هلال احمرک
مساعیسی و فعالیتک نه مرتبه ده مظهر تقدیر اولدیغی ابراز اتمک
حسیله جمعیتن ایچون مدار افتخار برر وثیقه تشکیل ایدر .

آلنجی امداد صحتی هیئتی — آلاشهرده تأسس ایدن بو هیئت ،
مساعیسنه سکیز آی قدر دوام ایتمشدر . بومدت ظرفنده آلاشهر
و صالحلی ده برر دیسپانسر کشاد اولمش ، بودیسپانسر لرنده ۱,۴۰۰
قدر فقرا و محتاجین تداوی ایدلمشدر .

بوندن بشقه هیئت، اوراده حکمفرما اولان صیتمه به قارشی لافید
قالیه روق سیار برطیب واسطه سیله کویله مجاناً کینین توزیع ایتمشدر که
بومدت ظرفنده کینین صرفیاتی آلبش بش کیلویه بالغ اواشدر .
هیئت ، صوک اوج آی ظرفنده یوز یتاقلق ایکی خسته خانه کشاد

ve Menderes'in cenup havalisinde icra-yı faaliyet eden Beşinci Heyetin vazifesine hitam vermek mecburiyeti hasıl olmuştur.

Yalnız bütün Anadolu'nun sıhhiye noktalarının bir hastalık kapısı hâlinde bulunan Antalya'daki laboratuvar ve dispanser ipka edilmiş ve bu dispanser elyevm hâl-i faaliyette bulunmuştur.

Hilâl-i Ahmer Beşinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti müddet-i faaliyetini teşkil eden iki sene zaman zarfında hastanelerde üç bine karib hasta ve mecruh tedavi etmiş, dispanserlerinde 90.233 mülteciyi muayene ve icap eden edviyeyi ita eylemiştir.

Antalya'daki laboratuvar da binlerce muayenat ve tahlilat yapılmış ve bu tesisi-miz sayesinde halk herhangi bir tereffu-i hararete küçük bir cam kırığı üzerine bizzat aldığı kanı derhâl getirip muayene ettirecek mertebede fennin kıymetini takdire almıştır.

Heyetin mesaisine nihayet verilmesi hakkında dispanserlerin tesis edilmiş oldukları mahallerden varit olan müteaddit müracaatlar Hilâl-i Ahmer'in mesaisi ve faaliyetinin ne mertebede mazhar-ı takdir olduğunu ibraz etmek hasebiyle Cemiyetimiz için medarniftihar birer vesika teşkil eder

Altıncı İmdad-ı Sıhhi Heyeti

Alaşehir'de teessüs eden bu heyet, mesaisine sekiz ay kadar devam etmiştir. Bu müddet zarfında Alaşehir ve Salihli'de birer dispanser küşat olunmuş, bu dispanserlerde 1.400 kadar fukara ve muhtacin tedavi edilmiştir.

Bundan başka Heyet, orada hükümferma olan sıtmaya karşı lakayıt kalmayarak seyyar bir tabip vasıtasıyla köylere meccanen kinin tevzi etmiştir ki bu müddet zarfında kinin sarfiyatı altmış beş kiloya balığ olmuştur.

Heyet, son üç ay zarfında yüz yataklık iki hastane küşat

ve Menderes'in güney bölgelerinde faaliyet gösteren Beşinci Heyetin görevini bitirmek mecburiyetinde kalmıştır.

Yalnız bütün Anadolu'nun sıhhiye açısından bir hastalık kapısı hâlinde bulunan Antalya'daki laboratuvar ve dispanser günümüze kadar hizmetlerine devam etmektedir.

Hilâl-i Ahmer Beşinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti faaliyet süresi olan iki sene zarfında hastanelerde üç bine yakın sayıda hasta ve yaralı tedavi etmiş, dispanserlerinde 90.233 mülteciyi muayene edip gerekli ilaçları kendilerine vermiştir.

Antalya'daki laboratuvar da binlerce muayene ve tahlil yapılmış ve bu tesisimiz sayesinde halk herhangi bir ateş yükselmesinde dahi küçük bir cam kırığı üzerine kendi aldığı kan numunesini hemen getirip muayene ettirecek seviyede bilimin kıymetini takdire almıştır.

Dispanserlerin kuruldukları yerlerden gelen, Heyetin çalışmalarına son verilmesi hakkındaki çeşitli müracaatlar Hilâl-i Ahmer'in mesaisi ve faaliyetinin ne seviyede takdire şayan olduğunu göstermesi açısından Cemiyetimiz için kıvanç duyulacak birer belge niteliği taşımaktadır.

Altıncı Acil Sıhhi Yardım Heyeti

Alaşehir'de kurulan bu heyet, çalışmalarına sekiz ay kadar devam etmiştir. Bu süre zarfında Alaşehir ve Salihli'de birer dispanser kurulmuş, bu dispanserlerde 1.400 kadar yoksul ve ihtiyaç sahibi tedavi edilmiştir.

Bunun haricinde Heyet, bölgede sıkça görülen sıtmaya karşı kayıtsız kalmamış ve gezici bir doktor vasıtasıyla köylere altmış beş kilograma yakın kinin dağıtımını gerçekleştirmiştir.

Heyet, son üç ay zarfında yüz yatak kapasiteli iki hastane

— ۳۴ —

ایتمشدر. بو خدمات حقیقه دن بشته اوج بیکی متجاوز فقرا و مهاجرینه ایکی آی اون کون کمور توزیع ایدلمشدر .

آلانمرك حزران ۳۳۶ ده یونانیلر طرفندن اشغال ائاسنده هیئت هلال احمر ك حائز اولدینی بین الملل صفت و وضعیته کونکدنرك آلاشهرده قالمش، اطبا و مأمورنی یونانیلر طرفندن اسیر ایدلمشدر. بالآخره ، اوصیرده طریزونده وظیفه انسانیتکارانه یرینه تشویقات و تحریکات سیاسیه بولان یونان صلیب احمر هیئتیه بیوک ملت مجلی حکومتی طرفندن واقع اولان تثبیت اوزرینه مبادله ایدلمشدر .

آغله بازئنده هلال احمر سکیزنجی امداد جیمی هیئتی بنامی

سکیزنجی امداد جیمی هیئتی — ۵ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخنده یالوددن کان یونان قلمعاقی طرفندن قره مرسل قضاسی داخلده یکرمی بش کویک احراق ایدلمی و بیوزدن بیازه کویولور مرکز بیوک برسفالت و محرومیته معروض قالمیری حسیله هلال احمر مرکز عمومیسندن بوفلا کتزدملری اعاشه و خسته لری نداوی ایتمک اوزره قره مرسل سکیزنجی امداد جیمی هیئتی کوندرمش و هیئت آناتولییه

Adapazarı'nda Hilâl-i Ahmer Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti binası.
Adapazarı'nda Hilâl-i Ahmer Sekizinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti binası

etmiştir. Bu hidemat-ı sıhhiyeden başka üç bini mütecaviz fukara ve muhacirine iki ay on gün kömür tevzi edilmiştir.

Alaşehir'in Haziran 336'da Yunan-lılar tarafından işgali esnasında Heyet-i Hilâl-i Ahmer haiz olduğu beynelmilel sıfat ve vaziyetine güvenerek Alaşehir'de kalmış, etibba ve memurini Yunanlılar tarafından esir edilmiştir. Bilahare, o sırada Trabzon'da vazife-i insaniyekârane yerine teşvikât ve tahrikât-ı siyasiyede bulunan Yunan Salıb-i Ahmer Heyeti ile Büyük Millet Meclisi hükûmeti tarafından vaki olan teşebbüs üzerine mübadele edilmiştir.

Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti

5 Teşrinisani 336 tarihinde Yalova'dan gelen Yunan kıtaatı tarafından Karamürsel kazası dâhilinde yirmi beş köyün ihrak edilmesi ve bu yüzden biçare köylülerimizin büyük bir sefalet ve mahrumiyete maruz kalmaları hasebiyle Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisinden bu felaketzedeleri iâşe ve hastalarını tedavi etmek üzere Karamürsel Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti göndermiş ve Heyet Anadolu'ya

kurmuştur. Bu sağlık hizmetlerinden başka sayıları üç bini aşkın fakir ve göçmene iki ay on gün boyunca kömür dağıtılmıştır.

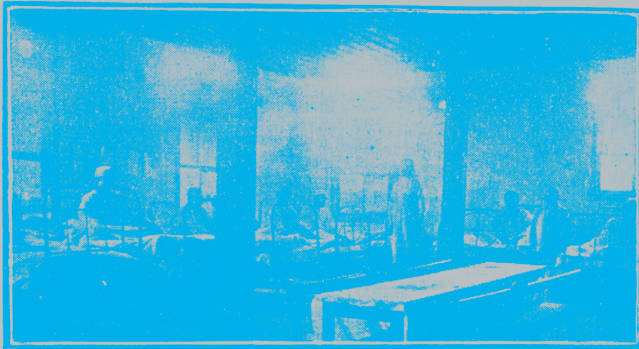
Alaşehir'in Haziran 1920'de Yunanlılar tarafından işgali esnasında Hilâl-i Ahmer Heyeti sahip olduğu uluslararası sıfat ve konumuna güvenerek Alaşehir'de kalmış, doktorları ve memurları Yunanlılar tarafından esir edilmiştir. Ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti tarafından yapılan girişimler sonucunda, o sırada Trabzon'da insani görevi yerine siyasi kışkırtma ve tahrik faaliyetlerinde bulunan Yunan Kızılhaç Heyetiyle mübadele edilmiştir.

Sekizinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti

5 Kasım 1920 tarihinde Yalova'dan gelen Yunan birlikleri tarafından Karamürsel ilçesinde yirmi beş köy yakılması sebebiyle çaresiz kalan köylülerimizin büyük bir sefalet ve mahrumiyet yaşamasından dolayı Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi, bu felaketzedelerin beslenme ve barınma ile hastalarının tedavi edilmesi ihtiyaçlarının karşılanması için Karamürsel Acil Sıhhi Yardım Heyetini göndermiş ve Heyet Anadolu'ya

— ۳۵ —

دخولی متعاقب بالطبع آنقره مرخصانی امرینه کیرمشد .
 بو هیئت ، شباط ابتداسنه قدر ۸ - ۱۰ بیک قدر اهالی بی
 اعاشه وخسته خانه سنده مجروح وخسته لری تداوی ایتشد . بعده
 قره مرسلده بردیپانسر آچیلوب فعالیتیه باشلاتمشد . دیگر طرفدن
 ۲۷ شباط ۳۳۷ ده قوجه ایلی قوماندانلغک طای اوزرینه ۱۵۰
 یتاقلی اولان اشمه موقع خسته خانه سنک اداره سی دخی سکرنجی
 هیئت طرفدن درعهده ایدلشد . بوراده کی فعالیتمز ۱ مایسه

آله بازاری هلال احمر سکرنجی امداد صبی هیئت خسته خانه سنک بر قوغوش

قدر درام ایتش وبومناسبتله هیئت ، قوماندانلغک برقطعه تقدیرنا ۴۰ سیله
 تلطیف اولمشد .

بوانشاده کوزیلان لزوم اوزرینه کیوده ده دخی بردیپانسر
 آچیلما تله برابر باغچه جک و دکرمن دردهده سیر دو قور و کوچوک
 صخیه مأمورلری واسطه سیله مهاجرین و مجروحینه معاونت لازمه ده
 بوانلمشد .

کیوده ده موجود بردیپانسر دن ماعدا ۱۰ تموزده اوتوز یتاقلی
 بر مجروحین خسته خانه سی کشاد ایدلدی . بالاخره بو خسته خانه یکر می

Adapazarı Hilâl-i Ahmer Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti Hastanesinden bir koğuş
Adapazarı Hilâl-i Ahmer Sekizinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti Hastanesinden bir koğuş

duhulünü müteakip bittabi Ankara Murahhaslığı emrine girmiştir.

Bu Heyet, Şubat iptidasına kadar 8-10 bin kadar ahaliyi iâşe ve hastanesinde mecruh ve hastaları tedavi etmiştir. Badehu Karamürsel'de bir dispanser açılıp faaliyete başlanmıştır. Diğer taraftan 27 Şubat 337'de Kocaeli Kumandanlığının talebi üzerine yüz elli yataklı olan Eşme Mevki Hastanesinin idaresi dahi Sekizinci Heyet tarafından deruhte edilmiştir. Buradaki faaliyetimiz 1 Mayıs'a kadar devam etmiş ve bu münasebetle Heyet, Kumandanlığın bir kıta takdirnamesiyle taltif olunmuştur.

Bu esnada görülen lüzum üzerine Geyve'de dahi bir dispanser açılmakla beraber Bahçecik ve Değirmendere'de seyyar doktor ve küçük sıhhiye memurları vasıtasıyla muhacirin ve mecruhine muavenet-i lazımede bulunulmuştur.

Geyve'de mevcut bir dispanserden maa-da 10 Temmuz'da otuz yataklı bir mecruhin hastanesi küşat edildi. Bilahare bu hastane yirmi

girdikten sonra Ankara Delegasyonu emrine girmiştir.

Bu Heyet, Şubat ayı başına kadar 8 ila 10 bin kadar kişinin iâşesini temin, hastanesinde de yaralı ve hastaları tedavi etmiştir. Ardından Karamürsel'de bir dispanser açılmış ve faaliyete başlamıştır. Diğer taraftan 27 Şubat 1921'de Kocaeli Kumandanlığının talebi üzerine yüz elli yatak kapasiteli olan Eşme Mevki Hastanesinin idaresi de Sekizinci Heyet tarafından üstlenilmiştir. Buradaki faaliyetimiz 1 Mayıs'a kadar devam etmiş ve bu münasebetle Heyet, Kumandanlık tarafından birlik takdirnamesiyle ödüllendirilmiştir.

Bu sırada gerek görülmesi üzerine Geyve'de de bir dispanser açılmakla beraber Bahçecik ve Değirmendere'de seyyar doktor ve küçük sıhhiye memurları vasıtasıyla göçmenler ve yaralıları gerekli yardımlarda bulunulmuştur.

Geyve'de bulunan bir dispanser haricinde 10 Temmuz'da otuz yatak kapasiteli bir yaralı hastanesi kurulmuştur. Ardından bu hastane yirmi

— ۳۹ —

بش يتاقلی اوله رق آطه پازارینه نقل واوراده تأسیس اولوندی .
 ۱۳ تموز تاریخده ایزمیتدهدہ ایکسجی بردیسپانسر آچیلدی .
 ۱۵ ایلولده آطه پازاری خسته خانه سی موجودی الی به ابلاغ اولوندی .
 بو هیئت بیله جک ، لفکده ، ساچی ، قاینارجه ، یکیشهر جبه لرندہ
 بولنان قطعات مختلفه یه ادویه ومواد تیمار به کوندرمش اولدیگی کبی
 صیتمه سی پک مبذول اولان بوتون بوحوالی محتاجین اها یلینه مختلف
 زمانلرده کینین توزیع ایلشدر .

آطه بازار وحوالیسنده هلال احمر جه یاسیله جق ایش قالمدیغی
 آکلاشلدیغندن بو هیئتک اشیا ولوازمندن برقم مهمی محلی حکومت
 خسته خانه سنه ترك وتبرع اولنه رق تشرین ثانی ۳۳۷۷ تاریخده هیئتک
 لغوینه قرار ویرلشدر .

هیئتک ساحه فعالیتنده پک قیمتدار معاونت لری سبق ایدن ایزمیت
 متصرفی سعدالدین پک افندی یه بوراده تشکری وظیفه عد ایدرز .

بیلیمک امرام هیئتی — ایکسجی این اوکی حربی دوام ایدر کن
 سکود ، بیله جک ، بوزاویوک ، این اوکی ایله کویلرینک یونانیلیر
 طرفندن منظم برصورتده یاقیلمقده اولدیغی رسمی راپورلردن خبر
 آلیوردق . فی الحقیقه دشمنک رجعتی واردومزک ایلری حرکتی
 اوزرینه استخبارات واقعه نک تمامیله طوغری اولدیغی وکیلورلرک
 طاغله التجا ایتدکلری وپاره سز ، چیپلاق ، آج برحاله بولندقلری
 آکلاشله شدر .

هلال احمر بو زوالیلرده دست معاونت وشفقتی اوزاتمقده
 تأخر اتمه مش ، هان بر هیئت امدادی تشکیل ایدرک تخریب ایدیلان
 مناطقه کوندرمشدر . بو هیئنه بیله جک بمعوثی شمان زاده حمدی
 پک رفاقت ایدرک بذل معاونت ایلشدر .

هیئت برابرندہ ۱۰,۰۰۰ لیرا ، ۵۶,۵۰۰ کیلو اون ، ۲۰ تنکه
 پترول ، ۲۰۰ قات چاشیر کونورمشدر . امداد هیئتی وظیفه سی

beş yataklı olarak Adapazarı'na nakil ve orada tesis olundu. 13 Temmuz tarihinde de İzmit'te de ikinci bir dispanser açıldı. 15 Eylül'de Adapazarı Hastanesi mevcudu elliye iblağ olundu.

Bu Heyet Bilecik, Lefke, Saçi, Kaynarca, Yenişehir cephelerinde bulunan kıtaat-ı muhtelifeye edviye ve mevadd-ı tımarıye göndermiş olduğu gibi sıtması pek mebzul olan bütün bu havalı[nin] muhtacın ahalisine muhtelif zamanlarda kinin tevzi etmiştir.

Adapazarı ve havalisinde Hilâl-i Ahmerce yapılacak iş kalmadığı anlaşıldığından bu Heyetin eşya ve levazımından bir kısım-ı mühimi mahallî hükûmet hastanesine terk ve teberru olunarak Teşrinisani 337 tarihinde Heyetin lağvına karar verilmiştir.

Heyetin saha-i faaliyetinde pek kıymetli muavenetleri sebk eden İzmit Mutasarrıfı Saadettin Beyefendi'ye burada teşekkürü vazife addederiz.

Bilecik İmdat Heyeti

İkinci İnönü Harbi devam ederken Söğüt, Bilecik, Bozüyük, İnönü ile köylerinin Yunanlılar tarafından muntazam bir surette yakılmakta olduğunu resmî raporlardan haber alıyorduk. Filhakika düşmanın ricatı ve ordumuzun ileri hareketi üzerine istihbarat-ı vakıanın tamamıyla doğru olduğu ve köylülerin dağlara iltica ettikleri ve parasız, çıplak, aç bir hâlde bulundukları anlaşılmıştır.

Hilâl-i Ahmer bu zavallılara da dest-i muavenet ve şefkatini uzatmakta tehhür etmemiş, hemen bir heyet-i imdadiye teşkil ederek tahrip edilen menatıka göndermiştir. Bu heyete Bilecik Mebusu Osmanzade Hamdi Bey refakat ederek bezl-i muavenet eylemiştir.

Heyet beraberinde 10.000 lira, 56.500 kilo un, 20 teneke petrol, 200 kat çamaşır götürmüştür. İmdat Heyeti vazifesini

beş yatak kapasiteli olacak şekilde Adapazarı'na nakledilmiş ve oraya kurulmuştur. 13 Temmuz'da da İzmit'te ikinci bir dispanser açılmıştır. 15 Eylül'de Adapazarı Hastanesi kapasitesi elliye çıkarıldı.

Bu Heyet; Bilecik, Lefke, Saçi, Kaynarca ve Yenişehir cephelerinde bulunan farklı birliklere ilaç ve sağlık malzemeleri göndermiş, sıtmanın oldukça yaygın olduğu bu bölge halkına da farklı zamanlarda kinin dağıtılmıştır.

Adapazarı ve çevresinde Hilâl-i Ahmerce yapılacak iş kalmadığı görüldüğünden bu Heyetin eşya ve malzemelerinin önemli bir kısmı hükûmet hastanesine bağışlanmış, Kasım 1921 tarihinde Heyetin lağvedilmesine karar verilmiştir.

Heyetin faaliyet gösterdiği bölgede pek önemli yardımları dokunan İzmit Mutasarrıfı Saadettin Beyefendi'ye burada teşekkür etmeyi bir görev addederiz.

Bilecik Acil Yardım Heyeti

İkinci İnönü Muharebesi devam ederken Söğüt, Bilecik, Bozüyük, İnönü ve köylerinin Yunanlılar tarafından sürekli yakıldığını resmî raporlardan haber alıyorduk. Gerçekten de düşmanın çekilmesi ve ordumuzun ileri hareketi üzerine gelen bu istihbaratın tamamıyla doğru olduğu, köylülerin dağlara sığındıkları; parasız, çıplak ve aç bir hâlde bulundukları anlaşılmıştır.

Hilâl-i Ahmer bu zavallılara da yardım ve şefkat elini uzatmakta gecikmemiş, hemen bir acil yardım heyeti kurarak tahrip edilen bölgelere göndermiştir. Bu heyete Bilecik Milletvekili Osmanzade Hamdi Bey eşlik ederek yardımda bulunmuştur.

Heyet; beraberinde 10.000 lira, 56.500 kilogram un, 20 teneke petrol ve 200 takım çamaşır götürmüştür. Acil Yardım Heyeti görevini

— ۳۷ —

حقيله كوره بيلمك ايجون اولانلارنى ايدىلن مناطقده تدقيقات
اجراسى ايله فلاكت وسفالتك درجه سنى آكلامق وبوصورتاه الكزياده
محتاج معاونت اولانلارك مقدارىنى تثبيت ايتك لزومى حس ايتشدرد.
هلال احمر هيئتي ، ۳۳۷ سنه سى مائس بدايتنده يعنى حربك
هفته سنده بيله جكده بولونيوردى . دهها هنوز حرب آتارى زائل
اولمامش ، اهالى تماماً شهره عودت ايتمه شدى .
بيله جك ، بويوك بر يانغين تارلاسى حالى عرض ايدييوردى .

يونانلار طرفندن ياقيلان بيله جك شهربندن برعنظره

شهر همان كاملاً دينه جك قدر يانمش ، خراب اولمشدى . بو
محللرده يانغين حالا ايجين ايجين دوام ايدييور ، خرابه لر ايجنده
كول اولمش ، انسان جسدلى تويلرى اورپرتيوردى .
بربانده بوتون ماملكنى غائب ايتمش بر قادين ، اختيار بر صقاللى
هنوز آتشي توتن اوينك كوللرى قارشيسنده آغلاليور ، ديكر طرفده
بعضاً برقاج قادين وبعضاً براختيار اركك كوزياشلىله يانغين خرابه لرى
آرسنده اولرينك يقيق ديوارلرني آرايوردى . بونلرك ياننده ده
آياقلىرى چيپلاق كوچوك جوجوقلر كوللر ايجنده يانمش بنسداى

Yunanlılar tarafından yakılan Bilecik şehrinden bir manzara

hakkıyla görebilmek için evvela tahrip edilen menatıkta tetkikat icrasıyla felaket ve sefaletin derecesini anlamak ve bu suretle en ziyade muhtac-ı muavenet olanların miktarını tespit etmek lüzumunu hissetmiştir.

Hilâl-i Ahmer Heyeti, 337 senesi Mayıs bidayetinde yani harbin haftasında Bilecik'te bulunuyordu. Daha henüz harp asarı zail olmamış, ahali tamamen şehre avdet etmemişti. Bilecik, büyük bir yangın tarlası hâlini arz ediyordu.

Şehir hemen kâmilene denecek kadar yanmış, harap olmuştu. Bu mahallerde yangın hâlâ için için devam ediyor, harabeler içinde kül olmuş, insan cesetleri tüyleri ürpertiordu.

Bir yanda bütün mameleğini kaybetmiş bir kadın, ihtiyar bir sakallı henüz ateşi tüten evinin külleri karşısında ağlıyor, diğer tarafta bazen birkaç kadın ve bazen bir ihtiyar erkeğin gözyaşlarıyla yangın harabeleri arasında evlerinin yıkık duvarlarını arıyordu. Bunların yanında da ayakları çıplak küçük çocuklar küller içinde yanmış buğday

hakkıyla yerine getirebilmek için ilk olarak tahrip edilen bölgelerde incelemeler gerçekleştirerek felaket ve sefaletin derecesini anlama ve bu şekilde yardıma en çok ihtiyaç duyanların sayısını tespit etme gereğini hissetmiştir.

Hilâl-i Ahmer Heyeti, Mayıs 1921 başında yani muharebenin gerçekleştiği sırada Bilecik'te bulunuyordu. Henüz muharebenin etkileri ortadan kalkmamış, halkın tamamı şehre geri dönmemişti. Bilecik, büyük bir yangının vurduğu bir tarla hâlindeydi.

Şehir neredeyse tamamen yanmış veharap olmuştu. Bu bölgelerde yangın hâlâ devam ediyor, harabeler içinde kül olmuş insan cesetleri tüyleri ürpertiordu.

Bir yanda sahip olduğu her şeyini kaybetmiş bir kadın ve bir yaşlı adam hâlâ ateşi tüten evlerinin külleri karşısında ağlıyor, diğer tarafta da bazen birkaç kadın ve bazen bir yaşlı adam gözyaşlarıyla yangın harabeleri arasında evlerinin yıkık duvarlarını arıyorlardı. Bunların yanında da ayakları çıplak küçük çocuklar küller içinde yanmış buğday

— ۳۸ —

دانه‌لری طوپلیورلردی . شهرده یبه‌جک نامه هیج برشی قلماش ، هپسی یاتمشدی . خلق ، طاغرده اوتورله تعیش ایتدکیرینی و برهفته دئیری هیج اکمک یوزی کورمدکیرینی سويلیورلردی . یونانلیلر بونلرک حیوانانیده غصب ایدوب کوتورمشلردی . سفالت وفلاکت بوزوالیلر آرمه‌سنده مختلف امراضک ظهورینه‌ده سبیت ویرمشدی . حکومت شهره یکی عودت ایتمشدی . هیئت هان حکومتله تماسه کیریشه‌رک یاپیله‌جق معاونتک شکل وصورت اجراسنی تقریر و تثبیت ایتمش واک زیاده محتاج معاونت اولان بیه‌جک ، کوپلو ، اینه‌کول ، بوزاویوک ، این‌اوکی ، علی‌بک دوزی ، یایلا ، آقچہ‌پیکار ، یکیشهر ، سراجیق ، یارحصار ، سکود ، زیود ، سراجہ کویلیرینی یکان یکان دولاشه‌رق هرکس کندی حصه‌سینی کنديسنه تسلیم ایتشدر .

هلال‌احمرک بو کوچوک معاونتدن بک زیاده متحس و متشکر اولان سکود ، واینه‌کول اهالیسینی هیئته مراجعت ایدرک دیگر کویله مخصوص توزیعات اشیاسینی واسطه‌لریله نقل ایتدک حاضره اولدقلیرینی بیلدیرمشلردر .

کورددوس امرامه‌بیتی — کوردوس اوچنجی دفعه اوله‌رق دشمن اشغالی آلتنده قالمش ایدی . دشمن ، بو ائشاده اهالینک‌ذی‌قیمت اشیاسینی ضبط ایتش ، حیوانات و مواشیسینی کوتورمشدی . صوک دفعه چکیلیرکن‌ده کوردوسی جوار کویلیریله برابر یاقش ، خراب ایتش ایدی . خلقک آج ، سفیل یانغین خراب‌لرنده قالمش اولدی رسماً خبر ویرلمشدی .

هلال‌احمر بوزوالیلره یاردیم ایتک اوزره هان بر هیئت امداده تشکیل ایدرک کوردوسه کوندردی . بو هیئته بویوک محررلریزدن ادیب‌محترم یعقوب قدری بک افندی‌ده رفاقت ایتشلردی . صاروخان می‌موتلرندن رشاد و عمر لطفی بکارده هیئته رفاقت ایدرک اعظمی معاونتلر ابدال ایتشلردر .

taneleri topluyorlardı. Şehirde yiyecek namına hiçbir şey kalmamış, hepsi yanmıştı. Halk, dağlarda otlarla taayyüş ettiklerini ve bir haftadan beri hiç ekmek yüzü görmediklerini söylüyorlardı. Yunanlılar bunların hayvanatını da gasbedip götürmüşlerdi. Sefalet ve felaket bu zavallılar arasında muhtelif emrazın zuhuruna da sebebiyet vermişti.

Hükûmet şehre yeni avdet etmişti. Heyet hemen hükûmetle temasa girişerek yapılacak muavenetin şekil ve suret-i icrasını takrir ve tespit etmiş ve en ziyade muhtac-ı muavenet olan Bilecik, Küplü, İnegöl, Bozüyük, İnönü, Alibeydüzü, Yayla, Akçapınar, Yenişehir, Saraycık, Yarhisar, Söğüt, Zeyve, Sıraca köylerini yegân yegân dolaşarak herkesin kendi hissesini kendisine teslim etmiştir.

Hilâl-i Ahmer'in bu küçük muavenetinden pek ziyade mütehasis ve müteşekkiri olan Söğüt ve İnegöl ahalisi Heyete müracaat ederek diğer köylere mahsus tevziat eşyasını vasıtalarıyla nakletmeye hazır olduklarını bildirmişlerdir.

Gördes İmdat Heyeti

Gördes üçüncü defa olarak düşman işgali altında kalmıştı. Düşman, bu esnada ahalinin zikıymet eşyasını zapt etmiş, hayvanat ve mevaşisini götürmüştü. Son defa çekilirken de Gördes'i civar köyleriyle beraber yakmış, harap etmişti. Halkın aç, sefil yangın harabelerinde kalmış olduğu resmen haber verilmişti.

Hilâl-i Ahmer bu zavallılara yardım etmek üzere hemen bir heyet-i imdadiye teşkil ederek Gördes'e gönderdi. Bu Heyete büyük muharrirlerimizden edib-i muhterem Yakup Kadri Beyefendi de refakat etmişlerdi. Saruhan mebuslarından Reşad ve Ömer Lütfi Beyler de Heyete refakat ederek azami muavenetler ibzal etmişlerdir.

taneleri topluyorlardı. Şehirde yiyecek namına hiçbir şey kalmamış, hepsi yanmıştı. Halk, dağlarda topladıkları otlarla hayatta kaldıklarını ve bir haftadan hiç ekmek yüzü görmediklerini söylüyordu. Yunanlılar, hal-kın hayvanlarını da gasbedip götürmüştü. Sefalet ve felaket bu zavallılar arasında çeşitli hastalıkların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Hükûmet şehre daha yeni geri dönmüştü. Heyet yapılacak yardımlar ve yardım şekilleri üzerine hükûmetle hemen temaslarda bulunup raporlamış ve yapılan tespitlerin ardından yardıma en çok ihtiyaç duyan Bilecik, Küplü, İnegöl, Bozüyük, İnönü, Alibeydüzü, Yayla, Akçapınar, Yenişehir, Saraycık, Yarhisar, Söğüt, Zeyve ve Sıraca köylerini köşe bucak dolaşarak herkesin payına düşen yardımı kendilerine teslim etmiştir.

Hilâl-i Ahmer'in bu küçük yardımından çok etkilenen ve memnun olan Söğüt ve İnegöl halkı Heyete müracaat ederek diğer köylere dağıtılacak eşyayı kendi araçlarıyla taşımaya hazır olduklarını bildirmişlerdir.

Gördes Acil Yardım Heyeti

Gördes üçüncü defa düşman işgali altında kalmıştı. Düşman bu esnada halkın kıymetli eşyasına, hayvanlarına ve bineklerine el koymuştu. Son defa çekilirken de Gördes'i civar köyleriyle beraber yakmış ve harap etmişti. Halkın aç ve sefil hâlde yangın harabelerinde kalmış olduğu resmen haber verilmişti.

Hilâl-i Ahmer bu zavallılara yardım etmek üzere hemen bir acil yardım heyeti kurarak Gördes'e gönderdi. Bu heyete büyük yazarlarımızdan saygıdeğer edebiyatçı Yakup Kadri [Karaosmanoğlu] Beyefendi de eşlik etmişti. Sarhan milletvekillerinden Reşad ve Ömer Lütfi [Argeşo] Beyler de Heyete katılarak üst düzey yardımlarda bulunmuşlardı.

— ۳۹ —

هیئت کوردوسده فجیع برمنظره ماتم وفلاکت فارشیسنده
بولونمشدر: کوبیده یانمه مش هیج بر اوقالمامشدی. هر کس دیوار کنارلرنده،
آغلجلردن یابدقلمی چادیرلر ایچنده باریمق ایستیوردی . بونلردن
اکثریمی آجلقدن بایغین بر حالده یاتوردی .
اوی یانمش ، اشیاسی محو اولمش، حیواناتی غضب ایدلمش انسانر
آغلایورلردی .
دشمن قورقوسندن قاچان اهایلدن بعضلری هنوز کویه دونه -

یونانیلر طرفندن کوردوسده ناباری اولدیریلن چوجقلر

مشلردی . یونانیلر کیدرکن کوبدن ایکی قیزی جبراً آلوب برابر
کوتور مشلردی . بونلردن برینک باباسی ایلاک این اوکی محاربه سنده
شهید اولمشدی . آنسه سی کوز یاشلریله قزینک قورنارلمسنى هیئتدن
نیاز ایدیور ایدی . کویک چشمه لری دشمن طرفندن قصداً تحریب
ایدلمش ، صو یوللاری بوزولمشدی. هر کس صومز ، آج ، سفیل ،
هریر خراب ویستیق ایدی . فاصله سز یاغان یاغمور چیپلاق وجودلری
بلا مرحت قامچیلایوردی . آجلقدن ، صوئوقدن آغلایان باغیران

Yunanlılar tarafından Gördes'te babaları öldürülen çocuklar

Heyet Gördes'te feci bir manzara-i matem ve felaket karşısında bulunmuştur. Köyde yanmamış hiçbir ev kalmamıştı. Herkes duvar kenarlarında, ağaçlardan yaptıkları çadırlar içinde barınmak istiyordu. Bunlardan ekserisi açlıktan baygın bir hâlde yatıyordu.

Evi yanmış, eşyası mahvolmuş, hayvanatı gasbedilmiş insanlar ağlıyorlardı.

Düşman korkusundan kaçan ahali-den bazıları henüz köye dönmemişlerdi. Yunanlılar giderken köyden iki kızı cebren alıp beraber götürmüşlerdi. Bunlardan birinin babası ilk İnönü Muharebesi'nde şehit olmuştu. Annesi gözyaşlarıyla kızının kurtarılmasını Heyetten niyaz ediyordu. Köyün çeşmeleri düşman tarafından kasten tahrip edilmiş, su yolları bozulmuştu. Herkes susuz, aç, sefil, her yer harap ve yıkıktı. Fasılasız yağın yağmur çıplak vücutlarını bila merhamet kamçılıyordu. Açlıktan, soğuktan ağlayan, bağırın

Heyet, Gördes'te feci bir matem ve felaket manzarasıyla karşılaşmıştır. Köyde yanmamış hiçbir ev kalmamıştı. Herkes duvar kenarlarında, ağaçlardan yaptıkları çadırlar içinde barınmaya çalışıyordu. Bunların çoğu açlıktan baygın bir hâlde yatıyordu.

Evi yanmış, eşyası mahvolmuş, hayvanları gasbedilmiş insanlar ağlıyorlardı.

Düşman korkusundan kaçan halktan bazıları henüz köye dönmemişlerdi. Yunanlılar giderken köyden iki kızı zorla alıp beraberlerinde götürmüşlerdi. Bunlardan birinin babası I. İnönü Muharebesi'nde şehit olmuştu. Annesi gözyaşlarıyla kızının kurtarılması için Heyet'e yalvarıyordu. Köyün çeşmeleri düşman tarafından kasten tahrip edilmiş, su yolları bozulmuştu. Herkes susuz, aç, sefil; her yer harap ve yıkıktı. Aralıksız yağın yağmur insanların çıplak vücutlarını merhametsizce kamçılıyordu. Açlıktan, soğuktan ağlayan, bağırın

— ۴۰ —

چو جقار پك چوقدى . خسته لر ، بايقين ايكله يورلردى . صيتمه
 بوزوالليلر آرمسند نادر اولميان خسته لقلردندى .
 امداد صخى هيئتى ، آلام وفجاييع بشريه نك بوقورقونج صخه سى
 قارشيسنده كال اعتدال وماتتله وظيفه سته باشلامشدر .
 هلال احمر ، بو بدبختلرم ۱۰,۰۰۰ ليرا ، بر واغون طوز ،
 ۶,۰۰۰ پارچه چاشير وفانيه وبرسيار احزاخانه كوندرمش ايدى .
 هيئت بوتون بو اشيائي اهالى به بالذات توزيع وتسليم ايتمشدر .
 بر ياندن اشيا توزيع اولنوركن ديكر طرفندن ده هيئت مياننده بولنان
 دوكتورلرخسته لرى معاييه ايدىيور ولازمكلن علاجلى ويريوردى .
 بونلردن بشقه مهاجرين اداره سى طرفندن هيئت بشيك ليرا ويرلمش
 وبوباره ايله تماماً بغدادى مبايعه ايديله رك آبريجه اهالى به طاغيتمشدر .
 اهالى ، هلال احمر ك بو امدادينه قارشى منت و شكرا تى كوز
 ياشلريله ادا ايدىيوردى . هيئت وظيفه انسانيه سنى اكالم ايله بر آى
 ظرفنده عودت ايتمشدر .

ميخاليججق وحوالييسى ستاريا
 محاربه سى انساننده استيلايه اوغرامشدى . دشمن چكيليكن بو
 حوالى يى كاملاً ياقشدى . هلال احمر ، امداد ومعاونت هيئتى
 وظيفه لرينه رعايتكار اوله رق ميخاليججق وحوالييسنده بر هيئت
 امداديه كوندرمشدر . بوحواليده معاونت و امداد ايشلرى اولدقجه
 مشكل اولمشدر . چونكه كويلرى يانان خلق اورمانلره صبغينمشدى .
 بونلرى بر آرايه طوپلامق وياخود برابركتيريلن اشيائي يانلرينه قدر
 كتورمك قولاي ايش دكلدى .

اراضى طاغلق وصعب المرو ر ادى . على الخصوص واسطه نقليه
 تماميله مفقود ايدى . دشمن كويلردن حيواناتى ، ايشه ياربان اشيائي
 طوپلايوب كتورد كدن صكره بوتون كويلرى ياقشدى . اهالى

çocuklar pek çoktu. Hastalar, baygın inliyordı. Sıtma bu zavallılar arasında nadir olmayan hastalıklardandı.

İmdad-ı Sıhhi Heyeti, âlâm ve fecayı-i beşeriyenin bu korkunç sahnesi karşısında kemal-i itidal ve metanetle vazifesine başlamıştır.

Hilâl-i Ahmer, bu bedbahtlara 10.000 lira, bir vagon tuz, 6.000 parça çamaşır ve fanila ve bir seyyar eczane göndermişti.

Heyet bütün bu eşyayı ahaliye bizzat tevzi ve teslim etmiştir. Bir yandan eşya tevzi olunurken diğer taraftan da Heyet meyanında bulunan doktorlar hastaları muayene ediyor ve lazım gelen ilaçları veriyordu. Bunlardan başka Muhacirin İdaresi tarafından Heyete beş bin lira verilmiş ve bu para ile tamamen buğday mübayaı edilecek ayrıca ahaliye dağıtılmıştır.

Ahali, Hilal-i Ahmer'in bu imdadına karşı minnet ve şükranını gözyaşlarıyla eda ediyordu. Heyet vazife-i insaniyesini ikmal ile bir ay zarfında avdet etmiştir.

Mihaliççık İmdat Heyeti

Mihaliççık ve havalisi Sakarya Muharebesi esnasında istilaya uğramıştı. Düşman çekilirken bu havalıyı kamilen yakmıştı. Hilâl-i Ahmer, imdat ve muavenet heyeti vazifelerine riayetkar olarak Mihaliççık ve havalisine de bir heyet-i imdadiye göndermiştir. Bu havalide muavenet ve imdat işleri oldukça müşkül olmuştur. Çünkü köyleri yanan halk ormanlara sığınmıştı. Bunları bir araya toplamak veyahut beraber getirilen eşyayı yanlarına kadar götürmek kolay iş değildi.

Arazi dağlık ve sabülmürur idi. Alelhusus vasıta-i nakliye tamamıyla mefkut idi. Düşman, köylerden hayvanatı, işe yarayan eşyayı toplayıp götürdükten sonra bütün köyleri yakmıştı. Ahali

çocuklar pek çoktu. Hastalar baygın hâlde inliyordu. Sıtma bu zavallılar arasında nadir olmayan hastalıklardandı.

Acil Yardım Heyeti, insan eliyle meydana gelen acı ve felaketlerin bu korkunç görüntüsü karşısında tam soğukkanlılık ve dayanıklılıkla görevine başlamıştır.

Hilâl-i Ahmer, bu talihsiz insanlara 10.000 lira, bir vagon tuz, 6.000 parça çamaşır ve fanila ile bir seyyar eczane göndermişti.

Heyet bütün bu eşyayı halka bizzat dağıtmış ve teslim etmiştir. Bir yandan eşya dağıtılırken diğer taraftan da Heyette bulunan doktorlar hastaları muayene ediyor ve gerekli ilaçları veriyordu. Bunlardan başka Göçmenler İdaresi tarafından Heyete verilen beş bin liranın tamamıyla buğday alınmış ve halka ayrıca dağıtılmıştır.

Halk, Hilâl-i Ahmer'in bu yardımına karşı minnet ve şükranlarını gözyaşlarıyla gösteriyordu. Heyet insani görevini tamamlayıp bir ay içerisinde geri dönmüştür.

Mihaliççık Acil Yardım Heyeti

Mihaliççık ve civarı Sakarya muharebesi sırasında işgal edilmişti. Düşman çekilirken bu civarı tamamen yakmıştı. Hilâl-i Ahmer, acil destek ve yardım heyeti görevlerini gözeterek Mihaliççık ve civarına da bir acil yardım heyeti göndermiştir. Bu civarda yardım ve destek işleri oldukça sorunlu olmuştur. Çünkü köyleri yanan halk ormanlara sığınmıştı. Halkı bir araya toplamak veya getirilen eşyayı bu insanlara ulaştırmak kolay iş değildi.

Dağlık ve geçmesi zor bir araziydi. Özellikle nakliye araçları hiç yoktu. Düşman, köylerden hayvanları ve işe yarayan eşyayı toplayıp götürdükten sonra bütün köyleri yakmıştı. Halk

— ۴۱ —

آج و چپلاق ایدی. چالیشمق ایچون لارنده واسطه یوقدی. آلات و ادوات زراعیله لی احیا ایلمشدی. دشمن کوتورمهک وقت بولامادیقی حیدر اتانی اتلاف ایتمشدی. طاس قووقلرندن بشفه باریتمه جق برماجاً و مأوالری یوقدی .

هیئت پک مشکل و آغیر شرائط ایچنده وظیفه انسانیه سی ایضایه باشلادی . هیئته ۴,۰۰۰ ایرا ، ۵,۰۰۰ کیلو طوز ، ۳۰۰ دون ،

یونانلیلر طرفندن صورت وحشیانه ده جرح
ایندیلان برچوجق

۱۱۰ کوملک ، ۳۵۰ فادین
کوملکی ، ۵۰۰ چفت
چوراب ، ۵۲۲ مترو فانیله
قاش ، ۱,۰۰۰ قالین یوک
فانیله و ۱,۰۰۰ مترو
آمریقان بزى و بر مقدار
مقاره ویرلمشدی . هیئت
بو اشیایی طاعلرده ،
اورماندرده ، کوی بوچا-
قرنده انسان آرایه رق
هرکه آیری آیری توزیع
وتسلیم ایتمشدر . قره
کیکلی اهاالیسی ، یزه یوله
دوشمشلره توزیع اولمق

اوزره کله چک سنه کوی محمولاتندن هلال اهرده بر حصه مفت
وشکران تفریق ایده چکلرینی هیئته تبلیغ ایدرکن، کوز باشلرینی
ضبط ایدمه یوزلردی .

صیما نهیمئی — سفاریا محاربه سی ائاسنده حیانه وحوالیسننده
یونانلیلر طرفندن احراق و تخریب ایلدی اوزرینسه هلال اهر
بوزالرده امداد و معاونت ایچون بر هیئت کوندرمشدر . یونانلیلر

Yunanlılar tarafından suret-i vahşiyanece cerh edilen bir çocuk
Yunanlılar tarafından vahşi bir şekilde yaralanmış bir çocuk

aç ve çıplaktı. Çalışmak için ellerinde vasıta yoktu. Âlât ve edevat-ı ziraiyeleri imha edilmişti. Düşman götürmeye vakit bulamadığı hayvanatı itlaf etmişti. Taş kovuklarından başka barınacak bir melce ve me'vaları yoktu.

Heyet pek müşkül ve ağır şerait içinde vazife-i insaniyesini ifaya başladı. Heyete 4.000 lira, 5.000 kilo tuz, 300 don, 110 gömlek, 350 kadın gömleği, 500 çift çorap, 522 metre fanila kumaş, 1.000 metre kalın yün fanila ve 1.000 metre Amerikan bezi ve bir miktar makara verilmişti. Heyet bu eşyayı dağlarda, ormanlarda, köy bucaklarında insan arayarak herkese ayrı ayrı tevzi ve teslim etmiştir. Karageyikli ahalisi, yine böyle düşmüşlere tevzi olunmak üzere gelecek sene köy mahsulatından Hilâl-i Ahmer'e de bir hisse-i minnet ve şükran tefrik edeceklerini Heyete tebliğ ederken, göz yaşlarını zapt edemiyorlardı.

Haymana Heyeti

Sakarya Muharebesi esnasında Haymana ve havalisinin de Yunanlılar tarafından ihrak ve tahrip edilmesi üzerine Hilâl-i Ahmer buralara da imdat ve muavenet için bir heyet göndermiştir. Yunanlılar

aç ve çıplaktı. Çalışmak için ellerinde araç yoktu. Tarım alet ve edevatı yok edilmişti. Düşman götürmeye zaman bulamadığı hayvanları itlaf etmişti. Taş kovuklarından başka barınacak bir sığınak ve meskenleri yoktu.

Heyet pek zor ve ağır koşullar içerisinde insani görevini yerine getirmeye başladı. Heyete 4.000 lira, 5.000 kilogram tuz, 300 don, 110 gömlek, 350 kadın gömleği, 500 çift çorap, 522 metre fanila kumaş, 1.000 metre kalın yün fanila ve 1.000 metre Amerikan bezi ile bir miktar makara verilmişti. Heyet bu eşyayı dağlarda, ormanlarda, köy etrafında insan arayarak herkese ayrı ayrı dağıtmış ve teslim etmiştir. Karageyikli halkı, yine ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için köyün gelecek sene mahsullerinden bir minnet ve şükran göstergesi olarak bağış payı ayıracıklarını Heyete bildirirken göz yaşlarına hâkim olamıyorlardı.

Haymana Heyeti

Sakarya Muharebesi sırasında Haymana ve civarının da Yunanlılar tarafından yakılması ve tahrip edilmesi üzerine Hilâl-i Ahmer bu bölgeye de acil destek ve yardım için bir heyet göndermiştir. Yunanlılar

— ۴۲ —

بو حوالیلرده برچوق کوبلر یاقشیلردر . هریرده اولدیگی کی
بیرلردهده بوتون کویلوک اشیا وموایشی غصب وضبط ایله برابر
آئوب کوتورمشلردر . قادیلرک ذی قیمت اشیا ومجوهراتی قتل
تهدیداتیله جبرآ آملشله ، ویرمکده تأخر ایدنلری اولدیرمشلردر .
هلال احمر هیئتی بو زوالیلره ۳,۵۰۰ لیرا توزیع ایتشدیر .
اخیرآ تیکرار کوندریلن بر مأمور مخصوص بوحوالی محتاجینه ۵۱۰
متر و فایله قماش ، ۴۸ مقاره ، ۱,۰۰۰ قالین یولقانیله ، ۵۰۰ چفت

حیما نه مهاجرلردن برغروب

چوراب ، ۳۰۰ طاقم پچامه ، ۹۸۷ متر و آمریقان توزیع ایتشدیر .
میریمحمد هیمئی — سقاریه محاربانی ائساننده سیوریخصار
منطقه سی ده پک زیاده خراب اولمشدی . دشمن بورلردهده بوتون
کویلری یاقش ییقمش ، بیکلرجه کویلوینی اووالرده ، طاغ باشلرنده
برافشدی .

وارد اولان رسمی راپورلردن فجایع ومظالمک اهمیت ووسعتی
کافی درجهده آ کلاشیلیوردی . انساویت ومدنیت مواجهه سنده

Haymana muhacirlerinden bir grup

bu havalilerde birçok köyler yakmışlardır. Her yerde olduğu gibi buralarda da bütün köylünün eşya ve mevaşisini gasp ve zapt ile beraber alıp götürmüşlerdir. Kadınların zikıymet eşya ve mücevheratını katil tehdidatıyla cebren almışlar, vermekte tehhür edenleri öldürmüşlerdir.

Hilâl-i Ahmer Heyeti bu zavallılara 3.500 lira tevzi etmiştir. Ahiren tekrar gönderilen bir memur-ı mahsus bu havali muhtacine 510 metre fanila kumaş, 48 makara, 1.000 kalın yün fanila, 500 çift çorap, 300 takım pijama, 987 metre Amerikan tevzi etmiştir.

Sivrihisar Heyeti

Sakarya Muharebatı esnasında Sivrihisar mıntıkası da pek ziyade harap olmuştu. Düşman buralarda da bütün köyleri yakmış, yıkmış, binlerce köylüyü ovalarda, dağ başlarında bırakmıştı.

Varit olan resmî raporlardan fecayi ve mezalimin ehemmiyet ve vüsati kâfi derecede anlaşılıyordu. İnsaniyet ve medeniyet muvacehesinde

bu civarda birçok köy yakmıştır. Her yerde olduğu gibi buralarda da bütün köylünün eşya ve binek hayvanlarını gaspederek beraberlerinde götürmüşlerdir. Kadınların kıymetli eşya ve mücevherlerini ölüm tehdidiyle zorla almış, vermekte ağırdan alanları da öldürmüşlerdir.

Hilâl-i Ahmer Heyeti bu zavallılara 3.500 lira dağıtmıştır. Sonradan tekrar gönderilen bir özel memur bu bölge ihtiyaç sahiplerine 510 metre fanila kumaş, 48 makara, 1.000 kalın yün fanila, 500 çift çorap, 300 takım pijama ve 987 metre Amerikan bezi dağıtmıştır.

Sivrihisar Heyeti

Sakarya Muharebeleri sırasında Sivrihisar bölgesi de fazlasıyla harap olmuştu. Düşman buralarda da bütün köyleri yakmış, yıkmış; binlerce köylüyü ovalarda, dağ başlarında bırakmıştı.

Ulaşan resmî raporlardan bu içler acısı durumun ve zulmün önemi ve kapsamı yeteri kadar anlaşılıyordu. İnsaniyet ve medeniyete karşı

ارتکاب اولمان بوجنایاتی کورمک ایچون آشرده ده بولان (آمریقا شرق قریب معاونت هیئی) آناطولی مرخصه سی میس تالان ایلله عینی هیئت اعضاسندن میس سلینگسك اشغال و تخریب ایدیلان مناطقه ده اجرا ایتمک لاری بر سیاحتده کندیلرینه رفقت این بر مأمورمن کوردیکی فجایی شو صورتله حکایه ایتمشدر :

« یونانیلرک ایقاع ایتمکده اولدقلاری جنایتلرک ، ظلملرک تهور ویا قضا و تصادف اثری اولمیدی و بالعکس بونلرک تصور و تصمیم ایله تعمداً موقع فعله وضع ایدلیدیکی شبهه ایدیله میه جک بر صورتده میدان علنیته چیقمشدر .

دها اشغالدن اول حاضر لائمش پلانلر موجبجه کویلر، قصبه لر، شهرلر یاقیلماش ؛ قتللر ، اشکنجه لر یاقیلماش ؛ عرض و ناه ووسلره تسلط ایلماش ؛ ماللر یغما یه اوغراماش ؛ مقدساته تجاوزلر اولمشدر . یاپیلان مظالم و فضا یحده یونان ضابطلریله قوماندانلرینک تشویقی اولدیغی آلتان اسیرلر اعتراف ایدیورلردی .

یونان اردوسنک اونجی فرقه سی دیگر فرقه لر یاننده ظلم و تخریب ایله اشتهار ایتمش ایدی . بوندن طو لاییدرکه ، یونانیلر بو فرقه یه (انتقام و تخریب) فرقه سی نامی ویرمشلردر .

یونانیلر ایلری حرکاته باشلامازدن اول طیاره لرله کویدرک اوزرینه بیاننامه لر آتدق بوزارده کلن اردونک خلیفه اردوسی اولدیقندن و ایشیله کوچیه مشغول اولانلره برشی یاپیلیمه جقندن و مقصدلری خلیفه نامنه قوای ملیه یی تأدیبدن عبارت بولندیقندن بمشله کیسه نك کندیلرندن شبهه یه دوشه ممی لازم کله چکنی بیلدرمشلر و بو صورتله ییچاره خاتی اغفال ایتمک ایسته مشلردر . بالاخره اردومزک کری چکیامسی اوزرینه یونانیلر بورالره کلدکلری وقت ینه عینی ترانه یی تکرار ایله کندیلری حقنده خلقه امنیت ویرمکه چالیشمشلردر . یونانیلر بوتون حرب مدتجه تکالیف

irtikâp olunan bu cinayâtı görmek için Ankara'da bulunan "Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti" Anadolu Murahhası Miss Allen ile aynı heyet azasından Miss Billings'in işgal ve tahrip edilen menatıkta icra ettikleri bir seyahatte kendilerine refakat eden bir memurumuz gördüğü fecayıyi şu suretle hikâye etmiştir:

Yunanlıların ikâ etmekte oldukları cinayetlerin, zulümlerin tehevviir veya kaza ve tesadüf eseri olmadığı ve bilakis bunların tasavvur ve tas-mim ile taammüden mevkî-i fiile vaz edildiği şüphe edilmeyecek bir surette meydan-ı aleniyete çıkmıştır.

Daha işgalden evvel hazırlanmış planlar mucibince köyler, kasabalar, şehirler yakılmış; katiller, işkenceler yapılmış; ırz ve namuslara tasallut edilmiş; mallar yağmaya uğramış; mukaddesata tecavüzler olunmuştur.

Yapılan mezalim ve fezayihle Yunan zabitleriyle kumandanlarının teşviki olduğunu alınan esirler itiraf ediyorlardı.

Yunan Ordusunun Üçüncü Fırkası diğer fırkalar yanında zulüm ve tahrip ile iştihar etmişti. Bundan dolayıdır ki, Yunanlılar bu fırkaya "İntikam ve Tahrip Fırkası" namını vermişlerdir.

Yunanlılar ileri harekâtına başlamazdan evvel tayyarelerle köylerin üzerine beyannameler atarak bunlarda gelen ordunun Halife Ordusu olduğundan ve işiyle gücüyle meşgul olanlara bir şey yapılmayacağından ve maksatları Halife namına Kuvayımilliye'yi tedipten ibaret bulunduğundan bahisle, kimsenin kendilerinden şüpheye düşmemesi lazım geleceğini bildirmişler ve bu suretle biçare halkı işgal etmek istemişlerdir. Bilahare ordumuzun geri çekilmesi üzerine Yunanlılar buralara geldikleri vakit yine aynı teraneyi tekrar ile kendileri hakkında halka emniyet vermeye çalışmışlardır. Yunanlılar bütün harp müddetince tekâlif-i

işlenen bu cinayetleri görmek için Ankara'da bulunan "Amerika Yakın Doğu Yardım Heyeti" Anadolu Delegesi Miss Allen ile aynı heyetin üyelerinden Miss Billings'in işgal ve tahrip edilen bölgelerde gerçekleştirdikleri bir seyahatte kendilerine eşlik eden bir memurumuz gördüğü içler acısı durumu şu şekilde anlatmıştır:

Yunanlıların işlemiş oldukları cinayetlerin, zulümlerin bir öfke anında gerçekleştirildiği veya kaza, tesadüf eseri olmadığı; bunun aksine bunların planlanarak kasden işlendiği şüphe edilmeyecek bir şekilde ortaya çıkmıştır.

İşgalden önce hazırlanmış planlara göre köyler, kasabalar ve şehirler yakılmış; cinayetler işlenmiş ve işkenceler yapılmış; ırz ve namusa kastedilmiş; mallar yağmalanmış; kutsallara saldırlmıştır.

Yapılan zulüm ve alçaklıklarda Yunan subaylarıyla kumandanlarının teşviki olduğunu, alınan esirler itiraf ediyorlardı.

Yunan Ordusunun Üçüncü Tümeninin diğer tümenler arasında yaptığı zulüm ve tahriplerle meşhur olmuştu. Bundan dolayı Yunanlılar bu tümene "İntikam ve Tahrip Tümeni" adını vermişti.

Yunanlılar ileri harekâta başlamadan önce uçaklarla köylerin üzerine bildirgeler atarak bu bildirgelerde gelen ordunun Halife Ordusu olduğundan ve kendi işiyle meşgul olanlara bir şey yapılmayacağından ve hedeflerinin Halife adına Kuvayımilliye'yi yola getirmekten ibaret olduğundan söz etmişler, kimsenin kendilerinden şüpheye düşmemesi gerektiğini bildirmişler ve bu şekilde çaresiz halkı aldatmak istemişlerdir. Ordumuzun geri çekilmesini takiben Yunanlılar buralara geldiklerinde yine aynı şeyleri tekrar tekrar söyleyerek kendileri hakkında halka güven vermeye çalışmışlardır. Yunanlılar savaş süresince savaş

— ۴۴ —

حربییه نامی آلتنده کویلردن ذخیره ، ارزاق طوپلامشلا و صکره
 بونی توسیع ایله کوبولونک اشیاسنی ، پاره سنی آلمشلا ، ویره میانلری
 یاخود ویرمکده تأخر ایدنلری یارمله مشلر ، اولدیر مشلردر . پاره
 و ذی قیمت اشیا آرامق ایچون دیوارلری ییقمشلا ، طوپراقلری
 قازمشلردر .

کویلردن قویون ، کچی ، صغیر ، ماندا ، بیکیر ، مرکب کبی
 بوتون حیواناتی اسکی ، یکی کافه محصولات طوپلامشلا و کرییه
 سوق ایتمشلردر . سوق ایتمکده مقتدر اوله مدقلمییه ده امحایل مشلردر .
 یونانیلر اشغال اثناسنده غیر محارب ارککلره الک فجیع ظلم
 و اشکنجه لری روا کورمشلردر . قادینلره ، قیزلره تسلط و تعرض
 ایله مشلر وعودت ایدر ایکنده بونلردن بر چوققلینی برابر آلوب
 کوتورمشلردر . بونلرک عواقب احوالی تماماً مجهول قالمشدر .

یونانیلر رجعتله برابر داهل اول واسع مقیاسده ترتیب واحضار
 ایدمش بر پلان دائره سنده کویلری یاقعه ، ییقمعه باشلامشلا درکده
 بو زمان کویلر طاعلره قاجمشلردر .

شیمدی دشمن اشغالی آلتنده قالمش اولان بتون کویلر بیوک
 وقورقونج بریانغین خرابه سی حال آلمشدر .

سقاریه منطقه سی آناطولینک الیمنت ، الک محصولدار الیمعمور
 وحتی الک مسعود کویلرینی احتوا ایدیوردی . بو حوالی آغاجلق
 صولاق کویلری ؛ منتظم اکین تازلالری ، میوه باغچه لری ، اوزوم
 باغلری ایله مشهوردی . بورالرده کویلو چالیشقان ورنکیین ایدی .
 بونلرک هدیی مسلمانلی . اولری تمیز وکوزلدی .

بو ورنکیین ، بو مسلمان کویلو یونانیلرک درلو درلو ظام
 واشکنجه سنه اوغراقدن ، مالی ملکینی ضبط و غارت ایتدیردکن
 صکره شیمدی اووالرده طاعلرده آج ، چیپلاق ، سفیل پریشان

harbiye namı altında köylerden zahire, erzak toplamışlar ve sonra bunu tevsi ile köylünün eşyasını, parasını almışlar, veremeyenleri yahut vermekte tehhür edenleri yaralamışlar, öldürmüşlerdir. Para ve zikıymet eşya aramak için duvarları yıkmışlar, toprakları kazmışlar.

Köylerden koyun, keçi, sığır, manda, beygir, merkep gibi bütün hayvanatı eski, yeni, kâffe-i mahsulatı toplamışlar ve geriye sevk etmişlerdir. Sevk etmeye muktedir olamadıkları- nı da imha etmişlerdir.

Yunanlılar işgal esnasında gayr-i muharip erkeklere en feci zulüm ve işkenceleri reva görmüşlerdir. Kadınlara, kızlara tasallut ve taarruz etmişler ve avdet ederken de bunlardan birçoklarını beraber alıp götürmüşlerdir. Bunların avakıb-ı ahvali tamamen meçhul kalmıştır.

Yunanlılar ricatle beraber daha evvel vâsi mikyaştı tertip ve ihzar edilmiş bir plan dairesinde köyleri yakmaya, yıkmaya başlamışlardır ki bu zaman köylüler dağlara kaçmışlardır.

Şimdi düşman işgali altında kalmış olan bütün köyler büyük ve korkunç bir yangın harabesi hâli almıştır.

Sakarya muntıkası Anadolu'nun en münbit, en mahsuldar en mamur ve hatta en mesut köylerini ihtiva ediyordu. Bu havali ağaçlık sulak köyleri; muntazam ekin tarlaları, meyve bahçeleri, üzüm bağları ile meşhurdur. Buralarda köylü çalışkan ve zengindi. Bunların hepsi Müslüman'dı. Evleri temiz ve güzeldi.

Bu zengin, bu Müslüman köylü Yunanlıların türlü türlü zulüm ve işkencesine uğradıktan, malını mülkünü zapt ve garet ettirdikten sonra şimdi ovalarda, dağlarda aç, çıplak, sefil perişan

vergisi adı altında köylerden erzak toplamışlar ve sonra da kapsam genişleterek köylünün eşyasını ve parasını almışlar; veremeyenleri veya vermekte gecikenleri yaralayıp öldürmüşlerdir. Para ve kıymetli eşya aramak için duvarları yıkmışlar, toprakları kazmışlar.

Köylerden koyun, keçi, sığır, manda, at ve eşek gibi bütün hayvanlar ile eski-yeni mahsulün tamamını toplamışlar ve cephe gerisine göndermişlerdir. Gönderemedikleriniyse imha etmişlerdir.

Yunanlılar işgal esnasında silah altında olmayan erkeklere en ağır zulüm ve işkenceleri yapmıştır. Kadınlara, kızlara musallat olup saldırmış ve geri dönerken de bunlardan birçoğunu beraberinde alıp götürmüşlerdir. Bu kadınların ve kızların akıbetleri hiçbir şekilde bilinmemektedir.

Yunanlılar geri çekilirken daha önceden geniş çapta yapılmış bir plan çerçevesinde köyleri yakmaya ve yıkmaya başlamışlar, bu sebeple sığınacak bir meskeni kalmayan köylüler dağlara kaçmıştır.

Şimdi düşman işgali altında kalmış olan bütün köyler büyük ve korkunç bir yangın harabesi hâli almıştır.

Sakarya bölgesi Anadolu'nun en verimli, en çok mahsul veren, en gelişmiş ve hatta en mutlu köylerini barındırırmaktaydı. Bu civar ağaçlık sulak köyleri; düzenli ekin tarlaları, meyve bahçeleri ve üzüm bağlarıyla meşhurdur. Buralarda köylü çalışkan ve zengindi. Bunların hepsi Müslüman'dı. Evleri temiz ve güzeldi.

Bu zengin, bu Müslüman köylü; Yunanlıların türlü zulüm ve işkencesine uğradıktan, malı mülkü zapt edilip yağmalandıktan sonra şimdi ovalarda, dağlarda aç, çıplak, sefil, perişan

— ۴۵ —

بر حالده دولاشیوردی . پارچه پارچه البسه‌لری ، وجودلری ستره کافی کلمه یوردی .

ییه چک نه بر اقمه ا کمکاری ونه ده بارینه جق برداملری واردی . ا کینلری یاقیلمش ، ذخیرملری چالیش ایدی . اختیارلر اوتلردن آغاچ یاپراقلردن یتاق یاپمغه ، کنج قادینلر ییقیق دیوارلر اوزرینه دام قورمغه چالیشیورلردی . هرکس آچمقده ، یانغین خرابه‌لری آرمه‌سنده پریشان اوطوریورلردی . بعضاً بر قادین ، بر ارکک یانغین کوللری ایچندن قاورولمش بغدای دانه‌لری طوپلیوردی . معصوم جوجقلر مهوت ، ساکن یانغین یرلرینه باقیورلر ، پاره‌ایچون ، سونکوله‌نن اختیارلر ، اسکی بزلرله یازملرینی صاریورلر ، خسته ، علیل انسانلر یرلرده سوریورلردی .

اورته یاشلی بر کویلو ، سفالت وفلا کته قارشى متوکل ، متین ، وقور بر ادالیه دشمن طرفندن یاپیلان فجایع ومظالمی آکلائیوردی . تعرضه دوچار اولان کنج قیزلر کویه کیرمه‌یورلر ، آنه‌لر کوز یاشلرینی کیزله‌مکه چالیشیورلردی .

اووالر ، طاغلر سکون ایچنده ایدی . بر چوق کویلر تمامیه صاحبسز قالمشدی . بعض کویلری بر قاچ یارملی ، آج کوپک بکله‌یوردی . بشقه کیمسه یوقدی . یوللرده متبادیاً دشمن طرفندن اولدیریلان حیوان لاشه‌لرینه تصادف اولئیوردی . وقت وقت یانغین خرابه‌لرندن ، باره ایچون دوکولمش ، یازملیش بدبخت کویلولرک آجی اینیاتیلری کایوردی .

کویلر خراب ، کویلولر خراب ، هرشی خراب ووبران ایدی . هر یرده یونانیلر طرفندن اجرا ایدیلان مظالم وفجایعک ترایدوتوسی قورقونج وایکرنج بر صورتده مشاهده اولئیوردی .

میس نه‌لن ایله میس ییلغمسک مشترکاً شرق قریب

bir hâlde dolaşıyordu. Parça parça elbiseleri, vücutlarını setre kâfi gelmiyordu.

Yiyecek ne bir lokma ekmekleri ve ne de barınacak bir damları vardı. Ekinleri yakılmış, zahireleri çalınmıştı. İhtiyarlar otlardan, ağaç yapraklarından yatak yapmaya, genç kadınlar yıkık duvarlar üzerine dam kurmaya çalışıyorlardı. Herkes açıkta, yangın harabeleri arasında perişan oturuyorlardı. Bazen bir kadın, bir erkek yangın külleri içinden kavrulmuş buğday taneleri topluyordu. Masum çocuklar mebhut, sakın yangın yerlerine bakıyorlar, para için süngülenen ihtiyarlar, eski bezlerle yaralarını sarıyorlar, hasta, alil insanlar yerlerde sürünüyorlardı.

Orta yaşlı bir köylü sefalet ve felakete karşı mütevekkil, metin ve vakur bir edayla düşman tarafından yapılan fecayi ve mezalimi anlatıyordu. Taarruza düşar olan genç kızlar köye giremiyorlar, anneler gözyaşlarını gizlemeye çalışıyorlardı.

Ovalar, dağlar sükûn içindeydi. Birçok köyler tamamıyla sahihsiz kalmıştı. Bazı köyleri birkaç yaralı, aç köpek bekliyordu. Başka kimse yoktu. Yollarda mütemadiyen düşman tarafından öldürülen hayvan laşelerine tesadüf olunuyordu.

Vakit vakit yangın harabelerinden, para için dövülmüş, yaralanmış bedbaht köylülerin acı iniltileri geliyordu.

Köyler harap, her şey harap ve virandı. Her yerde Yunanlılar tarafından icra edilen mezalim ve fecayin tezayüt ve tevessüü korkunç ve iğrenç bir surette müşâhede olunuyordu.

Miss Allen ile Miss Billings'in müştereken Şark-ı Karib

bir hâlde dolaşıyordu. Parça parça elbiseleri, vücutlarını örtmeye yetmiyordu.

Yiyecek ne bir lokma ekmekleri ne de barınacak bir çatıları vardı. Ekinleri yakılmış, erzakları çalınmıştı. İhtiyarlar otlardan, ağaç yapraklarından yatak yapmaya; genç kadınlar yıkık duvarlar üzerine çatı kurmaya çalışıyorlardı. Herkes açıkta, yangın harabeleri arasında perişan bir vaziyette oturuyordu. Bazen bir kadın, bir erkek yangın külleri içinden kavrulmuş buğday taneleri topluyordu. Masum çocuklar şaşkın bir şekilde sakinleşmiş yangın yerlerine bakıyor, para için süngülenen ihtiyarlar eski bezlerle yaralarını sarıyor; hasta, sakat insanlar yerlerde sürünüyordu.

Orta yaşlı bir köylü sefalet ve felakete karşı mütevekkil, metin ve ağırbaşlı bir edayla düşmanın sebep olduğu trajedi ve zulmü anlatıyordu. Saldırıya uğrayan genç kızlar köye giremiyorlar, anneler gözyaşlarını gizlemeye çalışıyorlardı.

Ovalar, dağlar sessizliğe gömülmüştü. Birçok köy tamamıyla sahihsiz kalmıştı. Bazı köyleri birkaç yaralı, aç köpek bekliyordu. Başka kimse yoktu. Yollar da sık sık düşman tarafından öldürülen hayvanların leşleriyle karşılaşılıyordu.

Zaman zaman yangın harabelerinden para için hırpalanmış, yaralanmış talihsiz köylülerin acı içindeki inleme sesleri geliyordu.

Köyler harap, her şey harap ve yıkılmıştı. Her yerde Yunanlılar tarafından yapılan zulüm ve trajedinin fazlalığı ve sınır tanımazlığı korkunç ve iğrenç bir şekilde görülüyordu.

Miss Allen ile Miss Billings'in birlikte Yakın Doğu

— ۴۶ —

قومیت‌ه‌سنه خطایاً یازدقلری راپورک بر صورت مترجمه‌سنی
بروجه زیر درج اییدیورز :

« ایکیمزده آناطولیده معاونت جمعیتده جالیشیوردق. حزرانده
آنقریه کلدک وایشمزه سکتهمز دوام ایتدک . تموز و آغستوس
آیلرنده بویوک تعرضدن صکره بورادن بیکارجه مهاجر کچدی ؛
بزده هلال احمرله تشریک مساعی ایدرک برچوقلرینه باره‌مز یتدیکی
قدر معاونتده بولوندق . یونانیلرک سقاریه‌دن ایله‌لده‌کی رجعتندن
صکره ، حکومت ، بیطرفلرک تخریب ایدیلن اراضی‌نی کیدوب
کورمه‌لرینی ایسته‌دی ؛ واک یقینده اولدیغمز ایچوند زری دعوت
ایتدی . بزمده دارالایتم ایچون سیور یخسارده بض کیمسه‌لره
کوروشمکه شدتله احتیاجز واردی . اونک ایچون بودعوته اجابت
ایتمکله وظیفه‌مزی اهمال ایتش اولیه‌جغمزی حس ایتدک .
هرکویده ایستدیکمزی کورمکده و ایستدیکمزه کوروشمکده
تمامیه سربست براقیلدق . ایچمزدن بری تورکیاده طوغمش اولدی
ایچون لسانی اینی بیلیوردی . او طوغمیدن طوغرییه اشخاص
ایله تماس ایتدی . سوققدن راست کله برینی انتخاب ایدرک
کوروشیور ، دیگر بریه اوینه کیدیور ، وکویی ترک ایتدندن اول
یا مختارایله یاخود مکتب‌خواجه‌سی ایله کوروشمکه غیرت‌ایدیوردی .
پک چوق کشی تورک کویلیسنک ناموسکارلغی و ساده‌لکنی
اقرار ایدز ، بزمده نظر دقتمزی شدتله جلب ایدن بو اولدی .
حکایه‌لرینی مبالغه‌میزجه ، ساده بر صورتده آکلاتیلر . مثلاً :
اوغلانچی کوینده بحث ایتدکاری « آوروپا اسمنده‌کی آدم » و بر
بشقه اختیار قادینکده او اشیالردن بحث ایدرکن کوردیکمز
ساده دللکی خاطر ایورز : « برچوقلری بزم دیلمزی قونوشیورلردی .
برنجیسنه : اوغلام ! اوغلام ! بونی بکانه ایچون یاپورسک ؟ ، دیدم

Komitesine hitaben yazdıkları raporun bir suret-i mütercemesini bervech-i zir dercediyoruz:

İkimiz de Anadolu'da Muavenet Cemiyetinde çalışıyorduk. Haziran'da Ankara'ya geldik ve işimize sektesiz devam ettik. Temmuz ve Ağustos aylarında Büyük Taarruz'dan sonra buradan binlerce muhacir geçti; biz de Hilâl-i Ahmer'le teşrikimesai ederek birçoklarına paramız yettiği kadar muavenette bulunduk. Yunanlıların Sakarya'dan Eylül'deki ricatinden sonra hükûmet, bitarafların tahrip edilen araziye gidip görmelerini istedi; en yakında olduğumuz için de bizi davet etti. Bizim de darüleytam için Sivrihisar'da bazı kimselerle görüşmeye şiddetle ihtiyacımız vardı. Onun için bu davete icabet etmekle vazifemizi ihmal etmiş olmayacağımızı hissettik.

Her köyde istediğimizi görmekte ve istediğimizle görüşmekte tamamıyla serbest bırakıldık. İçimizden biri Türkiye'de doğmuş olduğu için lisanı iyi biliyordu. O doğrudan doğruya eşhas ile temas etti. Sokaktan rastgele birini intihap ederek görüşüyor, diğer biriyle evine gidiyor, ve köyü terk etmeden evvel ya muhtar ile yahut mektep hocasıyla görüşmeye gayret ediyordu.

Pek çok kişi Türk köylüsünün namuskârlığını ve sadeliğini ikrar eder, bizim de nazarıdikkatimizi şiddetle celbeden bu oldu. Hikâyelerini mübalağasızca, sade bir surette anlatılar. Mesela: Oğlakçı köyünde bahsettikleri "Avrupa ismindeki adam" ve bir başka ihtiyar kadının da o eşyalarından bahsederken gördüğümüz sadeliğini hatırlıyoruz: "*Birçokları bizim dilimizi konuşuyorlardı. Birincisine: Oğlum! Oğlum! Bunu bana niçin yapıyorsun? dedim.*

Komitesine yazdıkları raporun çevrilmiş hâlini aşağıda veriyoruz:

İkimiz de Anadolu'da Yardım Derneğinde çalışıyorduk. Haziran'da Ankara'ya geldik ve işimize aralıksız devam ettik. Temmuz ve Ağustos aylarında Büyük Taarruz'dan sonra buradan binlerce göçmen geçti. Biz de Hilâl-i Ahmer'le iş birliği yaparak göçmenlerin birçoğuna paramız yettiği kadar yardımda bulunduk. Yunanlıların Sakarya'dan Eylül'de geri çekilmesinin ardından hükûmet, tarafsız makamların tahrip edilen yerleri gidip görmelerini istedi. En yakında olduğumuz için hükûmet bizi de davet etti. Bizim de yetimhane için Sivrihisar'da bazı kişilerle görüşmeye şiddetle ihtiyacımız vardı. Onun için bu davete icabet etmekle görevimizi ihmal etmiş olmayacağımızı hissettik.

Her köyde istediğimizi görmekte ve istediğimizle görüşmekte özgür bırakıldık. İçimizden biri Türkiye'de doğmuş olduğu için Türkçeyi iyi biliyordu. O, doğrudan kişilerle temasta bulundu. Sokaktan rastgele birini seçip görüşüyor, diğer biriyle evine gidiyor ve köyü terk etmeden önce ya muhtarla ya da okulun öğretmeniyle görüşmeye çalışıyordu.

Pek çok kişi Türk köylüsünün namusuna düşkünlüğünden ve sadeliğinden bahseder, bizim de dikkatimizi çeken asıl şey de bu oldu. Hikâyelerini abartısız, sade bir biçimde anlatılar. Mesela, Oğlakçı köyünde bahsettikleri Avrupa ismindeki adam ve bir başka ihtiyar kadının da o şeylerden bahsederken gördüğümüz sadeliğini hatırlıyoruz: "*Birçokları bizim dilimizi konuşuyorlardı. Birincisine: "Oğlum! Oğlum! Bunu bana niçin yapıyorsun?" dedim.*

— ۴۷ —

ایده برشی یاپمهدن چکیلدی . فقط باشقهلری کلدی وهرشیی آلدیلر . « دیدی . « دیمک که بعضیلری مرحمتلی ایدی ؟ » دیک . « اوت ، نه یالن سویلیهیم ، بعضیلری مرحمتلی ایدی » جوابی ویردی . بریمز کویلیرله قونوشورکن اوته کیلر خرابه لرك ایچنده ایستدکری کبی دولاشبور و فطوغرافلر آلییورلردی . کوزه کوزوکن شیلرک ترجمانه احتیاجی یوقدی . هله او کوزلر ، فرانسه نك خرابیه چوریلش ولایتلرینه آلیشیق اولورسه ! اولرک داملری و داخلی تمامیه یاقیلمش ، طاش دوارلر قسماً و یاتماماً سقلمشیدی . تارالارده اوزون سیاه خطلی یانان بغدادیلرک یرلینی کوسترییورلردی . یامری یومری اولمش و یانمش باقر قابلرده هم آتش ، هم سونکو نشانلری کوردلیوردی . کویلیر قورتاره بیلدکری برقچ آووج یازی یانمش بغدادی دانلرینی کوستردیلر . بوزلری صوده ایصالدهرق بییورلردی ، چونکه بوتون ده کیرمنلر منتظماً احراق ایدلمشیدی . علی العموم بوتون کویی اون کوندن اوچ هفته قدر اداره ایدءبیلدجک برشی قورتاره بیلمشلردی . بوندن سکره بیه جککری یوقدی .

کویلولرک حکایه لری

مەلک — ایلک زیارت ایتدیکمز کوی ۱۰۰ خانه — ۹۵ ی یاقیلمش . کویک مختاری : « بوبرانتظام داخلنده یاپلمش حرکتدی . » دیدی .

« چونکه اولرمری یاقاملرینی عسکرلردن رجا ایتدیکمز وقت « بزه امر بویه » جوابی ویردیلر . قادینلرله کوروشدیکمز وقت واختیارلرمزه دو قونیلما دی . فقط کنج قادینلرمز یاقالاندی و بعضیلرینک ناموسنه تجاوز ایدیلدی . » دیدیلر . براختیار ارکک ، قارده شمدن

O da bir şey yapmadan çekildi. Fakat başkaları geldi ve her şeyi aldılar.” dedi. *“Demek ki bazıları merhametliydi;”* dedik. *“Evet, ne yalan söyleyelim, bazıları merhametliydi”* cevabını verdi.

Birimiz köylülerle konuşurken ötekiler harabelerin içinde istedikleri gibi dolaşüyor ve fotoğraflar alıyorlardı. Göze gözüken şeylerin tercümana ihtiyacı yoktu. Hele o gözler, Fransa'nın harabeye çevrilmiş vilayetlerine alışık olursa! Evlerin damları ve dâhili tamamıyla yakılmış, taş duvarlar kısmen veya tamamen yıkılmıştı. Tarlalarda uzun siyah hatlı yanan buğdayların yerlerini gösteriyorlardı. Yamru yumru olmuş ve yanmış bakır kaplarda hem ateş, hem süngü nişaneleri görülüyordu. Köylüler kurtarabildikleri birkaç avuç yarı yanmış buğday tanelerini gösterdiler. Bunları suda ıslatarak yiyorlardı. Çünkü bütün değirmenler muntazaman ihrak edilmişti. Alelumum bütün köyü on günden üç hafta kadar idare edebilecek bir şey kurtarabilmişlerdi. Bundan sonra yiyecekleri yoktu.

Köylülerin Hikâyeleri

Mülk

İlk ziyaret ettiğimiz köy 100 hane – 95'i yakılmış. Köyün muhtarı: *“Bu bir intizam dâhilinde yapılmış hareketti.”* dedi.

“Çünkü evlerimizi yakmamalarını askerlerden rica ettiğimiz vakit ‘Bize emir böyle.’ cevabını verdiler.” Kadınlarla görüştüğümüz vakit *“İhtiyaclarımıza dokunulmadı. Fakat genç kadınlarımız yakalandı ve bazılarının namusuna tecavüz edildi”* dediler. Bir ihtiyar erkek, *“Kardeşimden*

O da bir şey yapmadan çekildi. Fakat başkaları geldi ve her şeyi aldılar.” dedi. *“Demek ki bazıları merhametliydi.”* dedik. *“Evet, ne yalan söyleyelim, bazıları merhametliydi.”* cevabını verdi.

Birimiz köylülerle konuşurken ötekiler harabelerin içinde istedikleri gibi dolaşıyor ve fotoğraf çekiyordu. Göze görünen şeylerin tercümana ihtiyacı yoktu. Hele o gözler Fransa'nın harabeye çevrilmiş şehirlerine alışık olursa! Evlerin çatıları ve içleri tamamıyla, taş duvarlar ise kısmen veya tamamen yakılmıştı. Tarlalarda uzun siyah hatlı yanan buğdayların yerlerini gösteriyordu. Yamuk yumuk olmuş ve yanmış bakır kaplarda hem ateş hem de süngü izleri görülüyordu. Köylüler kurtarabildikleri birkaç avuç yanmış buğday tanesini gösterdiler. Bunları suda ıslatarak yiyorlardı. Çünkü değirmenlerin hepsi yakılmıştı. Genel olarak bütün köyü on gün ile üç hafta idare edebilecek bir şeyler kurtarabilmişlerdi. Bunun sonrasında ise yiyecekleri yoktu.

Köylülerin Hikâyeleri

Mülk

İlk ziyaret ettiğimiz köy. 100 hane, 95'i yakılmış. Köyün muhtarı: *“Bu sistematik şekilde yapılmış bir hareketti.”* dedi.

“Çünkü evlerimizi yakmamalarını askerlerden rica ettiğimizde ‘Bize gelen emir böyle.’ cevabını verdiler.” Kadınlarla görüştüğümüzde *“İhtiyaclarımıza dokunulmadı. Fakat genç kadınlarımız yakalandı ve bazılarının namusuna tecavüz edildi.”* dediler. Bir ihtiyar erkek *“Kardeşimden*

— ۴۸ —

پازه ایستمدیلر ، اولدینی ایچون ویره مەدی . اولدیر دیلر . « دیدی .
ملکدن بر قاج بیک قویون ، اوکوز ، اینک کوتور ویش وکوییلر
هیچ برشی بر ایلما مشدر . شیمدی غدارلی یانیش بغدایدن عبارتدر .
بو کویده جامع بو مبا ایله تمامیه تخریب ایدل مشدر .
یانغین « سوکی بر شی ایله » ایقاع ایدلش ایمش .

اوغمدیجی — ۵۰ خانه — ۵ خانه یا تمامش : اوغلاقچی ملک
قارشیدنه ، کوچوک بر وادینک اورتە سنده در . دیوارلی کافی
درجه ده خرابدر . فقط جاموردن ، طاشدن و طوغلندن اولدقاری
ایچون تمامیه یا تماملاردر . هاشم اوغلی محمد کوی یاندینی صیره ده
اوینی قورتارمق ایچون اوغرا شیر کن آتیه آیلدینی ، فقط قاجاردق
قورتولدینی آکلاتدی . « استمدالره کویک براز آشاغینده بولان
قومانانلرینه کیتدک ، فقط عسکرلر اولنری یرتیلر ، کوستر مە دیلر .
دیدی . قادیلرده کوروشیلدیکی وقت هپسی منفرداً و یا جمعه کون
عسکرلرک پاره ایستکلرینی ، آرزو ایستکلری قدر بولما ییجه
دو کدکلرینی ، حتی باشلارنده کی زینت آلتونلرینی بیله آلدقارینی
حکایه ایستیلر . (بالخاصه کنج قادیلر باشلرینه آلتونلره مزین
برطرز اورتو باغلارلر .)

برکنج قادین دیدی که : « قاجار کن باشمده کی یکریمی بش نیرالق
آلتونی قوباردرق اولک بر طرفته آتدم . کری کلدیکم زمان آلتونلرم
وهر شیئم کیتمشدی . قوجه می ده رهبر ابرله رق آلملاردی ، حالا
نه کلدی ، نه ده بر خبر آله یلرک . بنم ناموسمه تجاوز ایتمه دیلر
فقط آرقداشلر مک بضیلرینه تعرض ایستیلر ، قاجان ارککلری
کتوردیلر . »

شمکد حکایه سی : شفق زمانی برچوق عسکرلر کلشدر ، اولره
کیرمکه واشیلاری اوطوموبیلره دولدر مغه باشلاملر ، آتیلر بایره

para istediler, olmadığı için veremedi. Öldürdüler.” dedi.

Mülk'ten birkaç bin koyun, öküz, inek götürülmüş ve köylülere hiçbir şey bırakılmamıştır. Şimdi gıdaları yanmış buğdaydan ibarettir.

Bu köyde cami bomba ile tamamıyla tahrip edilmiştir.

Yangın “*Su gibi bir şey ile*” îkâ edilmiş imiş.

Oğlakçı

50 hane – 4 hane yanmamış: Oğlakçı Mülk'ün karşısında, küçük bir vadinin ortasındadır. Duvarları kâfi derecede haraptır. Fakat çamurdan, taştan ve tuğladan oldukları için tamamıyla yanmamışlardır. Haşim oğlu Mehmed köy yandığı sırada evini kurtarmak için uğraşırken ateşe atıldığını, fakat kaçarak kurtulduğunu anlattı. “*İstidalarla köyün biraz aşağısında bulunan kumandanlarına gittik. Fakat askerler onları yırttılar, göstermediler.*” dedi. Kadınlar da görüşüldüğü vakit hepsi münferiden veya müctemian gelen askerlerin para istediklerini, arzu ettikleri kadar bulamayınca dövdüklerini, hatta başlarındaki ziynet altınlarını bile aldıklarını hikâye ettiler. (Bilhassa genç kadınlar başlarına altınlarla müzeyyen bir tarz örtü bağlarlar.)

Bir genç kadın dedi ki: “*Kaçarken başımdaki yirmi beş liralık altını kopararak evin bir tarafına attım. Geri geldiğim zaman altınlarım ve her şeyim gitmişti. Kocam da rehber olarak almışlardı. Hâlen ne geldi, ne de bir haber alabildik. Benim namusuma tecavüz etmediler fakat arkadaşlarımdan bazılarını taarruz ettiler, kaçan erkekleri götürdüler.*”

Mehmed'in hikâyesi: Şafak zamanı birçok askerlerle gelmişler, evlere girmeye ve eşyaları otomobillere doldurmaya başlamışlar, atlılar bayıra

para istediler, olmadığı için veremedi. Öldürdüler.” dedi.

Mülk'ten birkaç bin koyun, öküz ve inek götürülmüş; köylülere hiçbir şey bırakılmamıştı. Şimdiye tek gıdaları yanmış buğdaydan ibaret.

Bu köyde cami, bombayla tamamıyla tahrip edilmiştir.

Yangın “*Su gibi bir şeyle*” çıkarılmış.

Oğlakçı

50 hane- 4 hane yanmamış. Oğlakçı; Mülk'ün karşısında, küçük bir vadinin ortasındadır. Duvarları fazlasıyla harap hâledir. Fakat çamurdan, taştan ve tuğladan oldukları için tamamıyla yanmamıştır. Haşim oğlu Mehmet, köy yandığı sırada evini kurtarmak için uğraşırken ateşe atıldığı fakat kaçarak kurtulduğunu anlattı. “*Dilekçelerimizle köyün biraz aşağısında bulunan kumandanlarına gittik. Fakat askerler onları yırttılar, kumandana göstermediler.*” dedi. Kadınlar da karşılaştıkları tekil veya grup hâlinde gelen askerlerin kendilerinden para istediklerini, istedikleri kadar bulamayınca askerlerin kadınları dövdüklerini; hatta başlarındaki ziynet altınlarını bile aldıklarını anlattılar (Özellikle genç kadınlar başlarına altınlarla süslenmiş bir örtü bağlarlar.).

Bir genç kadın şunları anlattı: “*Kaçarken başımdaki yirmi beş liralık altını kopararak evin bir tarafına attım. Geri geldiğim zaman altınlarım ve her şeyim gitmişti. Kocam da rehber olarak almışlardı. Şimdiye kadar ne geri geldi ne de kendisinden bir haber alabildik. Benim namusuma tecavüz etmediler fakat arkadaşlarımdan bazılarını saldırdılar, kaçan erkekleri götürdüler.*”

Mehmet'in hikâyesi: Şafak vakti çok sayıda asker gelmiş evlere girmeye ve eşyaları otomobillere doldurmaya başlamışlar, atlılar bayıra

— ۴۹ —

چيغه‌شار ، داوارلری طوپلامغه ، قاچان قادینلری ياقلامغه باشلا-
 مشار، يانلرنده ضابط يوقش. کوبيللری ده قوماندانه کوروشمکدن
 منع ايتمیشلر ، سسکيز ارکک ايکي کيجه حبس ايدلدن صکره
 ايجلرندن اوچی رهبر اوله‌زق انتخاب ايدمش ، محمد بونلردن بری
 ايمش . بوتون سياحتلری ائساننده تحت محافظه‌ده قالمشار. اون آلتی
 ساعت صکره محمد قاچغه موفق اولمش و کرى کلمش . فقط
 اوته کيلردن هيچ بر خبر کلمه‌مش .

بر قادين آکلاندى: عسکره کيتمه‌يوب کرى قان ارککلرک
 هپى (ارککلرک چوغى عسکره کيتمه‌يلردى) طوپلانده‌دن صکره
 قادینلر آيريله‌رق ناموسنه تجاوز ايدمش .

کويدن آيريله‌جغمزوقت برکوبلى آتفرديه کيتمه‌مش اولدقلىنى
 چونکه استانبولک بويه ايسته‌ديکى سويله‌دى وعلاوه ايدرك :
 « آوروپاده برى، ياخود بر آدم واردکلى؟ چونکه يونان عسکرلى
 بزه اوروپا هر یرى يايکده تورک اردوسنه برشى قالماسين ديه
 امر ايتدى » دیدى . اوروپا اسمنده برى ياخود بر آدم ..!

صمام قرمه‌صار — ۶۰ خانه ۵ يانه‌مش : کوزمه‌ل ، کوچوک
 بروادیده‌کی بوکوی طیبی صیجاق صو منبعاریه مشهوردر . قاینالک
 اوزرینه انشا ایدمش اولان حمام تمامیله تخریب ایدمش ، ساجوقیلردن
 قلله برجامع تخریب ایدله‌مش ، فقط آخور اوله‌رق قوللانمش .
 بوراده‌ده ینما ودایاق حقنده‌کی حکایه‌لر اوته کیلرک عینیدر . برایکی
 اوده آتش ویرمش . قوماندانه پروتستوایدایکی وقت : « سزکنديکيز
 سوندور بکيز » امرنى ویرمش . کوبيللر ، « آرقه‌مزد عسکرلرکيز
 سونکولریه دورورکن نصل آتشی سوندوره بيليرز » ديه جواب
 ویرمشلر . فقط بشقه بشقه عسکر غروپلری کويدن کچدکجه
 اولره آتش ویردکاری ايجون کوبيللرک هپى قاچغه مجبور اولمشلر .

çıkışlardı, davalarını toplamaya, kaçan kadınları yakalamaya başlamışlar, yanlarında zabıt yokmuş, köylülerini de kumandanla görüşmekten menetmişler, sekiz erkek iki gece hapsedildikten sonra içlerinden üçü rehber olarak intihap edilmiş, Mehmed bunlardan biriymiş. Bütün seyahatleri esnasında taht-ı muhafazada kalmışlar. On altı saat sonra Mehmed kaçmaya muvaffak olmuş ve geri gelmiş. Fakat ötekilerden hiçbir haber gelmemiş.

Bir kadın anlattı: Askere gitmeyip geri kalan erkeklerin hepsi (erkeklerin çoğu askere gitmişlerdi) toplandıktan sonra kadınlar ayrılarak namusuna tecavüz edilmiş.

Köyden ayrılacağımız vakit bir köylü Ankara'ya gitmemiş olduklarını çünkü İstanbul'un böyle istediğini söyledi ve ilave ederek: *"Avrupa'da bir yer, yahut bir adam var değil mi? Çünkü Yunan askerleri 'Bize Avrupa, her yeri yakın da Türk ordusuna bir şey kalmassın, diye emretti.'*" dedi. Avrupa isminde bir yer yahut bir adam!..

Hamam-ı Karahisar

60 hane – 5 yanmamış: Güzel, küçük bir vadideki tabii sıcak su menbalarıyla meşhurdur. Kaynakların üzerine inşa edilmiş olan hamam tamamıyla tahrip edilmiş, Selçukilerden kalma bir cami tahrip edilmemiş, fakat ahır olarak kullanılmış. Burada da yağma ve dayak hakkındaki hikâyeler ötekilerin aynıdır. Bir iki eve ateş verilmiş. Kumandana protesto edildiği vakit: *"Siz kendiniz söndürünüz."* emrini vermiş. Köylüler, *"Arkamızda askerleriniz süngüleriyle dururken nasıl ateşi söndürebiliriz."* diye cevap vermişler. Fakat başka başka asker grupları köyden geçtikçe evlere ateş verdikleri için köylülerin hepsi kaçmaya mecbur olmuşlar.

çıkışlardı; davalarını toplamaya, kaçan kadınları yakalamaya başlamış, aralarında subay yokmuş, köylülerin de Yunan kumandanla görüşmelerine müsaade etmemişler, sekiz erkek iki gece hapsedildikten sonra içlerinden üçü rehber olarak seçilmiş. Mehmet bunlardan biriymiş. Bütün seyahatleri esnasından göz altında kalmışlar. On altı saat sonra Mehmet kaçmayı başarabilmiş ve geri gelmiş. Fakat ötekilerden hiçbir haber gelmemiş.

Bir kadının anlattığına göre askere gitmeyip geride kalan erkeklerin hepsi toplandıktan sonra kadınlar ayrılarak namuslarına tecavüz edilmiş.

Köyden ayrılacağımız vakit bir köylü Ankara'ya gitmemiş olduklarını çünkü İstanbul'un böyle istediğini söyledi ve ek olarak *"Avrupa'da bir yer veya bir adam var, değil mi? Çünkü Yunan askerleri 'Bize Avrupa, her yeri yakın da Türk ordusuna bir şey kalmassın, diye emretti.'*" dedi. Avrupa isminde bir yer veya bir adam!..

Hamam-ı Karahisar

60 hane, 5 yanmamış. Güzel, küçük bir vadideki doğal sıcak su kaynaklarıyla meşhurdur. Kaynakların üzerine inşa edilmiş olan hamam tamamıyla tahrip edilmiş, Selçuklular'dan kalma bir cami tahrip edilmemiş fakat ahır olarak kullanılmış. Burada da yağma ve şiddet hakkındaki hikâyeler ötekilerinin aynıdır. Bir iki ev ateşe verilmiş, durum kumandana şikâyet edildiğinde de kumandan, *"Siz kendiniz söndürün."* emrini vermiş. Köylüler, *"Arkamızda askerleriniz süngüleriyle dururken ateşi nasıl söndürebiliriz?"* diye cevap vermişler. Fakat başka asker grupları köyden geçtikçe evleri ateşe verdikleri için köylülerin hepsi kaçmak zorunda kalmışlar.

— ۵۰ —

یالکیز بر قاجی کری کلمش . بر آدم کمدیسنه محتاج یکر می گیشی
ایله بر کوچوک کلبه یه صیفینه شلردی . هربری بر یورغان و بر پارچه
بغدای قورتارمغه موفق اولمشلر .

قور آغاج — ۲۰۰ خانه — ۴ یانماش : بو ، ثروتی اوزوم
باغلرنده اولان بویوک ، معمور بر کوییدی . باغلر کویدن بر آزاووزاق
و طاغ اتککنده اولدقلری ایچون قسماً تخریب ایدیله ییلمش . اولرک
بر چوغی اوچ قات ایش . کویک مدخلنده ایچنده بر چشمه و آغاجلر
اولان کوزل بر میدان وارمش . کویک دیوارلری پک فنا تخریب

سقاریا حوالیسی مهاجریندن بر غروپ

ایدلمش . جامعنک یالکیز مناره سی قلمش . کویلولر قاجارلرکن بعضلری
یاقلانهرق عرضلرینه تجاوز ایدلمش . کنج آدملر قادینلری مدافعه
ایدرلرکن اولدیرلمشلر .

چشمه نك یاننده او طور دق . قادینلر اطرافره طوپلاندیلر .
ضرر وزیانلرینی ، طاغه قاچهرق اون بر کون یالکیز اوزومله نصل
یاشادقلرینی آکلاندیلر . اون یدی یاشنده بر چوجق کندی اوینی
یاقغه مجبور ایدلمش اولدیقنی سسویله دی . یول اوزرنده یاقلمش
اولان حصادی کورمشدک . نصل اولوبده بعضلرینک بغدای

Sakarya havalisi muhacirinin bir grup
Sakarya halkı göçmenlerinden bir grup

Yalnız birkaçı geri gelmiş.

Bir adam kendisine muhtaç yirmi kişi ile bir küçük kulübeye sığınmışlardı. Her biri bir yorgan ve bir parça buğday kurtarmaya muvaffak olmuşlar.

Kozağaç

200 hane – 4 yanmamış: Bu, serveti üzüm bağlarında olan büyük, mamur bir köydü. Bağlar köyden biraz uzak ve dağ eteğinde oldukları için kısmen tahrip edilebilmiş. Evlerin birçoğu üç katmış. Köyün methalinde içinde bir çeşme ve ağaçlar olan güzel bir meydana varmış. Köyün duvarları pek fena tahrip edilmiş. Camiin yalnız minaresi kalmış. Köylüler kaçarlarken bazıları yakalanarak ırzlarına tecavüz edilmiş. Genç adamlar kadınları müdafaa ederlerken öldürülmüşler.

Çeşmenin yanında oturduk. Kadınlar etrafımızda toplandılar. Zarar ve zıyanlarını, dağa kaçarak on bir gün yalnız üzümle nasıl yaşadıklarını anlattılar. On yedi yaşında bir çocuk kendi evini yakmaya mecbur edilmiş olduğunu söyledi. Yol üzerinde yakılmış olan hasadı görmüştük. Nasıl olup da bazılarının buğday

Yalnız birkaçı geri gelmiş.

Bir adam kendisine muhtaç yirmi kişiyle bir küçük kulübeye sığınmıştı. Her biri bir yorgan ve bir parça buğday kurtarmayı başarmış.

Kozağaç

200 hane- 4 hane yanmamış. Bu, serveti üzüm bağlarında olan büyük, gelişmiş bir köydü. Bağlar köyden biraz uzak ve dağ eteğinde olduğu için kısmen tahrip edilebilmiş. Evlerin birçoğu üç katlıymış. Köyün girişinde içinde bir çeşme ve ağaçlar olan güzel bir meydana varmış. Köyün duvarları çok kötü tahrip edilmiş. Camiden geriye yalnızca minaresi kalmış. Köylüler kaçarken bazıları yakalanmış ve ırzlarına tecavüz edilmiş. Genç adamlar kadınları müdafaa ederken öldürülmüş.

Çeşmenin yanında oturduk. Kadınlar etrafımızda toplandılar. Zarar ve kayıplarını, dağa kaçarak on bir gün nasıl yaşadıklarını anlattılar. On yedi yaşında bir çocuk kendi evini yakmaya zorlanmış olduğunu söyledi. Yol üzerinde yakılmış olan hasadı görmüştük. Nasıl olup da bazılarının buğday

— ۵۱ —

قورنارده بیامش اولدقلرینی سوردق . « یانمده اولان بعض اولرك
ایچنه قوشه رق بر آرنی دیشاری سوروکیه بیلدک » جوانی ویردیله .
بعضاری ده یانمش ، کمور اولمش بغدادی بیقایه رق بییورلردی .

سوقاقده کیدرکن بزی بویوک مقدارده بوکی اولان بر آدمک
اوینه کوتوردیلرکه یالکیز یوز اوقه سنی قورنارمغه موفق اولمش .
بر زواللی قادین آغلایه رق خراب اولان اوینه کیمه مزی ویا قیلمش
اولان داوارلرینک باشلرینی کورمه مزی رجایتسدی . بعضاری ده
اکرام ایدمه دیکری ایچون عفو دیله یورلر : « اسکیدن کومزه بر
یباخی کلدیکی وقت سلطانلرکی اکرام ایدر اکاندیردک . شیمدی
هیچ برشی اکرام ایدمه یورز . » دییورلردی .

اطرافده محافظه ایدمه جک قویونلری اولمان چوبان کوپکلی
بوش دولاشیوردی . یشیل وادییه باقدیغمزی کورن برکویلی :
« اوت ، اوت وار ؛ فقط ییه جت قویون ، داوار یوق » دیدی .
بشقه برکویلی ده آکلاتدی : « بنم اومده برپاشا اوطوردی . عائمه
واویمه برضرر کتیرتمه جکنی وعد ایتدی . فقط بوکا رغماً اویمه
آتش ویردیله . وعدینی کندیسنه خاطر لاندیغم وقت کولدی وامر
ویرمکی اونومش اولدیغنی سویله دی . »

کرمک — ۱۴۰ خانه — تمامیه یاقیلمش — ۵۵ قورو اوت
دپوسی یاقیلمش : بوکوی بلکه اردونک اصل کچدیکی یولدن اوزاق
اولدینی ایچون الک آت تخریب ایدمش . اوچنچی کیجه مزی بوراده
کچیردک . غایت تمیز بر او ده قالدق . او صاحبه من ایرتسی صباح
بزه کونی کزدیردی و حکایه سنی آکلاتدی : قوجه می اولدیریور -
لردی . فقط بوتون آلتونلریمی چیقاردم ، ویردم . کوزل کلینمی
قالچیرمغه موفق اولمشدم ، اونی اله کچیرمه دیله . یدی سکر کون
طاغده قالدق . صکره سواریلرمن کلدی ، بزی قورتاردی . «

kurtarabilmiş olduklarını sorduk. “*Yanmada olan bazı evlerin içine koşarak birazını dışarı sürüklüyebildik.*” cevabını verdiler. Bazıları da yanmış, kömür olmuş buğdayı yıkararak yiyorlardı.

Sokakta giderken bizi büyük miktarda yünü olan bir adamın evine götürdüler ki yalnız yüz okkasını kurtarmaya muvaffak olmuş. Bir zavallı kadın ağlayarak harap olan evine gitmemizi ve yakılmış olan davalarının başlarını görmemizi rica etti. Bazıları da ikram edemedikleri için af diliyorlar: “*Eskiden köyümüze bir yabancı geldiği vakit sultanlar gibi ikram eder eğlenirdik. Şimdi hiçbir şey ikram edemiyoruz.*” diyorlardı.

Etrafta muhafaza edecek koyunları olmayan çoban köpekleri boş dolaşıyordu. Yeşil vadiye baktığımızı gören bir köylü: “*Evet ot var; fakat yiyecek koyun, davar yok.*” dedi. Başka bir köylü de anlattı: “*Benim evimde bir paşa oturdu. Aileme ve evime bir zarar getirmeyeceğini vadetti. Fakat buna rağmen evime ateş verdiler. Vaadini kendine hatırlattığım vakit güldü ve emir vermeyi unutmış olduğunu söyledi.*”

Gecek

140 hane – tamamıyla yakılmış – 55 kuru ot deposu yakılmış: Bu köy belki ordunun asıl geçtiği yoldan uzak olduğu için en az tahrip edilmiş. Üçüncü gecemizi burada geçirdik. Gayet temiz bir evde kaldık. Ev sahibimiz ertesi sabah bize köyü gezdirdi ve hikâyesini anlattı: “*Kocamı öldürüyorlardı. Fakat bütün altınlarımı çıkardım, verdim. Güzel gelinimi kaçırmaya muvaffak olmuşum, onu ele geçiremediler. Yedi sekiz gün dağda kaldık. Sonra süvarilerimiz geldi, bizi kurtardı.*”

kurtarabilmiş olduklarını sorduk. “*Yanmakta olan bazı evlerin içine koşarak birazını dışarı sürükleyebildik.*” cevabını verdiler. Bazıları da yanmış, kömür olmuş buğdayı yıkayarak yıyordu.

Sokakta giderken bizi büyük miktarda yünü olan bir adamın evine götürdüler, o da yalnız yüz okkalık yün kurtarmayı başaramamış. Bir zavallı kadın ağlayarak harap olan evine gitmemizi ve yakılmış davalarının başlarını görmemizi rica etti. Bazıları da herhangi bir şey ikram edemedikleri için özür diliyor, “*Eskiden köyümüze bir yabancı geldiğinde sultanlar gibi ikram eder, eğlenirdik. Şimdi hiçbir şey ikram edemiyoruz.*” diyorlardı.

Etrafta muhafaza edecek koyunları olmayan çoban köpekleri başıboş dolaşıyordu. Yeşil vadiye baktığımızı gören bir köylü, “*Evet, ot var fakat yiyecek koyun, davar yok.*” dedi. Başka bir köylü de şunu anlattı: “*Benim evimde bir paşa oturdu. Aileme ve evime bir zarar getirmeyeceğini vadetti. Fakat buna rağmen evimi ateşe verdiler. Vaadini kendisine hatırlattığımda güldü ve emir vermeyi unuttuğunu söyledi.*”

Gecek

140 hane- tamamıyla yakılmış, 55 kuru ot deposu yakılmış. Bu köy belki ordunun asıl geçtiği yoldan uzak olduğu için en az tahrip edilen köydü. Üçüncü gecemizi burada geçirdik. Gayet temiz bir evde kaldık. Ev sahibimiz ertesi sabah bize köyü gezdirdi ve hikâyesini anlattı: “*Kocamı öldürüyorlardı. Fakat bütün altınlarımı çıkarıp verdim. Güzel gelinimi kaçırmayı başarmıştım, onu ele geçiremediler. Yedi sekiz gün dağda kaldık. Sonra süvarilerimiz geldi, bizi kurtardı.*”

— ۵۲ —

کونی دولاشیرکن خرابهلردن قادینلر چیقور ، کیدوب اولرینی کورمه مزی رجا ایدیورلردی . برقادین بزی خراب اولان اوینه کوتورمکده اصرار ایتدی : « باقک » دیدی ، « اون ایکی اوطله نه کوزهل اوم واردی . » بز بقیق اون ایکی اوطنهک خرابه سنده آشاغی یوقاری دولاشیرکن او آجی آجی آغلایه رق : « عجباً بر دها بویله براوم اولاجقمی ؟ » دیدی بوقادین ده : « بزدن اولانه ایستدیلسه ویردک، فقط نه فائده سی اولدی کد! باقیکنز اولریمزه » دیدی .

* ابوئی یونانلیلر طرفدن اولدیریلان اون ایکی یاشنده بر عائله رئیسی

برقادینی قورتارمنه اوغراشان ایکی ارکک اولدوروش وقادیك كندیسی ده بوفرستدن استفاده ایدرك قاپارکن ووروش . برقاچ کون صکره جسدی درده بولونمش .

مکتبک معلمی هجوم زمانی اوراده بولونما مقبله برابر عودت ایتدکن صکره کویلولرک اندهلرینی طوپلامش . بزه بوتون بونلرک تنظیم ایدلمش برپلان داخلنده یاپیلمش اولدیغی سویله دی . برطاقم عسکرلره خصوصی وظیفه لر ویرمش اولدیغی آشکار ایدی . اختیار

Ebeveyni Yunanlılar tarafından öldürülen on iki yaşında bir aile reisi

Köyü dolaşırken harabelerden kadınlar çıkıyor, gidip evlerini görmemizi rica ediyorlardı. Bir kadın bizi harap olan evine götürmekte ısrar etti. “*Bakın*” dedi, “*On iki odalı ne güzel evim vardı.*” Biz yıkık on iki odanın harabesinde aşağı yukarı dolaşırken o acı acı ağlayarak: “*Acaba bir daha böyle bir evim olacak mı?*” dedi. Bu kadın da: “*Bizden evvela ne istediler ise verdik, fakat ne faydası oldu ki! Bakınız evlerimiz!*” dedi.

Bir kadını kurtarmaya uğraşan iki erkek öldürülmüş ve kadının kendisi de bu fırsattan istifade ederek kaçarken vurulmuş. Birkaç gün sonra cesedi dereye bulunmuş.

Mektebin muallimi hücum zamanı orada bulunmamakla beraber avdet ettikten sonra köylülerin ifadelerini toplamış. Bize bütün bunların tanzim edilmiş bir plan dâhilinde yapılmış olduğunu söyledi. Birtakım askerlere hususi vazifeler verilmiş olduğu aşikârdı. İhtiyar

Köyü dolaşırken harabelerden kadınlar çıkıyor, gidip evlerini görmemizi rica ediyorlardı. Bir kadın bizi harap olan evine götürmekte ısrar etti. “*Bakın...*” dedi, “*On iki odalı ne güzel evim vardı.*” Biz yıkık on iki odanın harabesinde aşağı yukarı dolaşırken o acı acı ağlayarak: “*Acaba bir daha böyle bir evim olacak mı?*” dedi. Bu kadın da: “*Bizden en başta ne istediler ise verdik fakat ne faydası oldu ki? Bakınız evlerimiz!*” dedi.

Bir kadını kurtarmaya uğraşan iki erkek öldürülmüş ve kadının kendisi de bu fırsattan istifade ederek kaçarken vurulmuş. Birkaç gün sonra cesedi dereye bulunmuş.

Okulun öğretmeni saldırı esnasında orada bulunmamakla beraber geri döndükten sonra köylülerin ifadelerini toplamış. Bize bütün bunların planlanmış bir şekilde yapılmış olduğunu söyledi. Bazı askerlere özel görevler verilmiş olduğu açıktı. İhtiyar

— ۵۳ —

خواجه اوچ دفعه حجاج ایله تهیدید ایدلیدیکی ، و اوچننده پاره ایله
قورتولدیغی سویلیدی . « بوتون دینی کتابلارم ، یوز لیرایه آلدیغیم
قرآن کریم ، هپسی کوزمک اوکننده پارچه پارچه ایدیلرک یاقیلدی .
اک نهایت قاجدم . فقط کری کادیکم وقت اومی باری یانمش بولدم .
جامعک بوتون خالیاری ، دوشه مه لری صویولدی . قرآنلری ده یاقیلدی . »
دیدى .

عینی کویک اک زنکین آدمی : « اردو کچدیکی زمان هر نهیه
مالک ایله که هپسندن اسیر که مهن و بردک . اکر عودتلر نده اولرمزی
تمامیله صویمش اولسه ایدیلر ، نه یاپلم حرب ، دیرک . فقط
اولرمزی یاقق ، قادیسارمک ناموسنه تجاوز ایتک وحشتدن
بشقه برشی دکل ! » دیدى . دیگر بر قادین ده عینی فکری
شو صورتله افاده ایتدی : « اردو کچدیکی زمان ، ایستدکلی
هرشی یابدق . یاغمزدن ، یمورطه مزدن ، طاووغمزدن و بردک .
اکمک پیشیرک ، فقط نه فائده سی اولدی ؛ (خراب اولری کوستره رک)
ایشته مکافانز ! » دیدى . بسیط بر کویلو بیله حال سفرد اولان
بر اردونک مملکت طرفندن بسلنمک حقى تصدیق ایدیوردی .
فقط کیفی صورتده یاقوب یقینى بر حرب سیاستی اوله رق کیمسه
قبول ایتز ، بزده ایتیز .

کوی ترک ایده جکمز صیره ده بر سورو قادین اطرافزی آلدی .
مختلف وقعه لری آکلاتیورلردی . بردانه سی : « عسکرک الندن
قاجارکن اولدیریان قادین نم کورو مجهم ایدی ، فقط کلینمی یاقالادیلر
وناموسنه تجاوز ایتدیلر . اویمزی یاقاملری ایچون یالواردم . فقط
قوچه کالی عسکرلردن دکلی ، کیت حقه کی اوندن (مصطفی کمال -
پاشادن) ایسته ، دیدیلر . » دیدى .

قرم اسر — ۱۰۰ خانه — ۲۰ یاتاماش : بر قاچ ساعت آرابه
ایله کیتدکدن سکره بوکویه واسل اولدق . یقینده اوتلایان بر قاچ

hoca üç defa bıçak ile tehdit edildiğini ve üçünde de parayla kurtulduğunu söyledi. *“Bütün dinî kitaplarım, yüz liraya aldığım Kur'an-ı Kerim, hepsi gözümün önünde parça parça edilerek yakıldı. En nihayet kaçtım. Fakat geri geldiğim vakit evimi yarı yanmış buldum. Camiin bütün halıları, döşemeleri soyuldu. Kur'an'ları da yakıldı.”* dedi.

Aynı köyün en zengin adamı: *“Ordu geçtiği zaman her neye malik isek hepsinden esirgemenen verdik. Eğer avdetlerinde evlerimizi tamamıyla soymuş olsaydılar ne yapalım harp, derdik. Fakat evlerimizi yakmak, kadınlarımızın namusuna tecavüz etmek vahşetten başka bir şey değil!”* dedi. Diğer bir kadın da aynı fikirleri şu suretle ifade etti: *“Ordu geçtiği zaman, istedikleri her şeyi yaptık. Yağımızdan, yumurtamızdan, tavuğumuzdan verdik. Ekmek pişirdik. Fakat ne faydası oldu. (Harap evleri göstererek) İşte mükâfatımız!”* dedi. Basit bir köylü bile hâl-i seferde olan bir ordunun memleket tarafından beslenmek hakkını tasdik ediyordu. Fakat keyfî surette yakıp yıkmayı bir harp siyaseti olarak kimse kabul etmez, biz de etmeyiz.

Köyü terk edeceğimiz sırada bir sürü kadın etrafımızı aldı. Muhtelif vakaları anlatıyorlardı. Bir tanesi: *“Askerin elinden kaçarken öldürülen kadın benim görümcemdi. Fakat gelinimi yakaladılar namusuna tecavüz ettiler. Evimizi yaknamaları için yalvardım. Fakat ‘Kocan Kemali askerlerden değil mi, git hakkını ondan (Mustafa Kemal Paşa’dan) iste.’ dediler.”* dedi.

Kocaş

100 hane – 20 yanmamış: Birkaç saat araba ile gittikten sonra bu köye vasil olduk. Yakında otlayan birkaç

hoca üç defa bıçak ile tehdit edildiğini ve üçünde de parayla kurtulduğunu söyledi. *“Bütün dinî kitaplarım, yüz liraya aldığım Kur'an-ı Kerim; hepsi gözümün önünde parça parça edilerek yakıldı. En sonunda kaçtım. Fakat geri geldiğimde evimi yarı yanmış buldum. Camiin bütün halıları, döşemeleri soyuldu; Kur'an'ları da yakıldı.”* dedi.

Aynı köyün en zengin adamı: *“Ordu geçtiği zaman her neye sahipsek hepsini esirgemenen verdik. Eğer geri çekilirlerken evlerimizi tamamıyla soymuş olsaydılar, ‘Ne yapalım, harp.’ derdik. Fakat evlerimizi yakmak, kadınlarımızın namusuna tecavüz etmek vahşetten başka bir şey değil!”* dedi. Diğer bir kadın da aynı fikirleri şu suretle ifade etti: *“Ordu geçtiği zaman istedikleri her şeyi yaptık. Yağımızdan, yumurtamızdan, tavuğumuzdan verdik. Ekmek pişirdik. Fakat ne faydası oldu?”* (Harap evleri göstereyerek) *“İşte mükâfatımız!”* dedi. Basit bir köylü bile sefer hâlinde olan bir ordunun memleket tarafından beslenme hakkını kabul ediyordu. Fakat keyfî bir şekilde yakıp yıkmayı bir harp siyaseti olarak kimse kabul etmez, biz de etmeyiz.

Köyü terk edeceğimiz sırada bir sürü kadın etrafımızı sardı. Çeşitli vakaları anlatıyorlardı. Bir tanesi: *“Askerin elinden kaçarken öldürülen kadın benim görümcemdi. Fakat gelinimi yakaladılar, namusuna tecavüz ettiler. Evimizi yakmamaları için yalvardım. Fakat ‘Kocan, Kemal’in askerlerinden değil mi, git hakkını ondan (Mustafa Kemal Paşa’dan) iste.’ dediler.”* dedi.

Kocaş

100 hane-20 hane yanmamış. Birkaç saat araba ile gittikten sonra bu köye vardık. Yakında otlayan birkaç

— ۵۴ —

اوکوز و برتک اوکوز آرابهسی کوردک . سوقاقدہ دولاشیرکن اسکی بر عسکره تصادف ایتدک . انکیز اسرا قامپلرنده محافظلق ایتدیکی ایچون بر قاچ انکیلیزجه کلمه اوکرمش . اونلری بزه تکرار ایتدی و آکلاندی :: « پک چوق سنهلر عسکرلک ایتدم ، فقط هیچ بر یرده بر عسکری بونلرک بزه بوراده یابدقلمی یاپارکن کورمه دم . انشتم تجاوزه اوغرایلان برقاچ قادینه یاردیم ایدرکن اولدورولدی . بنی قاچمغه اوغراشیرکن یاقالادیلر ، باغلا یهرق یانمقده اولان برصان ییغیننک ایچنه آتدیلر ، فقط کندی می جوزوب قاچمغه موفق اولدم . طاغده اون کون قالدیق . جاممیز غایت محکم بنا ایدلمشدی . و پک اسکی ایدی . یانارکن کورمه دک ، فقط اوقدر خراب اولمش که بومبا آتلمش اولدیغی ظن ایدیورز . » برقاچ کیشی ده یانغینی سوندورمه که اوغراشیرلرکن یونانیلرک : « خیر ، بزه امر وار . اکر سوندیررسه کز سزی تجزیه ایدم جکیز » دیدکارینی سویلدیلر . یقینده اولان تپیه قاچمشلر . کوی یانارکن اوتوموبیل ایله یوکسک رتبه لی ضابطلر کلمش . یاردیم ایتلری ایچون کوبولر باغیرمشلر ، فقط ضابطلر هیچ برشی یاپمه مشلر . بر باغچه ده اوچ کیشی یوغازلری کسيلمش اولهرق بولمشلر . نه ایچون اولدیغی بیلیمورلر ، معافیله برقادین بونلرک دیکر برقادینی مدافعه ایدرلرکن اولدورولدیغی سویلدور . برابرلنده کتوره میه جکلری حیوانلری اولدورمشلر . کوی حیوانات جهندن زنیکن ایمش اردوایلرلرکن بوکویه کیرمه مشلر . فقط رجعتده آلتی کون متدایاً بری برینی متعاقب مختلف غروپلر کچمش ؛ هرکون ایکی بیک کیلو ذخیره آلمشار . کوی یاقغه برنجی کوندن باشلامشار و هرکون بر آزدھا یاقشار . فقط بدایتده طیارلر دن کاغدلر آتدق اهلاییه هیچ ضرر کلمیه جکینی تأمین ایتمشلردر .

بابادار — ۱۰۰ خانه — هدی تخریب ایدلمش : خارجدہ کی

öküz ve bir tek öküz arabası gördük. Sokakta dolaşırken eski bir askere tesadüf ettik. İngiliz üsera kamplarında muhafızlık ettiği için birkaç İngilizce kelime öğrenmiş. Onları bize tekrar etti ve anlattı: *“Pek çok seneler askerlik ettim. Fakat hiçbir yerde bir askeri bunların bize burada yaptıklarını yaparken görmedim. Eniştem tecavüze uğrayan birkaç kadına yardım ederken öldürüldü. Beni kaçmaya uğraşırken yakaladılar, bağlayarak yanmakta olan bir saman yığınının içine atılar, fakat kendimi çözüp kaçmaya muvaffak oldum. Dağda on gün kaldık. Camimiz gayet muhkem bina edilmişti. Ve pek eskiydi. Yanarken görmedik, fakat o kadar harap olmuş ki bomba atılmış olduğunu zannediyoruz.”*

Birkaç kişi de yangını söndürmeye uğraşırken Yunanlılar: *“Hayır, bize emir var. Eğer söndürürseniz sizi tecziye edeceğiz.”* dediklerini söylediler. Yakında olan tepeye kaçmışlar. Köy yanarken otomobille yüksek rütbeli zabitler gelmiş. Yardım etmeleri için köylüler bağırılmışlar, fakat zabitler hiçbir şey yapmamışlar. Bir bahçede üç kişiyi boğazları kesilmiş olarak bulmuşlar. Niçin öldüğünü bilmiyorlar. Mamafih bir kadın bunların diğer bir kadını müdafaa ederlerken öldürüldüklerini söylüyor. Beraberlerinde götürmeyecekleri hayvanları öldürmüşler. Köy hububat cihetinden zenginmiş. Ordu ilerlerken bu köye girmemişler. Fakat ricatte altı gün mütemadiyen birbirine müteakip muhtelif gruplar geçmiş; her gün iki bin kilo zahire almışlar. Köyü yakmaya birinci günden başlamışlar ve her gün biraz daha yakmışlar. Fakat bidayette tayyarelerden kâğıtlar atarak ahaliye hiç zarar gelmeyeceğini temin etmişlerdir.

Babadat

100 hane- Hepsi tahrip edilmiş. Harıçteki

öküz ve bir tek öküz arabası gördük. Sokakta dolaşırken eski bir askere denk geldik. İngiliz esir kamplarında muhafızlık ettiği için birkaç İngilizce kelime öğrenmiş. Onları bize tekrar etti ve anlattı: *“Uzun yıllar askerlik yaptım. Fakat hiçbir yerde askeri, bunların bize burada yaptıklarını yaparken görmedim. Eniştem tecavüze uğrayan birkaç kadına yardım ederken öldürüldü. Beni kaçmaya uğraşırken yakaladılar, bağlayarak yanmakta olan bir saman yığınının içine atılar fakat kendimi çözüp kaçmayı başarabildim. Dağda on gün kaldık. Camimiz gayet sağlam yapılmıştı ve gayet eskiydi. Yanarken görmedik fakat o kadar harap olmuş ki bomba atılmış olduğunu sanıyoruz.”*

Birkaç kişi de yangını söndürmeye uğraşırken Yunanlıların *“Hayır, bize emir var. Eğer söndürürseniz sizi cezalandırırız.”* dediklerini söylediler. Yakında olan tepeye kaçmışlar. Köy yanarken otomobille yüksek rütbeli subaylar gelmiş. Köylüler, yardım etmeleri için bağırılmışlar fakat subaylar hiçbir şey yapmamışlar. Bir bahçede üç kişiyi boğazları kesilmiş hâlde bulmuşlar. Niçin öldürüldüklerini bilmiyorlar. Bununla beraber bir kadın bunların, diğer bir kadını müdafaa ederlerken öldürüldüklerini söylüyor. Yunanlılar beraberlerinde götürmeyecekleri hayvanları öldürmüşler. Köy tahıl bakımından zenginmiş. Ordu ilerlerken bu köye girmemişler. Fakat geri çekilirken altı gün boyunca ardı ardına farklı gruplar geçmiş, her gün iki bin kilo erzak almışlar. Köyü yakmaya birinci günden başlamışlar ve her gün biraz daha yakmışlar. Fakat başlangıçta uçaklardan kâğıtlar atarak halka hiç zarar gelmeyeceğini temin etmişler.

Babadat

100 hane- Hepsi tahrip edilmiş. Dışarıdaki

— ۴۵ —

ده کیرمن بيله ییقلامش ، بالکیز ایکی اوچ عائله قالمش ، متباقیدی
سیور یحصاره طوغری قاچشلر . هم ایلریلرکن ، همده رجعت
ایدرلرکن اردونک اوراده اوزون مدت قالمش اولدینی کورولور .
اون بش قادینه تجاوز ایدلمش ، دزت ارکک اولدورلمش ، بورادن
هرشی آلتش .

د میرمی — ۴۰ خانه — ۳۵ خانه یا تمامش : اردو ایلریلرکن
یونان خسته خانه سی بوراده ایمش و کویولور آلدقلى شیلر ایچون
پاره ویرمشلر ، فقط رجعتده کویولورک بوتون پاره لری صویولمش .
کویولور طاغاره قاچارکن بعضیلری برشیلته ، بریورغان آلمغه موفق
اولمشلر ، بونلر میانده آلتی قادین تجاوزده مروض قالمشدر .
«اوت بعضیلری مرحمتی ایدی.» دییهن اختیار قادین بو کویدن ایدی .
بوتون بو حکایه لرده بعض نقطه لر متادیا تکرر ایدیور :
کویولور شو سوزلری کراراً سویله دیلر : — «تخریبات منتظماً
اجرا ایدلای .»

«ضابطان یا کویده، یا کویک یقینده ایدیلر . فقط یا بزم کندیلریه
کوروشه منزه مساعده ایدیله یور، یا خود آتشی کندیکز سوندیریکیز .
امرینی ویریبورلردی .»

« برچوخی بزم اسانمزی قونوشیورلردی . »
« املک کلدکاری وقت کندیلرینه نه یاقمق ممکنسه یاپدق . اونلارده
بزه بر ضرر ویرمه جکلرینی وعد ایتدیلر . فقط رجعتده متادیا
صویدیلر و یاقدیلر . و « امر بویله در ، دیدیلر . »
« محتاج اولدقلى شیاری آلمق حرب ایجاباتندندر . فقط
کندیلرینه لزومی اولمان ، یا خود کوتوره میه جکلری شیلری نه ایچون
یاقدیلر ، اولدیردیلر ؟ »

بو کویلری زیارت مزدیری تورک مأمورلرینک بو کویلر حقنده کی

değirmen bile yıkılmış, yalnız iki üç aile kalmış, mütebakisi Sivrihisar'a doğru kaçmışlar. Hem ilerlerken hem de ricat ederlerken ordunun orada uzun müddet kalmış olduğu görülüyor. On beş kadına tecavüz edilmiş, dört erkek öldürülmüş, buradan her şey alınmış.

Demirci

40 hane – 25 hane yanmamış; Ordu ilerlerken Yunan hastanesi buradaymış ve köylülere aldıkları şeyler için para verilmiş, fakat ricatte köylülerin bütün paraları soyulmuş. Köylüler dağlara kaçarken bazıları bir şilte bir yorgan almaya muvaffak olmuşlar, bunlar meyanında altı kadın tecavüze maruz kalmıştır. “Evet bazıları merhametliydi.” diyen ihtiyar kadın bu köydendi.

Bütün bu hikâyelerde bazı noktalar mütemadiyen tekrerrür ediyor:

Köylüler şu sözleri kerraren söylediler: “Tahribat muntazaman icra edildi.”

“Zabitan ya köyde, ya köyün yakınındaydılar. Fakat bizim kendileriyle görüşmemize müsaade edilmiyor, yahut ‘Ateşi kendiniz söndürünüz.’ emrini veriyorlardı.”

“Birçoğu bizim lisanımızı konuşuyorlardı.”

“İlk geldikleri vakit kendilerine ne yapmak mümkünse yaptık. Onlar da bize bir zarar vermeyeceklerini vadettiler. Fakat ricatte mütemadiyen soydular ve yaktilar. Ve ‘Emir böyledir.’ dediler.”

“Muhtaç oldukları şeyleri almak harp icabatındandır. Fakat kendilerine lüzumu olmayan, yahut götürmeyecekleri şeyleri ne için yaktilar, öldürdüler?”

Bu köyleri ziyaretimizden beri Türk memurlarının bu köyler hakkındaki

değirmen bile yıkılmış, yalnız iki üç aile kalmış; diğerleri Sivrihisar'a doğru kaçmışlar. Hem ilerlerken hem de geri çekilirken ordunun orada uzun müddet kalmış olduğu görülüyor. On beş kadına tecavüz edilmiş, dört erkek öldürülmüş; buradan her şey alınmış.

Demirci

40 hane- 25 hane yanmamış. Ordu ilerlerken Yunan hastanesi buradaymış ve köylülere aldıkları şeyler için para verilmiş fakat geri çekilirken köylülerin bütün paraları soyulmuş. Köylüler dağlara kaçarken bazıları bir şilte bir yorgan almayı başaramışlar, bu süreçte altı kadın tecavüze maruz kalmıştır. “Evet bazıları merhametliydi.” diyen ihtiyar kadın bu köydendi.

Bütün bu hikâyelerde bazı noktalar sürekli tekrar ediyor:

Köylüler şu sözleri tekrar tekrar söylediler: “Tahribat düzenli bir şekilde icra edildi.”

“Subaylar ya köyde ya da köyün yakınındaydılar. Fakat bizim kendileriyle görüşmemize müsaade edilmiyor yahut ‘Ateşi kendiniz söndürün.’ emrini veriyorlardı.”

“Birçoğu bizim dilimizi konuşuyordu.”

“İlk geldikleri zaman kendilerine ne yapmak mümkünse yaptık. Onlar da bize bir zarar vermeyeceklerini vadettiler. Fakat geri çekilirlerken sürekli çaldılar ve yaktilar. ‘Emir böyledir.’ dediler.”

“Muhtaç oldukları şeyleri almak harp gerekliliklerindendir. Fakat kendilerine gerekmeyen yahut götürmeyecekleri şeyleri niye yaktilar, öldürdüler?”

Bu köyleri ziyaretimizden beri Türk memurlarının bu köyler hakkındaki

— ۵۶ —

بعض رسمی راپورلارنى اوقودق . بو راپورلارده مندرج وقایع بزمکیلره مطابقتدر . شیمدییه قدر یوز اوتوز کویک بو صورتله تخریب ایدلش اولدینی بیلدیریلیور . کوردیکمز یوز یکریمی ایکی کویک حالی ده بالذات زیارت ایتدیکمز سکز کویک عینیدر . برچوق او یاقیلشم . باره ویرمه یین برچوق قادین یاره لاشمش واولدورلمشدر . قادینلرک ناموسلرینه تجاوز ایدلش . هم اولرده، هم ده خرمانلارده بغدادیلر بالالزام یاقیلشم . قویون، داوار کوتورولمش، واولدورلمشدر . خلاصه : کویلورک تکمیل وسائط تعیشی تخریب ایدلشدنر .

قیش کلیور . اولا اردونک کندییی اعاشه ایدلیدر . او ذاتاً کندی بیه جکندن کویلورلرک چوق ویردی . اکر بویوک رغیرت وتثبت ایدلرزه بو آدملر بوقیشی کچیرمکه موفق اولسلر بیلرکله جک سنه ایچون هیچ حصاد امیدلری یوقدر .

بیلیمورز ، دنیا حرب عمومینک باشنده اوروپاده یاپیلدینی کبی بوطرلز حربی مشروع عد ایدیورمی ؟ هر نه اولورسه اولسون اضطراب چکن قادین وچوجوقلره قارشى مرحمت حس ایدرک عالم اسلامه « بز تورک اولدیغمز ایچون بزه یارديم ایتیمورلر » دیدیرتمک برصورتده حرکت ایدیلر جکمی ؟

بومنطقه سفالته ده هلال احمر هان برهیئت اعزام ایتمشدر . بو هیئت اعضاسی کویلری برر برر دولاشهرق قرق اوچ کویه ۱,۶۷۰ عدد قانیله، ۴۵۰ جفت جوراب، ۱,۰۰۰ مترو بازه، ۱,۰۰۰ مترو آمریقان بزى، ۴۴۰ عدد آمریقان دون، ۳۰,۰۰۰ کیلو مقدارنده بغدادی ایله ۵,۰۰۰ کیلو طوز توزیع ایتلشدر .

بالخاصه کون یوزی ناحیه سنده ابراز فعالیت ایدن هیئت ، ناحیه جامع شریفنده یونانیلر طرفندن شهید ایدیلرلرک روحنه مولود شریف اوقوتلش اولدینی کبی مکتب ابتدائی طلبه سنده الباس ایتلشدر .

bazı resmî raporlarını okuduk. Bu raporlarda münderiç vekayı bizimkilere mutabıktır. Şimdiye kadar yüz otuz köyün bu suretle tahrip edilmiş olduğu bildiriliyor. Gördüğümüz yüz yirmi iki köyün hâli de bizzat ziyaret ettiğimiz sekiz köyün aynıdır. Birçok ev yakılmış, para vermeyen birçok kadın yaralanmış ve öldürülmüştür. Kadınlarinsa namuslarına tecavüz edilmiş, hem evlerde, hem de harmanlarda buğdaylar bililtizam yakılmış. Koyun, davar götürülmüş ve öldürülmüştür. Hülasa; köylülerin tekmi-i vesait-i taayyüşü tahrip edilmiştir.

Kış geliyor. Evvela ordunun kendisi iâşe edilmelidir. O zaten kendi yiyeceğinden köylülere pek çok verdi. Eğer büyük bir gayret ve teşebbüs edilmez ise bu adamlar bu kışı geçirmeye muvaffak olsalar bile gelecek sene için hiç hasat ümitleri yoktur.

Bilmiyoruz, dünya Harb-i Umuminin başında Avrupa'da yapıldığı gibi bu tarz harbi, meşru addediyor mu? Her ne olursa olsun ızdırap çeken kadın ve çocuklara karşı merhamet hissederek Âlem-i İslam'a "Biz Türk olduğumuz için bize yardım etmiyorlar." dedirtecek bir surette hareket edilecek mi?

Bu mıntika-i sefalette Hilâl-i Ahmer hemen bir heyet izam etmiştir. Bu Heyet azası köyleri birer birer dolaşarak kırk üç köye 1.670 adet fanila, 450 çift çorap, 1.000 metre pazen, 1.000 metre Amerikan bezi, 440 adet Amerikan don, 30.000 kilo miktarında buğday ile 5.000 kilo tuz tevzi eylemiştir.

Bilhassa Günyüzü nahiyesinde ibraz-ı faaliyet eden Heyet, nahiye cami-i şerifinde Yunanlılar tarafından şehit edilenlerin ruhuna mevlid-i şerif okutmuş olduğu gibi mekteb-i iptidai talebesini de ilbas etmiştir.

bazı resmî raporlarını okuduk. Bu raporlarda bulunan olaylar, bizimkilerle aynıdır. Şimdiye kadar yüz otuz köyün bu şekilde tahrip edilmiş olduğu bildiriliyor. Gördüğümüz yüz yirmi iki köyün hâliyle aynıdır. Birçok ev yakılmış. Para vermeyen birçok kadın yaralanmış ve öldürülmüştür. Kadınlarinsa namuslarına tecavüz edilmiş, hem evlerde hem de harmanlarda buğdaylar kasten yakılmış. Koyun, davar götürülmüş ve öldürülmüştür. Özet olarak köylülerin bütün iâşe araçları tahrip edilmiştir.

Kış geliyor. Öncelikle ordunun kendisi yedirip içirilmelidir. O zaten kendi yiyeceğinden köylülere pek çok verdi. Eğer büyük bir gayret ve teşebbüs edilmezse bu adamlar bu kışı geçirebilseler bile gelecek sene için hiç hasat ümitleri yoktur.

Bilmiyoruz, dünya; Dünya Savaşı'nın başında Avrupa'da yapıldığı gibi bu tarz harbi meşru addediyor mu? Her ne olursa olsun ızdırap çeken kadın ve çocuklara karşı merhamet hissederek İslam âlemine "Biz Türk olduğumuz için bize yardım etmiyorlar." dedirtecek bir şekilde hareket edilecek mi?

Bu sefalet bölgesinde Hilâl-i Ahmer hemen bir heyet görevlendirmiştir. Bu Heyet üyeleri köyleri birer birer dolaşarak kırk üç köye 1.670 adet fanila, 450 çift çorap, 1.000 metre pazen, 1.000 metre Amerikan bezi, 440 adet Amerikan don, 30.000 kilogram buğday ile 5.000 kilo tuz dağıtmıştır.

Özellikle Günyüzü nahiyesinde faaliyet gösteren Heyet, nahiye camiinde Yunanlılar tarafından şehit edilenlerin ruhuna mevlid-i şerif okutmuş olduğu gibi ilkokul öğrencilere de kıyafet vermiştir.

- ۵۷ -

اسرا شعبه سنه فعالیتی

تورکیا بیوک ملت مجلیسی حکومتی داخلنده بولان اسرا وموقوفین حربیه نك عائله لری طرفندن کندیلرینه ورود ایدن مکاتب ومبالغ ایله اشیا قولیلرینک ایصالته وممالک مشغوله ومستولهده بولان کسان وعائله لرك تحقیق احوالنه عائد ایشلرله مشغول اولمق اوزره حرب عمومیده اولدینی کبی براسرا شعبه سی کشاد ایدلمشدر .

بو شعبه وظیفه یه مباشرتی آئندن اعتباراً ۱۰,۰۰۰ دن فضله مکتوبک و ۱۸,۴۱۰ لیرا قدر بر مبلغ مرسل الیه لرینه ایصال وتأذیه سنه دلالت ایلشدر .

دها اسرا شعبه سی وظیفه سنه ایتدار ایتزدن اولده مرخصلق اسرانک تحقیق احوالی ایله کندی ناملرینه ورود ایدن مبالغ توزیعنه توسط ایتشدی .

خسته خانه لرده تحت تداویده بولان اسیر ضابطان و افراد زیارت اولنه رق معاونت نقدیده بولامش وسیقارلر توزیع ایدلمشدر .

هیئت مرخصه طرفندن ۲۷ تموز ۳۳۷ تاریخنده قیصریه اعزام قلنان اسرا شعبه سی مدیری غاریزونی زیارت ایدرک استانبول هلال احمر مرکز عمومیسندن واقع اولان اشعاره بناءً اسرانک محتاج اولدینی اشیا یی کندیلرندن صورده رق تثبیت ایش و هیئت مرخصه ده طلب واقعی استنبوله بیلدیرمشدر . بونک اوزرینه فرانسز قطعاتی باش قوماندانلی طرفندن هلال احمر مرکز عمومیسنه تودیعاً ارسال قلنان یوز آلتی صندوق اشیا یی اینه بولیدن قیصریه قدر نقل ایدرک اعحابنه تسلیم ایلشدر . فرانسز اسرا سندن بک محتاج اولانلارده هلال احمر طرفندن ۳۰۰ طاقم چاشیر، ۲۱ فیلده قوس فانیله توزیع اولمشدر .

تشرین اول ۳۳۷ طرفنده حکومتجه استانبوله اعاده ایدیلن انکلیز

Üsera Şubesinin Faaliyetleri

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti dâhilinde bulunan üsera ve mevkufin-i harbiyenin aileleri tarafından kendilerine vürut eden mekâtîp ve mebalîğ ile eşya kolilerinin isaline ve memalik-i meşgule ve müstevlide bulunan kesan ve ailelerin tahkik-i ahvaline ait işlerle meşgul olmak üzere Harb-i Umumi'de olduğu gibi bir Üsera Şubesi küşat edilmiştir.

Bu şube vazifeye mübaşeretini anından itibaren 10.000'den fazla mektubun ve 10.418 lira kadar bir meblağın mürselünileyhlerine isal ve tediyesine delalet etmiştir.

Daha Üsera Şubesi vazifesine ibtidar etmezden evvel de Murahhaslık üseranın tahkik-i ahvali ile kendi namlarına vürut eden mebalîğin tevziine tavassut etmiştir.

Hastanelerde taht-ı tedavide bulunan esir zabitan ve efrat ziyaret olunarak muavenet-i nakdiyede bulunulmuş ve sigaralar tevzi edilmiştir.

Heyet-i Murahhasa tarafından 27 Temmuz 337 tarihinde Kayseri'ye izam kılınan Üsera Şubesi Müdürü garnizonu ziyaret ederek İstanbul Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisinden vaki olan işara binaen üseranın muhtaç olduğu eşyayı kendilerinden sorarak tespit etmiş ve Heyet-i Murahhasa da taleb-i vaki İstanbul'a bildirmiştir. Bunun üzerine Fransız Kıtaatı Başkumandanlığı tarafından Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisine tevdian irsal kılınan yüz altı sandık eşyayı İnebolu'dan Kayseri'ye kadar naklederek ashabına teslim etmiştir. Fransız üserasından pek muhtaç olanlara da Hilâl-i Ahmer tarafından 300 takım çamaşır, 21 Fildekos fanila tevzi olunmuştur.

Teşrinievvel 337 zarfında hükûmetçe İstanbul'a iade edilen İngiliz

Esirler Şubesinin Faaliyetleri

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetinin kontrolünde bulunan topraklar içerisinde bulunan savaş esirleri ve tutuklularının aileleri tarafından kendilerine gönderilen mektup, para ve eşya kolilerinin ulaştırılması ile işgal edilmiş ve kontrol altında olan topraklarda bulunan kişi ve ailelerin durumlarının araştırılmasına ait işlerle meşgul olmak üzere Dünya Savaşı'nda olduğu gibi bir Esirler Şubesi kurulmuştur.

Bu şube göreve başladığı günden itibaren 10.000'den fazla mektubun ve 10.418 lira kadar bir meblağın gönderilen kişilere ulaştırılması ve teslim edilmesine vesile olmuştur.

Daha Esirler Şubesi görevine başlamadan önce de Delegasyon, esirlerin durumlarının araştırılması ile esirlerin adlarına gönderilen paranın kendilerine dağıtılmasına aracılık etmiştir.

Hastanelerde tedavide bulunan esir subay ve erler ziyaret edilerek nakdî yardımda bulunulmuş ve kendilerine sigara dağıtılmıştır.

Delegeler Heyeti tarafından 27 Temmuz 1921 tarihinde Kayseri'ye görevlendirilen Esirler Şubesi Müdürü garnizonu ziyaret ederek İstanbul Hilâl-i Ahmer Genel Merkezinin talebe binaen esirlerin ihtiyaç duyduğu eşyayı kendilerine sorup tespit etmiş ve Delegeler Heyeti de talepleri İstanbul'a bildirmiştir. Bunun üzerine Fransız Birlikleri Başkumandanlığı, Hilâl-i Ahmer Genel Merkezinden gönderilen yüz altı sandık eşyayı İnebolu'dan Kayseri'ye kadar naklederek sahiplerine teslim etmiştir. Fransız esirlerinden ihtiyaç sahibi olanlara da Hilâl-i Ahmer tarafından 300 takım çamaşır, 21 Fildekos fanila dağıtılmıştır.

Ekim 1921'de hükûmetçe İstanbul'a iade edilen İngiliz

— ۵۸ —

یوزباشی موسیو «کمپهل» ده هلال احمر وسائطیه آنقریه کتیرلش و آنقره دن اینه بولی یه قدر سیاحتی ده تأمین ایدلمشدر . محال مختلفه ده بولنان دیکر اسرآنک ده اشیاسیه مکاتب و مبالغذک ایصال و تسلیمنه دلالت اولنش و عواقب احوالی حقنده معلومات طلب ایدیلنلره دائر اجرا ایدیلن تحقیقات نتایجی علاقه دارانه تبلیغ ایدلمشدر . بواشلره ینه دوام اولتمقده در .

اسرا شعبه سی بوندن بشقه ممالک مشغوله و مستولینه ده بولنان اسیر و شهید ضابطان و مأمورین عائله لری نامنه هیئت مرخصه و زنه سنه تودیع قلان معاشاتی اخبانه ایصال و تأدیه ایتکده و بوکی عائله لر حقنده تحقیقات اجرا ایتکده در .

یونانستانده بولنان اسرا مزدن بوراده بولنان عائله لری نه و عائله لری طرفندن ده کندیله رینه مکتوب ارسال و ایصالنه توسط اولتمقده و بونلره عائد ایشلرک ایفاسنه چالیشیلتمقده در .

شهدا ، ضابطان ، افراد و مهاجر عائله لری نه یابیلن معاونت

اسکی شهر رجعتی حسبیله آنقریه کنل شهدا و ضابطان و افراد عائله لرینک محتاج معاونت اولانلری نه عائله افرادی عدینه و درجه احتیاجنه کوره یکریمی کونلکدن آشاغی اولماقی اوزره اعاشه بدلی توزیع ایدلمش اولدیی کی بوقسم خلقدن قیر شهر و قیصریده بولنانلرده عین صورته معاونت اولتمشدر . بوندن بشقه الک زیاده محتاج معاونت اولانلره بریره سوق ایدیلنجه یه قدر هر کون اکمک ، چوربا و چای توزیع اولتمشدر .

yüzbaşı Mösyö Campbell da Hilâl-i Ahmer vesaitiyle Ankara'ya getirilmiş ve Ankara'dan İnebolu'ya kadar seyahati de temin edilmiştir. Mahall-i muhtelifede bulunan diğer üseranın da eşyasıyla mekatip ve mebalîğinin isal ve teslimine delalet olunmuş ve avakib-i ahvali hakkında malumat talep edilenlere dair icra edilen tahkikat netayici alakadarane tebliğ edilmiştir. Bu işlere yine devam olunmaktadır.

Üsera Şubesi bundan başka memalik-i meşgule ve müstevliyede bulunan esir ve şehid-i zabitan ve memurin aileleri namına Heyet-i Murahhasa veznesine tevdi kılınan maaşatı ashabına isal ve tediye etmekte ve bu gibi aileler hakkında tahkikat icra eylemektedir.

Yunanistan'da bulunan üseramızdan burada bulunan ailelerine ve aileleri tarafından da kendilerine mektup irsal ve isaline tavassut olunmakta ve bunlara ait işlerin ifasına çalışılmaktadır.

Şüheda, Zabitan, Efrat ve Muhacir Ailelerine Yapılan Muavenetler

Eskişehir ricati hasebiyle Ankara'ya gelen şüheda ve zabitan ve efrat ailelerinin muhtac-ı muavenet olanlarına, aile efradı adedine ve derece-i ihtiyacına göre yirmi günlükten aşağı olmamak üzere iâşe bedeli tevzi edilmiş olduğu gibi bu kısım halktan Kırşehir ve Kayseri'de bulunanlara da aynı suretle muavenet olunmuştur. Bundan başka en ziyade muhtac-ı muavenet olanlara bir yere sevk edilmeye kadar her gün ekmek, çorba ve çay tevzi olunmuştur.

yüzbaşı Mösyö Campbell da Hilâl-i Ahmer aracılığıyla Ankara'ya getirilmiş ve Ankara'dan İnebolu'ya kadar seyahati de sağlanmıştır. Çeşitli yerlerde bulunan diğer esirlerin de eşyası ile mektup ve paralarının ulaştırılması ve teslimine aracı olunmuş ve durumları hakkında bilgi talep edilen eirlere dair yürütülen soruşturma sonuçları ilgililere tebliğ edilmiştir. Bu işlere yine devam edilmektedir.

Esirler Şubesi bundan başka işgal edilmiş ve kontrol altında bulunan topraklardaki esirler ile şehit subay ve memur aileleri adına Delegeler Heyeti veznesine yatırılan maaşları sahiplerine ulaştırma ve teslim etmekte, bu durumdaki aileler hakkında araştırma yürütmektedir.

Yunanistan'da bulunan esirlerimizden burada bulunan ailelerine ve aileleri tarafından da kendilerine mektup gönderimi ile ulaştırılmasına aracılık edilmekte, bunlara ait işlerin yerine getirilmesine çalışılmaktadır.

Şehit, Subay, Er ve Göçmen Ailelerine Yapılan Yardımlar

Eskişehir geri çekilmesi nedeniyle Ankara'ya gelen şehit, subay ve er ailelerinden yardıma muhtaç olanlarına, aile kişi sayısı ve ihtiyaç derecesine göre yirmi günlükten aşağı olmamak üzere iâşe bedeli dağıtıldığı gibi bu grup halktan Kırşehir ve Kayseri'de bulunanlara da aynı şekilde yardımda bulunulmuştur. Bundan başka yardıma en ihtiyaç duyanlara, bir yere sevk edilmeye kadar her gün ekmek, çorba ve çay dağıtılmıştır.

— ۵۹ —

هلال احرمر مراکز وشعباتك فعالیتی

آناطولینک مختلف محللارنده احیا ویا یکیدن تأسیس اولنان شعبه لریمزدن بعضیلری بالخاصه ارضروم، قونیه، قسطنونی، قیصری، صامسون مرکزلی نظامنامه اساسینک مساعد اولدینی نسبتده و بعض کره استحصال ایتدکلی مساعده مخصوصه ایله بو نسبتک فوقنده مجروحین عسکریه و محتاجین اهالییه معاوننده بولنلاردرد . بو میانده آقره خانلر مرکزی ایله قسطنونی ، قونیه خانلر مرکزینک چاشیردیکمک وخسته خانه لرده چالیشمق خصوصلارنده کی فعالیت مشکورملری شایان تقدیردر .

آناطولیده هلال احرمر مرخصلغک وضعیت مخصوصه سی

راپورک مقدمه سنده ایضاح اولندینی اوزره استانبول اشغالی متعاقب آناطولیده هلال احرمرک اکتساب ایتدیکی وضعیت خصوصیه ، جمعیتک بوتون معاملات عمومیه سنه ونقود واموالنه یکانه واضع الید اولان مرکز عمومیه خیراً نظر دفته آلنه رق مرخص معلم دو قنور اسماعیل بسم پاشا ایله مرکز عمومی اعضاسندن دو قنور عدنان و دو قنور عمر لطفی بکاردن مرکب بر هیئت مرخصیه مرکز عمومینک نظامنامه اساسی موجبجه مالک اولدینی صلاحیت همان همان تماماً دور ایدلش وبوصورتیه آناطولیده کی هیئت مرخصه ، حساباتک مساعد زمانده مرکز عمومییه ابراز ایدلک اوزره ، قبض و صرف خصوصنده تماماً سربست بر اقلمشدر . آنحق هلال و صلیب احرمرک تابع اولدقلری مقاولات وقواعد بین الملله خلل کتیرلمه مک اوزره جنوره بین الملل صلیب احرمر قومیتیه سی ایله وقوع بوله جق معاملاتده مرکز عمومینک توسطی اساس اوله رق قبول ایدلشدرد .

* *

Hilâl-i Ahmer Merakiz ve Şubalarının Faaliyeti

Anadolu'nun muhtelif mahallerinde ihya veya yeniden tesis olunan şubelerimizden bazıları bilhassa Erzurum, Konya, Kastamonu, Kayseri, Samsun merkezleri nizamname-i esasının müsait olduğu nisbette ve bazı kere istihsal ettikleri müsaade-i mahsusa ile bu nispetin fevkinde mecruhin-i askeriye ve muhtacin-i ahaliye muavenette bulunmuşlardır. Bu meyanda Ankara Hanımlar Merkezi ile Kastamonu, Konya Hanımlar Merkezinin çamaşır dikmek ve hastanelerde çalışmak hususlarındaki faaliyet-i meşkûreleri şayan-ı takdirdir.

Anadolu'da Hilâl-i Ahmer Murahhaslığının Vaziyet-i Mahsusası

Raporun mukaddimesinde izah olduğu üzere İstanbul işgalini müteakip Anadolu'da Hilâl-i Ahmer'in iktisap ettiği vaziyet-i hususiye, Cemiyetin bütün muamelat-ı umumiyesine ve nukut ve emvaline yegâne vazihülyed olan Merkez-i Umumice ahiren nazarıdikkate alınarak murahhas muallim Doktor İsmail Besim Paşa ile Merkez-i Umumi azasından Doktor Adnan ve Doktor Ömer Lütfî Beylerden mürekkep bir heyet-i murahhasaya Merkez-i Umuinin nizamname-i esasi mucibince malik olduğu salahiyet hemen hemen tamamen devredilmiş ve bu suretle Anadolu'daki Heyet-i Murahhasa, hesabat en müsait zamanda Merkez-i Umumiye ibraz edilmek üzere, kabz ve sarf hususunda tamamen serbest bırakılmıştır. Ancak Hilâl ve Salîb-i Ahmerlerin tabi oldukları mukavelat ve kavaid-i beynelmilele hakek getirilmemek üzere Cenevre Beynelmilel Salîb-i Ahmer Komitesi ile vuku bulacak muamelatta Merkez-i Umuinin tavassutu esas olarak kabul edilmiştir.

Hilâl-i Ahmer Merkez ve Şubelerinin Faaliyeti

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yeniden canlandırılan veya tekrar kurulan şubelerimizden bazıları özellikle Erzurum, Konya, Kastamonu, Kayseri, Samsun merkezleri tüzüğün müsaade ettiği oranda ve bazen de almış oldukları özel izinle bu oranın üstünde ordu yaralıları ve halktan ihtiyaç sahibi olanlara yardımda bulunmuşlardır. Bu kapsamda Ankara Hanımlar Merkezi ile Kastamonu, Konya Hanımlar Merkezinin çamaşır dikmek ve hastanelerde çalışmak konularındaki faaliyetleri takdire şayandır.

Anadolu'da Hilâl-i Ahmer Delegasyonunun Özel Durumu

Raporun ön sözünde açıklandığı üzere İstanbul'un işgalinin ardından Anadolu'da Hilâl-i Ahmer'in kazandığı özel durum, Cemiyetin bütün umumi çalışmalarının, nakit ve mallarının tek sahibi olan Genel Merkez tarafından göz önünde bulundurularak Delege Muallim Doktor İsmail Besim [Ardakut] Paşa ile Merkez-i Umumi azasından Doktor Adnan [Adivar] ve Doktor Ömer Lütfî [Argeşo] Beylerden oluşan bir delegeler heyetine Genel Merkezin tüzük gereğince sahip olduğu yetki hemen hemen tamamen devredilmiş ve bu şekilde Anadolu'daki Delegasyon Heyeti, hesaplar en müsait zamanda Genel Merkeze ibraz edilmek üzere, tahsilat ve harcama hususunda tamamen serbest bırakılmıştır. Ancak Hilâl ve Salîb-i Ahmerlerin tabi oldukları uluslararası sözleşmeler ve kanunlara aykırılık teşkil etmemesi için Uluslararası Kızılhaç Komitesi ile gerçekleştirilecek münasebetlerde Genel Merkezin aracılığının esas olması durumunun devamı kabul edilmiştir.

— ۶۰ —

هلال احمر و آمریکا شرق قریب معاونت هیئتی

هلال احمر آناطولیده کی فعالیتی اثناسنده آمریکا شرق قریب معاونت هیئتی ایله متمادی تماس حالنده بولمقدده در . بو هیئت ایله هلال احمر مرخصانی آرمسنده یکدیگرینه قارشی معاونت متقابله جریان ایتمکده در . آمریکا هیئتی مرخصی میس ثلثان مجروح غازیلمزه معاونت اولوق اوزره ایکی دفعه ده بیک بشیوز لیرا تبرع ایتدیکی کبی جدول مخصوصنده کوریلجک مقدارده اشیا اهدا ایشدر .

* *

خاتمه

هلال احمر آنقره هیئت مرخصه سی بوزاپورینه نهایت ویرمزدن اول باشده بویوک ملت مجلسی رئیس محترمی غازی مصطفی کمال پاشا حضر تلی اولدینی حالده بوتون حکومت ارکاندن کوردیکی قیمتدار مظاهرت ومعاونته قارشی الک صمیمی شکران و امتنانلارینی تقدیم ایتکی بر وجیبه وجدانیه و آناطولی هلال احمر تشکیلاتنک غیرتلی وفداکار اطبا و مأمورینه ایفای وظیفه اثناسنده کوستردکاری همت واقدامدن طولانی تشکرا ایتکی ده رلازمه قدرشناسی عیدادر .

هلال احمر آنقره هیئت مرخصه سی

Hilâl-i Ahmer ve Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti

Hilâl-i Ahmer Anadolu'daki faaliyeti esnasında Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti ile mütemedi temas hâlinde bulunmaktadır. Bu heyet ile Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı arasında yekdiğerine karşı muavenet-i müteakile cereyan etmektedir. Amerika Heyeti Murahhası Miss Allen mecruh gazilerimize muavenet olmak üzere iki defada bin beş yüz lira teberru ettiği gibi cetvel-i mahsusunda görülecek miktarda eşya ihda eylemiştir.

Hatime

Hilâl-i Ahmer Ankara Heyet-i Murahhasası bu raporuna nihayet vermezden evvel, başta Büyük Millet Meclisi Reis-i Muhteremi Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri olduğu hâlde, bütün hükûmet erkânından gördüğü kıymettar müzaheret ve muavenete karşı en samimi şükran ve imtinanlarını takdim etmeyi bir vecibe-i vicdaniye ve Anadolu Hilâl-i Ahmer teşkilatının gayretli ve fedakâr etibba ve memurinine ifa-yı vazife esnasında gösterdikleri himmet ve ikdamdan dolayı teşekkür etmeyi de bir lazıme-i kadirşinasi addeder.

Hilâl-i Ahmer

Ankara Heyet-i Murahhasası

Hilâl-i Ahmer ve Amerika Yakın Doğu Yardım Heyeti

Hilâl-i Ahmer Anadolu'daki faaliyeti esnasında Amerika Yakın Doğu Yardım Heyeti ile sürekli temas hâlinde bulunmaktadır. Bu heyet ile Hilâl-i Ahmer Delegasyonu arasında birbirileriyle karşılıklı yardımlaşma cereyan etmektedir. Amerika Heyeti Delegesi Miss Allen yaralı gazilerimize yardım olmak üzere iki defada bin beş yüz lira ve ilgili tablodan görülecek miktarda eşya bağışlamıştır.

Son Söz

Hilâl-i Ahmer Ankara Delegasyon Heyeti bu raporunu sonlandırmadan önce başta Büyük Millet Meclisi Başkanı saygıdeğer Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri olmak üzere bütün hükûmet erkânından gördüğü değerli destek ve yardımlara karşı en samimi şükran ve minneti takdim etmeyi bir vicdani sorumluluk ve Anadolu Hilâl-i Ahmer teşkilatının gayretli ve fedakâr doktorları ile memurlarına görev esnasında gösterdikleri gayret ve çabalarından dolayı teşekkür etmeyi de bir kadirşinasi gereği kabul eder.

Hilâl-i Ahmer

Ankara Delegeler Heyeti

مارت ۳۳۶ بدایتندن غایه تشرین ثانی ۳۳۷ تاریخچه قدر
قبض اولئان اعانات

غروش	لیرای عثمانی	
۸۷	۱۲۱۱	اسکی شهر وسید غازی اہالی محترمه سندن
۰	۱۵۰۰	آمریقان شرق قریب معاونت هیئت نامنه میس نهان طرفندن
۲۵	۳۷	حسین آباد ناحیه سی اہالی محترمه سندن
۰۵	۳۰۹	سیواس ولایتندن
۰	۲۰۰	دالیکسر ہیٹ سندن
۵۰	۶	آنقرده حاجی موسی محاسبندہ غالب افندیدن
۰	۶۰	آفی دکر واپورندہ ویریلن قونسردہ واقع اولان تبرعات
۰	۳۰۰	آنقرہ ارمی قولیک جماعتندن
۰	۲۶	آنقرہ منبع فیوضات مکتبی طابہ نرندن
۸۵	۱۴۴	آنقرہ مکتب ساطانیسی طابہ سی طرفندن
۰	۷	آنقرده قوجه ہندی مسلم مجلسندن
۰	۳	آنقرده کاتب زادہ محمد افندیدن
۰	۲۸	آوانوس قضاسی اہالی سندن
۱۵	۹	آنقرده امید تجدد مکتبی طابہ سندن
۰	۲۵	کرمدہ تجارت سندن خالد بک زادہ حمید بکدن
۰	۲۵۰	صامسونده نملی زادہ برادرلر طرفندن
۰	۵۰	صامسونده نملی زادہ حمدی بک رفیقہ سی خاتم طرفندن
۰	۱۰۰	یابان آباد مدافعہ حقوق جمعیتندن

**Mart 336 Bidayetinden Gaye-i Teşrinisani 337 Tarihine Kadar Kabzolunan İanat
(Mart 1920 Başından Kasım 1921'de Kadar Teslim Alınan Yardımlar)**

Kuruş	Lira-yı Osmani (Osmanlı Lirası)	
87	1.211	Eskişehir ve Seyyid Gazi ahali-i muhteremesinden [saygıdeğer halkından]
.	1.500	Amerikan Şark-ı Karib Muavenat Heyeti [Amerikan Yakın Doğu Yardım Heyeti] namına Miss Allen tarafından
25	37	Hüseyinabad nahiyesi ahali-i muhteremesinden
05	309	Sivas Vilayetinden
.	200	Balıkesir Heyetinden
50	6	Ankara'da Hacı Musa Mahallesi'nde Gâlib Efendi'den
.	60	Akdeniz Vapuru'nda verilen konserde vaki olan teberruat [toplanan bağış]
.	300	Ankara Ermeni Katolik Cemaatinden
.	26	Ankara Memba-ı Füyûzat [Erdemlerin Kaynağı] Mektebi talebelerinden
85	144	Ankara Mekteb-i Sultanisi talebesi tarafından
.	7	Ankara Koca Hindi Müslim Mahallesi'nden
.	3	Ankara Kâtibzade Mehmed Efendi'den
.	28	Avanos kazası ahalisinden
15	9	Ankara'da Ümid-i Teceddüt [Yenileşme Umudu] Mektebi talebesinden
.	25	Gerede tüccaranından [tüccarlarından] Halid Beyzade Hamid Bey'den
.	250	Samsun'da Nemlizade Biraderler tarafından
.	50	Samsun'da Nemlizade Hamdi Bey refikası hanım [eşi] tarafından
.	100	Yabanabad Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinden

— ۶۲ —

غروش	ایرای عثمانی	
۰	۱۵	آنقرده صنایع بفجه سی مستأجری حمدی بك طرفندن
۵۰	۲	پولاطلی بلدیہ رئیسى طرخان بك رفیقہ سی خانم طرفندن
۰	۴	شاعر محمد امین بك طرفندن
۸۰	۱۴	یابان آباد اهالی محترمه سندن
۵۴	۵۲۶	سلفکة اهالی محترمه سندن
۱۰	۲۷۸	درسعادته چاقاقچیلرده تبحراندن حاجی جلال بك طرفندن
۰	۲۴	آوانوس قضاسی اهالی سندن
۰	۱۳۰	آنقره پیاده ضابطان تعلیمکاهی ضابطان وطلبه سی طرفندن
۵۲	۱۳	سنئی ناحیه سی اهالی سندن
۸۹	۴۳۴	آمریقان قلیولند جمعیت خیریة اسلامیه سندن
۸۱	۱۴۴	» » »
۰	۲۰	آنقره والیمی احسان بك افندی طرفندن
۰	۲۲۵۰۰	آنقره روس شورالر سفارتی طرفندن
۰	۴	کره نحاسدن حافظ محمد افندی
۷۹	۴۹	آنقره عسکری خسته خانه سی موقوفی طرفندن
۰	۴۲۸	قارص ذوالقدریه قصبه سی اهالی سندن
۴۳	۴۱۲۷	ردوس جماعت اسلامیه سی طرفندن
۰	۲۰۰۰	مرسین اهالی حمیتمدانی طرفندن
۵۷	۳۸۷۲	آنطالیه اهالی حمیتمدانی طرفندن
۸۵	۱۱	آنقرده چایچی بابا سلیمان افندی
۵۵	۹۹۹	بارطین اهالی سندن

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	15	Ankara'da Sanayi Bahçesi müsteciri [kiracısı] Hamdi Bey tarafından
50	2	Polatlı Belediye Reisi (Başkanı) Turhan Bey refikası hanım tarafından
.	4	Şair Mehmed Emin Bey tarafından
80	14	Yabanabad ahali-i muhteremesinden [saygıdeğer halkından]
54	526	Silifke ahali-i muhteremesinden
10	278	Dersaadet'te Çakmakçılar'da tüccarlarından Hacı Celal Bey tarafından
.	24	Avanos kazası ahalisinden
.	130	Ankara Piyade Zabitan Talimgâhı zabitan [subayları] ve talebesi tarafından
52	13	Senti nahiyesi ahalisinden
89	434	Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesinden [Amerikan Cleveland İslami Yardım Derneğinden]
81	144	Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesinden
.	20	Ankara Valisi İhsan Beyefendi tarafından
.	22.500	Ankara Rus Şûralar Sefareti [Ankara Rus Sovyet Büyükelçiliği] tarafından
.	4	Küre-i Nühas'tan Hafız Mehmed Efendi'den
79	49	Ankara Askerî Hastanesi mevkufini [tutukluları] tarafından
.	428	Kars-ı Zülkadriye kasabası ahalisinden
43	4.127	Rodos Cemaat-i İslamiyesi [Rodos Müslüman Cemaati] tarafından
.	2.000	Mersin ahali-i hamiyet-mendane [vatansever] tarafından
57	3.872	Antalya ahali-i hamiyet-mendane tarafından
85	11	Ankara'da Çaycı Baba Süleyman Efendi'den
55	999	Bartın ahalisinden

— ۹۳ —

غروش	لیرای عثاف	
.	۲۰	اركان حرب قائمه قاملرندن متقاعد شریف بك افنديدن
.	۴۰	بيطر بيكباشيني عزت بك طرفندن
.	۲۵	آنقره مركز لوقنطه سندن
۴۶	۱۷	آنقرده چايجي بابا سليمان افنديدن
.	۱	آنقرده چايجي بابا سليمان افندی چراغی سعيد آغا طرفندن
.	۲۰	ده قوويل انشا آئنده مستخدم ديمي قائمه طرفندن
.	۴۰۰	اسکليب اهالیء محترمه سندن
.	۵۰۰	آنقرده روم جماعتندن
.	۲۰۰	کسکين تورک اورتودوقس ملتندن
.	۳۰۰	آنقرده دکرمنجی قوزمه افندی عائله سندن
.	۱۵۷۴	العزيز هلال احمر اعانه قوميسيونندن
.	۱۶۳	قارص ذوالقدریه اهالیسندن
۰۲	۱۳	آياش اهالیسندن
.	۲۰	قرارگاه عمومی استخبارات شعبه سنه مأمور ملازم عباس بك طرفندن
.	۵۰۰	العزيز هلال احمر اعانه قوميسيونندن
.	۵	آنقره زراعت بانکه سی مدیری احمد کمال بك طرفندن
.	۲	آنقره دیون عمومی باشکاتی توفیق بکدن
.	۱۱۱۰	العزيز هلال احمر اعانه قوميسيونندن
.	۳۰۰	» » » »
.	۵۵۰	» » » »
.	۱۱۹	سوکة اهالیسندن
.	۳۰	کوکسون اهالیسندن

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	20	Erkânıharp kaymakamlarından [yarbaylarından] mütekit [emekli] Şerif Beyefendi'den
.	40	Baytar [Veteriner] Binbaşı İzzet Bey tarafından
.	25	Ankara Merkez Lokantasından
46	17	Ankara'da Çaycı Baba Süleyman Efendi'den
.	1	Ankara'da Çaycı Baba Süleyman Efendi çırağı Said Ağa tarafından
.	20	Dekovil inşaatında müstahdem [hizmetli] Dimi Kalfa tarafından
.	400	İskilip ahali-i muhteremesinden
.	500	Ankara'da Rum Cemaatinden
.	200	Keskin Türk Ortodoks milletinden
.	300	Ankara'da Değirmenci Kuzma Efendi ailesinden
.	1.574	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane [Yardım] Komisyonundan
.	163	Kars-ı Zülkadriye ahalisinden
2	13	Ayaş ahalisinden
.	20	Karargâh-ı Umumi İstihbarat Şubesine memur Mülazım [Teğmen] Abbas Bey tarafından
.	500	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane Komisyonundan
.	5	Ankara Ziraat Bankası Müdürü Ahmed Kemal Bey tarafından
.	2	Ankara Düyun-u Umumiye Başkâtibi Tevfik Bey'den
.	1.110	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane Komisyonundan
.	300	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane Komisyonundan
.	550	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane Komisyonundan
.	119	Söke ahalisinden
.	30	Göksun ahalisinden

— ۶۴ —

غروش	لیرای غنائی	
•	۲۰۰۰	آنقره افغان سفارتسندن
•	۱۴	قوزان اسلام کنجلیکی درنکی ریاستندن
•	۱۰	آنقره دیون عمومیه باشکاتجی توفیق بکدن
•	۵۷	آنقره مرکز قرائتخانه سی مستأجری محمدراشد افندیدن
•	۳	آنقره دیون عمومیه باشکاتجی توفیق بکدن
•	۱۷۶	البستان اهالی محترمه سندن
•	۵۰	بوزطانغی اسلام کنجلیکی درنکی طرفندن
•	۱۰۰	غرب جبهه سی لوازم رئیس بیکیباشی تحسین بک حرمی طرفندن
•	۱۰۰۰	فرانسه نظار سابقه سندن قرانقلان بویون جنابلری طرفندن
•	۱۰۰۰	ازمیت هلال احمر مرکزندن آت یاریشی حاصلاتی اوله رق
•	۲۵۰	عاصی یوزغاد اهالی سندن
۸۸	۸۰	قیرشهر هلال احمر مرکزندن
•	۱۲	» » »
•	۶۰۰	ارکلی هلال احمر شعبه سندن
•	۵۰۰	زونغولداق هلال احمر شعبه سندن
•	۵۸۰	بولی هلال احمر مرکزندن
•	۲۰۰۰	قسطمونی مرکزندن
•	۲۰۰	بولی مرکزندن
•	۱۰۰	قوزلی هلال احمر شعبه سندن
•	۵۰۰	زونغولداق هلال احمر شعبه سندن
•	۱۲۰	آماسیه » مرکزندن
•	۵۰۰	آفیون قره حصار هلال احمر مرکزندن

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	3.000	Ankara Afgan Sefaretinden [Sefirlik/ Büyükelçiliğinden]
.	14	Kozan İslam Gençliği Derneği Riyasetinden [Başkanlığından]
.	10	Ankara Düyun-ı Umumiye Başkâtibi Tevfik Bey'den
.	57	Ankara Merkez Kırathanesi müsteciri [kıracısı] Mehmed Raşid Efendi'den
.	3	Ankara Düyun-ı Umumiye Başkâtibi Tevfik Bey'den
.	176	Elbistan ahali-i muhteremesinden
.	50	Bozdağı İslam Gençliği Derneği tarafından
.	100	Garp Cephesi Levazım [Lojistik] Reisi Binbaşı Tahsin Bey haremi tarafından
.	1.000	Fransa nuzzar-ı sabıkasından [eski bakanlarından] Franklin-Bouillon cenapları tarafından
.	1.000	İzmit Hilâl-i Ahmer Merkezi'nden at yarışı hasılatı olarak
.	250	Asi Yozgat ahalisinden
88	80	Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	12	Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	600	Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	500	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	580	Bolu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	2.000	Kastamonu Merkezinden
	200	Bolu Merkezinden
	100	Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
	500	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
	120	Amasya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
	500	Afyonkarahisar Hilâl-i Ahmer Merkezinden

— ۶۵ —

غروش	ایزای عثمانی		
۰	۳۰۰	سلفسکه	هلال احمر مرکزندن
۵۰	۲۱۴	یوزغاد	»
۰	۱۰۰۰	قسطمونی	»
۰	۳۴۶	بولی	»
۰	۵۰	عنزیه	شعبه سندن
۰	۱۶۰	توقاد	مرکزندن
۰	۳۰۰	زیله	شعبه سندن
۰	۱۲۰	آقشهر	»
۶۳	۲۸۱	کیوه	»
۰	۵۵۰	کنغری	مرکزندن
۰	۲۰۰۰	قسطمونی	»
۰	۲۵۰	چوروم	»
۰	۲۰۰	چرکش	شعبه سندن
۰	۲۵۰	دیاربکر	هلال احمر مرکزندن
۷۰	۷۸	کویینک	هلال احمر مرکزندن
۰	۲۰۰	اسکی شهر	»
۰	۲۰۰	سیواس	»
۸۵	۹۹	بولی	»
۰	۶۰	قیرشهر	»
۰	۱۶۰	توقاد	»
۰	۵۰	کرون	شعبه سندن
۰	۷۰	دارنده	»
۰	۱۰۶	یوزغاد	مرکزندن
۴۰	۴۳۵	العزیز	»

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	300	Silifke Hilâl-i Ahmer Merkezinden
50	214	Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	346	Bolu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	50	Aziziye Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	160	Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	300	Zile Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	120	Akşehir Hilâl-i Ahmer Şubesinde
63	281	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	550	Kengiri [Çankırı] Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	2.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	250	Çorum Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Çerkeş Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	250	Diyarbakır Hilâl-i Ahmer Merkezinden
70	78	Göynük Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Eskişehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Sivas Hilâl-i Ahmer Merkezinden
85	99	Bolu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	60	Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	160	Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	50	Gürün Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	70	Darende Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	106	Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
40	435	El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezinden

— ۶۶ —

غروش	لیبرای عثمانی	
•	۱۰۰۰	قسطمونی هلال احمر مرکزندن
•	۱۰۰	طر بزون » »
۱۰	۲۷۲	» » »
•	۴۰۰	کنقری » »
•	۱۰۰	کردهده شعبه سندن
•	۱۵۰	سینوب » مرکزندن
•	۵۲	کویسک » خاتملر شعبه سندن
•	۴۳	» » ار ککلر »
•	۱۳۹	مدرنی » »
۷۵	۶۵	» » »
•	۵۰۰	بوی آباد » شعبه سندن
•	۱۰۰	بودروم » »
•	۵۰۰	قونیه » مرکزندن
•	۱۵۰	دیاربکر » »
•	۱۰۰	آق طاع معدنی هلال احمر شعبه سندن
•	۱۰۰۰	صامسون » مرکزندن
•	۲۰۰	العزیز » »
۵۰	۸۶۳	زونغولداق » شعبه سندن
•	۲۰۰	دورک » »
•	۴۰۰	بولی هلال احمر ار ککلر مرکزندن
•	۱۰۰	» » خاتملر شعبه سندن
•	۲۸۰	عیانجیق » »

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	1.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Trabzon Hilâl-i Ahmer Merkezinden
10	272	Trabzon Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	400	Kengiri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Gerede Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	150	Sinop Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	52	Göynük Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesinde
.	43	Göynük Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
.	139	Mudurnu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
750	65	Mudurnu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
.	500	Boyabat Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Bodrum Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	500	Konya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	150	Diyarbakır Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Akdağmadeni Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Samsun Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezinden
50	863	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Devrek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	400	Bolu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
.	100	Bolu Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesinde
.	280	Ayancık Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde

— ٦٧ —

غروش	لبرای عثمانی	
.	۳۰۰	دیاربکر هلال احمر مرکزندن
.	۶۰	سیوریحصار » شعبه سندن
.	۷۰	قیرشهر » مرکزندن
.	۲۵۰	کنغری » »
.	۱۰۰	حوشه » شعبه سندن
.	۶۰۹	زونغولداق » »
.	۱۰۰۰	قیصری » مرکزندن
.	۲۰۰	ریزه » شعبه سندن
.	۲۰۰	سینوب » مرکزندن
.	۲۵۰	طاشاوجی » شعبه سندن
.	۲۰	تقی » »
.	۲۰	اینجه صو » »
.	۱۰۰	سعدایلی » »
.	۱۹۵	نیکده هلال احمر مرکزندن
.	۴۰۰	اسکیشهر » »
.	۴۰۰	قره مان هلال احمر شعبه سندن
.	۱۰۰	بکشهری » »
.	۷۰۰	زونغولداق » »
.	۳۰۰	ارمناک » »
.	۳۰۰	کنغری » مرکزندن
.	۵۰	دهورک » شعبه سندن
.	۴۰۰	کرده ده » »
.	۲۰۰	بودروم » »
.	۱۳۰	کره زه » »

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	300	Diyarbakır Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	60	Sivrihisar Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	70	Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	250	Kengiri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Havza Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	609	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	1.000	Kayseri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Rize Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Sinop Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	250	Taşucu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	20	Tefenni Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	20	İncesu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Saideli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	195	Niğde Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	400	Eskişehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	400	Karaman Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Beyşehir Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	700	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	300	Ermenek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	300	Kengiri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	50	Devrek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	400	Gerede Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Bodrum Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	130	Gerze Hilâl-i Ahmer Şubesinde

— ۶۸ —

غروش	ایرای عثمانی		
۰	۵۸	یوزغاد	هلال احمر مرکزندن
۷۰	۴۱۰	سنگورلو	شعبه سندن
۰	۱۰۰	حیانه	»
۰	۲۰۰	طاش اوجی	»
۰	۳۵	ملاطیه	مرکزندن
۰	۲۶۲	ارکلی	شعبه سندن
۰	۸۵۰	مغله	»
۰	۱۰۰	آقسرای	مرکزندن
۰	۱۷۶	سنگورلو	شعبه سندن
۰	۱۲۱	بوغازلیان	شعبه سندن
۰	۲۰۰	بولی	ارککلر مرکزندن
۰	۲۰۰	»	خاتملر شعبه سندن
۰	۱۵۰	دوزجه	شعبه سندن
۰	۱۶۹	قانغال	»
۰	۳۰۰	آماسیه	مرکزندن
۰	۱۵۰	توقاد	»
۰	۲۰۶۰	زونغولداق	شعبه سندن
۰	۲۵۰	دهورک	»
۰	۳۰۰	قوزلی	»
۵۴	۹۹	یوزغاد	مرکزندن
۹۰	۲۹۹	سینوب	»
۰	۳۰۰	ارکلی	شعبه سندن
۰	۱۰۰۰	قسطمونی	مرکزندن
۰	۳۰۰	آنطالیه	»
۰	۲۰۰	العزیز	»

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	85	Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
70	410	Sungurlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Haymana Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Taşucu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	35	Malatya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	262	Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	850	Muğla Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	176	Sungurlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	121	Boğazlıyan Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Bolu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
.	200	Bolu Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesinde
.	150	Düzce Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	169	Kangal Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	300	Amasya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	150	Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	2.060	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	350	Devrek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	300	Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
54	99	Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
90	299	Sinop Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	300	Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	1.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	300	Antalya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezinden

— ۶۹ —

غرویش	لیرای عثمانی		
•	۲۰۰	موط	هلال احمر شعبه سندن
•	۱۶۵۰	کیوه	»
•	۱۷۵	آماسیه	» مرکزندن
•	۱۵۰	ریزه	» شعبه سندن
•	۴۰۰	چوروم	» مرکزندن
•	۱۷۶	تنوس	» شعبه سندن
•	۱۷۰	کره زه	»
•	۲۰۰	حوضه	»
۵۱	۱۷۵	کیوه	»
•	۱۰۰	قوزلو	»
•	۱۸۵۰	صامسون	» مرکزندن
•	۲۰۰	کیوه	» شعبه سندن
•	۲۰۰۰	صامسون	» مرکزندن
•	۱۰۰۰	اردو	» شعبه سندن
۱۰	۱۴۰	آفیون قره حصارى	هلال احمر مرکزندن
•	۶۰۰	کیوه	هلال احمر شعبه سندن
•	۴۰	کوینک	»
•	۵۰۰	توقاد	» مرکزندن
۲۱	۳۳	صندوقلى	» شعبه سندن
۴۹	۲۲۲	میخاليججق	هلال احمر شعبه سندن
•	۲۵۰	چوروم	» مرکزندن
•	۳۰۰	طاش اوجاغی	» شعبه سندن
•	۲۰۰	آقسرای	» مرکزندن
•	۴۰	ریزه	» شعبه سندن

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	200	Mut Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	1650	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	175	Amasya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	150	Rize Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Çorum Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	176	Tenus Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	170	Gerze Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Havza Hilâl-i Ahmer Şubesinde
51	175	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	1.850	Samsun Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	2.000	Samsun Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Ordu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
140	140	Afyonkarahisar Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	600	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	40	Göynük Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	500	Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
21	33	Sandıklı Hilâl-i Ahmer Merkezinden
49	232	Mihalıççık Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	250	Çorum Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	300	Taşocağı Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	40	Rize Hilâl-i Ahmer Şubesinde

— ۷۰ —

غروش	لیرای عثمانی	کیوه	هلال احمر شعبه سندن
۳۷	۴۰۶	کیوه	هلال احمر شعبه سندن
۵۰	۸۹۰	زونغولداق	»
۰	۶۸۴	اسکیشهر	مرکز سندن
۰	۴۰	کونیک	شعبه سندن
۰	۲۰۰	قوزلی	»
۵۳	۱۳۲	ارکلی	»
۰	۲۰۰۰	قسطمونی	مرکز سندن
۰	۴۶۰	مرزیفون	شعبه سندن
۰	۲۰۰۰	صامسون	مرکز سندن
۰	۲۰۰	طربزون	»
۰	۴۲۸	تنوس	شعبه سندن
۰	۱۰۰	سلفکه	»
۰	۸۷۵	بور دور	»
۰	۵۰	قسطمونی	مرکز سندن
۰	۱۰۰۰	سیوریحصار	شعبه سندن
۶۰	۳۹۱	قوزان	»
۴۹	۱۲۹	عیاش	»
۲۰	۶۸۰	اسکیشهر	مرکز سندن
۰	۵۰	آبانوس	شعبه سندن
۰	۵۵	آنته	»
۰	۱۰۰۰	ملاطیه	مرکز سندن
۰	۱۵۶	عیاش	شعبه سندن
۰	۶۰۰	بکپازاری	»

Kuruş	Lira-yı Osmani	
37	406	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
50	890	Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	684	Eskişehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	40	Göynük Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
53	132	Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
	2.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	460	Merzifon Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	2.000	Samsun Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	200	Trabzon Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	428	Tenus Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Silifke Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	875	Burdur Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	50	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Sivrihisar Hilâl-i Ahmer Şubesinde
60	391	Kozan Hilâl-i Ahmer Şubesinde
29	129	Ayaş Hilâl-i Ahmer Şubesinde
20	680	Eskişehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	50	Abanos Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	55	Atina Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Malatya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	156	Ayaş Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	600	Bey pazarı Hilâl-i Ahmer Şubesinde

— ۶۱ —

غروشی	لیرای عثمانی	العزیز	هلال احمر مرکزندن
۰	۲۰۰	العزیز	»
۰	۶۰۰۰	قسطامونی	»
۰	۶۸۰	العزیز	»
۰	۳۵	قیصری	»
۰	۲۰۰	طاواس	شعبه سندن
۸۷	۶۸	فیر شهر	مرکزندن
۰	۱۵۰	سلفکیه	»
۸۱	۷۹	نورقان	شعبه سندن
۰	۲۵۰	زبله	»
۰	۲۰۰	کنتیری	مرکزندن
۲۵	۵۶	فونییه	»
۰	۱۰۰	آقسرای	»
۵۰	۱۰۱	پورتاغاد	»
۱۰	۱۵۰	اوکان	شعبه سندن
۰	۵۵۰	نوشهر	»
۱۰	۵۰۰	کوشککتر هلال احمر خانلر شعبه سندن	
۰	۲۰۰	قوزلی	شعبه سندن
۰	۲۰۰	بادطین	»
۰	۲۰۰	زبله	»
۰	۱۰۰	آقسرای	مرکزندن
۰	۱۳۰	بکیازاری	شعبه سندن
۶۴	۵۳	عیاش	»
۰	۱۵۰	سیومرک	»
۰	۵۰۰	کیرسون	»

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	200	El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	680	El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	35	Kayseri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	700	Tavas Hilâl-i Ahmer Şubesinde
87	68	Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	150	Silifke Hilâl-i Ahmer Merkezinden
81	79	Kozan Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	250	Zile Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Kengiri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
25	46	Konya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezinden
50	101	Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
10	140	Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	550	Nevşehir Hilâl-i Ahmer Şubesinde
10	500	Köyceğiz Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesinde
.	200	Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Bartın Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	200	Zile Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	130	Beypazarı Hilâl-i Ahmer Şubesinde
64	53	Ayaş Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	150	Siverek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	500	Giresun Hilâl-i Ahmer Şubesinde

— ۷۲ —

غروش	لیرای عثمانی	
۰	۱۰۰	ده ورك هلال احمر شعبه سندن
۰	۲۴۰	عیانجق » »
۷۲	۵۶	هوش » خاتمر شعبه سندن
۳۵	۸۱	سلفكه » مرکزندن
۰	۲۵۰	» » »
۰	۵۰۰	ایز میت » »
۰	۳۰۰	کره زه » شعبه سندن
۰	۲۵۰	اولاجه لی ناحیه یی هلال احمر شعبه سندن
۰۴	۲	کویشکیز هلال احمر خاتمر شعبه سندن
۵۰	۱۴۸	سوکده موره لی هلال احمر شعبه سندن
۰	۴۰۰	ملاطیه هلال احمر مرکزندن
۰	۱۰۰	کرده » شعبه سندن
۰	۹۰	بوی آباد » »
۰	۲۰	ریزه » »
۰	۳۰۰	نوفاد » مرکزندن
۰	۱۰۰	نیکسار » شعبه سندن
۹۲	۱۰۹	آقسرای » مرکزندن
۰	۳۰۰۰	قسطمونی » »
۰	۵	کنغری » »
۰	۵	» » شعبه سندن
۰	۱۰۰۰	آنطالیه » مرکزندن
۵۰	۷۵	کیوه » شعبه سندن
۰	۱۰۰	قسطمونی » مرکزندن
۰	۵۰۰	ماردین » »
۰	۵۰۰	حمید آباد » شعبه سندن

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	100	Devrek Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	240	Ayancık Hilâl-i Ahmer Merkezinden
72	56	Muş Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesinde
35	81	Silifke Hilâl-i Ahmer Merkezinden
	250	Silifke Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	500	İzmit Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	300	Gerze Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	250	Ulacalı nahiyesi Hilâl-i Ahmer Şubesinde
04	2	Köyceğiz Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesinde
50	148	Söke'de Moralı Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	400	Malatya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Gerede Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	90	Boyabat Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	20	Rize Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	300	Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	100	Niksar Hilâl-i Ahmer Şubesinde
92	109	Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	3.000	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	5	Kengiri Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	5	Kengiri Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	1.000	Antalya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
50	75	Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	100	Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	500	Mardin Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	500	Hamitabat Hilâl-i Ahmer Şubesinde

— ۷۳ —

غروش	لیرای عثمانی	
۰	۴۶	ایز میت هلال احمر مرکزندن
۰	۲۲۵	» » »
۰	۱۷۸۶	العزیز » اعانه قومیسوندن
۰	۵۰	قوزان اهااليسندن
۰	۳۰۰	آماسیه هلال احمر مرکزندن
۶۵	۹۱۱	جیحان » شعبه سندن
-	۲۰	اسپارطه مبعوثی نادر بك افندیدن
۰	۵	ارکان حرب میر آلائی موسی کاظم بك افندیدن
۰	۲۰۰	بوزطاغی هلال احمر شعبه سندن
۰	۳۵۰	بوردود هلال احمر شعبه سندن
۳۵	۱۷۱	قوزان اهاالیء محترمه سندن
۰	۱۰۲,۷۰۰	هند خلافت قومیته سندن
۶۵	۴۵۶۹	بنغازی اهاالیء مسامه سندن
۲۵	۵۱۶	شکر بایرامنك برنجی کونی واقع اولان تبرعات

Kuruş	Lira-yı Osmani	
.	46	İzmit Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	225	İzmit Hilâl-i Ahmer Merkezinden
.	1.786	El-Aziz Hilâl-i Ahmer İane Komisyonundan
.	50	Kozan ahalisinden
.	300	Amasya Hilâl-i Ahmer Merkezinden
65	911	Ceyhan Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	20	Isparta Mebusu Nadir Beyefendi'den
.	5	Erkânıharp Miralayı [Albayı] Musa Kazım Beyefendi'den
.	200	Bozdağı Hilâl-i Ahmer Şubesinde
.	350	Burdur Hilâl-i Ahmer Şubesinde
35	171	Kozan ahali-i muhteremesinden
.	102.700	Hint Hilafet Komisyonundan
65	4.569	Bingazi Ahali-i Müslimesinden
25	516	Şeker Bayramı'nın birinci günü vaki olan teberruat

هلال احمره تبرع اولنان اشيا

(۷۴)

اشيانك جنسى	مقدارى	ملاحظات
دون ، پانسقه	۶	عدد
كوملك ، پانسقه	۹	»
كوملك ، دوقومه	۴	»
كوملك، دوقومه چوچق ايچون	۱	»
دوقومه،دون » »	۱	»
دون ، دوقومه	۱	»
متنان ، بسمه	۱	»
حاولى ، يوز ايچون	۶۱	»
الليوهن	۱	»
يازمه ، يىنى	۵	»
منديل ، كتن عادى	۲۴۶	»
باش اورتوسى	۲	»
پشتال	۲	»
انتارى، پازهن، مجدد	۱۷	»
انتارى، بسمه ، مجدد	۱۲۲	»
انتارى، آمرىقان، مجدد	۱۱	»
دون، آمرىقان ، مجدد	۱۷	»
كوملك، آمرىقان، مجدد	۱۸	»
سيغاره ، اعلا جنس	۲۰۰	پاكت يكرميشر عددلك
سيغاره ، اعلا جنس	۱	پاكت يوز عددلك
تاكيه ، آمرىقان	۲۵۴	عدد
چوراب ، پاموق، مجدد	۲۸۱	چفت

شعباتدن تبرع ايديلن

Hilâl-i Ahmer'e Teberru Olunan [Bağışlanan] Eşya

Eşyanın Cinsi	Miktarı	Mülâhazat	
Don, Patiska	6	Adet	Şuubattan teberru eden [Şubelerden bağışlanan]
Gömlek, Patiska	9	Adet	
Gömlek, Dokuma	4	Adet	
Gömlek, Dokuma, Çocuk İçin	1	Adet	
Dokuma Don, Çocuk İçin	1	Adet	
Don, Dokuma	1	Adet	
Mintan, Basma	1	Adet	
Havlu, Yüz İçin	61	Adet	
Eldiven	1	Adet	
Yazma, Yemeni	5	Adet	
Mendil, Keten-i Âdi [Normal Kalite Keten]	246	Adet	
Başörtüsü	2	Adet	
Peştemal	2	Adet	
Entari Pazen, Müceddet [Yenilenmiş]	17	Adet	
Entari, Basma, Müceddet	122	Adet	
Entari, Amerikan, Müceddet	11	Adet	
Don, Amerikan, Müceddet	17	Adet	
Gömlek, Amerikan, Müceddet	18	Adet	
Sigara, Âlâ Cins [Kalite]	200	Paket yirmişişer adettir	
Sigara, Âlâ Cins	1	Paket yüz adettir	
Takke Amerikan	254	Adet	
Çorap, Pamuk, Müceddet		Çift	

هلال احمره تبرع اولئان اشيا (۷۵)

اشيانك جنسی	مقداری	ملاحظات
كوملك، پازهن، مجدد و رنگلی	۴	عدد
دون، پازهن، مجدد، بیاض	۴	»
پشكیر	۷۵	»
ظرف (مكتوب ایچون)	۱۰۰۰	»
كاغد » »	۱۶۰۰	شعباتدن تبرع ایديلن
قالشیق، تنكهدن، مجدد	۱۲۰	»
چای	۵	کیلو
شکر، کسمه	۱۰۰	»
پازهن، بیاض	۲۴۰	متر
فالیه، قماش، رنگلی	۹۲,۵	»
آمریقان بزی	۱۸۲۵	»

Hilâl-i Ahmer'e Teberru Olunan Eşya

Eşyanın Cinsi	Miktarı	Mülâhazat	
Gömlek, Pazen, Müceddet, Renkli	4	Adet	Şuubattan teberru edilen
Don, Pazen, Müceddet, Beyaz	4	“	
Peşkir	75	“	
Zarf (Mektup İçin)	1.000	“	
Kâğıt (Mektup İçin)	1.600	“	
Kaşık, Tenekeden, Müceddet	120	“	
Çay	5	Kilo	
Şeker, Kesme	100	“	Şark-ı Karib Muavenet Heyeti Reisesi [Yakın Doğu Yardım Heyeti Başkanı] Miss Allen tarafından teberru edilen
Pazen, Beyaz	240	Metre	
Fanila, Kumaş, Renkli	92,5	“	
Amerikan Bezi	1.825	“	

تحیة عسکریه به معاونت

« اجزا شعبه سنک اجزا قسمی »

(۷۶)

ملاحظات	مقداری			اجزائک جنسی
	عمدد	کیلو	گرام	
کشیک	۸۵,۰۰۰	۰	۰	چیچک آشپزی
	۰	۱۱۹	۲۵۰	نیفو »
	۰	۱۲۳	۲۵۰	قولرا »
شیشه	۵۲۵۸	۰	۰	دیزانتری سرومی
شیشه	۳۶۲	۰	۰	وبا سرومی
شیشه	۲۸۷۶	۰	۰	تائوس سرومی
شیشه	۳۰۲	۰	۰	مه نقوق سرومی
	۰	۱۲۵	۰	وازه لین بیاض
	۰	۴۸	۰	وازه لین صاری
	۰	۲۳۱	۰	وازه لین سیاه
	۰	۰	۹۵۵	آزویت فضه میار
	۰	۱	۲۶۰	آزویت فضه مذاب
	۰	۲۰۱	۰	آاقول
شیشه (پیری ایکی یوز غراملق)	۱۲۵	۰	۰	پرخیذول
	۰	۲۱	۵۰۰	آسیدبوریک
	۰	۲۵	۲۰۰	پرمانغانات دوپوتاس
شیشه	۸۳	۰	۰	فلورن تیل
	۱۷۹۵۲	۰	۰	آمپول تنردیود
	۸۷۰۰	۰	۰	آمپول ایود ایودوره
	۰	۰	۳۰۰	کنین قومپیمه
	۰	۷	۰	ایود
	۰	۱۶	۰	ایود فورم
	۰	۱۲	۰	هند یاغی
	۰	۰	۵۰۰	آسید ستریک
	۰	۱۷۴	۳۰۰	غیاسرین
	۰	۱۰	۰	کبریئت سود

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

[Ecza Şubesinin Ecza (İlaç) Kısmı]

Eczanın Cinsi	Miktarı			Mülahazat
	Gram	Kilo	Adet	
Çiçek Aşısı	.	.	85.000	Kişilik
Tifo Aşısı	250	119	.	
Kolera Aşısı	250	123	.	
Dizanteri Serumı	.	.	5.258	Şişe
Veba Serumı	.	.	362	Şişe
Tetanos Serumı	.	.	2.876	Şişe
Meningokok (Neisseria meningitidis) Serumı	.	.	302	Şişe
Vazelin Beyaz	.	125	.	
Vazelin Sarı	.	48	.	
Vazelin Siyah	.	231	.	
Azotit Fidda Mübeller [Gümüş Nitrat Kristal]	955	.	.	
Azotit Fidda Mezab [Solüsyon]	260	1	125	Şişe (beheri [her biri] iki yüz gramlık)
Alkol	.	201	.	
Pür [Saf] Hidrol	.	.	.	
Asit Borik [Borik Asit]	500	21	.	
Pür Manganat Du Potas [Saf Potasyum Manganat]	200	25	83	Şişe
Klor Etil	.	.	17.952	
Ampul Tentürdiyot	.	.	8.700	
Ampul İyot İyodür	.	.	.	
Kinin Komprime	300	.	.	
İyot	.	7	.	
İyot Form	.	16	.	
Hint Yağı	.	12	.	
Asit Sitrik	500	.	.	
Gliserin	300	174	.	
Kibritit Sevd	.	10		

صحنه عسكريه به معاونت
(٧٧)
(اجزا شعبه سنك اجزا قسمي)

ملاحظات	مقداری			اجزائك جنسی
	عمدد	كيلو	گرام	
شیشه		۰ ۰۵۰۰	۰	كبريتيت ماغنزی
		۰ ۳۷	۰	ليزول
		۰ ۱۴۶	۰	مولد الحموضه لی صو
		۱۳	۰	ماسیتزول
		۰	۰ ۴۵۴	وازه لین مایع
	۳۰۰۰	۰	۰	پاستیل سولیمه
	۱۰۰	۰	۰	فلور مائیت مورفین تابلت
	۰	۰ ۳۰۵	۰	فوسفات دو قوده ئین
	۱۰۰۰	۰	۰	سولفات دو کتین قومپریمه
	۰	۰ ۱۷۵	۰	أسانس دو ماند
قوطی قوطی	۴۸۰	۰	۰	فورمالده شید مرهمی
	۳۰۰	۰	۰	حامض صفصاف متالیک مرهمی
	۱۰۰۰	۰	۰	دووه - قومپریمه سی
	۰	۱	۰	عسل بندیت سود
	۰	۰ ۲۵	۰	استوائین
	۳۰۰۰	۰	۰	سالیلات دوسود قومپریمه
	۲۰۰۰	۰	۰	آسپیرین قومپریمه
	۵۰۰	۰	۰	سولفات دوزده نك قومپریمه
	۰	۱	۰	آسید طار طریق
	۰	۱ ۶۵۰	۰	نشادر روحی
	۰	۲۸	۰	قره زیلول
	۰	۵ ۸۰۰	۰	ئسپیری آمونیاقال آروماتیزه
	۵۰۰	۰	۰	آلوتین قومپوزه تابلت
	۰	۱۸۰	۰	کو کورت پارچه حالنده
	۰	۳	۰	نثر آناسته زیک

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

(Ecza Şubesinin Ecza Kısımı)

Eczanın Cinsi	Miktarı			Mülahazat
	Gram	Kilo	Adet	
Kibrit Magnezi	.	500	.	
Lizol	.	37	.	
Müvellidu'l-Humûzalı Su [Oksijenli Su]	.	146	.	
Masitzol	.	.	13	Şişe
Vazelin Mayı [Sıvı]	454	.	.	
Pastil Sublime	.	.	3.000	
Klor Mait Morfin Tablet	.	.	100	
Fosfat Dokodein	305	.	.	
Sülfat Dukinin Komprime	.	.	1.000	
Esanis Dumand	175	.	.	
Formaldeid Merhemi	.	.	480	Kutu
Hamız [Asit] Fosfat Metalik Merhemi	.	.	300	Kutu
Dove – Komprimesi	.	.	1.000	
Aslibendid Sıvd	.	1	.	
Estuvain	25	.	.	
Salisilat Du Sevd Komprime	.	.	3.000	
Aspirin Komprime	.	.	2.000	
Sülfat Düzenk Koprime	.	.	500	
Asit Tartarik	.	1	.	
Nişadır [Amonyak] Ruhı	650	1	.	
Kara Zilol	.	28	.	
Espiri Amonikal Aromatize	800	5	.	
Aloin Kompuze Tablet	.	.	500	
Kükürt Parça Hâlinde	.	180	.	
Eter Anestezik	.	3	.	

صهیئہ عسکریہ یہ معاونت

« اجزا شعبہ سنک مالزمہ تیاریہ واسپنجیاریہ قسمی »

(۷۸)

جنسی	مقداری	ملاحظات
مواد تیاریہ	۴۱	صندوق
تامپون	۳۷	کیلو
مثلت الشکل صارغی [ٹشارب]	۶۶۴۰	عدد
۱' شکلتندہ صارغی	۲۵۰۰	»
تارلاتان صارغی	۶۳۸	»
نشاستہ لی صارغی	۳۰۰۰	»
صھیہ آرقہ چانطہ سی مملو	۴۷	»
فانیلہ جییدہ صارغیسی	۷۸۰	»
غاز صارغی	۲۶۵۸	»
آمریقان صارغی امنیت ایکٹہ سی	۳۸۸۳۹	»
آمریقان صارغی	۳۵۶	کیلو
پاموق ایدرو فیل	۷۵۲۴	»
حریر مشمع	۲۵۴	متر
غاز تولبند	۱۷۸۱۴	»
غاز ایدرو فیل حاضر لائنش پارچہ حالتندہ	۳۳۸۳۴۰	عدد مختلف ابعاددہ
مینہ ایریقاتور	۶	»
سوبلیمہ لی تفشیک	۷.۲۵	کیلو
قطران لی لیف	۲۰.۵	»
ایک اسلک	۵۵۰	شیشہ
یہن ماری مینہ	۱۴	عدد
ال فورچہ سی	۴۴	»
بوز کیسہ سی	۳۰	»
قائمہ التزیی لہ صارغی	۸۴	»
اوتوقلاو	۱	»

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

[Ecza Şubesinin Malzeme-i Tımarıye İspençiyariye (Eczane) Kısım1]

Cinsi	Miktarı	Mülahazat
Mevadd-ı Tımarıye	41	Sandık
Tampon	37	Kilo
Müsellesi's-Şekil [Üçgen Şeklinde] Sargı (Eşarp)	6.640	Adet
T Şeklinde Sargı	2.500	Adet
Tarlatan Sargı	638	Adet
Nişastalı Sargı	3.000	Adet
Sıhhiye Arka Çantası Memlu	47	Adet
Fanila Çiyde Sargısı	780	Adet
Gaz Sargı	2.658	Adet
Amerikan Sargı Emniyet İğnesi	38.839	Adet
Amerikan Sargı	356	Kilo
Pamuk [H]idrofil	7.524	Kilo
Harir Muşamba	254	Metre
Gaz Tülbent	17.814	Metre
Gaz [H]idrofil Hazırlanmış Parça Hâlinde	338.340	Adet Muhtelif Ebat
Mine İrrigator	6 gram	Adet
Sublimeli Tiftik	7.250 gram	Kilo
Katranlı Lif	20.500 gram	Kilo
İpek İplik	550	Şişe
Yen Marimine	14	Adet
El Fırçası	44	Adet
Buz Kesesi	30	Adet
Kâtii'n-Nezif [Kanamayı Durduran] Lastik Sargı	84	Adet
Otoklav	1	Adet

صحة عسكرية معاونت

« اجزا شعبه سنك مازمة تجاريه واسپنجياريه قسمي » (۷۹)

جنسی	مقداری	ملاحظات
لاستیک الديوہن	۳۴	چفت
قورم پنی	۳۵۶	عدد
پہ آن پنی	۶۸	»
تشریح پنی	۲۵۸	»
بیستوری	۹۸	»
جراحی مقاص	۱۷۳	»
آلچی مقاص	۱۱۰	»
پاتسقه صارغی	۵۰۰	»
بطن ایچون تل قفس	۲	»
دره جہلی جام مہزور	۲۰	»
ترمو قوتہر لاستیکی	۲	طاقم
جراحی دسترہ	۲	عدد
جراحی چکیج	۲	»
فہر کوسون قیصقاجی	۲	»
بیستوری بیوک	۳	»
دوشان	۲	»
کمیك ایکنہ سی	۲	»
پراواز چلیک ایکنہ سی	۱۳	»
ٹہلہ واتور	۲	»
روپ پنی	۲	»
کسکن غوش	۲	»
سکزتون	۱	»
لوتر	۱	»

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

(Ecza Şubesinin Malzeme-i Tımarıye İspençiyariye Kısımı)

Cinsi	Miktarı	Mülahazat
Lastik Eldiven	34	Çift
Koher Pens	356	Adet
Pean Pens	68	Adet
Teşrih Pens	258	Adet
Bistüri (Neşter)	98	Adet
Cerrahi Makas	173	Adet
Alçı Makas	110	Adet
Patiska Sarığı	500	Adet
Batın İçin Tel Kafes	2	Adet
Dereceli Cam Mezro	20	Adet
Termokoter Lastiği	2	Takım
Cerrahi Testere	2	Adet
Cerrahi Çekiç	2	Adet
Ferguson Kiskacı	2	Adet
Bistüri Büyük	3	Adet
Duşan	2	Adet
Kemik İğnesi	2	Adet
Pür Avaz Çelik İğnesi	13	Adet
Elevator	2	Adet
Ruj Pens	2	Adet
Keskin Guş	2	Adet
Sekizton	1	Adet
Loter	1	Adet

صحيه عسكريه يه معاونت

« اجزا شعبه سنك مالزومه تياريه و اسپتجياريه قسمي »

(۸۰)

جنسی	مقداری	ملاحظات
ته قارتور	۲	عدد
دستره لامی	۴	»
کوچک حجمده ته تود	۱	»
آمریقان بطن صارغیسی	۵۰۴۶	»
خسته آلتی مشمی	۳۴	مترو
لیفی قومپرس آمریقان	۹۴	پاکت
سمید شکنده باموقلی قومپرس	۲۹۰۰	عدد
ایچی باموقلی ناز قومپرس	۵۸۴۷	عدد مختلف ابعادده
قطرانلی ، باموقلی ناز قومپرس	۸۱۲	»
جام حونی	۶۷	»
تهی معالجه شیشه سی	۲۵۱	کیلو
بانزین	۵	»

Sıhhiye-i Askeriye Muavenat

(Ecza Şubesinin Malzeme-i Tımarîye İspençiyariye Kısımı)

Cinsi	Miktarı	Mülâhazat
Ekartor	2	Adet
Testere Lamı	4	Adet
Küçük Hacimde Etoved	1	Adet
Amerikan Batın Sargısı	5.046	Adet
Hasta Altı Müşemmai (Muşambası)	34	Metre
Lifli Kompres Amerikan	94	Paket
Simit Şeklinde Pamuklu Kompres	2.900	Adet
İçi Pamuklu Gaz Kompres	5.847	Adet Muhtelif Ebatta
Katranlı, Pamuklu Gaz Kompres	812	Adet Muhtelif Ebatta
Cam Huni	67	Adet
Tehiy Mualece Şişesi	251	Kilo
Benzin	5	Kilo

صحنه عسکریه به معاونت

* پورسان شعبه سی * (۸۱)

ملاحظات	مقداری	اشیانك جنسی
عدد خسته خانه لر اینچون	۲۲۲	مخروطی چادیر مع تفرعات
»	۴	ایکی دیره تکی چادیر مع تفرعات
»	۴۷	چایدانلق مینه
»	۱۰	لکن تنکه بیوک
»	۹	غاز اوجانی پریوس
»	۱۷۰	غالوانیزه قوغه
»	۳۲۰	صاپلی طاس تنکه
»	۱۱	غالوانیز لکن
»	۶۰	دمیر طاوا
عدد { بهری اون درت پارچه دن مرکبدر	۱۱	پورتاتیف یمک طاقی
»	۱۱۷	تنکه تپسی
»	۲۸	چینقو لکن
»	۵۰	صاپلی طاس مینه
»	۲۰	فازاش اوطوراق
»	۹۶	کاسه مینه
»	۱۵	مینه قوغه
»	۱۸۷	مینه کوکم
»	۵۰۲	مینه مشرابه
»	۸۴	معدنی کچه
»	۲۵	صاپلی سوز کچ معدنی
»	۳۴	تنکه مشرابه
»	۱۰۵	صاج طاوا
»	۱۰۰	صاج لوحه
»	۱۲	قیاقلی جام قوانوز

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

“Porselen Şubesi”

Eşyanın Cinsi	Miktarı	Mülahazat
Mahruti [Konik] Çadır mea Teferruat [Araç Gereciyle]	222	Adet Hastaneler İçin
İki Direkli Çadır mea Teferruat	4	Adet
Çaydanlık Mine	47	Adet
Leğen Teneke Büyük	10	Adet
Gaz Ocağı Primus	9	Adet
Galvanize Kova	170	Adet
Saplı Taş Teneke	320	Adet
Galvaniz Leğen	11	Adet
Demir Tava	60	Adet
Portatif Yemek Takımı	11	Adet (beheri [her biri] on dört parçadan mürekkep [oluşan])
Teneke Tepsi	117	Adet
Çinko Leğen	28	Adet
Saplı Tas Mine	50	Adet
Faraş Oturak	20	Adet
Kâse Mine	96	Adet
Mine Kova	15	Adet
Mine Güğüm	187	Adet
Mine Maşrapa	502	Adet
Madenî Kepçe	84	Adet
Saplı Süzgeç Madeni	25	Adet
Teneke Maşrapa	34	Adet
Saç Tava	105	Adet
Saç Levha	100	Adet
Kapaklı Cam Kavanoz	12	Adet

صحنه عسکریه به معاونت

«پورسان شعبه سی»

(۸۲)

اشیانک جنسی	مقداری	ملاحظات
چینقو قزان	۴۴	عدد خسته خانه لر ایچون
بیاض کاغذ	۲۶	کیلو
مطبعه لوق کاغذ	۲۰۰۰	طبقه
تسکه چتال	۵۰۰	عدد
مجرور ح غنابره قارت پوستالی	۲۲۵۰۰	»
مجدد دوشه مه تخته سی	۴۲۵	»
دمیر قوغه	۶۸	»
زمین مشمی	۲۲,۵	متر و
قوجوقلق قویون دریسی	۷۳۰۰	عدد

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat

“Porselen Şubesi”

Eşyanın Cinsi	Miktarı	Mülahazat
Çinko Kazan	44	Adet Hastaneler İçin
Beyaz Kâğıt	26	Kilo
Matbaalık Kâğıt	2.000	Tabaka
Teneke Çatal	500	Adet
Mecruh-i Muhabere [Savaşta Yaralanan] Kartpostalı	22.500	Adet
Müceddet Döşeme Tahtası	425	Adet
Demir Kova	68	Adet
Zemin Muşamba	22,5	Metre
Gocukluk Koyun Derisi	7.300	Adet

صحنهٔ عسکریه به معاونت

«چاشیر شعبه ی» (۸۳)

اشیانك جنسی	مقداری	ملاحظات
آمریقان بز	۹۲۵۶۲	متر
بیژاما	۴۲۰۰	طاقم
یتاق قیلیق آمریقان	۱۰۱۶	عدد
یوك چوراب	۳۲۵۲۱	چیف
دون آمریقان	۱۹۵۴۱	عدد
كوملك آمریقان	۲۰۹۵۸	»
بطانیه	۵۸۶۵	»
یصدق قیلیق	۸۴۳۰	»
یصدق یوزی	۳۵۹۲	»
یوك قوشاق	۸۴	»
دوقور كوملكی كتن	۲۲۲	»
شريد	۱۷۶۱	متر
مچته	۲۳۱۴۴	عدد
یيجاما پانظالونی	۱۳۹	»
آمریقان انتاری	۲۵۹۸	»
پاموق عادی	۷۸۴۹	کیلو
یورغان	۱۰۲	عدد
حاولی	۸۱	»
یوك فانیله	۱۵۱۵۶	»
كوملك پاتسقه	۲۰۰	»
پاموقلی	۱۲۶۲۱	»
اوزون خسته خرقة سی	۳۳۰	»

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat**“Çamaşır Şubesi”**

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat
Amerikan Bez	9.262	Metre
Pijama	4.200	Takım
Yatak Kılıfı Amerikan	1.016	Adet
Yün Çorap	32.521	Çift
Don amerikan	19.541	Adet
Gömlek Amerikan	20.958	Adet
Battaniye	5.865	Adet
Yastık Kılıfı	8.430	Adet
Yastık Yüzü	3.592	Adet
Yün Kuşak	84	Adet
Doktor Gömleği Keten	222	Adet
Şerit	1.761	Metre
Peçete	33.144	Adet
Pijama Pantolonu	139	Adet
Amerikan Entari	2.598	Adet
Pamuk Adi	7.849	Kilo
Yorgan	102	Adet
Havlu	81	Adet
Yün Fanila	15.156	Adet
Gömlek Patiska	200	Adet
Pamuklu	12.621	Adet
Uzun Hasta Hırkası	330	Adet

صحيه عسكريه به معاونت

« چاشير شعبه سی »

(۸۴)

اشیانك جنسی	مقداری	ملاحظات
الدیوهن یوك	۱۶۰۰	چفت
آوجی یلكی	۲۳۶۷۲	عدد
خسته قابوطی	۵۰۰۰	»
یوك قوللق	۸۱۰۱	چفت
سدير بزى	۱۶,۵	مترو
پشمال	۱۸	عدد

صحيه عسكريه به معاونت

« ارزاق شعبه سی »

اشیانك جنسی	مقداری	ملاحظات
چای ، سیاه	۱۲۲	کیلو
قورو فصولیه	۲۸۴	»
توز قاقائو	۵۱	»
شکر ، کسمه	۵۰	»
سود خلاصه سی	۷۰	قوطلی
اودون	۳۰,۰۰۰	کیلو

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat**“Çamaşır Şubesi”**

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat
Eldiven Yün	1.600	Çift
Avcı Yeleği	23.672	Adet
Hasta Kaputu	5.000	Adet
Yün Kolluk	8.101	Çift
Sedir Bezi	16,5	Metre
Peştemal	18	Adet

Sıhhiye-i Askeriyeye Muavenat**“Erzak Şubesi”**

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat
Çay, Siyah	122	Kilo
Kuru Fasulye	284	Kilo
Toz Kakao	51	Kilo
Şeker, Kesme	50	Kilo
Süt Hülasesi [Özü]	70	Kutu
Odun	30.000	Kilo

— ۸۵ —

مؤسسات صحیه و امداد هیأتی مصارفاتی

لیرای عثمانی

در دنجی امداد صحی هیئت اسکی شهر خسته خانه سی	۲۲,۴۹۰
۱۵ تموز ۱۳۳۶ الی ۱ تموز ۱۳۳۷	
قیر شهر نقاهت خانه سی	۲,۵۰۰
۱ آغستوس ۱۳۳۷	
در دنجی امداد صحی هیئت قیر شهر خسته خانه سی	۶,۰۰۰
۱ آغستوس ۳۳۷ الی تشرین ثانی ۱۳۳۷	
آقره خسته خانه سی	۱۲,۲۵۷
۱ تشرین ثانی ۱۳۳۷	
یدنجی امداد صحی هیئت قونیه خسته خانه سی و دیسپان	۴۶,۵۰۰
نسرلری ۱۵ تشرین اول ۳۳۶ الی ۱ کانون اول ۱۳۳۷	
بشنجی نازلی امداد صحی هیئت و دیسپانسرلری	۷۷,۳۲۵
۱ ایلول ۳۳۵ الی ۱ ایلول ۱۳۳۷	
سکزنجی امداد صحی هیئت ۱ شباط ۳۳۷ الی ۱ کانون اول ۱۳۳۷	۴,۶۰۰
بیله جک و حوالیسی امداد هیئت طرفندن محتاجینه توزیع اولنان	۱۰,۰۰۰
کوردوس و حوالیسی امداد هیئت طرفندن محتاجینه توزیع اولنان	۱۰,۰۰۰
میخالججق و حوالیسی امداد هیئت طرفندن توزیع اولنان	۴,۰۰۰
حیانه و حوالیسی امداد هیئت طرفندن محتاجینه توزیع اولنان	۳,۵۰۰
معاونت مختلفه	۳,۴۵۰

بالاده کوستریلن مؤسساتمترك وبالجمله امداد و معاونت هیئتاری
مصارفاتنك و انبارلر مردن معطی صرفیات عینیهك حساب قطعیسی
سنه جدیده بیلانچوسنده ارائه اولنه جقدر .

Müessesat-ı Sıhhiye ve İmdat Heyeti Masarifatı
(Sağlık Kuruluşları ve Acil Yardım Heyeti Masrafları)

Lira-yı Osmani	
22.490	Dördüncü İmdad-ı Sıhhi Heyeti Eskişehir Hastanesi 15 Temmuz 336 (1920) ila 1 Temmuz 1337 (1921)
3.500	Kırşehir Nekahethanesi 1 Haziran 337 (1921) ila 1 Ağustos 1337 (1921)
6.000	Dördüncü İmdad-ı Sıhhi Heyeti Kırşehir Hastanesi 1 Ağustos 337 ila Teşrinisani 1337
12.357	Ankara Hastanesi 1 Nisan 337 ila 1 Teşrinievvel 337
46.500	Yedinci İmdad-ı Sıhhi Konya Hastanesi ve Dispanserleri 15 Teşrinievvel 336 (Ekim 1920) ila 1 Kânunuevvel 1337 (Aralık 1921)
77.325	Beşinci Nazilli İmdad-ı Sıhhiye Heyeti ve Dispanserleri Eylül 335 ila 1 Eylül 1337
4.600	Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti 1 Şubat 337 (1921) ila 1 Kânunuevvel 1337 (Aralık 1921)
10.000	Bilecik ve Havalisi İmdad-ı Sıhhi Heyeti tarafından muhtacine tevzi
10.000	Gördes ve Havalisi İmdad Heyeti tarafından muhtacine tevzi olunan
4.000	Mihalıççık ve Havalisi İmdad Heyeti tarafından tevzi olunan
3.500	Haymana Havalisi İmdad Heyeti tarafından muhtacine tevzi olunan
3.450	Muavenet-i muhtelif (çeşitli yardımlar)

Bâlâda gösterilen ve müessesatımızın ve bilcümle imdat ve muavenat heyetleri masarifatının ve ambarlarımızdan mûti sarfiyat-ı ayniyenin hesab-ı katisi sene-i cedide bilançosunda irae olunacaktır.

Yukarıda gösterilen, kuruluşlarımız ile tüm acil yardım heyetleri masraflarının ve ambarlarımızdan verilen aynı sarf malzemelerinin listesi son hâliyle yeni yıl bilançosunda listelenecektir.

حرب مصائب زده لرینه واقع اولان معاونت

(۸۶)

اشیانك اسمی	مقداری	ملاحظات
دون ، آمریقان	۲۰۰۰	عدد
كوملك ، آمریقان	۲۰۰۰	»
فانیله ، بوك	۲۰۰۰	»
» ، قاش	۲۰۰	متر و آما سیه شفقت وردینه
» ، »	۱۰۰۱	»
بز ، آمریقان	۱۰۰۰	»
چوراپ ، بوك	۱۰۸۵	چیفیت
فانیله ، بوك	۱۶۷۰	عدد
دون ، آمریقان	۴۴۰	» سیوریت صبار قشما سی
كوملك ، آمریقان	۴۰	» فلاکت زده لرینه
قوستوم ، قادین ایچون	۱۰	طاقم
مقاره	۲۰۰	عدد
بغدا ی	۳۱۷۶۰	کیلو
طوز	۵۰۰۰	»
بز ، آمریقان	۱۰۰۰	متر و
فانیله ، بوك	۱۰۰۰	عدد
فانیله ، قاش	۵۲۲	متر و
مقاره	۴۸	عدد
كوملك ، قادین ایچون	۳۵۰	»
چوراپ ، بوك	۵۰۰	چیفیت
دون ، آمریقان	۳۰۰	عدد
كوملك ، آمریقان	۱۱۰	»

Harp Mesaibzedelerine Vaki Olan Muavenat

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat	
Don, Amerikan	2.000	Adet	Gördes Muhtacine
Gömlek, Amerikan	2.000	Adet	
Fanila, Yün	2.000	Adet	
Fanila, Kumaş	200	Metre	Amasya Şevkat Yurduna
Fanila, Kumaş	1.000	Metre	Sivrihisar Kazası Felaketzedelerine
Bez, Amerikan	1.001	Metre	
Çorap, Yün	1.085	Çift	
Fanila, Yün	1.670	Adet	
Don, Amerikan	440	Adet	
Gömlek, Amerikan	40	Adet	
Kostüm, Kadın İçin	10	Takım	
Makara	200	Adet	
Buğday	31.760	Kilo	
Tuz	5.000	Kilo	
Bez, Amerikan	1.000	Metre	Mihalıççık Kazası Felaketzedelerine
Fanila, Yün	1.000	Adet	
Fanila, Kumaş	522	Metre	
Makara	48	Adet	
Gömlek, Kadın İçin	350	Adet	
Çorap, Yün	500	Çift	
Don, Amerikan	300	Adet	
Gömlek, Amerikan	110	Adet	

حرب مصائب زده لرینه واقع اولان معاونت (۸۷)

اشیانك اسمی	مقداری	ملاحظات
فانیله ، قاش	۵۱۰	میترو
مقاره	۴۸	عدد
فانیله ، یوک	۱۰۰۰	»
چوراب ، یوک	۵۰۰	چیف
بیژاما	۳۰۰	طاقم
آمریقان بز	۹۸۷,۵	میترو
دون ، آمریقان	۲۰۰	عدد
کوملک ، آمریقان	۲۰۰	»
دقیق	۵۶۵۰۰	کیلو
غاز	۲۰	تسکه
بغدای	۲۰۰۰۰	کیلو
طوز	۵۰۰۰	»

Harp Mesaibzedelerine (Savaş Mağdurlarına) Vaki Olan Muavenat

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat	
Fanila, Kumaş	510	Metre	Haymana Kazası Muhtacinine
Makara	48	Adet	
Fanila, Yün	1.000	Adet	
Çorap, Yün	500	Çift	
Pijama	300	Takım	
Amerikan Bez	987,5	Metre	Bilecik Muhtacinine
Don, Amerikan	200	Adet	
Gömlek, Amerikan	200	Adet	
Dakîk	56.500	Kilo	
Gaz	20	Teneke	
Buğday	20.000	Kilo	Mihaliççık ve Haymana Muhtacinine
Tuz	5.000	Kilo	

(۸۸)

اشیانك اسمی	مقداری	ملاحظات
فانیله ، قاش	۲۵	مترو
بز ، آمریقان	۳۲۲	»
قوستوم ، اركك ایچون	۵۳	طاقم
فستان ، قیز ایچون	۵۹	»
ایچاك قیز چوجنی ایچون	۳۹	عدد
تیره ، یوماق	۳۱	»
کوملك ، آمریقان	۱۳۲	»
چوراب ، یوك	۴۵	چيفت
دون آمریقان	۱۴۹	عدد
پاتسقه	۳۶	مترو
روب دوشامبر	۱۹	عدد
تاكیه	۳۰	» متفرق صورتده محتاجینه وفلا- کنزده لره توزیع اولنان
یسدیق قیلیفی	۴۰	»
یتاق قیایفی	۲۵	»
بطانیه	۱۲	»
یلدیرمه	۱۶	»
قاش	۳,۵	مترو
مقاره	۴۰	عدد
انتاری ، آمریقان	۵۰	»
بیژامه	۳۰	طاقم
اوزون قادین چورابی	۵	چيفت
قوستوم ، قادین ایچون	۳	طاقم

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat	
Fanila	35	Metre	Müteferrik surette muhtacin ve felaketzedelere tevzi olunan [İhtiyaç sahiplerine ve felaketzedelere ayrıca dağıtılmıştır.]
Bez, Amerikan	322	Metre	
Kostüm, Erkekler İçin	53	Takım	
Fistan, Kız İçin	59	Takım	
İçlik Kız Çocuğu İçin	39	Adet	
Tire, Yumak	31	Adet	
Gömlek, Amerikan	132	Adet	
Çorap, Yün	45	Çift	
Don Amerikan	149	Adet	
Patiska	36	Metre	
Ropdöşambır	19	Adet	
Takke	30	Adet	
Yastık Kılıfı	40	Adet	
Yatak Kılıfı	25	Adet	
Battaniye	12	Adet	
Yeldirme	16	Adet	
Kumaş	3,5	Metre	
Makara	40	Adet	
Entari, Amerikan	50	Adet	
Pijama	30	Takım	
Uzun Kadın Çorabı	5	Çift	
Kostüm, Kadın İçin	3	Takım	

(۸۹)

اشیانك اسمی	مقداری	ملاحظات
فانیله ، يوك	۴ عدد	متفرق صورتده فلاكتيزده لره توزليخ اولنان
كئين	۴۵ كيلو	
غاز ، تولبند	۷۵۰ مترو	حقيبه و كالنتنه معاونت صورتيله اعطا اولنان
ايقتيول	۱ كيلو	
آمريقان صارغی	۲۰۰ عدد	
چيچك آشيلى	۲۲۰۰ توب	
ديفتهرى سرومى	۶۴۹ عدد	
ديزانترى سرومى	۴۴۲ »	
آمريقان بزی	۳۷۰۰ مترو	

Eşyanın İsmi	Miktarı	Mülahazat	
Fanila	4	Adet	Müteferrik surette felaketzedelere tevzi olunan
Kinin	45	Kilo	
Gaz, Tülbent	750	Metre	Sıhhiye Vekâletine mua- venet suretiyle ita olunan
İktiyol (İhtiyol, Karayağ)	1	Kilo	
Amerikan Sargı	200	Adet	
Çiçek Aşısı	2.200	Top	
Difteri Serumı	649	Adet	
Dizanteri Serumı	442	Adet	
Amerikan Bezi	3.700	Metre	

(۹۰)

هلال احمر بشنجی امداد صحی هیئتی خسته خانه لری ایستاتستیق
خلاصه سی

سنه سی	چیفان					کیون			سنه سی
	یکون	تقلا	تقلا	وفات	شفایاب	یکون	تقلا	دوراً	
۳۳۷ سنه سی	۷۰۸	۶	۶۱	۷۶	۵۶۵	۷۰۸	۶۴۲	۶۶	۳۳۷ سنه سی
۳۳۶ سنه سی	۲۰۸۲	۲۸۸	۲۷۳	۱۶۷	۱۳۵۴	۲۱۴۸	۱۹۷۳	۱۷۵	۳۳۶ سنه سی
—	۲۷۹۰	۲۹۴	۳۳۴	۲۴۴	۱۹۱۹	۲۸۵۶	۲۶۱۵	۲۴۱	

هلال احمر بشنجی امداد صحی هیئتی دیسپانسر لینه عا ئد
ایستاتستیق خلاصه سی

یکون	۳۳۷ سنه سی	۳۳۶ سنه سی	اسامی
۱ ۱۴۲	۰۰۰	۱۱۴۲	کوشک دیسپانسری
۳ ۴۹۸	۳۴۹۸	۰۰۰	» سوکه
۱۴ ۰۴۶	۷۴۰۶	۶۶۴	» چینه
۱۰ ۹۱۷	۲۸۴۳	۸۰۸۴	» قوچارلی
۱۳ ۶۳۵	۵۰۲۰	۸۴۱۵	» یکی بازار
۱ ۸۸۴	۱۸۱۲	۷۲	» بوزطفغان [۴ آیلق]
۲ ۱۲۰	۲۱۲۰	۰۰۰	» باغ آراسی [۴ بجق آیلق]
۶ ۵۹۵	۱۵۵۷	۵۰۳۸	» دینار
۳ ۳۷۲	۳۳۷۲	۰۰۰	» دکزلی
۲۲ ۲۹۲	۱۱۵۹۳	۱۰۶۹۹	» بوردور
۴ ۰۸۸	۴۰۸۸	۰۰۰	» آنطالیه
۵ ۴۰۹	۰۰۰	۵۴۰۹	» نازلی
۱ ۲۳۵	۰۰۰	۱۲۳۵	» بالیانبولی
۹۰ ۲۳۳	۴۳۴۹۹	۴۶۷۳۴	یکون

Hilâl-i Ahmer Beşinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti Hastaneleri İstatistik Hülasası [Özeti]

	Giren			Çıkan					
	Devren	Yeniden Gelen	Yekûn	Şifayab (İyileşen)	Vefat	Sair Sûret	Naklen	Yekûn	Taht-ı Tedavide
337 Senesi	66	642	708	565	76	61	6	708	66
	175	1.972	2.148	1.354	167	273	288	2.083	
336 Senesi	241	261	2.856	1.919	243	242	294	2.790	-

Hilâl-i Ahmer Beşinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti Dispanserlerine Ait İstatistik Hülasası

Esâmî (İsimler)	336 (1920) Senesi	337 (1921) Senesi	Yekûn
Köşk Dispanseri	1.142	...	1.142
Söke Dispanseri	...	3.498	3.498
Çine Dispanseri	664	7.406	14.046
Koçarlı Dispanseri	8.084	2.833	10.917
Yeni Pazar Dispanseri	8.415	5.220	13.635
Bozdoğan Dispanseri (4 Aylık)	72	1.812	1.884
Bağarası Dispanseri (4 Buçuk Aylık)	...	2.120	2.120
Dinar Dispanseri	5.038	1.557	6.595
Denizli Dispanseri	...	3.372	3.372
Burdur Dispanseri	10.699	11.593	22.292
Antalya Dispanseri	...	4.088	4.088
Nazilli Dispanseri	5.409	...	5.409
Balyanbolu Dispanseri	1.235	...	1.235
Yekûn	46.734	43.499	90.233

(۹۱)

بشنجی هیئتک

خسته خانه لرده تداوی ایدیلاڤ خستگان یکونی : ۲۷۷۳
 دیسپانسر لرده معاینه ایدیلوب علاج ویریلن خستگان یکونی : ۹۰۲۳۳

هالال احمر یدنجی آطنه هیئتک خسته خانه لرنده کی مساعیسی

الیوم تحت تداویده	چیت نلر شفایاب وفات	کیر نلر			
۶۸	۴	۲۴۲	۳۱۴	ضابط	۱۳۳۷ ال ۱۳۳۸
۸۴	۳۱	۸۴۲	۸۴۲	افراد	قونیہ خسته خانه سی
۶	۳	۹۶	۶۹	سیویل	
					۲۰ تیشرین ال ۲۰۲۱
۰	۷	۱۲۴	۱۳۱	سیویل	۲۶ آقون ال ۲۶ ۱۳۳۷
۱۵۸	۴۵	۱۱۸۰	۱۳۸۳	یکون	

هالال احمر یدنجی آطنه هیئتک دیسپانسر لرنده کی مساعیسی

فرانسی	کوز	خارجیه	داخلیه	
۱۷۹	۱۱۴۵	۷۳۲	۸۵۹۸	قونیہ دیسپانمری
۲۱	۰	۲۰۶	۶۱۷۳	» ارکلی
۱۲۷	۰	۰	۲۶۸۷	» بور
۰	۰	۰	۱۳۵۰	» بیله مدک
۱۱	۰	۰	۴۰۰	» نمرن
۳۳۸	۱۱۴۵	۹۳۸	۱۹۲۰۸	یکون

Beşinci Heyetin

- Hastanelerde Tedavi Edilen Hastegân (Hastalar) Yekûnu : 2.773
- Dispanserlerde Muayene Edilip İlaç Verilen Hastegân Yekûnu : 90.233

Hilâl-i Ahmer Yedinci Adana Heyetinin Hastanelerdeki Mesaisi

			Girenler	Çıkanlar	Elyevm Taht-ı Tedavide (Tedavisi Devam Eden)	
Konya Hastanesi	Teşrinievvel 1337 (Ekim 1921)	Zabit	314	242	4	68
		Efrat	842	842	31	84
		Sivil	69	96	3	6
Bor Hastanesi	Kânunuevvel 1337 (Aralık 1921)	Sivil	131	124	7	.
Yekûn			1.383	1.180	45	158

Hilâl-i Ahmer Yedinci Adana Heyetinin Hastanelerdeki Mesaisi

	Dâhiliye	Hariciye	Göz	Frengi
Konya Dispanseri	8.598	732	1.145	179
Ereğli Dispanseri	6.173	206	.	21
Bor Dispanseri	2.687	.	.	127
Belemedik Dispanseri	1.350	.	.	.
Nemrun Dispanseri	400	.	.	11
Yekûn	19.208	938	1.145	338

(۹۲)

هلال احمر اسکی شهر خسته خانه سنه عا ئد ایستایستیق خلاصه سی

دیگر خسته خانه لره نقل	چیقانلر		کیرنلر	تموز ۱۵-۱۳۳۶ تموز ۱۳۳۷
	وفات	طابورجی		
۵۱۸	۹۱	۵۳۱	۱۱۴۰	

قبر شهر خسته خانه سنه عا ئد ایستایستیق خلاصه سی

دیگر خسته خانه لره نقل	چیقانلر		کیرنلر	تموز ۱۳۳۷-تشرین ثانی ۱۳۳۷
	وفات	طابورجی		
۲۳۷	۷	۲۹۴	۵۰۸	

بونلرک یوزده طقسائی ضابطاندر .

هلال احمر سکزنجی امدادجی هیئتک مساعیسی کوستر ایستایستیق

نقل	چیقانلر		کیرنلر		۲۰ تموز ۱۳۱۷ الی ۳۰ تشرین اول ۱۳۳۷
	وفات	شفایاب			
۰	۵	۱۳۵	۱۴۰	عسکر	
۰	۳	۱۲۰	۱۲۳	مهاجر	
۰	۸	۲۵۵	۲۶۳	یکون	

Hilâl-i Ahmer Eskişehir Hastanesine Ait İstatistik Hülâsası

Temmuz 1336 (1920) 15 Temmuz 1337 (1921)	Girenler	Çıkanlar		Diğer Hastanelere Nakil
		Taburcu	Vefat	
	1.140	531	91	518

Kırşehir Hastanesine Ait İstatistik Hülâsası

Temmuz 1336 (1920) 15 Temmuz 1337 (1921)	Girenler	Çıkanlar		Diğer Hastanelere Nakil
		Taburcu	Vefat	
	508	294	7	237

Bunların yüzde doksanı zabitandır.

Hilâl-i Ahmer'in Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyetinin Mesaisini Gösterir İstatistik

20 Temmuz 1317* (1901) ila 30 Teşrinievvel 1337 (Aralık 1921)		Girenler	Çıkanlar		Nakil
			Şifayab	Vefat	
	Asker	140	135	5	.
	Muhacir	123	120	3	.
	Yekûn	263	255	8	.

***Redaktör Notu:** Bu tarihin, raporun aslında 1317 olarak yazılması sehven olmuş olsa gerek zira Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti, “5 Teşrinisani 1336 (5 Kasım 1920) tarihinde Yalova’dan gelen Yunan kıtaatı tarafından Karamürsel kazası dâhilinde yirmi beş köyün ihrak ve bu yüzden biçare köylülerimizin büyük bir sefalet ve mahrumiyete maruz kalmaları hasebiyle” (bk. bu kitapta s. 71) kurulmuş ve görevlendirilmiştir. Doğrusu, 1337 (1921) olmalıdır.

(۹۳)

سكزنجي امداد صحي هيٽي ديسپانمرلري مساعيسني كوستيرر ايستاتيسنيق

۵ ۳۶۹	کيوه ديسپانمری [حزران، تموز، آغستوس ۳۷]
۴ ۰۲۳	آطه بازاری » [ایلول، تشرین اول ۳۷]
۱ ۵۲۸	ایز میت » [» » »]
۱۰ ۹۲۰	یکون

ديسپانمرلره مراجعت ايدنلرک يوزده يمش بشی قادين وچو -
جو قلدردر . بوندن ماعدا ۱۰۰۰ کيشی به چيچک آشیمی تطبیق
ايديشدر .

هلال احمر آنقره خسته خانه سی مساعيسني كوستيرر خلاصه

خروج				ج م ل ي ۰	۱ نيسان ۱۳۳۷ الى ۱۸ تشرین اول ۱۳۳۷
نقل	سازمورتبه	وفات	شفایاب		
۵۱۴	۳۱	۴۳	۲۵۲	۸۴۰	

Sekizinci İmdad-ı Sıhhi Heyeti Dispanserleri Mesaisini Gösterir İstatistik

Geyve Dispanseri	[Haziran, Temmuz, Ağustos 37 (1921)]	5.369
Adapazarı Dispanseri	[Eylül, Teşrinievvel 37 (Ekim 1921)]	4.023
İzmit Dispanseri	[Eylül, Teşrinievvel 37 (Ekim 1921)]	1.528
Yekûn		10920

Dispanserlere müracaat edenlerin yüzde yetmiş beşi kadın ve çocuklardır. Bundan maada (bunun haricinde) 1000 kişiye Çiçek Aşısı tatbik edilmiştir (uygulanmıştır).

Hilâl-i Ahmer Anlara Hastanesi Mesaisini Gösterir Hülâsa

1 Nisan ila 18 Teşrinievvel 1337 (Ekim 1921)	Duhul (Giriş)	Huruç (Çıkış)			
		Şifayab	Vefat	Sair Suretle	Nakil
	840	252	43	31	514

DİZİN

A

Abbas Bey (Karargâh-ı Umumi İstihbarat Şubesinde memur Mülazım) 129.

acil sıhhi yardım heyetleri – Akhisar Acil Sıhhi Yardım Heyeti *bk.* Dördüncü Acil Sıhhi Yardım Heyeti. –Altıncı Acil Sıhhi Yardım Heyeti 13, 69; *ayr. bk.* Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı. – Beşinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti 13, 55, 56, 57, 61, 65, 69, 173, 183, 185; *ayr. bk.* Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı. –Bilecik Acil Yardım Heyeti 75, 77, 173. –Birinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti 13, 49; *ayr. bk.* Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı. –Değirmendere Seyyar Hilâl-i Ahmer sıhhiye heyeti 73. –Dördüncü Acil Sıhhi Yardım Heyeti 13, 53, 173; *ayr. bk.* Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı. –Gördes Acil Yardım Heyeti 79. – Haymana Acil Yardım Heyeti 139. –Hilâl-i Ahmer Akhisar Acil Heyeti *bk.* Dördüncü Acil Sıhhi Yardım Heyeti. –Hilâl-i Ahmer Alaşehir Acil Heyeti *bk.* Altıncı Acil Sıhhi Yardım Heyeti. –Hilâl-i Ahmer Nazilli Acil Heyeti *ayr. bk.* Beşinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti. –Hilâl-i Ahmer Trabzon Acil Heyeti *ayr. bk.* Birinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti. –Karamürsel Acil Sıhhi Yardım Heyeti 71. –Mihalıççık Acil Yardım Heyeti 83. –Sekizinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti 71, 73, 173, 187.

Adana 31, 39, 41, 185.

Adivar, Adnan *bk.* Adnan Bey (doktor, Merkez-i Umumi azası).

Adivar, Halide Edib *bk.* Halide Edib Hanım (Hilâl-i Ahmer Ankara Hanımlar Merkezi Başkanı).

Adnan Bey (doktor, Merkez-i Umumi azası) 9, 13, 121.

Afgan Büyükelçiliği 23, 131.

Afyonkarahisar 67, 131, 141.

Ahmed Kemal Bey (Ankara Ziraat Bankası Müdürü) 129.

Akdeniz Vapuru 125.

Akhisar 7, 13, 25, 53, 55.

Akyüz, Muhittin *bk.* Muhittin Paşa [Akyüz]

Alaşehir 7, 13, 69, 71.

Altıntaş Muharebeleri 43.

Amasra 15.

Amerika 19, 21.

Amerika Şark-ı Karib Heyeti *bk.* Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti.

Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti 51, 89, 123, 51, 89, 123, 125, 127.

Amerika Yakın Doğu Heyeti *bk.* Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti.

Amerika Yakın Doğu Yardım Heyeti *bk.* Amerika Şark-ı Karib Muavenet Heyeti.

Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesi 21, 127.

Amerikan Cleveland İslami Yardım Derneği *bk.* Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesi.

Anadolu 7, 9, 13, 15, 17, 19, 31, 41, 43, 45, 69, 71, 89, 91, 95, 121, 123.

Ankara 43, 45, 119, 125, 127, 129.

Ankara Afgan Sefareti 23, 131.

Ankara Antlaşması 23.

Ankara Askerî Hastanesi 127.

Ankara Delegasyonu *bk.* Ankara Heyet-i Murahhasası.

Ankara Delegeler Heyeti *bk.* Ankara Heyet-i Murahhasası

Ankara Ermeni Katolik Cemaati 125.

Ankara Heyet-i Murahhasası 5, 9, 11, 17, 18, 19, 21, 25, 31, 33, 45, 73, 117, 119, 121, 123.

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı *bk.* Ankara Heyet-i Murahhasası.

Ankara Koca Hindi Müslim Mahallesi 125.

Ankara Mekteb-i Sultanisi 125.

Ankara Membed-i Füyûzat Mektebi 125.

Ankara Merkez Kiraathanesi 131.

Ankara Merkez Lokantası 129.

Ankara Piyade Zabitan Talimgâhi 127.

Ankara Rum Cemaati 129.

Ankara Rus Sovyet Büyükelçiliği *bk.* Ankara Rus Şûralar Sefareti.

Ankara Rus Şûralar Sefareti 23, 127.

Antalya 31, 33, 63, 65, 67, 127, 139, 147.

Antalya Hilâl-i Ahmer Laboratuvarı 63, 69.

Ardakut, İsmail Besim *bk.* İsmail Besim (muallim doktor, paşa).

Argeşo, Ömer Lütfi *bk.* Ömer Lütfi Bey (doktor, Sarıhan milletvekili)

Arjantin 19.

Asi (Yozgat) 131.

askerî sıhhiye *bk.* sıhhiye-i askeriye.

Ata Bey (Elazığ Temyiz Mahkemesi Başkanı) 189.

Atatürk, Mustafa Kemal *bk.* Gazi Mustafa Kemal.

Avanos kazası 125, 127.

Ayaş 129.

B

Babadat köyü 111.

Balıkesir 53, 55, 125.

Bartın 15, 127.

Baykurt, Camî *bk.* Camî Bey (Hilâl-i Ahmer Roma temsilcisi).

Beynelmîlel Salîb-i Ahmer Komitesi 21, 51, 121.

Bilecik Acil Yardım Heyeti – Akçapınar 79. – Alibeydüzü 79. – Bilecik 75, 77, 79, 173, 177. – Bozüyük 75, 79. – İnegöl 79. – İnönü 75, 79. – Küplü 79. – Saraycık 79. – Sıraca 79. – Söğüt 75, 79. – Yarıhisar 79. – Yayla 79. – Yenişehir 75, 79. – Zeyve 79.

Bingazi 149.

Birinci İnönü Muharebesi 15.

Bozdağı İslam Gençliği Derneği 131.

Buenos Aires 19.

Burdur 63, 65, 67.

C

Camî Bey (Hilâl-i Ahmer Roma temsilcisi) 19.

Cenevre Uluslararası Kızılhaç Komitesi *bk.* Beynelmîlel Salîb-i Ahmer Komitesi.

Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesi *bk.* Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesi.

Cleveland İslami Yardım Cemiyeti *bk.* Amerikan Cleveland Cemiyet-i Hayriye-i İslamiyesi.

Ç

Çakmakçılar (İstanbul) 127.

Çanakale Muharebeleri 13.

Çankırı *bk.* Kengiri 133.

D

Demirci köyü 113.

Dimi Kalfa 129.

Dinar (Afyon) 61, 63.

dizanteri 155, 181.

E

Elaziğ 7, 15, 49, 129, 133, 135, 139, 145.

El-Aziz *bk.* Elaziğ.

Elbistan 131.

Erzurum 7, 121.

Eskişehir 9, 13, 27, 55, 119, 125.

Eskişehir Muharebeleri 31, 45, 67.

F

Franklin-Bouillon (Fransa Delegesi) 23, 117, 131.

Franklin-Buiyon *bk.* Franklin-Bouillon (Fransa Delegesi).

frenği 35, 53, 185.

G

Gâlib Efendi 125.

Gazi Mustafa Kemal 109, 123.

Gecek köyü 105.

Genel Merkez *bk.* Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi.

Gerede 125.

göç – göçmen aileleri 7, 119.
– göçmenler 7, 29 31, 33, 35, 37, 39, 49, 53, 55, 59, 61, 65, 71, 73, 95, 103. – Muhacirin İdaresi 83. – Muhacirin Müdüriyet-i Umumiyesi 61. – muhacirin/ muhacirler 7, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 49, 53, 55, 59, 61, 65, 71, 73, 95. – mülteci 59, 61, 63, 67, 69.

Göksun 129.

Gördes 39, 79, 81, 173, 175.

Gümüşhane 49, 51.

Gümüşhane –Kelkit 49. –Şiran 49. –Ardasa 49.

Güney Amerika 19.

Günyüzü nahiyesi 115.

H

Hacı Celal Bey 127.

Hacı Musa Mahallesi (Ankara) 125.

Hafız Mehmed Efendi 127.

Halid Beyzade Hamid Bey 125.

Halide Edib Hanım (Hilâl-i Ahmer Ankara Hanımlar Merkezi Başkanı) 23.

Hamam-ı Karahisar köyü 101.

Hamdi Bey 75, 125, 127.

Harb-i Umumi 9, 115, 117.

hastane –ameliyat 29, 31, 33, 35.
–askeri hastane 25, 31. –boğaz polikliniği 25. –göz polikliniği 25, 185. –hasta nakli 47. *oyr.* *bk.* otomobil (ambulans). –ilaç dağıtımı 7, 29, 49, 59, 63, 69, 83, 185. –kulak polikliniği 25. –muayene 29, 39, 49, 69, 83, 185. –otomobil (ambulans) 47, 99, 111. –tedavi 25, 27, 29, 33, 35, 37, 43, 45, 49, 53, 55, 61, 69, 71, 73, 171. –tedavi araç gereçleri 31, 45, 55.

Heyet-i imdadiye *bk.* acil sıhhi yardım heyetleri, Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı.

Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı –Altıncı Heyet 13, 69. –Beşinci Heyet 13, 55, 56, 57, 61, 65, 69, 173, 183, 185. –Birinci Heyet 13, 49. –Dördüncü Heyet 13, 53, 173.

Hilâl-i Ahmer Ankara Delegasyonu *bk.* Ankara Heyet-i Murahhasası.

Hilâli Ahmer Ankara Heyet-i Murahhasası *bk.* Ankara Heyet-i Murahhasası

Hilâli Ahmer depoları 17, 43, 45, 105; –Ankara Hilâl-i Ahmer Deposu 43. –Eskişehir deposu

13. -Kastamonu Hilâl-i Ahmer Deposu 43. -Kırşehir Hilâl-i Ahmer Deposu 43. -Niğde Hilâl-i Ahmer Deposu 43.

Hilâl-i Ahmer dispanserleri - Akhisar Hilâl-i Ahmer Dispanseri 53. -Antalya Hilâl-i Ahmer Dispanseri 63, 69, 183. -Bağarası Hilâl-i Ahmer Dispanseri 183. -Balyanbolu Hilâl-i Ahmer Dispanseri 61, 183. -Bor Hilâl-i Ahmer Dispanseri 35, 37, 39, 185. -Bozdoğan Hilâl-i Ahmer Dispanseri 67, 183. -Burdur Hilâl-i Ahmer Dispanseri 183 -Çine Hilâl-i Ahmer Dispanseri 65, 183. -Denizli Hilâl-i Ahmer Dispanseri 63. -Dinar Hilâl-i Ahmer Dispanseri 183. -Ereğli Hilâl-i Ahmer Dispanseri 185. -Geyve Hilâl-i Ahmer Dispanseri 73, 189. -Karamürsel Hilâl-i Ahmer Dispanseri 73. -Koçarlı Hilâl-i Ahmer Dispanseri 61, 65, 183. -Köşk Hilâl-i Ahmer Dispanseri 61, 183. -Nazilli Hilâl-i Ahmer Dispanseri (2 adet) 55. -Salihli Hilâl-i Ahmer Dispanseri 69. -Söke Hilâl-i Ahmer Dispanseri 65, 183. -Trabzon Hilâl-i Ahmer Dispanseri 49. -Yenipazar Hilâl-i Ahmer Dispanseri 55, 173, 183.

Hilâl-i Ahmer erkekler şubeleri -Ayancık Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesi 135. -Bolu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesi 135, 139. -Göynük Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesi 135. -Mudurnu Hilâl-i Ahmer Erkekler Şubesi 135.

Hilâl-i Ahmer Esirler Şubesi 25, 117, 119.

Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi 7, 9, 13, 17, 19, 31, 71, 117, 121.

Hilâl-i Ahmer Genel Sekreteri 9. *ayr. bk. Adnan Bey (doktor, Merkez-i Umumi azası).*

Hilâl-i Ahmer hanımlar merkezleri ve şubeleri -Bolu Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesi 135, 139. -Göynük Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesi 135. -Hilâl-i Ahmer Ankara Hanımlar Merkezi

23, 121. -Hilâl-i Ahmer Konya Hanımlar Merkezi 121. -Köyceğiz Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesi 147. -Muş Hilâl-i Ahmer Hanımlar Şubesi 147.

Hilâl-i Ahmer hastaneleri - Akhisar Hilâl-i Ahmer Hastanesi 53. -Alaşehir Hilâl-i Ahmer Hastanesi (2 tane) 69. -Ankara Hilâl-i Ahmer Hastanesi 29, 173. -Bor Hilâl-i Ahmer Hastanesi 35, 185. -Burdur Hilâl-i Ahmer Hastanesi 63. -Çine Hilâl-i Ahmer Hastanesi 65. -Dinar Hilâl-i Ahmer Hastanesi 63. -Eskişehir Hastanesi *bk. Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastanesi* 25, 27, 173, 187. -Eskişehir Hilâl-i Ahmer Hastanesi 25, 27, 173, 187. -Eşme Mevkii Hilâl-i Ahmer Hastanesi 73. -Isparta Hilâl-i Ahmer Hastanesi 31. -Kırşehir Hastanesi *bk. Kırşehir Hilâl-i Ahmer Hastanesi*. -Kırşehir Hilâl-i Ahmer Hastanesi 27, 29, 173, 187. -Konya Hilâl-i Ahmer Hastanesi 31, 33, 39, 41, 173, 185. -Nazilli Hilâl-i Ahmer Hastanesi 61. -Soma Hilâl-i Ahmer Hastanesi 53. -Trabzon Hilâl-i Ahmer Hastanesi 49, 53.

Hilâl-i Ahmer heyetleri -Akhisar Heyeti 25, 53. -Hilâl-i Ahmer Elazığ Heyeti 49. -Hilâl-i Ahmer Erzurum Heyeti 49. -Hilâl-i Ahmer Trabzon Heyeti 49, 51. -Sivrihisar Heyeti 87. -Üçüncü Elazığ-Erzurum Heyeti 7, 49. -Yedinci Adana Heyeti 41, 185. -*ayr. bk. acil sihhi yardım heyetleri, Ankara Heyet-i Murahhasası, Bilecik Acil Yardım Heyeti, Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı, Sekizinci Acil Sihhi Yardım Heyeti.*

Hilâl-i Ahmer Kâtib-i Umumisi *bk. Adnan Bey (doktor, Merkez-i Umumi azası), Hilâl-i Ahmer Genel Sekreteri.*

Hilâl-i Ahmer Merkez-i Umumisi *bk. Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi*

Hilâl-i Ahmer merkezleri -

Afyonkarahisar Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 141. -Akdağmadeni Hilâl-i Ahmer Merkezi 135. -Aksaray Hilâl-i Ahmer Merkezi 139, 141, 145, 147. -Amasya Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 139, 141, 149. -Antalya Hilâl-i Ahmer Merkezi 139, 147. -Atina Hilâl-i Ahmer Merkezi 143. -Ayancık Hilâl-i Ahmer Merkezi 147. -Bolu Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 133. -Çorum Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 141. -Diyarbakır Hilâl-i Ahmer Merkezi 133. -El-Aziz Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 135, 139, 145. -Eskişehir Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 137, 143. -Gerze Hilâl-i Ahmer Merkezi 147. -Göynük Hilâl-i Ahmer Merkezi 133. -İzmit Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 147, 149. -Kastamonu Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 133, 135, 139, 143, 145, 147. -Kayseri Hilâl-i Ahmer Merkezi 137, 145. -Kengiri [Çankırı] Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 135, 137, 145, 147. -Kırşehir Hilâl-i Ahmer Merkezi 131, 133, 137, 145. -Konya Hilâl-i Ahmer Merkezi 135, 145. -Malatya Hilâl-i Ahmer Merkezi 139, 143, 147. -Mardin Hilâl-i Ahmer Merkezi 147. -Merzifon Hilâl-i Ahmer Merkezi 143. -Niğde Hilâl-i Ahmer Merkezi 137. -Samsun Hilâl-i Ahmer Merkezi 135, 141, 143. -Silifke Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 145, 147. -Sinop Hilâl-i Ahmer Merkezi 135, 137, 139. -Sivas Hilâl-i Ahmer Merkezi 133. -Tokat Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 139, 141, 147. -Trabzon Hilâl-i Ahmer Merkezi 135, 143. -Yozgat Hilâl-i Ahmer Merkezi 133, 139, 145.

Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı *bk. Ankara Heyet-i Murahhasası*

Hilâl-i Ahmer revirleri -Yenipazar Hilâl-i Ahmer Reviri 67. -Koçarlı Hilâl-i Ahmer Reviri 61, 65.

Hilâl-i Ahmer şubeleri -Abanos Hilâl-i Ahmer Şubesi 143. -Akşehir Hilâl-i Ahmer Şubesi 133. -Ayaş Hilâl-i Ahmer Şubesi 143, 145. -Aziziye Hilâl-i Ahmer Şubesi

133. –Bartın Hilâl-i Ahmer Şubesi
 145. –Beypazarı Hilâl-i Ahmer Şubesi 143, 145. –Beşşehir Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Bodrum Hilâl-i Ahmer Şubesi 135, 137. –Boğazlıyan Hilâl-i Ahmer Şubesi 139. –Boyabat Hilâl-i Ahmer Şubesi 135, 147. –Buenos Aires Hilâl-i Ahmer Şubesi 19. –Burdur Hilâl-i Ahmer Şubesi 149. –Ceyhan Hilâl-i Ahmer Şubesi 149. –Çerkeş Hilâl-i Ahmer Şubesi 133. –Darende Hilâl-i Ahmer Şubesi 133. –Devrek Hilâl-i Ahmer Şubesi 135, 137, 139, 147. –Düzce Hilâl-i Ahmer Şubesi 139. –Ereğli Hilâl-i Ahmer Şubesi 131, 139, 143, 145. –Ermenek Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Gerede Hilâl-i Ahmer Şubesi 135, 137, 147. –Gerze Hilâl-i Ahmer Şubesi 137, 141. –Geyve Hilâl-i Ahmer Şubesi 141, 143, 147, 133. –Giresun Hilâl-i Ahmer Şubesi 145. –Göynük Hilâl-i Ahmer Şubesi 141, 143. –Gürün Hilâl-i Ahmer Şubesi 133. –Hamitabat Hilâl-i Ahmer Şubesi 147. –Havza Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –İncesu Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Kangal Hilâl-i Ahmer Şubesi 139. –Karaman Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Kengiri Hilâl-i Ahmer Şubesi 147. –Kozan Hilâl-i Ahmer Şubesi 145. –Kozlu Hilâl-i Ahmer Şubesi 131, 139, 141, 143, 145. –Mihalıççık Hilâl-i Ahmer Şubesi 141. –Morali Hilâl-i Ahmer Şubesi (Söke) 147. –Muğla Hilâl-i Ahmer Şubesi 139. –Mut Hilâl-i Ahmer Şubesi 141. –Nevşehir Hilâl-i Ahmer Şubesi 145. –Niksar Hilâl-i Ahmer Şubesi 147. –Ordu Hilâl-i Ahmer Şubesi 141. –Rize Hilâl-i Ahmer Şubesi 137, 141, 147. –Saideli Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Silifke Hilâl-i Ahmer Şubesi 143. –Siverek Hilâl-i Ahmer Şubesi 145. –Sivrihisar Hilâl-i Ahmer Şubesi 137, 143. –Sungurlu Hilâl-i Ahmer Şubesi 139. –Taşocağı Hilâl-i Ahmer Şubesi 141. –Taşucu Hilâl-i Ahmer Şubesi 137, 139. –Tavas Hilâl-i Ahmer Şubesi 145. –Tefenni Hilâl-i Ahmer Şubesi 137. –Tenis Hilâl-i Ahmer Şubesi 141. –Ulacalı nahiyesi Hilâl-i Ahmer

Şubesi 147. –Zile Hilâl-i Ahmer Şubesi 133, 145. –Zonguldak Hilâl-i Ahmer Şubesi 131, 135, 137, 139, 143.

Hilâl-i Ahmer Şubesi *bk.* Hilâl-i Ahmer Şubeleri.

Hilâl-i Ahmer suubatu *bk.* Hilâl-i Ahmer Şubeleri.

Hilâl-i Ahmer teşkilatı *bk.* acil sıhhi yardım heyetleri, Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı, Hilâl-i Ahmer depoları, Hilâl-i Ahmer dispanserleri, Hilâl-i Ahmer erkekler şubeleri, Hilâl-i Ahmer Esirler Şubesi, Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi, Hilâl-i Ahmer hanımlar merkezleri ve şubeleri, Hilâl-i Ahmer hastaneleri, Hilâl-i Ahmer heyetleri, Hilâl-i Ahmer merkezleri, Hilâl-i Ahmer revirleri, Hilâl-i Ahmer şubeleri.

Hint Hilafet Heyeti 17, 149.

Hüseyinabad nahiyesi 125.

I. Dünya Savaşı *bk.* Harb-i Umumi.

I

İhsan Bey (Ankara Valisi) 127.

İkinci İnönü Muharebesi 29, 41, 75.

İmdad-ı Sıhhi Heyeti *bk.* acil sıhhi yardım heyetleri.

İmdat ve Muavenet Teşkilatı *bk.* acil sıhhi yardım heyetleri, Hilâl-i Ahmer acil yardım teşkilatı.

insani yardım –alınan bağış ve yardımlar 15, 17, 23, 119, 125, 151. –aşevi 13, 39, 55, 61. –aşhane *bk.* aşevi. –ayni bağış 17, 85, 125. –ayni yardım 17, 35, 173. –barınma 33. –çayevi 25, 43. –çayhane *bk.* çayevi. –erzak 7, 13, 55, 91, 93, 111, 171. –giyecek 7, 33, 39, 43, 45, 49, 55, 75, 83, 117, 121, 169, 171. –iane *bk.* yardım. –iaşe *bk.* erzak, içecek, yiyecek. –ibate *bk.* barınma. –içecek 25, 43, 119, 153, 171. –muavenet *bk.* yardım. –nakdi bağış/ nakdi

yardım 15, 17, 23, 33, 117, 123, 125. –sigara/ tütün 45, 117, 151. –yapılan yardımlar 13, 17, 43, 79, 119. –yardım 7, 15, 17, 23, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 45, 47, 49, 51, 59, 65, 73, 75, 77, 79, 83, 85, 95, 117, 119, 121, 123, 129, 149, 173, 181. –yiyecek 25, 43, 53, 79, 93, 109, 119. –yolculuk giderleri 27.

İntikam ve Tahrip Tümeni *bk.* Üçüncü Tümen (Yunan Ordusu).

İskilip 129.

İslam ahalisi 17, 19. *ayr. bk.* Müslüman.

İsmail Besim (muallim doktor, paşa) 9, 121.

İspanya Büyükelçiliği 19, 21.

İstanbul 2, 5, 7, 9, 13, 15, 17, 19, 21, 41, 49, 101, 117.

İstanbul Genel Merkezi *bk.* Hilâl-i Ahmer Genel Merkezi

İstanbul'un işgali 7, 53, 121.

İstasyon (Ankara) 29, 31.

İzzet Bey (baytar binbaşı) 129.

K

Karageyikli (Mihalıççık) 85.

Karaman 39.

Karaosmanoğlu, Yakup Kadri *bk.* Yakup Kadri Bey [Karaosmanoğlu]

Kars-ı Zülkadriye kasabası 127, 129.

Kastamonu 15, 43, 121.

Kayseri 117, 119, 121.

Kelebek (Pozantı) 39.

Keskin Türk Ortodoks milleti 129.

Kırkağaç 53.

Kırşehir 27, 29, 43, 119.

Kızıllaç 21, 51, 71, 121. *ayr. bk.* Beynelmilel Salib-i Ahmer Komitesi

Kocaş köyü 109.

Koçarlı (Nazilli) 59.

kolera 37, 155.

Konya 33, 35, 39, 43, 121.-Bor
35, 39. -Ereğli 35, 39. -Nemrun
35, 39. -Pozantı (Belemedik)
35, 39.

Konya Hastanesi Bakterioloji
Laboratuvarı 35, 37.

Kozağaç köyü 103.

Kozan 149.

Kozan İslam Gençliği Derneği
Riyaseti 131.

Kurtuluş Savaşı 17, 43.

Kuvayimillîye 53, 55, 59, 89.

Kuzma Efendi (değirmenci) 129.

Kütahya 67.

M

Malıköy İstasyonu Çayhanesi 43.

Mamuretü'l-Aziz bk. Elaziğ.

mebus 149. ayr. bk. milletvekili
75, 79.

Mehmed Emin Bey (şair) 127.

Mehmed Raşid Efendi 131.

Menderes 65, 69.

Meram (Konya) 33.

Merkez-i Umumi bk. Hilâl-i
Ahmer Genel Merkezi.

Mersin 31, 127.

Mısır Hilâl-i Ahmeri 19.

Millî Savunma Bakanlığı bk.
Müdafaa-i Milliye Vekâleti.

Miss Allen (Amerika Şark-ı
Karib Muavenet Heyeti Anadolu
delegesi) 89, 93, 123, 125, 153.

Miss Billings (Amerika Şark-ı
Karib Muavenet Heyeti Anadolu
delegesi) 89, 93.

Muhittin Paşa [Akyüz] 15.

Musa Kazım Bey (erkânıharp
miralay) 149.

Müdafaa-i Milliye Vekâleti 29,
45, 47.

Mülk köyü 97, 99.

Müslüman 17, 19, 23, 51, 55,
91, 127.

N

Nadir Bey (Isparta milletvekili)
149.

Nazım Bey (Fırka Kumandanı,
İstiklal Şehidi) 41.

Nazilli 7, 13, 55, 59, 61, 63, 65.

Nemlizade biraderler 125.

Nemlizade Hamdi Bey refikası
125.

Niğde 39, 43, 137.

O

Oğlakçı köyü 95, 99.

Osmanzade Hamdi Bey (Bilecik
Milletvekili) 75.

Ömer Lütfi Bey (doktor, Sarıhan
milletvekili) 79, 121.

P

Paris 23.

Polatlı Belediyesi 43, 127.

Pozantı 35, 39.

Prenses İffet Hanım 23.

R

Ravza-i Terakki Mektebi 29.

Refet Paşa (Müdafaa-i Milliye
Vekili) 45, 47.

Reşad Bey (Sarıhan milletvekili)
79.

Rodos Cemiyet-i İslamiyesi bk.
Rodos İslam Cemiyeti.

Rodos İslam Cemiyeti 21, 127.

Roma 19.

Rumlar 51, 129.

Rus Sovyetler Cumhuriyeti
Büyükkelçliği 23, 127.

S

Saadettin Bey (İzmit Mutasarrıfı)
75.

sağlık çalışanları -doktor 31, 49,
59, 69, 71, 73, 83, 123. -eczacı
49. -hastabakıcı 31, 55. -sağlık
memuru 31, 49, 71.

sağlık hizmeti sunulanlar -ağır
yaralılar 25, 33. -hafif yaralılar
25. -hasta ve yaralılar 7, 25, 27,
29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45,
47, 49, 53, 55-7, 59, 61, 63, 65,
67, 69, 71, 73, 75, 79, 83, 89, 93,
113, 117, 121, 123, 169, 171, 173, 183,
185, 187, 189. -göçmenler ve
sığınmacılar 7, 29, 31, 33, 35, 37,
39, 49, 53, 55, 59, 61, 63, 65, 67,
69, 71, 73, 95, 103, 119.

sağlık hizmetleri -ameliyat 29,
35, 31, 33. -dispanser 7, 33, 35,
37, 39, 49, 51, 53, 55, 59, 61, 63,
65, 67, 69, 73, 75, 173, 183, 185,
189. -hastane 7, 25, 27, 29, 31,
33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49,
53, 55-6, 59, 61, 63, 65, 67, 69,
71, 73, 75, 99, 111, 113, 117, 121, 127,
165, 167, 171, 173, 183, 185, 187,
189. -ilaç 37, 49, 59, 63, 69, 75,
83, 155, 185. -laboratuvar 35, 37,
63, 65, 69. -muayene 29, 49, 69,
83, 185. -poliklinik 29. -revir 61,
65, 67. -tedavi 25, 27, 29, 33, 35,
37, 43, 45, 49, 53, 55, 61, 69, 71,
73, 117, 183, 185.

sağlık malzemeleri -alkol 37,
155. -aspirin 157. -batın için tel
kafes 161. -bireysel ilk yardım
seti 37. -borik asit 155. -buz
kesesi 159. -cerrahi aletler
29, 31, 33, 45, 55, 61, 161. -cıva
53. -çiçek aşısı 37, 155, 181,
189. -dizanteri serumu 155, 181. -
ekartor 163. -eter anestezi 157.
-ferguson kısıkcı 161. -fok 37.
-fosfat dokodein 157. -galvaniz
kova 165. -gliserin 155. -gümüş
nitrat 155. -hamız fosfat metalik
merhemi 157. -harir muşamba
159. -ihtiyol 181. -ikhtiyol 181.
-ipek muşamba 159. -karayağ
181. -kinin 35, 69, 75, 155, 181.
-koher pens 161. -kolera aşısı

37,155. -loter 161. -madenî kepçe
165. -manganit 37. -masitzol
157. -meningokok serumu
155. -muayene ve tedavi araç
gereçleri 29, 31, 33, 45, 55, 61,
161. -müvellidü'l-humûzalı su 157.
-neisseria meningitidis serumu
155. -neosalvarsan 35, 53. -
oksijenli su 157. -pamuk 37, 45,
151, 159, 163, 169. -potas 37, 155. -
pür hidrol 155. -pür manganat du
potas 155. -saf hidrol 155. -saf
potasyum manganat 155. -sargı
bezi 39, 159, 163, 181. -serum
37, 155, 181. -seyyar eczane 83.
-seyyar sıhhiye heyeti 69, 73.
-sitrik asit 155. -tartarik asit 157.
-tetanos serumu 155. -tifo aşısı
37, 55, 155. -veba serumu 155.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
bk. Sıhhiye ve Muavenet-i
İçtimaiye Vekâleti.

Said Ağa (Çaycı Baba Süleyman
Efendi çırağı) 129.

Sakarya 43, 45, 91, 95, 103.

Sakarya Muharebeleri 2, 17, 31,
43, 45, 67, 83, 85, 87.

Salîb-i Ahmer 21, 51, 121.

Samsun 121, 125.

Sanayi Bahçesi (Ankara'da) 127.

Sekizinci Acil Sıhhi Yardım Heyeti
-Adapazarı 71, 73, 189. -Bilecik
75, 79, 173. -Kaynarca 75. -Lefke
75. -Saçi 75. -Yenişehir 75, 79.

Senti nahiyesi 127.

Seyyid Gazi (Eskişehir) 125.

Sıhhiye Dairesi 27, 29, 31.

Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye
Vekâleti 9, 65.

sıhhiye-i askeriye 7, 25, 31, 33,
43, 49, 155, 157, 159, 161, 163, 165,
167, 169, 171.

sıtma 35, 53, 67, 69, 75, 83.

Silifke 127.

Sivrihisar 87, 95, 113, 175.

Soma 53.

Söke 129.

Sultan Ahmed Han (Afgan
Büyükelçisi) 23, 131.

Suriye 21.

Süleyman Efendi (Çaycı Baba)
127, 129.

Şerif Beyefendi (emekli kurmay
yarbay) 129.

T

Tahsin Bey (Garp Cephesi
levazım reisi binbaşı) 131.

TBMM bk. Türkiye Büyük Millet
Meclisi.

Tevfik Bey (Ankara Düyun-u
Umumiye Başkâtibi) 129, 131.

Trablusgarp 17, 19.

Trablusgarp Muharebesi 17.

Trabzon 7, 49, 51, 53, 135, 143.

Turhan Bey refikası (Polatlı
Belediyesi Reisi Turhan Bey'in
eşi) 127.

Türkiye 2, 17.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2, 9,
13, 17, 21, 31, 71, 117.

Türkiye-Fransa Antlaşması bk.
Ankara Antlaşması.

U

Ulukışla 39.

Uluslararası Kızılhaç Komitesi
bk. Beynelmîl Salîb-i Ahmer
Komitesi.

Ü

Üçüncü Tümen (Yunan Ordusu)
89

Ümid-i Teceddüt Mektebi 125.

Üserâ Şubesi bk. Hilâl-i Ahmer
Esirler Şubesi.

Y

Yabanabad Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti 125.

Yakup Kadri Bey
[Karaosmanoğlu] 79.

yardım yapılan ve destek
olunanlar -alîller bk. hastalar
ve aileleri. -askerî sıhhiyeye 25,
43, 47. -esirlere 25, 37, 71, 89,
117, 119. -gaziler ve ailelerine 45,
47, 123 -göçmenler ve ailelerine
7, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 49, 53,
55, 59, 61, 65, 71, 73, 95, 103, 119.
-hastalar ve aileleri 7, 25, 27, 29,
31, 33, 35, 37, 39, 41, 45, 47, 49,
53, 55-7, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71,
73, 75, 79, 83, 89, 93, 113, 117, 121,
123, 169, 171, 173, 183, 185, 187, 189
-ihtiyaç sahiplerine 7, 23, 31, 35,
39, 49, 53, 55, 59, 69, 75, 85, 87,
121, 173, 175, 177, 179 -mecruhin
bk. yaralıllara. -muhacir bk.
göçmenler ve ailelerine. -
muhacirin bk. göçmenler ve
ailelerine. -muhtacin bk. ihtiyaç
sahiplerine. -mültecilere 59,
61, 63, 67, 69. -subay ailelerine
29, 37, 119. -şehit ailelerine 81,
115, 119. -üsera bk. esirlere.
-yaralıllara 25, 27, 29, 33, 35, 37,
43, 45, 47, 53, 59, 61, 63, 69, 73,
93, 121, 123

Yenipazar (Nazilli) 7, 13, 55, 59,
61, 65, 67.

Yunan işgalleri 7, 55, 89, 91, 93,
99, 107.

Yunan Kızılhaçı 51, 71.

Yunan ordusu 25, 89.

Yuvakim Ditoralde (Osmanlı
Devleti'nin Buenos Aires
Konsolosu) 19.

■ Millî Mücadele süresince çatışma bölgelerinin gerisinde kalan sivil halka yardım etmek amacıyla İzmit ve civarına gönderilen 10. Acil Yardım Heyetinin açtığı İzmit Dispanseri önünde Hilâl-i Ahmer çalışanları 1921.

■ Yunan ordusunun çekilme esnasında Kütahya'da yıktıkları bir köprü.

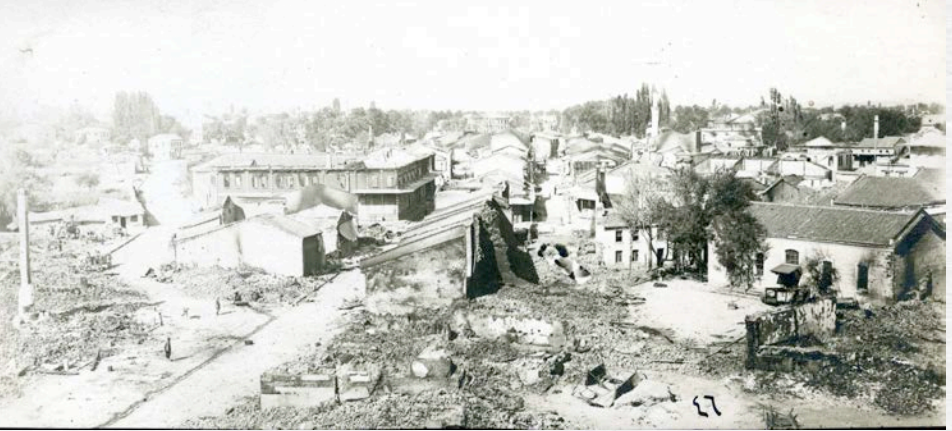
■ Büyük Taarruz sonrası çekilen Yunanlıların geride bıraktıkları yıkım ve öldürme olaylarının şahidi bir fotoğraf.

■ Millî Mücadele sonunda geri çekilen Yunan ordusu tarafından yakılan Uşak şehrinden bir görüntü.

■ Geri çekilen Yunan ordusu tarafından yakılan Uşak şehir merkezinden bir görüntü.

■ Büyük Taarruz sonrası çekilen Yunanlıların yaktığı bir şehir.

■ Büyük Taarruz sonrası çekilen Yunanlıların yaktığı bir şehre yardıma giden Hilâl-i Ahmer ekipleri.

■ Büyük Taarruz sonrası çekilen Yunanlıların yaktığı bir şehre yardıma giden Hilâl-i Ahmer ekipleri.

■ Millî Mücadele süresince çatışma bölgelerinin gerisinde kalan sivil yaralı ve hastaların bakımı ve muhtaç durumdaki halka ayni ve nakdi yardım yapmak amacıyla İznik'e gönderilen 10. Hilâl-i Ahmer İmdat-ı Sıhhiyesi ve yardım yapılan ahali.

■ 10. Hilal-i Ahmer İmdat-ı Sıhhiyesi İznik'te halka eşya dağıtırken.

- Milli Mücadele süresince çatışma bölgelerinin gerisinde kalan sivil yaralı ve hastaların bakımı, muhtaç durumdaki halka aynı- nakdi yapmak amacıyla gönderilen Hilal-i Ahmer İmdad-ı Sıhhiyesi İznik'te Halilürrahman Paşa Camiinde halka çamaşır dağıtırken.

- Yunan ordusu tarafından Uşak'ta yakılmış bir yetimhane (Esnaf Eytam Mektebi).

■ Yenişehir Hilâl-i Ahmer Onuncu İmdad Heyeti tevziat mahallî.

■ Yunanlıların yaktığı Uşak tren garı.

■ Büyük Taarruz sonrası çekilen Yunanlıların Büyük Taarruz sonrası çekilmeleri esnasında Bursa ve Uşak'ta yaptıkları yıkım ve öldürme olaylarının şahidi bir fotoğraf.

■ Millî Mücadele sırasında esir alınıp Yunanistan Korfu'ya götürülen bir grup Türk sivil.

آقره
۳۳۷-۱-۵

4/3

(1)

تورکيه بونک مله مجلسی

مدافعه علیه وکالتی

شعبه دائره سی

شعبه - ۴

عدد

۴۰۸

۴۴۹

آقره همدان اورمیه

آلشیده همدان اورمیه خانی قار و سید فوز تیاده الی و احوال دولتیستند و مردم و بی
مسجد قالی و بی تیاده الی تیاده و لها عداوه نه مساعده لولا احتیاجی بها ایستم اقام

صبر کرده سی بیس و بی نامه

فانحفا

کسسه

نه اند نه دمان می رات و نه
و نه

۴۰۸ پروتو

عماد به جواد

نه بوز تیاده الی و احوال دولتیستند و مردم و بی
آلشیده همدان اورمیه خانی قار و سید فوز تیاده الی و احوال دولتیستند و مردم و بی
مسجد قالی و بی تیاده الی تیاده و لها عداوه نه مساعده لولا احتیاجی بها ایستم اقام

صمدان اورمیه

۴۰۸

Türkiye Büyük Millet Meclisi
5-4-337 [5 Nisan 1921]
Müdafaa-i Milliye Vekâleti
Sıhhiye Dairesi
Şube-4
Adet 408/2399

Ankara

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığına

Eskişehir Hilâl-i Ahmer hastanesi kadrosunun yüz yatak olması ve ahval dolayısıyla Eskişehir'in müzdahim bulunması hasebiyle kabil olduğu takdirde elli yatak daha ilavesine müsaadeleriyle işarını rica ederim efendim.

Sıhhiye Dairesi Reisi Vekili Namına
Kaymakam
[İmza]

*Müdafaa-i Milliye Vekâleti Sıhhiye Dairesi Riyaseti
Vekâletine*

5 Nisan 337[5 Nisan 1921] tarih ve 408/2399 numaralı tezkire-i aliyeleri cevabıdır.

Eskişehir Hilâl-i Ahmer hastanesinin yüz yataktan ibaret olan kadrosunun ahval dolayısıyla bir aya mahsus olmak üzere yüz elli yatağa iblağı evvelce karargir olarak keyfiyetin hastane ser tababetine tebliğ edildiği beyan olunur efendim.

Fî 6 Mart 337 [6 Mart 1921]

Hilâl-i Ahmer Murahhası

Bihî

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı Canib-i Âlisine

Büyük Millet Meclisi

Umur-ı Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekâleti

Muhasebe Şubesi

12206

786

12 Teşrinisani 337 [12 Kasım 1921] tarih ve 1257/60 numaralı tezki-re-i aliyeleri cevabıdır.

Gördes felaketzedegânına muavenet maksadıyla Hilâl-i Ahmer Heyetince vaki olan talebe binaen mezkûr heyete refakat eden Saruhan Mebusu Ömer Beyefendi'ye avans verilen beş bin liranın mürsel evrak-ı müsbiteleri meyanında yedi kıta mübayaat senedatına alel usul pul ilsakı ve mezkûr felaketzedegânın ihtiyac-ı hakikilerine sarf edilmek üzere Gördes Belediye Reisine verilen otuz beş bin kuruş ile yetmiş beş bin seksen kıyye buğdayın nereye sarf edildiğini müşir evrak-ı müsbitelerinin irsali hususunun icap edenlere emr ve havale buyurulması zımında mürsel evrak-ı müsbiteler takımıyla beraber leffen irsal kılınmıştır efendim.

Fî 24 Teşrinisani Sene 337 [24 Kasım 1921]

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili

İmza

الفه
۹۷ - ۹۵ - ۹۲

12/388

مدفوعه علمه کافه
صحبہ رائے
شہ
۱۷۱۵
۱۷۱۵

الفه:
ہمدان اور خولین جہانگیر علی

سماں اقدم حقیری:
ایکسید و شغریا محاربہ لرنده مجروح و بالترجہ معذک قلوب مطافہ تقدیہ ابدیہ تقدیہ
اندو پیوہہ اواردہ خونہ ، بورورہ خستہ فائز لرنده بولہ اندولک اسنی مشہ جہول
ربطاً تقدیم فندی اقدم
صحبہ رائے شہ

123
1921

ایکسید و شغریا محاربہ لرنده مجروح و بالترجہ معذک قلوب مطافہ تقدیہ ابدیہ تقدیہ
صحبہ رائے شہ

اور
۱۷۱۵

■ Eskişehir ve Sakarya muharebelerinde yaralananlara para mükafatı verilmesi hakkında.

Müdafaa-i Milliye Vekâleti
Ankara 16-12-37 [16 Aralık 1921]

Sıhhiye Dairesi
Şube 4
1712/129

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı Canib-i Âlisine

Saadetlü Efendim Hazretleri:

Eskişehir ve Sakarya muharebelerinde mecruh ve binnetice malul kalıp mükâfat-ı nakdiye ile taltifleri arzu buyurulan efradın Konya, Burdur hastanelerinde bulunan efradın esamisini müşir cetvel rap-ten takdim kılındı efendim.

Sıhhiye Dairesi Reisi namına
Şevket

انقره
۲۸ - ۱ - ۱۱

26/29

مدفوعه مله طوق
صحه روزه

۱۰۹
۲۶۷

انقره: هلال احمر خصلتی حیات علی

سازموا قدم هفتی:
اسپارده و خونه هلال احمر خسته خانم لایم آهیا ملحق انقره و قیصر (اسکند) هلال احمر خسته خانم لایم
و یوننه اقدم ازیدجیهی قوای ملیسی امدادیه کوندیه خسته خانم لایم تاریخ انیدای فعالیت علیه تاریخ
الغازی بله مئی کی آلیه ۲ فورول حیات استقیدی و ضابطه دخول و خروج جدولیه
و خیات جدولیه الترتیب الباعصه اولیین دو مبر لایم ترقیده اصلا صله اولغه اشوخته خانم لایم
تاریخ تاسیسی و الفار لایم اشعار الیم سال العرصه جدولیه ارسالی و لغا خسته خانم لایم
بعدا الفار ایدیه جدولیه قارانه و پروتوقول و قدر لایم ده اولیا به کتایمان و مجری
مدفوعه مله صحه روزه استخفاف فله فایر خصوصیت لایم کلده امری ملی عه و استقام
قلند اقدم
صحه روزه کی سبکی

22 269
11. Ocak 1922

لایم

Müdafaa-i Milliye Vekâleti
Sıhhiye Dairesi
Şube 4
109/647

Ankara
11.01.38

Leffi 1

Ankara: Hilâl-i Ahmer Murahhaslığı Canib-i Âlisine

Saadetlü Efendim Hazretleri

Isparta ve Konya Hilâl-i Ahmer hastaneleriyle ahiren mülga Ankara ve Kırşehir (Eskişehir) Hilâl-i Ahmer hastanelerinin ve bundan akdem İzmir cephesi Kuvayımilliyesi imdadına gönderilen hastanelerin tarih-i iptida-i faaliyetleri ile tarih-i ilgaları bilinemediği gibi aylık 4 numaralı harp istatistikleri ve zabitan duhul ve huruç cetvelleriyle vefeyat cetvelleri ekseriyetle alınamamış olduğu dosyaların tetkikinden anlaşılmış olmayla işbu hastanelerin tarih-i tesisi ve ilgalarının işarı ile marru'l-arz cetvellerinin irsali ve mülga hastanelerle badema ilga edileceklerin karantina ve protokol defterlerinin de ol babdaki talimat mucibince Müdafaa-i Milliye Sıhhiye Merkez İstihbarat Kalemine teslimi hususunun lazım gelenlere emr buyurulması arz ve istirham kılındı efendim.

Sıhhiye Dairesi Reisi namına
Şevket

بویولک ملت مجلسی ریاستی

71/102

آنقره

۳۳۶ - ۶ - ۲۸

باسمه کتابت

اورا محمد کریم قاضی
عدد

عسکری کمال احمد جمعی آنقره و عسکری حاکم علی

۶۱۸

مسلک ایله اولی محاربه سنده دربار دولت اولاده تحاشیه اعلیٰ تزیلج ایله ملک عنایت
نقدیه ایچونه گیه ملک اولاده کمال احمد ماورینده منتخب هیئت ریاست
ایرین ارطغرل سبوقی معطفی کمال بکلیت مذکور ایله عزیزتیه دوله ریاست
۶۷/۶/۶۷ تاریخلی درونجی اجتماعنده قرار ویریلدی ایله ده موایله هیئت مذکوره
ریاست ایله ده ییگینی بایه ایله مشر اقدم

توکیا برونک منس مجلسی

120
28 مه ۱۹۲۰

ویویلجک چوایلرده قلم ، تاریخ و نومرو ذکر می موجود

- İnönü Muharebesi'nde muhtaç olanlara yapılacak yardım işine refakat edilmesi konusunda görevlendirilmiş Ertuğrul [Bilecik] Mebusu Mustafa Kemal [Güney] Bey'in heyete refakat edemeyeceğini bildiren TBMM Reisi Mustafa Kemal imzalı yazı.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti
Başkitabet
Evrak ve Tahrirat Kalemi
Aded 408

Ankara
28-4-336

Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Ankara Murahhaslığı Canib-i
Âlisine

Son İnönü Muharebesi'nde düşer-ı felaket olan muhtacin-i ahaliye
tevzi edilecek ianat-ı nakdiye için gidecek olan Hilâl-i Ahmer me-
murininden müntehap heyete refakat ... edilen Ertuğrul [Bilecik]
Mebusu Mustafa Kemal [Güney] Bey'in heyet-i mezkûre ile azi-
metine Divan-ı Riyasetin 27/4/337 [27 Nisan 1921] tarihli dördün-
cü içtimasında karar verilmiş ise de mumailayh heyet-i mezkûreye
refakat edemeyeceğini beyan eylemiştir. Efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Mustafa Kemal [Atatürk]

1156/5

4

بیوک ملت مجلسی

آنچه هلال امر و ضلعه

۱۸۷۹

موقوفه بر بنفده واقع اولادہ آنجاہ نظر ایوانا نیک ازیر و دینے بولنقدہ اولادہ تورک لیسیریه
کازنخی ازیرده نل اورکور در دونه وضع ابه اسیر عربا و درنه بولنیز رفتی آنکله در بالجه
فوائد معقوتیه و انسانیه نمای اولادہ بومرکک بنوره علیا عری زرنده شدنه برونسوییه
تخلیه ری اسبابک انکمالی و بنجده معلومات اعصار جبار و نورا ق
۱۸۷۹

خارمیه کوی نانه
شما

از محمد بنفوز کندی

مرا عظیم بنفده لای کشده اندلی
۱۸۷۹/۵/۲۰
عکاس
1520
14. Jan. 1921

۱۸۷۹ II

■ Yunanlıların, İzmir'de bulunan Türk doktorlarına harp esiri muamelesi yaptıkları, bu durum hakkında Cenevre Salib-i Ahmer'i nezdinde gereken protestonun yapılmasının gerektiği hakkında.

Büyük Millet Meclisi
Umur-ı Hariciye
Vekâleti
1974

Bihi

Ankara Hilâl-i Ahmer Murahhaslığına

Mevsuk bir menbadan vaki olan istihbara nazaran Yunanilerin İzmir vilayetinde bulunmakta olan Türk tabiplerinin kâffesini İzmir’de tel örgüler derununa vaz ile esir-i harp olarak bulundurdıkları anlaşılmıştır. Bircümle kavaid-i hukukiye ve insaniyeye mugayir olan bu hareketin Cenevre Salîb-i Ahmer’i nezdinde şiddetle protesto edilerek tahliyeler esbabının istimali ve neticeden malumat itası reca olunur efendim.
14 Temmuz 37 [14 Temmuz 1921]

Hâriciye Vekili namına
Mesud

Merkez-i Umumiye telgraf keşidesi. 20/7/37[20 Temmuz 1921]

*Merkez-i Umumiye şifre ile keşide edildi.
20/7/37[20 Temmuz 1921] Osman*

"Hilâl-i Ahmer Ankara Heyet-i Murahhasası İcraat Raporu (23 Nisan 1920- 23 Eylül 1921)" isimli bu eser **Ahmet Erdem Işık** ve **Nil Yıldırım Kubat** tarafından hazırlandı. **Kızılay Akademisi, Türkiye Kızılay Derneği**nin eğitim, araştırma ve yayın çalışmaları yapmakla görevli birimidir. Kızılay Akademisinin Kızılay faaliyet alanlarında birikim oluşturmak ve kamuoyu farkındalığını arttırmak için kültürel, sanatsal ve bilimsel yayım yaptığı platformu olan **Kızılay Kültür Sanat Yayınlarının** 23.; rapor, belge, hatırat, günlük, mektup vb. türlerde eserlerin kapsamında yer aldığı yayınevinin Bellek-Belge dizisinin 2. kitabı olarak 2024'te İstanbul'da 1.000 tirajla yayımlandı.

Kızılay Kültür Sanat yayını kurulu tarafından Anadolu'daki faaliyetleriyle İstiklal Harb'i'nin sürdüğü günler boyunca yoğun gayretleriyle umutlara can katan ve zafere dek çalışmalarını azimle sürdüren **Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhaslığı**nın bu raporunun yayımlanmasının Türkiye Kızılay Derneği tarihine değerli bir katkı sağlayacağı değerlendirildi. Ayrıca Kızılay'ın kurulduğu günden bugüne savaş zamanında milletine sunduğu hizmetleri çerçevesinde Kurtuluş Savaşı dönemi faaliyetlerinin bir kısmına ışık tutacak olması eserin yayımlanması kararında etkili oldu.

Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhaslığı'nın icraat raporu daha önce **İsmail Hacifettahoğlu** tarafından Latın alfabesine aktarılıp "Millî Mücadelede Hilâl-i Ahmer: Türkiye Büyük Millet Meclisinin Teşkilinden Sakarya Zaferi'ne Kadar İcraat Raporu (23 Nisan 1920-23 Eylül 1921)" adıyla Türkiye Kızılay Derneğince (Nisan 2007, Haziran 2009, Aralık 2010) yayımlanmıştır. Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhaslığı icraat raporunun geliştirilmiş ve dil içi çevirisi yanı sıra belge, görsel ve indeks ilave edilerek tümüyle yenilenmiş versiyonu olan bu edisyonun hazırlık çalışmaları **Alpaslan Durmuş** editörlüğünde sürdürüldü. Raporun çeviri yazımı **Ahmet Erdem Işık** tarafından, **Nil Yıldırım Kubat**'ın katılımıyla da dil içi çevirisi yapıp Kızılay Kültür Sanat Yayınları imla ve gramer yaklaşımı itibarıyla editoryal değerlendirmeden geçirildi, isimlerin yazımında standart sağlandı. Son okuma **Ömer Arpacık** ve **Nurgül Poyraz**'ın destekleriyle, indeks **Ömer Arpacık**'ın çalışmasıyla tamamlandı. İhtiyaç duyulan bazı ilave belgeler ve Türk Kızılay Arşivi'ndeki belge ve görsellerin tespit, seçim ve transkripsiyon çalışmaları Türk Kızılay Belge ve Arşiv Yönetimi Müdürü **Mevlüt Kuş** yönetiminde; belge yönetimi uzmanları **Turan Araz, Recep Can, Ahmet Güven** ve **Özkan Usödev** tarafından yapıldı. Metnin grafik tasarımı **Nevzat Onaran**'ca, tasarımın uygulanmasıysa **Belgin Duruyürek**'in katılımıyla gerçekleştirildi. Emek verenler arasında koordinasyon ve kitabın basım ve üretim süreci **Fatma Sena Yasan** tarafından tanzim ve takip edildi.

Emeği geçen ve katkıda bulunanlara
teşekkür ederiz.

Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Genel Merkezince görevlendirilen heyetlerin Anadolu'da insani yardım ve sıhhi hizmetlerle dertlere deva olmak üzere koşturdukları günlerde İstanbul İngilizler tarafından işgal edilir, Anadolu ile İstanbul arasında her türlü resmî ve özel iletişim kesilir. Genel Merkez bu durumu göz önünde bulundurarak İsmail Besim Arda kut Paşa, Doktor Adnan Adıvar ve Doktor Ömer Lütfi Argeşo'dan oluşan bir heyete tüzük gereğince sahip olduğu hemen hemen bütün yetkileri, hesaplar en uygun zamanda Genel Merkeze ibraz edilmek üzere devreder. Böylece Ankara'da oluşturulan Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti idaresinde bulunan yerlerdeki Hilâl-i Ahmer çalışmaları, tahsilat ve harcama hususunda tamamen serbest bırakılmış bu yetkilendirilmiş heyet eliyle devam eder.

Elinizdeki kitap Hilâl-i Ahmer Ankara Murahhas Heyeti ile Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki teşkilat tarafından İstanbul'un işgal tarihi olan 16 Mart 1920'den itibaren Askerî Sıhhiyeyle el birlik göçmenlere ve muhtaç durumda olanlara yapılan yardımlara ilişkin kamuoyunun dikkatine sunulan rapordur. Kitapta Ankara Murahhaslığı icraat raporunun Latin alfabesine yapılmış aktarımı yanı sıra dil içi çevirisi, ilk defa yayımlanan belge ve fotoğraflar ile indeks yer almaktadır.

**HİLÂL-İ AHMER ANKARA HEYET-İ MURAHHASASI
İCRAAT RAPORU**

AHMET ERDEM İŞİK | NİL YILDIRIM KUBAT

DİZİ ADI: BELLEK-BELGE

KİTAP NO: 23

